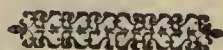
HIERONYMVS TORNIELLVS.

PERVTILIA, AC SVBTILISSIMA Commentaria in § cum ita. L. hæredes mei. ff. ad Senatusconsultum Trebellianum, Excellentiss. Iuriscon. Domini Hieronymi Tornielli Nouarien. in Celeberrimo Ticinensi Gymnasio nunc ius Cæsareum à vesperis profitentis.

PATAVII,

Laurentius Pasquatus Excudebat.

M D LXVIII.

SOLENNIS REPETITIO §. CVM ITA l. hæredes mei. ff ad senatuscon. trebell. Clarissimi Iurecon. Domini Hieronymi Tornielli Nouarien. in Patauino Gymnasio Iuris Cæsarei uerspertini interpretis.

SVMMARIVM.

1 VANDO Verba fideicōmissarie substitutionis factæ duobus uel pluribus præcise significent plures substitutiones uidelicet unam in portione, seu persona singulorum, semper existente conditione in personas unius habebit effectum substitutio, & tribus seq.

2 An ex significatione uerborum, existente conditione in persona unius, habebit effectum substitutio, ubi dictū foret, si uterq; decesserit graua titium restituere, & Seium restituere, cum duobus seq. & nu 91.

3 Quod ubi à principio dispositio diuiditur, & distribuitur in duas dispositiones, semper conditio diuidatur, & distribuatur in duas conditiones, & nu. 18.

4 Quem sensum habeant iste conditiones, si uterq;, uel si ambo, uel si omnes, & quando intelligi debeant, quod stent uniuersaliter, & collectiue solùm quoad omnes, quibus fit substitutio, sed quo ad singulos intelligantur diuisiue seu distributiue, & nu. 19.

5 Quando uerba fideicom. substitutionis ex propria significatione utrunq; possunt significare, uidelicet plures substitutiones, id est unam in portione, & persona singulorum, & unam tantum communem omnibus, quibus fit substitutio, regulariter intelligētur plures substitutiones, & existente conditione in persona unius habebit effectum substitutio, nisi subsit aliqua causa propter quam præsumatur testatorem noluisse facere unam substitutionem communem omnibus.

6 Quod sunt tres causæ, seu rationes. per quas præsumitur testatores uoluisse coniunctim in una tantum substitutione grauare omnes, quibus fit substitutio, & nō singulos per se.

7 Quando uerba fideicom. substitutionis facta pluribus significent unam tantum substitutionem communem omnibus, & an & quando eo casu præter & ultra significatum uerborum ex sola præsumpta mente intelligi possint plures substitutiones, id est una in personis singulorum, & nu. 13.

8 An in casu. l. pen. C. de impuberum propria significatio uerborum sit contra substitutum, uel pro substituto, & quæ ratio differentiæ sit inter pupillarem, & fideicommissariam factam pluribus.

9 Quoties uel ex significatione uerborum, uel solum ex præsumpta mente intelligimus esse plures substitutiones, id est unam in persona. seu portione singulorum, semper existente conditione in persona unius habebit effectum substitutio, & quoties intelligimus esse unā tantum substitutionem communem omnibus, nunquā habebit effectum substitutio existente conditione in persona unius tantum & nu. 15. & 16.

10 Vera declaratio casus, & intellectus tex. nostri cum pluribus seq.

11 An ubi testator substituit in tota hæreditate post mortem utriusq; hæredis, in consequentiā inferatur, quod uelit etiam substituere in parte tantum post mortem unius.

12 Vbi primus grauatur restituere partem suam superstiti cohæredi, & ultimus grauatur restituere post eius mortem totam hæreditatem Titio, quod Titius intelligatur substitutus non solum ultimo, sed etiam primo & primus grauatus restituere partem suam non solum ultimo, sed etiam Titio, casu quo ultimus nolit, uel non possit suscipere portionem primi, & nu. 14.

17 Quando conditio adiecta dispositioni non respicit uniformiter totam dispositionem, sed difformiter, solum facit conditionem pro ea parte cui cōuenit, & adaptatur, non pro aliis partibus, quibus non adaptatur.

18 Quando conditio est de eo de quo est dispositio regulari debet secundum naturam dispositionis, & quoties dispositio diuiditur, similiter diuiditur conditio de rebus, & personis, circa quas uersatur dispositio cum limitatione tamen de qua ibi.

19 Vbi plures conditiones coniunguntur per se principaliter respectiue ad unam dispositionem per se, nō requiritur concursus dictarum conditionum, & quod plures conditiones coniunctæ per copulam, uel per signū collectiuum stant per se principaliter respectiue ad unam substitutionem per se, quoties interpretamur esse plures substitutiones, id est unam substitutionem in singulis, & ibidem, qua ratione procedat illa regula quod pluralitas conditionum resoluitur in singulares conditiones ubi respicit diuersos effectus.

20 Quod nunquam plures conditiones dicentur respicere plures effectus, nisi quando sunt conditiones de rebus seu personis circa quas uersatur dispon.

21 Quoties in uulgari, seu in pupillari substitutione facta pluribus interpretamur unam tantum substitutionē communem omnibus, quibus fit substitutio, tunc pluralitas conditionum dicetur respicere unum effectum nec poterit habere locum substitutio nisi conditio in omnibus hæredibus extiterit, sed ubi interpretamur plures substitutiones id est unam in singulis personis seu portionibus, pluralitas dicetur respicere diuersos effectus, & in cuiuscunq; persona existat conditio habet effectum substitutio.

22 Quod fideicommissa inducantur ex sola uoluntate præter omnem significatum uerborum, sed quod in institutione, exhæredatione, & aliis dispositionibus requiritur quod significentur saltem ex larga uerborum significatione.

23 Declaratio. l. iam hoc iure supra de uulgari, & quando in illa substitutione, si filius hæres non erit, contineatur pupillaris, ex aliquali significatione uerborum.

24 Intellectus ad l. precibus, uersi. nam non est incerti iuris. C. de impuberum, & an per substitutionem pupillarem comprehensam in uulgari decedēte pupillo nō adita hæreditate mater excludatur.

25 Vbi substitutio fideicommissaria sit facta, expressim ultimo, & expressim in toto, illi plures instituti, censentur inuicem substituti, sed alia ratione, & coniectura

quam per doct. & ibi de intellectu .l. titia seio. § seia li bertis supra de lega .ij. & nu. 27.

26 Nullum fideicommissum relictum in uita granati poteʃt dici ʃubstitutio fideicommissaria, & nu. 48.

28 An si pupillaris substitutio expresʃim facta sit ultimo & expresʃim in toto, illi filij intelligi debeant inuicem pupillariter uel alio modo substituti.

29 Vbi substitutio esset facta ultimo, non tamen expressim in tota hæreditate, instituti non uiderentur inuicem substituti, quamuis substitutio esset facta de hæreditate indiffinite.

30 Quod non etiam uidebuntur inuicem substituti, quando substitutio fideicõmissaria sit simpliciter facta post mortem plurium.

31 Quod nec etiam si esset facta expresse in tota hæreditate, quando facta post mortem plurium.

32 Quod nec etiam si esset facta post mortem plurium sub nomine collectiuo, & expressim in tota hæreditate.

33 Quod nec etiam substitutio facta pluribus sub nomine collectiuo, & in toto inducit quod instituti censeantur inuicem substituti, quàmuis persona, quæ superesset, excluderet substitutum ex præsumpta mente testantium, & nu seq.

34 Quod ad effectum ut plures instituti censeri possint tacite inuicem substituti per fideic. de necessitate requiratur, quòd substitutio sit expressim facta ultimo, & expressim in toto, non autem sufficit, quòd id præsumatur.

35 An substitutio facta uulgariter, pupillariter, et per fideicom. pluribus sub una determinatione, censeatur ultimo tantum causa remissine.

36 An in fideicommisso uniuersali facto per uerba generalia ueniant legata, seu fideicommissa relicta granato, & ibi quòd sic, licet scripta post fideicommissum uniuersale, & in uniuersali sit uerbum reliqui.

37 Sed an ueniant in dicto fideicom. uniuersali facto per uerba generalia legata relicta grauato, ubi fideicom. uniuersale esset purum, & legata conditionalia & quid in casu, quo & prælegata relicta grauato, & fideicommissa essent pura, & ibi quod nunquam prælegatum ueniat in fideicommisso uniuersali, quando non peruenit ad grauatum, antequam cedat dies fideicõ.

38 Et an ueniat prælegatum in fideicom. uniuersali, quando res prælegata fuit prohibita alienari, & ibidem plura circa intellectum l. lucius § plurib. infra eo. tit.

39 An in fideicommisso uniuersali de bonis seu hæreditatè indiffinite ueniant prælegata relicta grauato, & de intellectu .l. si titius supra de lega .ij.

40 Quando fideicommissum de parte hæreditatis comprehendat legata seu fideicom. relicta grauato, & ibi de intellectu l. liberto. § filium supra de annu. lega.

41 Quid, si fideicommissum uniuersale sit simpliciter de portione an in eo ueniant prælegata, & ibidem de intellectu l. marcellus. §. quidam liberis supra eo.

42 Quod non ueniat fideicommissum relictum grauato, quando grauatus est simpliciter restituere portionem quando propter id censeri possit grauatus restituere totam hæreditatem, & nu. 56.

1 Generalis theorica huius quæstionis, an & quando prælegata seu fideicom. relicta grauato ueniant in fideicõ. uniuersali.

44 Quod in restitutione fideicommissi uniuersalis ueniant prælegata, quæ grauatus capit iure hæreditario cum duobus seq.

45 Intellectus ad l. deducta §. nummis infra eo. & l. cum pater in prin. supra de lega .ij & ad difficillimam l. titia supra ad l. fal.

46 Intellectus & declaratio l. cum qui. §. pro parte supra de iis quibus ut indignis.

47 Quod ubi duo hæredes sunt inuicem substituti per fideicommissum, & ultimus grauatus restituere hæreditatem per uerba indiffinita, quod etiam uidetur grauatus restituere portionem primi, quam habet ex fideicommisso,

48 Idem etiam, quando duobus uel pluribus hæredibus inuicem substitutis dictum foret, quod omnibus decedentibus hæreditas perueniret in sempronium, quæ ultimus uidetur grauatus restituere etiam partes aliorũ. quas consequitur ex fideicommisso.

49 Idem esset ubi institutis Titio & Seio, testator titium substituisset post mortem Seij, & post mortẽ Titij Caium, quia utriusq; portio esset restituenda.

50 Quamuis Caius substitutus sit primi post mortem Titij & deinde titius substitutus Seio cohæredi post mortẽ eius, tenetur tamen titius restituere Caio portionem suam & Seii cohæredis.

51 An si primus hæres grauatus sit in uita restituere partem suam secundo, & ultimus grauatus post mortem suam restituere hæreditatem sempronio, cẽseatur grauatus restituere partem, quam habuit à primo.

52 Vtrum si ultimus grauatus sit restituere dimidium hæreditatis, censeatur grauatus restituere dimidium illius portionis, quam à primo habuisset ex fideicom.

53 Vtrum modo ueniret in dicto fideicommisso portio primi, quando ultimus esset grauatus restituere partem seu portionem suam hæreditatis, seu partem & portionem suam simpliciter.

54 Vtrum quando duo hæredes sunt substituti per fideicõmissum tertio hæredi, & unus ex illis grauatus restituere portionem suam, in eo fideicõmisso ueniat pars, quam habuit ex fideicommisso cohæredis.

55 Vtrum si institutis tribus hæredibus primus grauatus sit restituere hæreditatem secundo, & secundus grauatus sit restituere portionem suam caio, portio primi ueniat in hoc fideicom.

56 Quod si in casu tex. nostri grauatus esset ultimus filius restituere portionem suam claudie, non ueniret in hoc fideicommisso portio primi, quam ultimus habuisset ex fideicõ. & quod propterea cessaret in casu isto decisio tex. nostri.

57 Quod etiam cessaret decisio tex. nostri, quãdo ultimus grauatus fuisset restituere portionem suam, etiam at secuta opinione eorum, qui dicebant, quod in hoc fideicom. contineretur portio primi, & quæ ratione in casu prædicto ultimo tantum decedente sine filijs nam admitteretur saltem ad dimidium illius ultimi.

58 Quòd imo in casu tex. nostri conditio, si sine filijs, censeri debet tacita in substitutione facta ultimo, ut dixit glo. non autem expressa, ut dicebat Imo. Alex. & alij reprobando glo.

59 Fideicommissum conditionale osceděti non transmittitur nedum ad desceděntes & ibi de intellectu l. uniec. C., de ijs qui unte apertas tabulas.

60 Quòd ubi testator uocauit expresse fideicommissarium & eius hæredes, decedente fideicommissario, pendente conditione, eius hæredes admittuntur, sed non transmissione, ut Doct. arbitrantur, sed ex propria persona, tunquam dispositiue uocati, & qua sit utilitas, an ex transmissione, an ex propria persona admittantur cum duobus sequen.

61 Qualiter intelligi debeat regula, quòd testator potest facere legatum transmissibile non transmissibile, & econtra, & de intellectu l. seius saturninus infra eo.

62 Ad hoc ut aliquid transmitti possit, necesse est quod singatur acquisitum transmittenti.

63 Quòd etiam hæredes fideicommissarij admittantur eo deceděte, pendente conditione fideicommissi, quàmuis non sint expresse uocati, dummodo ex coniecturis appareat quòd illis uoluerit prouidere, prout fideicommissario.

64 Quales coniecturæ sufficiant ad denotandum, quòd testator uoluerit hæredibus fideicommissarij prouidere prout fideicommissario, & quod tres primæ illationes So cini sunt uere, & numero 65.

66 Quod etiam substitutio in legatis in casu uoluntatis facta extendatur ad casum impotentie.

67 Quàmuis duo filij sint inuicem substituti per fideicommissum sub conditione si sine filiis, & omnibus decedentibus sine filiis sit substitutus extraneus, non tamen primus filius decedens transmittit ad suos desceděntes fideicom. sibi relictum a fratre, licet Soci. & plures alij contrarium decidant, & duobus seq.

68 Quòd nulla ratione in casu proposito filij in conditione positi censeri possint dispositiue uocati.

69 Quæ sit ratio decidendi l. qui se patri supra de acquir. hæredi. ex qua denotatur quòd decisio d. l. non est ita mirabilis, prout docto. arbitrantur.

70 Quot requirantur ad effectum ut legatum non transmissibile, ex testatoris uoluntate fiat transmissibile.

71 An in casibus, in quibus legatum conditionale transmittitur ex coniecturata testatoris uoluntate, d. trāsmissio procederet exclusionem substituti, qui esset de liberis testatoris.

72 Quando pluralitus, in fideicommissaria, & pupillari substitutione facta pluribus, dicatur respicere diuersos effectus, & quod secũdũ glo. Diuũ & Bar. in casu tex. nostri, et d. l. peu. respiciat diuersos effectus.

73 An in casu tex nostri, si non fuisset reciproca inter fratres post mortem primi, qui decessit sine filiis, illico admissus fuisset substitutus.

74 Noua declaratio & intellectus secunde sol glo. ad contrarium. l. penul. C. de impuberũ, & plures illationes, quæ sequuntur ex sol. Bar. & communi ad dictum contrarium.

75 Quid præsupposuerit Raine. in sua sol ad d. l. penul. & an eius sol. posit defendi, au sol Decij pariter posit sustineri, & numero sequen.

77 Quòd sol. glo. & Bar. quæ est communis ad d. l. peu. sit uerissima, attenta noua declaratione, de qua ibi, & numero. sequen.

78 Quando plures sunt simul grauati restituere hæreditatem censeri debeant unum, uel plura fideicommissa.

79 Quando dispositio C cum acutissimi. C. de fideicommiss. procedat in filijs iam natis.

80 In casu statuti excludentis fœminas propter masculos, nepos masculus ex præsumpta mente testantis in casu tex. nostri exclusisset neptem substitutam. & numero. 133.

81 Generalis Theorica in illa quæstione, an inspici debeat proximitas defuncti, an eius, qui ultimo loco obtinuit per quam diuersæ decisiones Docto. quæ uidebantur contrariæ ad concordiam reducũtur cũ pluribus seq.

82 Quòd in fideicommisso relicto familiæ admittatur proximior eius, qui ultimo loco obtinuit fideicommissum, non proximior testatoris.

83 Quod in pupillari substitutione factu adinuicem pluribus filiis præferatur coniunctus ex utroque latere pupillo defuncto ei, qui solum coniungitur ex uno latere.

84 Quod fideicõmissum relictum familiæ sit unum tãtum fideicommissum commune omnibus de familia, per quod omnes collectiue succedunt testatori, & a principio cedat toti familiæ singuli uero de familia non admittuntur per reiterationem fideicommissi, sed quia adinuicem sibi in fideicommisso succedunt.

85 Quòd ubi plures singulariter per se uocantur, quia in singulis fit una dispositio fideicommissi semper attendatur proximitas testatoris, ubi uero plures non uocantur singulariter, sed collectiue, & non singuli per se, attendatur proximitas illius, qui ultimo loco obtinuit fideicommissum.

86 Intellectus ad l. cum ita. §. in fideicommisso supra de lega. ij.

87 An intentio testatoris in institutionibus & substitutionibus censeatur conformis eum dispositione statuti disponentis circa successionem intestati, & numero. 155.

88 Quid uelit Bar. hic, dum dixit uulgarem respice unum effectum secundum uoluntatem testantis, fideicommissarium uero plures.

89 Quid etiam uoluerit Bar. hic, in illis alijs uerbis uel uarius dic, quod ratio est &c.

90 Quòd præsumptio iuris accrescendi in substitutione facta pluribus non attendatur, nisi in casu quo propria significatio seu natura uerborum conueniat.

91 Quòd substitutio dicatur pluribus separatim facta, nõ obstante, quod simul sint positi in conditione, dummodo dispositio substitutionis separatim fiat, & ibi an alternatiua substitutio dicatur simul, an separatim facta, & supra nu. 2.

92 Quomodo doctrina Bar. hic, reduci posit ad concordiã cum ijs, qua dixit in l. penul. C. de impuberum qui in pluribus secundum docto. uidebatur contrarius; & ibi declarantur uerba Bar. hic. & in d. l. pen.

93 Quod in hac quæstione an substitutio facta pluribus habeat effectum extãte conditione in persona unius, ad duo sit aduertendum pro resolutione.

94 Quando substitutio uulgaris pluribus facta censeri debeat separatim, & quando simul facta.

95 An hæc substitutio, si non quis, uel si non aliquis hæres erit præponendo negationem sit uniuersaliter, seu col

lectiua facta, & similiter ista, si non titius aut seius intelligatur facta copulatiua negatiua, & econtra, si negatio sit postposita in dicta substitutione facta sub signo particulari uel disiunctiuo faciat quòd censeatur partisulariter, & disiunctiue facta, & nu. 90.

97 Quod ista substitutio, si nec titius nec seius hæredes erunt, non habeat effectum uno non existente hærede idem in hac, si titius & seius hæredes non erunt. sed ista, si non titius & seius hæredes erunt habet effectũ in uno, & ibi de intellectu l. si is qui ducenta. §. cum ita supra de rebus dubiis, & numero. 101. & 106.

98 Quòd substitutio uulgaris facta sub ea conditione, si omnes, uel si ambo, uel si cuncti, uel si quilibet, uel si uterq;, uel si neuter hæredes non erunt, nunq̃ habeat effectum in uno, aliud tamen sit, si præponatur negatio, quia dictum sit, & si non omnes, & sic de singulis, & ibi de intellectu l. si seruus. §. si plurium supra si quis cautio & nu. 101. & 106.

99 An uulgaris facta pluribus indiffinite, puta, si prædicti hæredes non erunt, dicatur uniuersaliter facta, ita quòd non habeat effectum uno non existente hærede, & nume. 101.

100 An quando expresse sunt personæ, quibus fit substitutio uulgaris, puta titio & Seio substituo, uel quibus substituo, dicatur simul facta substitutio, ita quòd nõ habeat effectum in uno.

101 An omni casu quo uulgaris censetur pluribus separatim facta, habeat effectum in uno.

102 An si substitutio uulgaris sit alternatiua facta duobus filijs habeat effectum in uno.

103 An speciali fauore filiorum alternatiua resoluatur in copulam, & ibi latissime de uero intellectu l. generaliter in principio. C. de insti. & substitutio.

104 Quod in fideicommisso relicto sub conditione, si hæres grauatus decesserit sine liberis onus probandi pertineat ad hæredem hæredis non autem ad fideicommissariũ incumbat onus probandi; q decesserit sine filijs.

105 Intellectus & uera ratio decidendi l. lucius supra de hæred. insti.

106 Quoties uulgaris substitutio censetur pluribus simul facta, nunquàm habet effectum in uno.

107 Declaratio & intellectus l q̃uis. C. de impuberum.

108 Intellectus ad l. quidam testamento supra de uulga. & nume. 149.

109 Trobibitio iuris accrescendi operatur, quòd substitutio uulgaris simul facta pluribus habeat effectum in uno.

110 An ubi unus hæres simul sit substitutus per uulgarem aliis duobus cohæredibus, illa substitutio habeat effectum in uno.

111 Pupillaris substitutio separatim facta pluribus pupillis habet effectum existente conditione in persona unius, & ibi, quando intelligatur separatim facta.

112 An quando expreßim fuit dictum titio & Seio filiis pupillis substituo dicatur separatim facta substitutio & habeat effectum in uno.

113 Pupillaris substitutio pluribus simul facta, nedum simpliciter, sed etiam collectiue regulariter habet effectum existente conditione in persona unius.

114 Quod tamen non habeat effectum dicta substitutio in uno, quando superest persona quæ ex præsumpta mente excluderet substitutum.

115 Qua ratione p̃sona quæ superest excludat substitutũ.

116 An persona quæ superest, excludat substitutum non tantum quando substitutio est simul facta pluribus sub nomine collectiuo sed etiam simpliciter.

117 An frater superstes excludat substitutum, quando ipse non poßit, uel nolet succedere primo pupillo prædefuncto.

118 An requirat, q frater superstes poßit succedere pupillo defuncto tempore quo decedit an uero sufficiat, quòd poßit succedere tempore quo ipse superstes efficitur pubes, ut poßit excludere substitutum.

119 An, in substitutione pupillari pluribus facta si diuerso tempore decesserint pupilli, substitutus omnibus succedat ex substitutione, an uero ultimo tantum.

120 Verus intellectus ad l. qui duos supra de uulg. & pup.

121 Quæ sit illa persona, quæ ex præsumpta mente excludit substitutum, in casu, quo unus pupillus tantũ decesßit in pupillari ætate. & nu. 127. & 128.

122 An frater superstes cui simul facta fuit substitutio excludat, quando substitutus est alter filius testatoris.

123 An etiam excludat substitutũ, quando repudiauit patris hæreditatẽ, licet uelit ab intestato succedere fratri, qui decesßit in pupillari ætate, & cui accreuit portio repudiata.

124 An etiam frater superstes excludat substitutum, quãdo esset solum institutus in re certa & nu seq.

125 An filij instituti in re certa censeri debeant legatarij, uel tanquàm instituti in patris hæreditate, prout si essent instituti in aliqua quota.

126 Quando pupillaris substitutio fit duobus pupillis, quorum uel unus, uel uterq; sit exhæredatus, nunquàm frater superstes exhæredatus excludet substitutum.

127 Quod nec mater pupilli, nec alius tertius frater, cui non sit facta substitutio excluderent substitutum ex præsumpta mente defuncti existente conditione in p̃sona unius pupilli tantum.

128 An nepos ex primo filio prædefuncto excludat substitutum, quando extitit conditio solum in persona ultimi pupilli, & ibi, an & quando dispositio l. cum acutißimi. C. de fideic. procedat in transuersalibus.

129 An decedente utroq; filio in pupillari ætate nepos ex altero eorum excludat substitutum a portione, seu hæreditate patris, cum duobus sequentibus.

130 An illa tacita conditio, si sine filiis, ita sub intelligatur in directa, quemadmodum in fideicommissaria substitutione.

131 An nepos ex primo filio, qui decesßit pupillus, excludat substitutum ab hæreditate alterius filij qui & ipse decesßit pupillus.

132 Quòd fideicommissaria substitutio separatim pluribus facta semper habeat effectum existente conditione in persona unius, nõ obstante, quod supersit persona, quæ ex præsumpta mente excludit substitutũ, & nu. 131.

134 Quòd substitutio facta hoc modo, si uterq; filius meus decesserit, titio substituo Caium, & sempronio meuiũ, semp habeat effectum existente conditione in p̃sona unius.

135 An fideicommissaria substitutio facta duobus filiis al-

ternatiue habeat effectum in uno, & nu. 151.

136 *Quòd substitutio fideicom simul facta pluribus etiam sub nomine collectiuo admittatur in cuiuscunque persona existat conditio, si nō existat persona, quæ ex præsumpta mente excludat substitutum.*

137 *Sed an eo casu admittatur ex propria significatione uerborum, an uero ex præsumpta mente præter, & ultra significationem uerborum.*

138 *Substitutio fideicommissaria siue solum simpliciter pluribus facta siue sub nomine collectiuo, non admittitur existente conditione in persona unius tantum, quando existat persona, quæ ex præsumpta mēte excludat substitutum, & nu. 141.*

139 *qua ratione superstes excludat substitutum, & qualis interpretatio in eius fauorem sumatur.*

140 *Intellectus ad. l. lucius. §. taio infra eo. & ad. l. fi. §. filium supra de lega. secundo.*

142 *An requiratur, φ superstes sit de liberis testatoris, ut poßit excludere substitutum ex præsumpta mente.*

143 *An etiam requiratur, quod sit de ijs, quibus sit simul facta substitutio.*

144 *An sufficiat, quod sit de descendentibus ex ijs liberis, quibus sit facta substitutio.*

145 *An requiratur etiam, quod uelit & posſit succedere primo morienti.*

146 *Vtrum frater superstes excludat substitutum, quādo extraneo instituto simul cum ipsis facta fuisset fideicommissaria substitutio.*

147 *Quod non dicatur esse diuersa determinatio, quāuis speciali fauore, & priuilegio alterius, alia interpretatio sumeretur, dūmodo ea, qua sumitur ex uerborū significatione, & ex natura dispositionis sit eadem.*

148 *Fideicommissaria substitutio pluribus simul facta in usufructu non habet effectum uno decedente, & ibi de intellectu l codicillis supra de usufru. lega. & quomodo substitutio dicatur facta in usufructu.*

149 *Vtrum fideicommissaria simul facta pluribus expresſim in tota hæreditate, habeat effectū in uno, & quid si esset fcā separatim et expreßim in tota hæreditate.*

150 *Qua coniectura sufficiat, ad effectum, ut frater superstes non poßit ex præsumpta mente excludere substitutū, an hæc coniectura sufficiat, quia ipse sit solum institutus in re certa.*

151 *Et an ista, quia substitutio sit facta alternatiue sufficiat, & supra num. 135.*

152 *Et an & quando reciproca substitutio operatur, quod substitutio habeat effectum in uno, omni casu, quo cesſat reciproca, licet supersit frater.*

153 *An illa coniectura, quia substitutus sit de liberis prosit ad effectum, ne superstes, qui sit etiam de liberis, illum excludat.*

154 *Stante statuto, quod extantibus filijs masculis, & fratre defuncti filia non succedat an si testator filios institutos inuicem substituat, fœmina faciat deficere conditionem usq; ad fin. §.*

155 *An per dictum statutum censeatur sublata ratio. l. cū acutißimi. C. de fideicom.*

156 *An si testator stante prædicto statuto filias proprias in rebus certis filios autem masculos uniuersaliter instituisset, & eos inuicem substituisset, unius instituti filia faciat deficere fideicommissum.*

Repetitio §. cum ita. l. hæredes mei. ff. ad senatuscon. trebellia.

ATERIA HVIVS. §. licet sit frequens & utilis est tamē admodum difficilis, & habet difficiliora contraria φ sint in corpore iuris, ut attestatur Bar. in l. penul. C. de impuberum. In eaq; sunt innumere difficultates. Nam ferē in quibuscunq; decisionibus habet cōtrarias docto. sententias, & nulla est tam certa conclusio in hac materia quæ prima facie subuerti non posse uideatur. Nulla enim existit, quæ ita concludenter ex docto. fundamentis seu rationibus comprobetur, quin per contrarias rationes fortiter urgeatur. Vnde fit, φ ueritas ignoretur, & uniuersi ambigant quam partem amplectentur. Ego in hac materia quam prius Taurini, deinde Papie, & postremo in hoc celeberimo Patauino Gymnasio interpretatus sum, totis uiribus laboraui, ut omnes quæstiones dubie tam solidis fundamentis & rationibus decidantur, ut uera opinio a falsa manifestissime dignoscatur, & omnia argumenta contra ueram sententiam pugnantia clarissime resoluantur, & nulla hæsitatio probabilis relinquatur, & an aliquid eius qđ optabam assecutus sim, & aliqua ex parte labores nostri ꝓfecerint ex his comentariis apparebit.

¶ In substitutione fideicommissaria facta duobus coniunctim sub cōditione, si uterq; decesserit, hi duo uidentur grauati coniunctim in uno fideicommisso, prout est significatio uerborum quamdiu subest ratio, propter quam censentur coniunctim grauati, sed illa cessante uidebuntur grauati per se, & seperatim singuli in sua portione, & in cuiuscunq; persona existat conditio habebit locum substitutio, hoc dicit text. noster in summa.

¶ Sed ad intelligentiam tex. nostri & materiæ præmittendum
1 est, † quod in substitutione fideicommissaria facta duobus uel pluribus, uerba diuersimode significant, aliquando enim uerba specifice & præcise significant, quod in portione seu persona cuiuslibet sit una substitutio fideicom. seu unum fideicommissum, & tunc erunt tot substitutiones, seu fideicommissa quot personæ quibus fit substitutio, & quilibet per se & separatim dicetur grauatus in sua portione, & in cuius persona existat conditio, habebit effectum substitutio l. uel singulis supra de uulgari. l. pater filiam. §. fi. supra ad. l. fal. & uolunt omnes, ut infra uidebimus in materia, & in isto casu nulla est dubitatio, nisi in exemplificando quando uerba præcise, & specifice significant unam substitutionem in persona cuiuslibet. Ad quam tamen dubitationem dicitur. quod exemplificari potest istud primum membrū dupliciter. primo quando in una oratione particulariter & singulariter cuilibet sit facta substitutio, vt puta, quia dictum sit, si quis, vel si aliquis decesserit, substituo, vel si unus, aut alius &c. verba enim significant, quod in persona cuiuslibet sit una substitutio, & quod in qualibet persona, in quā existat conditio, habeat effectū substitutio, ut hic dicit Pau. de Cast. & infra latius declarabo. secundo etiam exemplificari potest, quando in diuersis orationibus & dispositionibus, singulis sit facta substitutio prout quando dictum est, post mortem titii substituo, & post mortē Meuii substituo caium, uel grauo titium post mortem suam restituere, & grauo Meuium post mortē restituere, nam quia est duplex uerbum dispositiuum, iccirco dicentur duæ dispositiones seu substitutiones, & singulis ꝑ se, & separatim factæ. l. quinquaginta supra de probatio. Bart. in l. re coniuncti. col. 3.
2 supra de lega. 3. solū in casu isto est una difficultas, † an idē sit quando conditiones sunt coniunctæ uel per copulā, uel per signum uniuersale, ut hoc non obstante, quando sunt grauati in diuersis fideicommissis, seu substitutionibus habeat effectum substitutio, in cuiuscunq; persona existat conditio, exemplum si dicatur, si titius & seius decesserint, uel si uterq; uel si ambo decesserint, titium grauo restituere par

tem suam, & seium grauo restituere partem suam, uel titio substituo, & Seio substituo. Sed huic difficultati respondetur, quod de mente Bart. & aliorum est quod sit idem, uidelicet, ut habeat effectum substitutio. in cuiuscunq; persona existat conditio, nam generaliter & indistincte concludunt in casu quo substitutio sit facta plurib. separatim, q habeat effectum substitutio in cuiuscunq; persona existat conditio nulla habita distinctione, an conditiones sint sub una, uel sub alia forma concepte, & ratio huius est, quia cum uerba præcise significent, q dispositio fideicommissi sit diuisa & distributa in duas, ut in persona cuiuslibet grauati sit una substitutio, & vnum fideicõmissum, sic etiam in necessariã consequentiam ille conditiones simul coniuncte p copulam seu signum uniuersale debent diuidi & separari, ut habeantur pro duabus conditionibus, non autem pro una. & propterea non requiratur, quod existat conditio in personis omnium ad effectum ut substitutio habeat locum in persona seu portione unius, cõsequẽtia patet, p tex. in l. si hære
3 di plures supra de cõdi. insti. Assumptũ uero. † uidelicet. qd si dispositio diuidatur a principio. diuidãtur etiã conditiones, probatur per tex. in l falsa § fi. supra de cond. & demon. ex quo enim in casu. d. l. sunt duo legata de sticho & erote, iccirco illa conditio, si mei erunt cũ moriar, adiecta vtriq; legato diuidit in duas, & habetur ac si separatim dictum esset lego stichum si erit meus, lego pamphilum si erit meus, quinimmo quod magis est, etiam q esset unica tantum conditio diuideretur in duas, & adimpleretur in parte si a principio dispositio diuiditur in duas, ut in parte posit habere effectum, ut est casus in l. stichum qui meus erit supra de lega. primo, ibi enim, ex quo legatum de sticho potest diuidi, ut habeat effectum in parte ipsius stichi, quoties p aliis partibus alienaretur, iccirco, illa conditio, si meus erit cum moriar, adiecta dicto legato, diuiditur ut posit. in parte adimpleri q̃uis in aliis partibus alienatis dicta conditio non existat, sic illa conditio dandi decem relata ad duos, quibus sit legatum diuiditur inter eos, prout inter illos diuidit dispositio legati, & pro parte adimpletur. l. cui fundus. ii. responso. l. qui hæredi. §. si duorum supra de condi. & demonst. l. si ita fuerit in principio, & §. primo supra de manumiss. testa. not. in l. penul. C. de cond. inser. Quæ autem sit ratio istorum infra dicetur. Et si quæratur, an in casu isto quando cõditiones sũt coniuncte p copulam seu signum uniuersale, substitutio fideicommissaria singulis per se & separatim facta habeat effectum in cuiuscunq; persona existat conditio ex significatione uerborum an uero solum ex mẽte, præter uerborum significationem, Prima facie uideretur dicendum, q non habeat effectum ex ui uerborum, ex quo conditio est uniuersalis, cum sit adiectum illud signum, uterq;, vel ambo, quod est vniuersale quoad illos duos, & non uerificatur nisi in utroq; non autem in altero tantum. l. si duobus supra de lega. ii. l. si necessarias. §. si annua supra de pigno. actio. Bar. in l. hoc articulo supra de hæred. inst. not. Docto. in l. pen. C. de impuberum, iccirco dicetur conditio prædicta deficere, ubi in uno non existat. l. si is qui ducenta. §. utrum supra de rebus dubiis, & quia iste conditiones sunt coniuncte, propterea uidetur quod debeant haberi pro una conditione, & quod requiratur omnino quod omnes existant. d. l. si hæredi plures. Sed his non obstantibus de mente Bar. & aliorum est quod etiam ex ui uerborum habeat effectum substitutio in cuiuscunq; persona existat cõditio, nam in casu quo simul facta sit substitutio duobus, distinguunt an ex propria significatione, uel solum ex mente habeat effectum existente cõditione in persona unius tantum, sed in casu, quando sit facta pluribus separatim, non distinguunt, uerum simpliciter concludunt, quod admittatur substitutio in eius persona in qua existit conditio. vnde infertur, quod uelint admitti substitutionem, non solum ex mente, sed etiam ex significatione uerborum, & ista opinio est uera, pro qua facit, quia si uerba dispositiua manifeste diuidunt, & distribuunt fideicommissum in duo fideicommissa, & singulis per se & separatim attribuitur onus pro sua portione, ita quod habeat effectum fideicommissum in portione unius, quamuis non habeat effectum fideicommissum aliorum, necessario conditiones iste quamuis coniuncte per signum collectiuum seu uniuersale, debent censeri distribute in duas, ut possint p partes adimpleri unum enim uenit in consequentiam alterius. Accedit, quia si significatio uerborum patitur, quod una conditio diuidatur in duas, & posit per partes impleri, quando dispositio diuiditur in duas partes ut statim dixi quanto magis patietur, quod duæ conditiones, quamuis coniuncte per signũ uniuersale, diuidantur in duas, & adimpleantur per partes, & ad tex. in d. l. si hæredi plures est solutio retorquendo illum ad oppositum. vult enim quod omnes conditiones simul coniuncte debeant adimpleri, & non adimpleantur per partes, quando habẽtur pro una conditione, secus autem quando non sunt adiecte pro una conditione, sed pro pluribus, unde cum in casu nostro omnino debeant haberi pro pluribus iccirco non est necesse, q omnes existant, uerum per partes poterunt impleri. Ad aliud, q ex quo conditio est uniuersalis dicatur ex toto deficere, nisi in omnibus existat conditio. Respondetur
4 † q illa conditio uniuersalis ex significatu uerborum põt habere duplicem sensum. primum ut stet uniuersaliter & collectiue non solũ quo ad hoc, ut oĩa fideicõmissa habeant effectum, sed etiam quoad hoc vt fideicommissum unius habeat locum in eius portione ueluti si quodlibet singulare fideicommissum intelligeretur factum sub illa conditione, si uterq;, vel si ambo, uel si omnes decesserint, & hoc modo intelligendo significatio uerborum obstaret, ut nõ posset habere effectum substitutio existente conditione in persona unius tantum, alio modo possunt intelligi uerba huius conditionis, ut conditio stet quidem uniuersaliter, & collectiue, quoad hoc ut omnia fideicommissa, habeant effectum & substitutio fideicommissaria habeat effectum in totum, quia si debet habere effectum in personis, & portionibus omnium debet etiam in omnibus personis conditio existere, tamen non intelligatur uniuersaliter, & collectiue quoad fideicommissum singulariter factum in persona, & portione unius tantum, uerum magis quoad illud singulare fideicommissum stet diuise seu disiunctiue, ut quoad fideicommissum in portione unius non requiratur, q existat conditio uniuersaliter in personis omnium; nam signum uniuersale etiam ex significatu uerborum, potest intelligi uniuersaliter quoad omnes & disiunctiue quoad singulos. l. si apud. C. de appel. l. fi. §. ipsum autem, & ibi glo. & Bal. not. C: de bonis q libe. not. glo. & Bar. in l. si duas. §. grammatici supra de excus. tut Bal. in l. si ita. in ulti. not. supra de iniu. testa Cum igitur in casu nostro dispositio substitutionis fideicommissarie stet uniuersaliter quoad omnes, & disiunctiue quoad singulos, quia facta omnibus, & singulis. a simili conditio illa debet intelligi uniuersaliter quoad omnes & disiunctiue quoad singulos, & propterea quod singulariter habeat effectũ substitutio in portione, & persona vnius existente conditione in persona unius tantum, nã si aliter diceremus, uidelicet q dicta conditio staret uniuersaliter & collectiue ad quodlibet singulare fideicõmissum in persona vnius, opporteret repetere dictam cõditionem uniuersaliter in quolibet singulari fideicommisso, vt sensus esset, grauo titium restituere portionem suam, si uterq; decesserit, grauo seium restituere portionẽ suam si uterq; decesserit, & cum non sint aliqua uerba, quæ significent replicationem eiusdem conditionis, propterea propria significatio uerborum non importabit q conditio ipsa stet uniuersaliter, & nõ disiunctiue quoad singulos, quando dispositio stat disiunctiue quoad singulos, & solum uniuersaliter quoad omnes, sequerẽtur etiam plura alia absurda, si aliter diceremus, de quibus dicam infra in materia, ubi etiam tollam quædã alia, quæ uidentur prædictis obstare, quę tamen reuera non obstant.

5 ¶ Aliquando, & secundo † uerba in hac substitutione fideicommissaria sunt apta ex propria significatione denota

te plures substitutiones, & singulariter in cuiuscunque persona, seu portione, unam substitutionem fideicommissariam. & etiam unam tantum substitutionem de tota hæreditate communem omnibus, quibus sit substitutio exemplum, ubi testator institutis Titio & Meuio dixisset post mortem eorum substituto Caium, hæc uerba possunt ex propria significatione importare plures substitutiones, & quod cuilibet istorum singulariter sit facta substitutio in sua portione, potest enim ista oratio post mortem eorum ex propria significatione resolui in suam solutam, & sensus sit, Titio post mortem suam substituo, & Meuio post mortem substituo. l. sæpe infra de uer. signi. quo casu singulis intelligeretur facta substitutio in sua portione. potest etiam sensus horum uerborum esse, quod omnes intelligantur simul & coniunctim grauati restituere totam hæreditatem non autem aliquam portionem per se, & separatim, ut sic sit una tantum substitutio de tota hæreditate, quæ sit communis utrique, non autem plures de diuersis & separatis portionibus, quemadmodum ubi plures hæredes grauantur dare fundum Meuio, nam est unum legatum, & omnes in uno legato tenentur pro hæreditarijs portionibus. l. si plures supra de lega. ii. & in casu isto regulariter capitur interpretatio, ut intelligantur plures substitutiones, et quod singulis sit facta substitutio pro sua portione, & propterea in cuiuscunque persona existat conditio, habet effectum substitutio in eius persona, & portione. ueluti si esset singulis facta substitutio separatim in diuersis orationibus, casus est in l. si §. filium. infra eo. & in l. si §. Caio supra de leg. ii. istud tamen fallit quoties subest aliqua ratio seu causa, propter quam præsumi possit testatorem uoluisse magis illos esse coniunctim grauatos in una substitutione de tota hæreditate, quam in pluribus de diuersis & separatis portionibus, nam tunc uerba interpretarentur, quod sit una tantum substitutio de toto communis utrique, & ideo non haberet locum in parte, existente conditione in persona unius tantum. & ratio est quia cum testator coniunctim in una oratione omnibus substituerit, & subsit ratio seu causa, per quam præsumatur testatorem uoluisse coniunctim & simul illos grauare in uno tantum fideicommisso de tota hæreditate, idcirco necessario interpretabitur, quod sit unica tantum substitutio, non autem plures, ut latius in materia declarabitur.

6 † Sunt autem tres rationes seu causæ, quas enumerant docto. pp quas præsumitur testatorem id uoluisse, prima, quando inter illos, quibus fit substitutio sit locus iuri accrescendi. secunda quando inter eosdem esset facta reciproca substitutio, nam præsumerentur coniunctim grauati in una tantum substitutione de tota hæreditate, ne fiat præiudicium per ipsam substitutionem iuri accrescendi, & reciprocæ substitutioni, prout dicemus in uulgari substitutione, & infra declarando rationem text. nostri. Tertia est, quando inter eos, quibus fit substitutio, foret potentia succedendi ab intestato & persona superstes sit talis, quæ ex præsumpta mente testantis excludat substitutum, nam tunc censetur facta una substitutio de tota hæreditate, quæ sit cõmunis omnibus, non autem plures, per quas singulis in sua portione substituat ne fiat præiudicium superstiti in sua successione ab intestato, ut uolunt communiter Doct. & bene ut infra declarabitur in materia.

7 ¶ Aliquando, & tertio † uerba in hac substitutione fideicommissaria præcise & specifice significant unam tantum substitutionem fideicommissariam de tota hæreditate, quæ sit communis omnibus, non autem significant plures substitutiones per quas singulis in sua portione intelligatur facta substitutio exemplum, quando substitutio fit pluribus in eadem oratione, & sit conditio adiecta cum copula, seu cum signo uniuersali, puta si dicatur, si titius & seius decesserint uolo hæreditatem meã, deuolui in sempronium, uel si uterque, uel si ambo decesserint hæreditas deueniat in sempronium. nam cum uerba dispositiua intelligi possint de una substitutione fideicommissaria totius hæreditatis quæ sit communis omnibus, idcirco conditiones illæ, si uterque, uel si ambo decesserint, denotabunt quod uerba dispositiua sint restricta ad unicam substitutionem, in casu quo utraque conditio extitit, & in casu isto ex significatu uerborum non potest importari aliqua singularis substitutio in parte unius tantũ, nec quod existente conditione in persona unius admittatur substitutio in eius portione, & ita dicunt Bar. & alii omnes infra qui concludunt, quod ex significatione uerborum non admittitur substitutio in unius portione, quando in persona unius tantum extitit conditio, & istud etiã nult tex. noster. Solum est dubitatio, an præter & ultra significationem uerborum ex sola mente intelligi poterunt plures substitutiones, & singulariter una, in cuiuslibet persona & portione, ut sic in cuiuscunque persona existat cõditio habeat effectum substitutio in eius portione. Et circa hanc dubitationem Docto. magis communiter conueniunt, quod regulariter attenta mente intelligerentur isti plures per se grauati in sua portione, & sic plures substitutiones, & singulariter una substitutio in qualibet persona seu portione, & hoc uoluit Bar. post Dynum infra circa contrarium. l. pen. C. de impuberum, dicit enim, quod in substitutione de qua in text. nostro testator uidetur elegisse fidem cuiuslibet per se, & propterea quod sint diuersa, & plura fideicommissa, & hoc est uerisimium, ut infra dicetur. Hoc tamen non procedit quãdo extaret una ex tribus prædictis causis, propter quam præsumeretur testatorem uoluisse solum coniunctim omnes grauare in una substitutione, non singulos per se in diuersis substitutionibus, quia eo casu quo posset afferre præiudicium in aliqua dictarũ causarũ, nunquam ex mẽte interpretari potest, quod sint plures substitutiones, & singulariter una in portione cuiuslibet, ita quod existẽte cõditione in persona unius possit habere effectum substitutio in eius portione, & hoc concludunt docto. magis communiter infra in materia. & bene, ut ibi declarabo. quomodo autem possit ex tacita mente præter, & ultra significationem uerborum inferri ista interpretatio, quod sint plura fideicommissa seu plures substitutiones, & quod singulis, & in portionibus singulorum dicatur facta una substitutio, dicam statim, declarando mentem tex. nostri. Est tamen una difficultas circa id. quod supra dixi, uidelicet, quod ubi fit illa conditio, si uterque decesserit, & utrique sit facta substitutio in una oratione, quia sit unum tantum uerbum dispositiuũ quod ex proprio significatu importabitur tantum unica substitutio, quæ sit communis utrique non autem una substitutio, in singulis ipsorum, † nam istud uidetur contra 8
text. in. l. pen. C. de impuberum quia dum tex. refert, quod in casu illo esset magna altercatio inter iurisconsultos antiquos, an post mortem primi pupilli illico debeat admitti substitutus, & deciditur contra substitutum propter præsumptam mentem defuncti ponderatam in text. uidetur manifeste præsupponere, quod significatio uerborũ sit pro substituto, nam si foret contra substitutum nulla potuisset esse dubitatio, ex quo clarum esset, quod substitutus non deberet admitti, si aduersus eum, ulta significationem uerborum, esset etiam præsumpta mens disponentis, unde sequitur quod significatio uerborum importat, quod sit una substitutio in singulis pupillis, & non una tantum communis omnibus, & re uera quicquid dicant doct. negari non potest, quia in tex. illo præsupponatur quod ex significatione uerborum intelligatur facta substitutio singulis pupillis & quod existente conditione in persona unius sit admittenda, ut infra dicetur in glo. Huic difficultati respondetur, quod tex. ille procedit in pupillari. in qua de eius natura non possumus intelligere unam tantum substitutionem, quæ sit communis omnibus, unde si uerba significant quod duobus sit facta, ne

cessario significabunt, quod in singulis sit una substitutio
sed aliud est in uulgari & in fideicom. quia pôt esse una
uulgaris, & una fideicom. communis omnibus, quibus
sit absq; eo quod intelligatur una substitutio in singulis
ipsorum, ut supra dixi & latius infra dicetur in materia.
9 Ex omnibus prædictis habens notare hanc conclusioné
quod quoties uel ex significatione uerborum, uel ex præ-
sumpta mente præter & ultra significatum uerborum in-
telliguntur plures substitutiones, uidelicet una substitu-
tio in singulis semper habebit effectum substitutio in
cuiuscunq; persona existat conditio. ubi uero intel-
ligitur una tantum substitutio communis omnibus qui-
bus sit, & non una in singulis, tunc non habebit effectum
substitutio, nisi conditio existat in personis omniú, quæ
conclusio est uera & ultra prædicta manifestissime pro-
babitur ex pluribus, quæ infra dicemus & illam apertissi-
me præsupponit tex. noster, ut statim patebit ex declara-
10 tione intellectus & rationis ipsius tex.
¶ His sic præmissis† forma casum, prout in tex. uidelicet
testator institutis duobus filiis eos adinuicem substituit
sub ea forma, si quis prior diem suum sine filiis obierit re-
stituat partem suam superstiti, deinde utriq; filio substi-
tuit claudiá eius neptem sub ea forma. uidelicet si uterq;
sine filiis decesserit uolo omnem hæreditatem peruenire
in claudiam neptem meam. filius qui primo decessit re-
liquit filios, secundus uero decessit sine filiis, ita quod in
portione primi defecit substitutio fratris, & substitutio
claudiæ, ex quo côditio in persona primi defecit. in por-
tione uero secundi clarum est quod defecit illa recipro-
ca substitutio fratris, ex quo primus frater, qui erat substi-
tutus, decessit pendente conditione, & fideicommissum
conditionale non transmittitur, ut infra dicetur in glo.
fuit igitur dubitatum, an in portione huius ultimi habeat
effectum substitutio claudiæ. & tex. noster arguit ad par-
tes & decidit pro claudia substituta. & pro opinione qđ
non habeat effectum substitutio in parte ultimi, & clau-
dia non debeat admitti argumentatur ex significatio-
ne uerborum, quia cum sit simul facta substitutio in una
oratione, & adsit unum tantum uerbum dispositiuum, et
sit adiecta illa côditio, si decesserit sine filiis, uerba huius
conditionis denotant solum unum fideicommissum to-
tius hæreditatis simul debendú. in casu quo uterq; filius
decedat sine filiis, non autem denotant aliquod fideicô-
missum de portione unius tm̃ in casu quo unus tm̃ sine
filiis decedat. unde sequitur, ꝙ nô debuisset admitti clau-
dia ad portionem ultimi, quia istud fideicommissum in
parte ultimi tantum, casu quo unus decedat sine filiis nô
significatur per uerba, & regula iuris est quod non suf-
ficit ad inducendum dispositionem ultimarum uolunta-
tum sola uoluntas testantis nisi etiam ad sint uerba quæ
illam significent saltem ex largo & improprio significa-
tu. l. in ambiguo supra de re dub. l. labeo, in fin. supra de
suppellec. lega. l. si quis in fundi uocabulo supra de le-
gatis primo, nam quemadmodum in testamento in scri-
ptis requiritur, quod per scipturam possit legi. & intelli-
gi uolútas testantis. l. prima supra de iis quę in testa. de-
lentur l. quoties in princi. & §. primo supra de hæredi.
insti. ita etiam in testamento nuncupatiuo requiritur
quòd ex uerbis uoluntas possit significari, ad effectum ut
inducat dispositionem ualidam ut in. ll. præallegatis et
dicunt Bal. & Imol. in d. l. quoties § primo. hoc est, quod
uoluit dicere tex. noster in illis uerbis, prima facie pro-
pter conditionis uerba admitti non uidebatur. Sed pro
alia opinione, quòd admitti debeat substitutio in parte
ultimi, quàmuis uerba non significent fideicommissum
in parte unius, casu quo unus tantum decedat sine fi-
liis, argumentatur text. in hunc modum. In fideicom-
missis inspicimus uoluntatem, hoc est, sola uoluntas,
de qua legitimæ constet, absque eo quòd uerba il-
lam significent, est sufficiens ad inducendum dispo-
sitionem fideicommissi, sed in casu nostro constat legi-
time de uoluntate testantis, quòd inducatur fideicom-
missum in parte ultimi, licet ultimus tantum decedat si-
ne filiis, igitur debet admitti huiusmodi fideicommis-
sum. Assumptum, uidelicet, quòd sola uoluntas sine
significatione uerborum sufficiat ad inducendum dispo-
sitionem fideicommissi tex. non probat, sed illud præ-
supponit tanquàm per se notum. Ego uero infra in nota-
bilibus probabo. Minorem uero uidelicet quòd constet
legitime de uoluntate testantis probat tex. noster in his
uerbis. absurdum uideri cessante reciproca substitutione.
partis nepti petitionem denegari, quam totum habere
uoluit. si nouissimus fratris quoque portionem suscepis-
set. Ad quorum uerborum declarationem præmittendú
11 est, † quòd ubi testator substituit in tota hæreditate post
mortem utriusque hæredis, in consequentiam infertur,
quòd uelit etiam substituere in parte post mortem unius
quando non est maior ratio substituendi in tota hæredi-
tate utroque decedente, quá substituendi in parte altero
tantum decedente, nam tunc militat argumentum quòd
idem iuris est de parte quoad partem quòd de toto quo
ad totum. l. quæ de tota supra de rei uend. Hoc tamen
fallit quando subest aliqua ratio seu causa, per quam præ-
sumatur testatorem nolle substitutum admitti ad partem
altero tantum decedente, nam tunc non esset eadem ra-
tio substituendi in parte altero decedente quæ est in sub-
stituendo in toto utroque decedente, & ubi non est ea-
dem ratio non procedit argumentum de toto ad partê,
glo. in l. qui hominem in §. infra de solutio. & in clem. si
una, in uerbo defensor, de rebus alienis non alienan. Præ-
12 mittendum etiam est, † quòd ubi primus qui decederet,
grauatur restituere partem suam superstiti, & deinde no-
uissimus grauatur restituere totam hæreditatem, uideli-
cet partem suam, & partem quam habuit a primo alteri
fideicommissario, quòd hic primus non solum intelligi-
tur grauatus restituere partem suam illi cohæredi super-
stiti, in casu quo fideicommissum habeat effectum in per-
sona dicti cohæredis & fideicommissarii, sed etiam in ca-
su quo primum fideicommissum deficiat, intelligitur ta-
cite & in consequentiam grauatus restituere partem suá
illi secundo fideicommissario, quia illud primum fidei-
commissum remanet apud eum cum onere illius secun-
di fideicommissi. l. prima. §. pro secundo. C. de caducis
toll. l. si ab eo supra de usufruc. lega. declarat Bar. in l. fi-
deicommissum supra de lega. i. Bar. Pau. Alex. & alii, in l.
quàmdiu la ultima ad fin. supra de acquir. hæredita. unde
sequitur, quòd in casu tex. nostri quàmuis uerba signifi-
carent solummodo, quòd ultimus sit grauatus in tota hæ-
reditate in substitutione facta de dicta claudia, tamen in
consequentiam casu quo non haberet effectum recipro-
ca substitutio, & ultimus non susciperet partem primi,
uideretur etiam grauatus primus per fideicommissum
restituere partem suam claudiæ, ita quòd in casu quo ces-
saret reciproca substitutio, in consequentiam singuli in-
telligerentur grauati restituere suam partem claudiæ.
Præmittendum est etiam tertio, quòd in casu text. nostri
ratio propter quam testator solum substituit claudiam
in una substitutione de tota hæreditate, in casu quo uter-
que filius decederet sine filiis, non autem in pluribus
substitutionibus, & singulis portionibus, casu quo al-
ter tantum decedat, non est, quia uelit quòd nepotes
ex uno filio positi in conditione excludant claudiá sub-
stitutam a portione alterius filii, qui sine filiis decederet.
ex quo nepotes ex uno filio non sunt tales, ꝑ quos præ-
sumatur testatorem uoluisse excludere ipsam claudiam.
cum etiam ipsa sit neptis, & in eodem, uel simili gradu
côiuncta, prout dicti nepotes, uerum solummodo cêseri
potest id factum ob eã causam, ne substitutio de illa clau-
dia impediat reciprocam substitutionem factam inter ip-
sos fratres. Istis sic stantibus aperte patet, quomodo text,

uelit deducere suum argumentum in prædictis uerbis,
nam uolnit dicere, c cesset causa propter quam testatoe
solum substituit claudiam omnibus simul tu una substi-
tutione de tota hæreditate & tn casu quo uterq; decedat
sine filiis, quia cessat reciproca substitutio, absurdum est, si
uolumus negare, quin hoc casu possit ex sola mente in-
telligi fideicommissum de parte ultimi in cuius persona
extitit conditio, quia si uis, quòd uerba significent, ut om
nes sint grauati in uno fideicommisso de tota hæredita-
te casu quo uterque decedat, & tunc sequitur, quòd in
consequentiam inferatur, quòd uelit esse fideicommis-
sum etiam in parte eius tantum, in cuius persona extitit
conditio, quia in casu isto non est maior ratio substituē-
di claudiam in uno fideicommisso de tota hæreditate
utroque decedente sine filiis. quàm substituendi in parte
eius qui decessit sine filiis, & ideo militat argumentum.
d. l. quæ de tota, ut dictum fuit supea, si etiam nis intelli-
gere, ut uerba significent, quòd claudia sit substituta in
uno tantum fideicommisso de tota hæreditate deben-
dum ab ultimo tantum & tunc idem, quia in consequen-
tiam huius fideicommissi, quod uerba significant, infer-
tur quòd omni casu quo cessat reciproca substitutio in-
tee ipsos fratres quilibet qni decederet sine filiis uideat
grauatus restituere portionem suam claudie, & sic ap-
paret quòd ex mente in casu isto sit iniunctum singulis
fideicommissum in sua portione, & quilibet sit grauatus
in casu isto restituere portionem suam, & propterea
quòd in cuiuscunque personæ existat conditio habeat
effectum substitutio, cum cesset causa, propter quam so-
lummodo substituit coniunctim in una substitutione de
tota hæreditate, hoc est, quod iudicio meo, uoluit dicere
tex. nostee in prædictis uerbis, illa enim uerba, cessante
reciproca, important quòd cesset causa propter quam te-
stator coniunctim omnibus in una substitutione de tota
hæreditate substituit claudiam. & non singulis. in singu-
lis portionibus, illa uerba, absurdum uideri partis nepti
petitionem denegare, denotant quòd sit absurdum de-
negare, quin in casu isto inferatur ex mente, quòd substi-
tutio intelligatur etiam singulis facta pro singulis por-
tionibus, & pro parte, & illa uerba, quam totum habere
uolnit si nouissimus fratris quoque portionem suscepis-
set, denotant rationem. quare necessaro ex mente infera-
tur in casu isto quòd singuli intelligantur grauati restitue
re portionem suam claudie, nam cum nouissimus graua
tur eestituere totum, uidelicet partem suam, & partem
quam ex reciproca haberet a primo, infertur necessario,
quòd ubi cessaret reciproca, singuli censerentur grauati
eestituere suam portionem claudie, ut dictum fuit supra
& hic est uerus sensus tex. nostri, & ita iudicio meo intel-
lexit Barto. post D: num, quem refert nam sumando text.
dicit fideicommissum relictum a duobus &c. & sic præ-
supponit, quòd in text. nostro fuerit relictum fideicom-
missi claudie, non tantum ab vltimo, sed a duobus, & nō
tantum ultimus, sed etiam primus sit grauatus restituere
claudie, & infra circa contrarium. l. pen. dicit quòd in ca
su text. nostri pluralitas conditionum icciréo respicit di-
uersos effectus, quia uidetur testator elegisse fidem cu-
iuslibet per se, quæ uerba necessario important, quòd in
hac substitutione de claudia testator uideatur elegisse fi-
dem cuiuslibet filii per se, & sic singulos grauasse resti-
tuere portionem suam claudie, & cum istud non possit
esse ex nl uerborum, quia significatio uerborum solum
complectitur unum fideicommissum de tota hæreditate
relictum ab ultimo filio, uel relictum ab utroque simul
& coniunctim, nt dicit tex. sequitur quòd istud, quòd cen
seantur singuli pee se grauati, & electa fides cuiuslibet
per se, & quòd inducantur diuersa fideicom. ueniat solū
ex mente, & quòd ratio decidendi tex. nostri sit, quia in
consequentiam illius fideicommissi de tota hæreditate

coniunctim relicti ab ntroque simul, uel a nouissimo, qd
uerba significant, infertur, ex mente, quòd etiam sin-
guli per se uideri debent grauati restituere portionem
suam, & quòd censeantur plura fideicommissa, icciréo
existente conditione in persona unius admitti debeat
substitutio in eius portione. Plures alii intellectus ad
text. nostrum assignantur per Docto. infra circa contra-
rium. d. l penul. de quibus ibi dicetur. uidere igitur po-
res, quæ sint conclusiones ille, quas præsupponit text.
13 noster in hac sua principali decisione, † nam præsup-
ponit primo illam couclusionem, quòd in hoc fi-
deicommisso, si uterque filius decesserit sine filiis uo-
lo omnem hæreditatem deuenire in claudiam, signifi-
catio uerborum non complectitur nisi unum fideicom-
missum de tota hæreditate, coniunctim iniunctum utriq;
filio, uel nouissimo tantum, non autem complectitue
aliquod fideicommissum, per quod aliquis sit graua-
tus per se in sua portione, & hoc uult text: noster ibi,
14 propter conditionis uerba, & dictum fuit supra. † Se-
cundo præsupponit, quòd in consequentiam huius fi-
deicommissi de tota hæreditate coniunctim omnibus
iniunctum, uel nouissimo, inferatur etiam ex mēte, quòd
etiam singulos per se testator uoluit grauare in sua por-
tione. & quòd singulis per se substituit, hoc præsupponit
text. noster in eo dum uult quòd ex mente præter & ul-
tra significationem uerborum ex isto fideicommisso, de
quo in text. nostro inferatur ununi fideicom. de parte ul-
timi tantum, & ista conclusio manifeste probatur ex iis,
quæ dixi supra declarando rationem; & intellectum
text. Tertio præsupponit, quòd donec subest ratio,
seu causa propter quam præsumatur testatorem coniun-
ctim omnes grauasse in uno fideicommisso de tota hæ-
reditate, non potest ex mente inferri ad fideicommissum
de parte unius tantū, sed solnm postquàm cessat dicta ra-
tio seu causa, ita uult tex. noster in his ꝟbis cessante reci pro
ca substitutione: nam manifeste in his uerbis denotatue
quòd donec subest reciproca substitutio, & sic causa pro-
pter quam coniunctim in uno fideicommisso omnibus
substituit, non possit inferri ex mente fideicommissum
de parte unius tantum, sed cessante dicta causa omnino
inferatur ex niente illud fideicommissum de parte seu
15 portione. † Quarto præsupponi text. quòd quoties in-
terpretamur, quòd sit tantum unum fideicommissum de
tota hæreditate, in quo coniunctim omnes sint graua-
ti, nunquàm existenre conditione in persona unius tan-
tum posset habere effectum substitutio in eius portione
hoc uult tex. noster in eo quod dicit, quòd ex quo signi
ficatio uerborum non comprehendit nisi unum fidei-
commissum de tota hęreditate coniunctim omnibus uel
nouissimo iniunctum quòd ideo ex significatione uer-
borum existente conditione in persona unius tantum
non admittatur fideicom. in eius portione. Ratio hu-
ius est plusquàm manifesta, nam si solum interpretamur
unum fideicom: de tota hæreditate. quomodo possum'
admittere fideicommissum de portione tantum, quia si
uolumus admittere fideicommissum de portione tantū,
necesse est quòd interpretemur unum fideicommissum
in qualibet portione, & sic quod sint plura fideicom-
missa, & tot quot portiones, & recedamus ab illa in-
trepretatione, quod sit unum tantum fideicommissum
16 de tota hæreditate, † Quinto præsupponit text. quòd
quoties interpretamur unum fideicom. in qualibet por-
tione, & quòd singuli pro suis portionibus intelligantur
grauati, & intelligantur plura fideicommissa, quàmuis di-
cta interpretatio sumatur ex sola mēte, præter & ultra si-
gnificationem uerborum, quòd tunc semper existente
conditione in persona unius habebit locum substitutio
in eius persona, & portione, nam nt statim declaraui
text. noster uult, quod ex quo cessante reciproca ex men-

te infertur, ꝙ singuli per se sint grauati restituere portionem suam clandie, ut in quolibet eorum sit unum fideicommissum de sua portione, quòd iccirco existente cõditione in persona unius admittatur fideicom. substitutio in eius parte, & portione, & iste omnes conclusiones sunt uere, ut patet ex iis, quæ supra dixi in euidentialibus, & ex istis conclusionibus uniuersalibus, quas præsupposuit tex. noster dependet resolutio omnium difficultatum, quæ sunt in hac materia, & quãmuis ista conclusio, uidelicet quòd ubi interpretamur unum fideicommissum, seu unicam substitutionem tantum de tota hæreditate communem omnibus non habeat effectum substitutio existente conditione in persona unius tantum, ubi uero interpretamur plura fideicommissa, seu plures substitutiones, uidelicet unam substitutionem in singulis, quibus sit, quòd in cuiuscunque persona extitat conditio habeat effectum substitutio, sit certa, & probetur manifeste ex iis, quæ dixi supra in euidentialibus, & illam præsupponat text. noster ut supra deduxi, ut tamen tollatur omnis dubitatio, & non possit ista conclusio, ex qua dependet declaratio fere totius materiæ, amplius in dubiũ reuocari, inquirendæ sunt rationes per quas necessario & concludenter dicta conclusio comprobetur.

17 ¶ Prima ratio per † quam dicta conclusio probatur, est, quòd quando conditio adiecta dispositioni non respicit uniformiter totam dispositionem, sed difformiter, facit solum conditionem, pro ea parte cui conuenit & adaptatur, non ꝓ aliis partib. quib. non adaptat, casus est in l. fin. §. seio supra de legat. ii. in l. Iulius Paulus. & l. quæ conditio, supra de conditio. & demonstratio. Bartol. in l. seio. §. cato ad fin. supra de fund. instruct. modo quando interpretamur unam substitutionem de tota hæreditate commune omnibus & quæ non possit in parte habere effectum, quælibet pars huius condititionis, si uterque decesserit, uniformiter conuenit & adaptatur fideicommisso totius hæreditatis, quia illud non diuiditur, & propterea conditio in persona unius facit cõditionem respectu totius fideicommissi, ut deficiente conditione in persona unius non possit habere effectum, quando est unum tantum fideicommissum, nam tunc cum sit unum fideicommissum, dictæ conditiones dicentur respicere unum effectum, sed ubi interpretamur plures substitutiones, uidelicet unam in singulis, quibus sit, tunc dictę conditiones, si uterque decesserit, non respiciunt uniformiter omnes & singulas substitutiones, quia conditio si unus decesserit, conuenit & adaptatur substitutiòni sibi factę non aũt substitutionibus aliorum, ideo non facit conditionem, nisi in substitutione sua non in aliis, & defectus conditionis in persona unius non facit deficere, nisi substitutionem sibi factam, non autem alias, & ideo in cuiuscunq; persona existeret conditio haberet locum substitutio. & isto casu, quando interpretamur plures substitutiones, dictę conditiones præcise dicent respicere diuersos effectus, ut patet.

18 ¶ Secunda est ratio, † qa quãdo conditio est de eo, de quo est dispositio regulari debet secundum naturam dispositionis quã respicit Bar. in l. stichũ q meus erit in ultimis uerbis supra de leg. i. nã diuidit ꝓut diuidit ipsa dispõ, ut ibi dicit Bar. ad idẽ est tex. in l. falsa. §. fi. supra de cõdi. & dem. ibi, n. est cõditio de rebus, q̃ sunt in dispositione, & diuidit in duas, ꝓut ipsa dispositio, facit in simili. quia quemadmodum transit dispositio ad hæredẽ, ita etiã transit conditio quæ sit de eo, de quo est dispõ Barto. & cõmuniter doct. in l. si decẽ cũ petiero infra de uerbo. obliga. Sali. in l. si plures. C. de condi. inser. q̃uis conditio sui natura, cũ sit facti, non transeat ad hæredes. l. qui hæredi in prin. & l. cum ita. ff. de condi. & dem. unde cũ in casu nostro, conditio sit de personis, quibus sit substitutio, propterea debet diuidi inter eos, ꝓut inter illos diuiditur. & distribuitur substitutio, quemadmodũ diuiditur etiã conditio de personis honoratis l dispositione, ubi inter illos ab initio diuidit dispositio. d. l. q h'di. §. si duorũ l. cui fundus supra de cõdi. & demon. Istud tñ, qđ dixi, uidelicet ꝙ conditio de eo de quo est dispõ diuidat ꝓut ipsa dispõ, intellige secundũ prædictam rationem, uidelicet qñ non respiciat uniformiter omnes partes dispositionis, uerum respiciat diuersos effectus. ita uult Bar. in d. l. stichum qui meus erit, iunctis iis, quæ dicit in d. l. falsa. §. fin. nam licet in d. l. stichũ dicat generaliter, ꝙ cõditio de re, de qua sit dispositio diuidatur, ut possit per partes adimpleri, tamen in d. l. falsa. §. fi. dicit quod in casu d. l. diuidatur, ex quo respicit plures effectus, & tamen ibi conditio est de ea re, de qua est dispositio, & ratio huius diuisionis est, propter id quod dictum fuit in præcedenti ratione, uidelicet, quòd conditio non debet facere dispositionem conditionalem, nisi pro illa parte, pro qua sibi conuenit, & adaptatur, ubi uero respiceret uniformiter totam dispositionem, & eundem effectum, non diuideretur, quamuis ex post facto dispositio posset diuidi, & ita procedit quod dicunt Bar. & docto. in l. iiii. §. cato in viii. opp. infra de uerb. obliga. ubi dicunt, quod licet principalis conuentio de dando sit diuidua, quod tamen conditio de eo quod est dandum sit indiuidua, quoad commissionem stipulationis pęnalis, nam tunc, quia est una stipulatio pęnalis, & unus effectus, propterea non diuiditur, ut declaraui in d. §. cato.

19 ¶ Tertia est ratio, quia ubi plures conditiones † coniunguntur per se principaliter respectiue ad unam dispositionem per se, tunc non requiritur concursus dictarum conditionum, sed qualibet existente procedit dispositio Barto. in l. si is qui ducenta §. utrum colum. iiii. uersiculo tertio casu supra de reb. dub. & in l. scire debemus colum. prima, uersiculo breuiter infra de uerbo. obliga. sed ubi interpretamur plures substitutiones, idest unam substitutionem in singulis, iste conditiones coniunctę per copulam, uel per signum collectiuum, seu uniuersale stant per se principaliter respectiue ad unam substitutionem per se, nam conditio in persona unius stat principaliter per se respectiue ad substitutionem illi factam, & sic de aliis, ut supra dictum fuit, igitur non requiritur concursus, sed existente conditione in persona unius habebit effectum substitutio sibi facta, ubi uero sit una tantum substitutio de tota hæreditate communis omnibus, tunc omnes conditiones dicentur coniunctę non per se principaliter, sed omnes respectiue, ad unicum effectum, & unicam substitutionem, & ideo eo casu habentur omnes pro una conditione, & requiritur concursus l. si hæredi plures supra de cond. insti. l. si quis ita stipulatus fuerit infra de uerb. obliga. Bar. in d. §. utrũ, & in d. l. scire debemus. Non obstat si dicatur, ꝙ ex quo conditiones sunt coniunctę per signum uniuersale, seu collectiuũ ꝙ ideo omnes debent adimpleri, quia ad istud est solutio, ut dixi supra in euidẽtialib' uidelicet, ꝙ dicta conditio stet uniuersaliter quoad oẽs substitutiones & ad substitutiones in personis & portionib. omniũ sed diuisiue & disiunctiue, quoad singulares substitutiones in singulis, ꝑsonis & portionib. ꝓut ẽt dispositio stat uniuersaliter quoad oẽs, quia omnib. fuit facta, sed diuisiue & disiunctiue quoad singulos, quia etiam singulis fuit facta. Non obstat etiam si dicatur, ꝙ ubi plures cõditiones coniunguntur, ꝙ omnes debent adimpleri. d. l. si hæredi plures d. l. si quis ita stipulatus fuerit, quia solutio est ut supra dixi, ꝙ istud procedit, quando dictæ omnes conditiones respiciunt eundem effectum, nam coniunguntur pro eadem cõditione, secus ubi coniunguntur ꝑ se principaliter & respiciunt diuersos effectus, quia tunc haben

tur pro pluribus conditionibus, ut dicitur il .ll. palleg. & supra dictum fuit unde cum in casu interpretamur plures substitutiones, dicte conditiones respiciant diuersos effectus, & dicantur coniuncte per se principaliter, iccirco non requiritur concursus, ex quibus habes quod dicta conclusio supra firmata est certa, & indubitata, & non potest amplius in dubium reuocari. Habes etiam qua ratione procedat illa conclusio, seu regula doctorum, uidelicet quod pluralitas conditionum resoluitur in singulares conditiones, ubi respiciat diuersos effectus. d. l. falsa. §. fi. nam ratio est ut supra dixi, quia una conditio non debet facere conditionem, nisi quoad illum effectum, quem respicit, non quoad alium d. l. fi. §. scio cum concordan. & quia si dispositio diuiditur in plures effectus, & dispositiones, eodem modo conditio. d. l. falsa. §. fi. d. l. stichum qui meus erit cum concordan. & quia si respiciunt diuersos effectus, dicentur omnino coniuncte per se principaliter non pro una conditione, sed pro pluribus, & ideo non requiritur cõcursus ad effectum ut dispositio una, seu unus effectus habeat locum, uerum solum ad hoc, ut omnes dispositiones, & omnes effectus locum habeant, ut per Barto. in d.
20 §. utrum. & in dicta l. si hæredi plures.

¶ Ad unum etiam debes aduertere, † quod nunquam plures conditiones dicentur respicere plures effectus, nisi quando sunt conditiones de rebus, seu personis circa quas uersatur dispositio. de rebus est casus in dicta l. stichum, & dicta l. falsa. §. fin. de personis honoratis est casus in d. l. qui hæredi. §. si duorum, & dicta l. cui fundus. de personis grauatis, & quibus fit substitutio est casus in text. nostro, & in l. lucius. §. caio infra eo. et in l. fi. §. filium supra de lega. ii. nam tunc una conditio potest conuenire, & adaptari uni dispositioni, seu effectui, & alia conditio alteri, ut supra dictum fuit, sed ubi conditiones sunt de aliquo extrinseco, quod non respiciat nec res, nec personas, circa quas uersatur dispositio nunquam censentur respicere diuersos effectus uerum semper eundem effectum, quia quelibet conditio talis dicetur conuenire uniformiter utrique dispositioni, seu effectui, nam gratia exempli, si dictum sit, lego stichum, & Pamphilum si nauis uenerit, & titius consul fuerit, quelibet conditio censeri potest adiecta propter legatum stichi, sicut propter legatum Pamphili, iccirco dicentur respicere eundem effectum, Idem est in d. l. si hæredi plures, & dicta l. si quis ita stipulatus fuerit, istud etiam fuit de mente Bart. nam licet in dicta. l. falsa. §. fin. dicat quod semper pluralitas conditionum resoluatur in singulares conditiones, quando respicit diuersos effectus tamen in d. l. stichum, & dicta l. penulti. C. de condi. inser. nunquam admitti diuisionem conditionum, nisi quando respicitur rem aut personas circa quas uersatur dispositio, unde infertur quòd præsupponat non posse dari casum, quòd plures conditiones simul coniuncte in una dispositione respiciant diuersos effectus nisi sint de rebus, aut personis, circa quas uersatur dispositio, & ideo aliàs inferebam, quod limitatio, quàm dat Ias. in. d. l. si quis ita stipulatus fuerit, post Salice. quem refert, ad regulam d. l. falsa. §. fin. uidelicet ut non procedat in conditionibus extrinsecis quæ non sunt de rebus, uel personis deductis in dispositione, foret superflua, quoniam hæc limitatio non est de regula, cum non possit dari casus, quod plures conditiones, quæ non sunt de rebus, & personis deductis in dispositione simul coniuncte in una dispositione respiciant diuersos effectus.

21 ¶ † Id quod supra dixi in fideicommissaria facta pluribus dicendum est etiam in uulgari, & pupillari, quia eo casu quo interpretabimur esse unam tantum substitutionem uulgarem de tota hæreditate communem omnibus, quibus fit, tunc pluralitas conditionum dicetur respicere unum effectum, seu substitutionem, & non poterit habere effectum substitutio nisi conditio in omnibus hæredibus existat, & tota hæreditas uacet eo uero casu, quo interpretamur esse plures substitutiones, & unam in singulis hæredibus pro singulis portionibus, tunc dicentur respicere diuersos effectus, & substitutiones, & in cuiuscunque persona existat conditio, habebit effectum substitutio. Idem est in pupillari facta pluribus, quia eo casu quo interpretamur plures substitutiones pupillares, & unam substitutionem in singulis, quibus fit, semper pluralitas conditionum dicetur respicere diuersos effectus, & diuersas substitutiones, & in cuiuscunque persona existat conditio habebit effectum substitutio. vbi uero interpretatio sumeretur, quòd esset una tantum substitutio communis omnibus pupillis, & non plures, nec una in singulis ipsorum, tunc diceretur pluralitas conditionum respicere eundem effectum & substitutionem, & non haberet effectum substitutio existente cõditione in persona unius tantum. quõ uero interpretari possit, quod sit una tantum substitutio pupillaris communis duobus pupillis infra declarabitur loco suo, ex quibus patet, quod in discussione quæstionum circa hanc materiam, & quando in substitutione facta pluribus existente conditione in persona unius solum inquirendum est, an censeri debeant plures substitutiones, an uero unica tantum, & hæc sufficiant, quoad ea, quę tex. noster presupponit in sua principali decisione.

¶ Vltra principalem decisionem, plura alia notabilia colliguntur ex text. nostro, nam primo ex illis uerbis, sed quia in fideicommissis inspicimus uoluntatem, duo notantur ex text primum, quod specialius in fideicommissis attendatur uoluntas, magisquam in aliis dispositionibus ultimarum uoluntatum. Secundum quod decisio text. nostri non procederet in directis substitutionibus, adeo quod si testator institutis duobus filiis pupillis, & inuicem substitutis exinde substituisset Titium in tota hęreditate sub conditione, si uterque decessisset in pupillari ætate, quod eo casu ultimo solum moriente in pupillari ætate, quamuis cessaret reciproca substitutio non tamen haberet effectũ substitutio illius Titii in portione, & persona illius ultimi filii, ita uidetur uelle text. noster in his uerbis, nam si aliter diceremus, superflua fuisset hæc ratio. sed quia in fideicõmissis &c. cum idẽ esset in quacunque substitutione etiam directa.

22 ¶ † Circa primum concordat tex. in l. cum uirum. C. de fideicom. in. l. cum proponebatur supra de lega. ii. in. l. pen. supra de lega. i. in. §. sed non usque insti. de lega. cum pluribus aliis concordanti. in quibus dicitur quod in fideicommissis inspicitur uoluntas. Tamen in contrarium facit, quia istud non vr esse speciale in fideicommissis, uerum quod idem sit in quibuscunque aliis dispositionibus put in exhæredatione vt tex. in l. iii. C. de lib. pręt. in substitutione directa est tex. in l. iam hoc iure supra de uulg. In contractibus est tex. in l. in conuentionibus infra de uerb. sig. in l. sed & celsus. §. si fundus supra de contrahẽ. emp. in. l. fi. C. quę res pign. obliga. pos. Pro solutione Alex. hic dicit quod idẽ est in institutione directa, & Cor. in d. l. cum uirum, uult idem esse in contractib. Sed hoc vr contra tex. nostrũ & concordantes dum istud specialiter exprimunt in fideicom. & manifeste confunditur per tex. in d. §. sed non usque ubi tex. dicit, quod ex quo in fideicommissis inspicimus uoluntatem processerunt plures differentię iure isto digestorum inter legata & fideicommissa. Vnde pro solutione, & declaratione prędictorũ sciẽdũ est quod in ultimis uoluntatibus sola uoluntas non sufficit ad inducendum dispositionẽ, quando uerba illa nullo modo significant l. in ambiguo supra de reb. dub. & prout

ſupra dictum fuit in text. Lex tamen hoc induxit ſpecia-
liter in fideicommisſis, quod ſola uoluntas ſufficiat ad
inducendum fideicommiſſum, quamuis uerba illam nul
lo modo ſignificent, prout in tex. noſtro, in quo, licet uer
ba non ſignificent fideicommiſſum in parte hæreditatis
caſu quo alter tantum decederet, tamen attenta mente
iſtud fideicommiſſum inducitur, ut dixi in tex. Sic in d l.
cum proponebatur, quamuis uerba non ſignificarent
reciprocam ſubſtitutionem de eo, quod fuerat relictum
ſub conditione, tamen ex ſola uoluntate ſine uerbis indu
citur, ſic eſt in l. fideicommiſſa §. hæc uerba ſupra de leg.
iii. ibi enim uerba ſignificabant conſilium, mens erat, q͛d
foret fideicommiſſum, attenditur igitur mens præter. &
ultra ſignificationem uerborum, ſic in .l. nutu. ſupra de
lega. iii. in l. unum ex familia §. fi. ſupra de lega. ii. unde
dicimus, quod licet uerba præcaria ex quibus inducitur
fideicommiſſum §. fi. inſti. de ſing. reb. per fideicommiſ.
relic. non ſignificent quod actio oriatur. Tamen attenta
teſtantis uoluntate præter, & ultra ſignificationem uer-
borum datur actio, ſic etiam dicimus, quod in conſequē
tiam expresſi legati inducitur tacitum fideicommiſſum,
non quod uerba illud ſignificent, ſed quia ex uerbis ex-
presſis colligitur quod de illo adſit uoluntas .l. ſeruum
filii §. fi. ſupra de leg. i. & prout latius dixi in rub. ſupra
de leg. i. Dum igitur quærimus an in aliis diſpoſitioni-
bus debeat attendi uoluntas, prout in fideicommisſis di
ſtinguendum eſt, quod ſi ſumus in caſu, ubi uerba conue
niant uoluntati ſaltem ex largo ſignificatu, quod tunc
nulla eſt differentia inter fideicommiſſa, & inſtitutiones
ita loquitur tex. in d. l. iii. C. de libe. præte. & l. iii. §. nomi
natim ſupra de iniu. rup. Ratio eſt, quia licet requiratur,
quod iſte diſpoſitiones ſint expreſſe, prout de exhæreda-
tione eſt tex. in l. i. & ii. ſupra de libe. & poſthu. & de in-
ſtitutione dicitur in l. hæredes palam. in prin. ſupra de te
ſta. & in l. iubemus. C. de teſta. tamen ſatis dicuntur exp̄ſ
ſe, quando comprehenduntur ſaltem ſub largo. & gene
rali ſignificatu uerborum. Bar. & communiter doct. in l.
i. col. iii. ſupra de uulga. idem Bar. in l. uxorem §. agri pla-
gam ſupra de lega. iii. & in l. ſi fideiuſſor. §. meminiſſe ſu
pra de leg. i. Imo. in l. ſi ſocer. §. lucius col. pen. ſupra ſol.
mat. & hoc caſu diſpoſitio dicitur inducta ex uerbis, nō
autem ex ſola uoluntate, & inſpicitur uoluntas potius
ad declarationem uerborum, ut intelligi debeant in lar-
go, & improprio ſignificatu, quam ad inducendum di-
ſpoſitionem de nouo. Aut uero ſumus in caſu, quando
uerba nullo modo conueniunt uoluntati, nedum ex lar-
go & generali ſignificatu, & hoc caſu eſt differentia inter
fideicommiſſa, & alias diſpoſitiones, quia in fideicom-
misſis attenditur uoluntas, non autem in aliis, ut dictum
fuit ſupra. Eſt uerum, quod contra iſtud obſtat prima frō
te tex. in dicta. l. iam hoc iure. cum concordantibus ibi
enim inſpicitur uoluntas in ſubſtitutione pupillari taci-
ta comprehenſa ſub uulgari, cui nullo modo uerba con
ueniunt, uerum potius contradicunt, & licet Alex. & alii
hic, & idem Alexand. & Iaſo. in dicta .l. iii. C. de liberis
præteritis, dicant quod in inſtitutione inſpicitur uolun-
tas, per textum in dicta. l. iam hoc iure. & dicant iſtud p̄-
cedere ita demum, ſi uerba ſaltem ex largo ſignificatu cō
ueniunt, non tamen declarant quomodo illa uerba, ſi hæ
res non erit ſubſtituo, conueniant ſaltem ex largo ſigni-
ficatu tacite pupillari, quinimmo docto. in. l. prima & ſe
cunda ſupra de uulgari. & in l. precibus. C. de impuberū
innuunt, q͛d illa uerba contradicant potiusquam conue-
niant. Pro ſolutione ſolitus ſum dicere altero ex duob.
23 modis, † uel quod illa uerba, ſi hæres non erit, conueniāt
pupillari ſubſtitutioni in caſu nō adite hæreditatis, quia
pupillaris habet duos caſus, uidelicet quando decesſit
pupillus non adita hæreditate, & quando decesſit adita
hæreditate, declarant Bartol. & alii in l. ſecunda. colum.
quinta uerſiculo ſed quero ſupra de uulgari. ita quod li-
cet contradicant pupillari in caſu quo decesſit pupillus
adita hæreditate, tamen ſaltem ex largo ſignificatu con
ueniunt pupillari in caſu non adite, uidelicet, quando an
te aditam hæreditatem decesſit pupillus, & ideo attendi
potuit uoluntas ad inducendam illam pupillarem in ca
ſu non adite, quæ poſtea potuit ex coniecturis extendi
de caſu non adite, ad caſum adite hæreditatis. ſubſtitutio
enim ſolet extendi de caſu ad caſum. ut not. in .l. prima
ſupra de uulga. & in. l. gallus. §. & quid ſi tantum ſupra
de lib. & poſth. & utilitas huius declarationis eſt maxi-
ma, nam ex ea infertur, quod decedente pupillo ante
aditam hæreditatem, quo caſu ſibi ſucceditur ex pupil-
lari in bonis propriis pupilli Bart. cum quo tranſeunt ce
teri. in. d. l. prima columna nona, quod ex iſta pupillari
in hoc caſu mater excluderetur, ex quo in iſto caſu po-
teſt pupillaris dici expreſſa, ſaltem uerbis generalibus,
prout excluditur per pupillarem expreſſam in compen-
dioſa, uel breuiloqua Barto. & alii in l. ſecunda, in l. cen
turio. in. l. lucius ſupra de uulga. & de hoc iudicio meo,
24 uidetur caſus † in. l. precibus uerſiculo, nam non eſt in-
certi iuris. C. de impuberum licet a nemine ad hoc pon
deretur, nam in caſu illius text. non poteſt eſſe dubitatio
de ſuccesſione teſtantis, ſed ſolum de ſuccesſione filii,
& tamen text. dicit, quod ſi primo caſu tantum filius
habuit ſubſtitutum, omnimodo eius ſuccesſio ad ma-
trem pertinebit, ſi patri hæres extitit, unde a contrario
ſenſu uidetur uelle, quod ſi filius non fuiſſet hæres pa-
tris, quod ſuccesſio filii non pertineret ad matrem, ue-
rum per pupillarem in caſu non adite excluderetur, q͛d
eſt notandum, Secundo modo poteſt dici, quod illa uer
ba, ſi hæres non erit, ſaltem ex largo ſignificatu con-
ueniant pupillari, etiam in caſu quo filius fuiſſet hæres,
& decesſiſſet in pupillari ætate nam ſciendum eſt, quod
aliquando lex fingit, ac ſi filius pupillus non fuiſſet hæ-
res, prout fingit quoad hoc ut ſubſtitutus pupillo poſ-
ſit tanquam inſtitutus in teſtamento patris quartam de-
trahere, & ad hoc ut ab illo ſubſtituto posſit legari, nam
lex fingit ac ſi ſubſtitutus fuiſſet inſtitutus in teſtamento
patris ſub illa conditione, ſi filius deceſſerit in pupilla-
ri ætate, & filius habeatur ac ſi nunquam fuiſſet hæres,
ſed uti inſtitutus ſub conditione, ſi non deceſſerit in pu
pillari ætate, text. eſt in .l. in ratione. §. quod uulgo ad
finem, & §. ſi filio uerſiculo ſed uerior ſupra ad .l. fal-
cidiam, & hac ratione dicitur, quod ſi cohæres pupil-
li ſit ſibi ſubſtitutus, quod hæreditas pupilli dicitur iu-
re accreſcendi iuncta portioni illius cohæredis ſubſti-
tuti .l. qui patri, ſupra de acquirend. hæredita. nam hoc
ſolum eſſe poteſt ea ratione, quia fingitur portio pupil-
li uacare, ac ſi non fuiſſet hæres. Sequitur ergo quod
licet re uera pupillus fuerit hæres, quia tamen quando
decesſit pupillus fingitur aliquando, quod non fuerit
hæres, ideo ſaltem ex largo, ſeu improprio ſignificatu
uerba illa, ſi hæres non erit, poſſunt conuenire omni
caſu quo pupillus deceſſerit, & Ideo poteſt attendi uo-
luntas ad inducendum dictam pupillarem tacitam, etiā
in caſu adite hæreditatis. circa quæ cogitabis. Quam
autem uoluntas inſpici debeat in contractibus, non tan
go hic dixi alias in .l. cum quid ſupra ſi cer. peta. & in
rubrica ſupra de uer. ob. Qualis autem coniectura requi
ratur ad hoc, ut legitime conſtet de uoluntate ad effectū
ut posſit induci diſpoſitio de nouo ſine ſignificatu uer-
borum, dic quod opus eſt, quod illa ſumatur in conſe-
quētiam expresſi Bal. in .l. unica. C. de iis qui ante aper.
tab. late Soc. infra col. iii. per. l. quidam cum filium ſupra
de hæredib. inſtitnen. nam non aliter q̄ ex diſpoſitis, ſeu
in conſequentiam expresſi poteſt conſtare legitime de
uolūtate diſponētis, ut ſola uoluntas ſufficiat ad diſpoſi
tionē. Soc. in. d. l. ſ ambiguo ſupra de reb. dub. & ut dicit

Pau.de Cast.consi.cli.in causa quæ uertitur inter petrum
ii.col. in princ. cum quo transit Ias. in l. potest supra de
uulga.requiritur, quod ista coniectura sit concludens &
necessaria.

Circa secundum,uidelicet quod decisio. text. nostri
non procederet in directa substitutione. erit aliqua diffi
cultas,nam licet glo.quam sequitur Dy. tenuerit aliud es
se in pupillari quam in fideicommissaria, Bar. tamen,
& communiter doctor, sentiunt idem esse in pupillari,
quod in fideicommissaria,dum reprobant differentiam,
quam faciebat gl. sed non respondent ad text. nostrum
de hoc ego dicam infra in glo.

Notant etiam aliqui docto.ex tex.nostro,in uerbo, om-
nem hæreditatem &c. quod licet fideicom. factum sit de
tota hæreditate post mortem plurium, non propterea
in consequentiam illi plures censentur tacite inuicem
substituti,nam dum tex.ponit casum, quod expresse fue-
runt isti filii inuicem substituti,præsupponit. q̃d hæc reci
proca non fuisset subintellecta,tamen Pau.de Cast.hic di
cit, quod fuisset subintellecta, prout quãdo expressim
ultimus grauatur in tota hæreditate l.titia seio.§.seia li-
bertis supra de lega.ii. Alex.hic tenet oppositum,& se re
mittit ad not.per eum in l.pater filium.§.si supra ad l.fal.
ubi sub dubio concludit,quod per hæc uerba, omnem
hæreditatem,essent inuicẽ substituti, & occasione huius
Soci.hic in ii.not. & Mod. papien. prosequuntur istum
articulum,an & quando facta substitutione post mortem
plurium,illi inter se uideri debeant inuicem substituti, &
distingunt plures casus, quos prius posuit Alex. in d.l.
pater filium.§. fin. & quos idem Soc. latius prosequitur
in consi.ccxlix.& quia hic articulus est utilis & frequens
& supersunt plura dubia quæ non sunt perfecte a docto.
enodata,icc irco intendo plenius illum examinare.

Duo sunt casus principales. primus, quando expres-
sim substitutio fuit facta ultimo. Alius quando non ex-
pressim ultimo,sed simpliciter post mortem pluriũ, qui
forent instituti.

25 Circa primum sunt plures cõclusiones,prima est, † q̃
ubi substitutio fuit expressim facta ultimo, & expresse in
toto,quod tunc uidebuntur inuicem substituti,ita cõclu-
dunt Bar.& communiter docto.in l.uel singulis, & in l.
si pater impuberis supra de uulga.in l.pen.C.de impube
rum.pro hac conclusione est casus in d.l.titia seio.§.seia
libertis,est uerum quod Glo,& Oldra. Iaco. Pet. Ray. Al
be.& Cuma. ibi, & glo. in §. uel singulis inst.de pupil.
subst.dicunt quod in d. §. seia icc irco inducitur recipro
ca substitutio,ex quo ultra id, quod fuit expressim facta
ultimo,& in toto adest prohibitio de non alienando,et
hunc intellectum sequitur Bal.consi.ci.in iiii. Alex.cons.
xiiii.super quæstione col.pen.uol.iiii.nam quia prohibi
tio uidetur ibi facta ex causa ut ultimus possit in totum
grauari,icc irco extenditur etiam ad casum alienationis,
quæ fieret in morte,nam prohibitio extenditur propter
causam adiectam,ut etiam casum mortis comprehendat
l.cum pater.§.dulcissimis supra de lega.ii.Bart.in l.pater
§. fundum supra de lega.iii. Ias.in l.filiusfa.§. diui in xl.
q.Bar.supra de lega.i.sed hic intellectus non potest pro
cedere,quia dato quod prohibitio illa extendatur pro-
pter rationem adiectam, ad casum mortis, non tamen
propter hoc ultimus diceretur substitutus primo.in casu
quo primus in morte relinqueret partẽ suam illis fidei-
commissariis, quorum contemplatione facta fuit prohi
bitio,uel alteri ipsorum nam tunc non esset locus alicui
fideicommisso ex causa dictæ prohibitionis,quia in mor
te nulla contingeret alienatio in personas prohibitas,ut
per Bar.& docto.in l.qui Romæ.§. cohæredes infra de
uer. obl.late per D.Rip.in d.l.filiusfamilias.§ diui in pe
nul.& ulti.col.præterea fideicom.quod resultat ex ui p̃-
hibitionis in casu contrauentionis non potest dici sub-
stitutio,ut uidetur uelle Soci.in l.Marcellus.§. quidam li

beris col.i.supra eo.dum respondent ad tex.in l.lucius.§.
26 pluribus infra eo.quinimmo, quod magis est, † nullum
fideicommissum relictum in uita grauati.seu in casu con
trauentionis contingentis per alienationem quæ fieret
in uita,uel in morte prohibiti,potest dici substitutio, ue-
rum solum quando fideicommiss. relinquit post mortẽ
dici potest substitutio,ut declaraui latissime in rub.supra
de uulga.per plura, quæ nunc non refero,ideo imposs-
bile est,quod ex illa prohibitione in casu.d.§. seia indu-
catur substitutio, nec obstat si dicatur,quod text.ille pre
supponit, quod in prima parte testamenti, in qua facta
fuit prohibitio, testator illos inuicem substituerit, ut ui-
dentur probare illa uerba, cum hæc in prima parte &c.
quia respondeo quod text. præsupponit non esse substi-
tutionem in ea prima parte testamenti, dum subdit illa
uerba,in secunda tamen adiecit.qui ultimus &c. nam cõ
dictio tamen aduersetur præcedentibus in iure.l. cum
hic status.§.diuortium uersi.in supra de donat. inter uir.
& uxo.l.ita tamen supra de arbitris. Bar. in l. prima, in
princ.supra si quis ius dicen.non obtem.arguitur q̃ solũ
in secunda parte, in qua adiecit uerbum, qui ultimus, sit
substitutio.& ideo aliqui congruentius legunt illum tex.
hoc modo,uidelicet,cum nec in prima parte testamenti,
quamuis communis litera sit cum hæc in prima.

Iuxta hanc primam communem conclusionem sunt
27 aliquæ dubitationes,prima est, † qua ratione ex eo, q̃d
substitutio sit facta ultimo,& in totum inferatur hæc con
iectura,per quam illi plures uideantur inuicem substituti
communiter docto.post Bar.in d.l.uel singulis, & alibi
præsupponunt rationem esse, quod ex quo ultimus gra
uatur in toto, & non potest grauari in portione primi,
nisi in illa portione sit honoratus,icc irco sumitur conie
ctura, quod in necessariam consequentiam uideatur te-
stator grauare primum restituere portionem suam ulti-
mo,quia alias substitutio facta ultimo non posset ualere
p̃ portione primi arg.l.deniq;.§.interdũ supra de pecu.
lega.quæ ratio p̃supponit duo primum q̃ in consequen
tiam.q̃ aliquis grauatur,inducatur q̃ censeatur honora
tus quod tamen est dubium, & de eo multum dubitant
doct.in l.centurio,circa ultimam quæstione.iii. quæstio
principalis Bar.supra de uulga.ex quo tex.in l.ab eo.C.
de fideicom:& in l.si sic supra de lega.iii. probãt contra
rium, de quo late dixi in d.l.centurio,propterea hic nõ
prosequor. Secundum quod in casu dicti.§. seia illud fi-
deicommissum relictum ab ultimo non ualuisset in par-
te primi, nisi ultimus censeretur substitutus primo. Ego
semper existimaui q̃ hæc ratio communis non sit bona
nec possit sustineri, nam si uolumus aliquid inducere,
uel subintelligere in consequentiam ad effectum ut fidei
commissum ualeat etiam in portione primi.cur non po
tius subintelligimus in isto fideicommisso de toto reli-
cto ab ultimo,q̃ quilibet sit grauatus restituet portionẽ
suam illi substituto, nam isto casu ualeret in totum illud
fideicommissum nec esset necesse subintelligere,quod ul
timus sit substitutus primo, p̃ut quando fideicommis-
sum sit de tota hæreditate sub conditione,si uterq; deces
serit, & hoc eo magis, quia hæc coniectura sumitur in
fauorem substituti, ut fideicommissum sibi relictum ua-
leat.& propterea censeri potius deberet substitutus cuili
bet,quia hoc esset magis ad fauorem ipsius substituti.
Accedit quia omni casu necesse est,quod subintelligam'
quod ille fideicom.sit etiam substitutus primo,& primus
grauatus restituere portionem suam illi fideicõmissario,
non obstante,quod intelligamus ultimum in consequen
tiam fuisse substitutũ primo,quia omni casu quo ultimus
nolit,uel non possit habere portionẽ primi, ille primus
uidet grauatus restituere portionẽ suã ille fideicõ.ut cõ-
cludunt Bar.Pau. Alex.& cõiter doct.in l.q̃diu la ultima
supra de acquir.hæred.& dixi supra in tex.ex quib.patet
q̃ dicta ratio cõis,uidelicet ut sustineatur fideicõ.p̃ por-

tione primi potius suadeat, qđ interpretari debeat istud fideicommissum de toto relictum ab ultimo, ut intelligatur quilibet grauatus restituere portionem suam magis quam quod intelligamus ultimum substitutum primo: Præterea non uidetur uerum, quod ubi sit facta substitutio ultimo in totum, prout est in casu d. §. seia, quod fideicommissum sit elusorium pro portione primi, ubi nõ intelligimus ultimum substitutum primo, nam aduertendum est, quod hæc substitutio censetur facta cuilibet sub cõditione, si ultimus decessisset. l. qui duos in prin. supra de re. dub. l. qui ex liberis in princ. infra de secundis tab. quæ iura licet loquantur in directa pupillari, procedunt tamen etiam in fideicommissaria, quando esset facta in toto propter idemptitatem rationis ut dicunt communiter docto. in l. eum qui nouissimus supra eo. ut ibi refert Alexan. col. i. unde cum appareat, quod testator uoluit cuilibet substituere, tamẽ solum substituit ultimo. uel cuilibet sub conditione, si ultimus decederet, ob illam causam, ne illa substitutio præiudicet superstiti, iccirco omni casu, in quo cessat commodum & interesse superstitis debet admitti substitutio in persona primi, ac si esset in casu isto utriq; uidelicet & primo, & secundo, arg. eius quod dicitur in tex. nostro uidelicet ꝙ eo quia substitutio fideicommissaria de claudia censetur facta sub illa conditione si uterq; decesserit sine filiis. ob causam, ne illa afferat præiudicium reciproce substitutioni. qđ imo omni casu quo cessat dicta substitutio reciproca, claudia intelligitur cuilibet substituta, & habet locum fideicom. in portione eius, qui decessit sine filiis, facit etiam id qđ communiter dicunt doct. in l. pen. C. de impuberum. & in l. qui duos, & l. si pater impuberis supra de uulga. nam uolunt ꝙ ubi substitutio sit facta duobus filiis simpliciter, uel sub nomine collectiuo, ꝙ censeatur facta ultimo fauore superstitis. & uolunt ꝙ omni casu quo superstes non succedat primo, & cessat causa seu ratio, ꝑꝑ quã præsumitur testatorem uoluisse ultimo tantum substituere, quod illico post mortem primi admitteretur substitutus, sic dicendum in casu nostro, licet testator expressim substituat ultimo, quia tamen præsumitur solum ultimo substituisse fauore superstitis, propterea omni casu quo ultimus non succedat primo, statim post mortem primi admitti deberet substitutus ad eius portionem, unde sequitur quod fideicommissum pro portione primi nõ esset elusorium, quamuis ultimus non esset sibi substitutus quia omni casu quo ultimus non posset consequi portionem primi, fideicommissarius censeretur etiam substitutus primo. est uerum quod prædictis obstat tex in. d. l. qui duos in princ nam in ratione sui a contrario sensit præsupponit, quod substitutus nõ possit primo succedere nisi uideatur ultimus decessisse. solutio tamen est, ꝙ ibi substitutio non fuit expressim facta in toto, & quia ibi sumus in directa substitutione, in qua non attenditur ea cõiectura, quæ attenditur in fideicom. ad inducẽdum dispositionem ex sola uoluntate præter & ultra significatum uerborum, ut dictum fuit supra in præcedenti not. Credo igitur quod dicta coniectura uoluntatis per quam fit quod ultimus intelligatur substitutus primo, quando ultimus grauatur expressim in toto, prout in d. §. seia sumatur ex hac ratione, uidelicet quod ex quo constat quod testator uoluit fideicom. substituere in portione cuiuslibet dum substituit in toto. & apparet quod ratio propter q̃ non substituit cuilibet sed ultimo tantum est, quia uoluit præferre ultimum illi fideicommissario, iccirco colligitur in consequentiam, ꝙ ultimum substituerit primo, quia alia ratione non posset preferri illi fideicom. & si dicatur aduerte ꝙ hæc coniectura non est sufficiens ad faciẽdum quod ultimus sit substitutus primo, quia licet clarũ sit, quod testator uoluit præferre filios positos in conditione, fideicom. l. filiusfa. §. cum quis supra de lega. i. ex hoc tamen non potest sumi coniectura, quæ sit sufficiẽs ad faciendum, qđ dicti filii positi in conditione censeantur dispositiue uocati, ut est glo. communiter approbata in l. Lucius supra de hæredi. insti. respondetur, qđ ideo filii positi in conditione non possunt censeri dispositiue uocati, ex eo quod testator uoluerit illos præferre substituto, ex quo satis dicitur illos præferre, conseruando facultatem succedendi ab intestato in bonis subiectis fideicommisso d. l. filiusfa. §. cum quis, & quia sunt positi in conditione non ad differẽdum fideicommissum, sed ad extinguendum, & istud repugnat ne possint uideri uocati dispositiue, quia si filii essent uocati, seu substituti, nõ extingueretur fideicommissum, sed haberet effectum in persona filiorum, ut latius dixi in l. centurio supra de uulga. quod non est in casu nostro, quia persona ultimi nõ est posita in conditione. ad extinguendum fideicommissum, sed solum facit differre fideicommissum post eius mortem, unde ex eo quia testator uoluit ipsum præferre substituto, sumi potest coniectura efficax ad faciendum, quod censeatur dispositiue uocatus & substitutus primo vnde ex prædictis infero ad plura. Primo quod tex. in d. §. seia non probat, quod in consequentiam, quod quis sit grauatus. sumatur coniectura efficax ad faciendum, ꝙ censeatur honoratus. & propterea quod tex. ille non cõtradicat. l. ab eo. C. de fideicom. & aliis concordantibus Secundo infero, qđ decisio d. §. seia non procederet casu quo fideicommissum foret relictum ab altero nominati puta à titio, quia quamuis grauasset testator illũ restituere totam hæreditatem, non ex eo censeri posset substitutus in portione alterius, nam ex quo non fuit relictum fideicommissum ab ultimo, cessat ratio prædicta & solum militabit coniectura quæ sumitur. ex quo fuit in toto grauatus, quæ non est sufficiens ad faciendum, quod in consequentiam uideatur honoratus d. l. ab eo, & etiam quia potest dici grauatus in tota hæreditate, quam ipse titius grauatus habuit, non autem in ea, quam habuit alius, per ea quæ dicunt glo. Bal. & Ang. in l. lucius in princ. supra de lega. i. Tertio infero, quod si ultimus repudiaret portionem primi, ꝙ illico ad eandem portionem admittetur 2 fideicommissarius, quia eo casu uideretur sibi relictũ à primo per ea quæ supra dixi, & istud etiam probare uidetur text. in d. §. seia in his uerbis, in eo fideicommisso de quo queritur duos gradus substitutionis fecisse, & tamen quæstio ibi est solum de fideicommisso in portione primi, unde illa uerba denotant, quod in portione primi fit duplex gradus substitutionis, & ideo ꝙ cessãte primo per repudiationem ultimi, quod illico debeat admitti secundus gradus, & sic ille fideicommissarius per not. per Bar. & alios in d. l. q̃diu supra de acqui. hæredi.

28 ¶ Secunda est dubitatio † an prædicta conclusio procedat in directa pupillari, ita, quod si facta fuerit ultimo, & in tota hæreditate expressim, quod illi pupilli uideantur inuicem pupillariter substituti, & si dicatur quod ista dubitatio non potest militare in pupillari, quia cum frater superstes habeat portionem primi ab intestato, substitutio facta ultimo ualebit in toto, absq; eo quod uideantur illi pupilli inuicem substituti, & propterea semper cessaret ratio. d. §. seia. Ad istud respondent Imo. & Cuma. in. d. §. seia, & Aret. in d. l. uel singulis, & Cuma. hic quod dicta quæstio posset militare de iure hodierno, quando extaret mater quæ posset succedere primo filio simul cũ altero superstite, authen. defuncto. C. ad tertul. nam hoc casu militaret ratio d. §. seia, sed ubi mater non extaret, uel si extaret non posset succedere filió simul cum altero superstite, put erat de iure antiquo insti. ad tertul. in prin. & §. i. uel ubi sic esset cautum de iure municipali, tunc dicta dubitatio non militaret, quia semper cessaret ratio. d. §. seia, sed ego dico, quod imo ratio. d. §. seia militare semper in omni casu etiam quod solum superstes frater posset primo pupillo succedere, nam licet portio primi deuolueretur in superstitem ab intestato, & substitutꝰ pos

set habere totum tanq̃ hæres ultimi ex substitutione, nõ
tamen haberet totum iure testamenti, sed solum partem
ultimi, ut dicit tex. in l. qui duos. §. fi. supra de uulga. & in
l. pater filium. §. fina. supra ad l. fal. ut igit substitutus pos
sit habere totum iure testamenti, prout uoluit testator, ne
cesse est q̃ sint uel intelligantur inuicem substituti, quia
tunc sicut potest censeri, q̃ superstes filius habeat totum
iure testamenti, eodẽ modo eius substitutus. l. qui fundũ
§. qui filios supra ad. l. fal. unde sequitur q̃ in hac quæstio
ne de pupillari, militat semper ratio. d. §. seia. Redeundo
igitur ad quæstionem. In hac q. sunt plures opiniones.
cõis est, q̃ ẽt in pupillari uidebuntur inuicem substituti,
quã tenet Bar. Imo. & Alex. in. d. l. uel singulis. Alexan. in
d. l. pater filium. §. fi. & magis cõiter docto. ut hic dicit. d.
de Rip. fundatur ista cõis per tex in. d. §. seia. & ad text.
in. d. l. uel singulis, qui uidet obstare, respondent, q̃ ibi li
cet sit facta substitutio ultimo, non tñ fuit facta expressim
in toto. Contrarium tamen tenuerunt Dy. & Pau. de Cast.
in d. § seia idem Pau. & Alex. in. d l. pen. Bal. in l. unica,
§. pro secundo. C. de cadu. toll. Addunt, quia directa
substitutio non inducitur ex coniecturis. l. iubemus. C. de
testa. & l. hæredes palã in prin. supra de testa. iccirco ex
coniecturis non poterit induci ista pupillaris reciproca
inter istos pupillos, & quis Imo. Are. & Alex. in. d. l. uel
singulis, & Bal. in. d. §. seia. Ias. in. d. l. pen. Soc. hic. col. ii. ad
fi. dicant p solutione, q̃ imo pupillaris substõ possit indu
ci p coniecturas. l. iam hoc iure supra de uulg. & l qdam
testamento in eo. tit. de uulga. Tñ hoc non est uerũ, ut di
xi supra in pcedenti notabili, nec tex. in d. l. iam hoc iure
pbat hoc quia illa vba (si hæres nõ erit) ex aliquali signi
ficatione saltẽ larga & impropria conueniunt pupillari
ut supra dixi, & in. d. l. qdam testamento attenditur con
iectura uoluntatis ad declarationem, non ad inducendũ
dispositionẽ de nouo, ut infra dicetur, circa intellectũ. d.
l. & stante hac conclusione, q̃ directa pupillaris non pos
sit induci p coniecturas, nisi conueniat aliqua significatio
vborũ, quæ est uerissima, stat difficultas quomodo possit
pcedere hæc cõclusio, cõis, uidelicet, q̃ isti pupilli uideã
tur inuicẽ substituti, eo magis, quia dum substituit ultimo
psumptio est, quod testator uelit conseruare ius legitimæ
successionis inter illos filios, non illos adinuicem substi
tuere. d. l. uel singulis. puto tñ, ultra docto. sic esse dicendũ
q̃ quemadmodum capitur illa interptatio in pupillari
substitutione, q̃ substitutus sit institutus in patris testamẽ
to sub conditione, si filius decesserit in pupillari ætate. et
ipse pupillus institutus sub conditione, si supuixerit post
pupillarem ætatẽ, ut in l. in rõne. §. qđ uulgo, uersi. cum
in hac parte iuris, & §. si filio, uersi. sed uerior supra ad. l.
fal. & dictum fuit supra in præcedenti not. q̃ eodẽ modo
qñ substituit ultimo in totum & testator uult q̃ substitu
tus capiat totũ iure testamenti, tanq̃ institutus in tota hæ
reditate sub illa conditione, si uterq; decesserit in pupil
lari ætate, q̃ in consequentiã filii uidere pñt instituti sub
cõditione, si supuixerint post pupillarẽ ætatẽ, unde dece
dente primo in pupillari ætate censeri potest eius portio
uacare put censetur, ac si is pupillus hæres non esset. &
eius portionẽ accrescere fratri, unde cũ hoc casu ultimus
censeret habere portionẽ primi, ex testamento patris ẽt
non solum tanq̃ hæres filii, iccirco ẽt substitutus diceret
habere totum iure testamenti. & quælibet portio potest
computari in falcidia, put qñ ultimus fuit cõsecutus por
tionem primi iure accrescendi. l. i. §. si cohæredis. & l. qđ
si alterutro. & l. qui fundũ § fi. & qđ ibi not. supra ad l. fal.
Prædicta cõprobant. quia sicut lex inducit, q̃ portio agni
ta p pupillum accrescat substituto suo, tanq̃ si non esset
agnita. l. cui patri supra de acqui. hæredi. ita a simili non
potuit in casu. q. nostræ in consequentiam induci, q̃ por
tio primi, etiam postquam ab eo fuisset agnita accrescat
fratri prout si hæres non esset, ad hoc ut substitutio ha
beat effectum in totum, prout uoluit testator, & si dicas
tur. q̃ primus filius non potest censeri institutus sub illa
conditione, si superuixerit post pupillarem ætatem, quia
filius non potest institui sub conditione casuali. l. si pater
C. de insti. & substi. Respondetur q̃ imo potest institui
sub ea conditione. si superuixerit post pupillarem ætatẽ
l. cum ex filio supra de uulga. concludendum igitur erit
in proposita. q. q̃ in consequentiam uideantur filii inui
cem tacite substituti, non ex pupillari, quia illa nõ potest
induci ex coniecturis, & quia etiam sine illa pupillari sub
stitutio facta ultimo potest ualere in totum sed ex iure
accrescendi, quasi uelit testator. q̃ illis decedentibus in
pupillari ætate utraq; portio uacet, & intelligantur insti
tuti sub illa conditione, si superuixerint. post pupillarem
ætatem & ex hoc infero. q̃ ubi mater extaret in medio il
la quidem succederet filio prædefuncto in ætate pupilla
ri una cum fratre superstite in bonis aliunde quæsitis ip
si filio, sed non in bonis paternis, quia in casu prædicto cẽ
seri deberet, ac si ille filius prædefunctus non fuisset hæ
res patris. ut fr superstes eius portionẽ possit habere iure
accrescẽdi et ppea matrẽ excluderet. & hoc mõ declaran
do, uidelicet q̃ uideant inuicẽ substituti, ex ui iuris accre
scendi, ut supra dictũ fuit, non ex pupillari reciproca, ces
sarent oẽs difficultates, & ualeret substitutio in toto in p
29 sona ultimi cogitabitis. Secunda ẽ conclusio cõis† q̃ ubi
substõ simpliciter fuit facta ultimo, non tñ expressim in
toto, q̃ illi filii seu hæredes non uidebunt inuicẽ substitu
ti, ita Bar & cõiter docto. in. d. l. uel singulis Bal. & Imo.
in. d. §. seia cõiter docto. in. d l. pen. quæ conclusio pcedit
& in fideicommissaria, & in pupillari, & rõ huius conclu
sionis est, quia hoc casu substitutio censebit facta solũ in
portione ultimi, & ista conclusio ẽ indubitata, nec obstat
si dicat. q̃ imo in pupillari dicendũ sit, q̃ uideat facta in
toto ex quo pt psumitur cogitasse, q̃ substitutus inueniat
portionẽ primi in hæreditate ultimi, ut dicit Bar. in. l. q
duos in prin. supra de reb. dub. nã rñdetur q̃ ex quo dici
ẽt potest. q̃ iccirco substituerit solum ultimo, quia uelit
solũ honorare substitutũ in portione ultimi, sequit q̃ di
cta coniectura, q̃ testator uoluerit substituere in toto, &
q̃ iõ non substituerit primo, quia uoluerit ultimũ pferri
substituto in parte primi. nõ sit concludẽs nec necessario
inferat ex expressis, unde sequit q̃ nõ ẽ sufficiẽs ad indu
cendũ reciprocã inter grauatos, quia illa cõiectura debet
eẽ necessaria & concludẽs, ut dicit Pau. de Cast. consi. cli.
quẽ refert & sequit Ias. in. l. põt supra de uulg. & dictũ fuit
supra in pcedenti not. Ampliat ista conclusio ut pce
dat ẽt q̃ esset facta mentio hæredita. seu bonorũ indiffinite
Hanc ampliationẽ in specie firmat Soc. cõs. lxix uiso col.
pen. lib iii. & Alcia. in. d. l. uel singulis, & p ista ampliatio
ne adducunt q̃ ex quo illa indiffinita hæreditatis seu bo
norũ, põt vificari in portione. ultimi, q̃ ideo cẽsetur sub
stitutio facta solũ in portione ultimi, arg. l. lucius tũcta gl.
in vbo besse supra de lega. i. p quẽ Bal. Ang. & Imo. ibi
inferunt, q̃ ubi testator dixerit. si qs hæredũ meorũ deces
serit, uolo hæreditatẽ meã distribui inter pauperes Chri
sti, q̃ illa indiffinita, hæreditatẽ, intelligitur solũ de parte
decedentis sine filiis adducunt ẽt, q̃ in casu isto indiffini
ta differt ab uniuersali, ut in l. si titius ex parte supra de le
gat. iii. & infra dicetur in seq. nota. hanc Ampliationem
reprehendit Cur. præceptor meus in. d. l. pen. C. de impu
berum, & d. de Ripa hic dicit illam non procedere, quan
do dictũ fuisset, si oẽs decesserint sine filiis grauo ultimũ
restituere hæreditatẽ. & p ista sua opinione adducunt re
gulã, q̃ indiffinita equipollet uniuersali. l. si plurib. supra
de lega. ii. iccirco haberi debet. ac si facta fuisset substitu
tio in toto, secundo adducũt tex. in. d. §. seia tiam ibi erat
indiffinita, fundi, quæ potest in parte uerificari. l. serui e
lectione. §. si supra de lega. i. & tamen in casu. d. §. censen
tur inuicem substituti. Adducunt tertio, q̃ ex quo testator
dixit, si omnes decesserint, præsumptio est quod substi
tuerit in toto. Ego sequor primam opinionem, uidelicet

ꝙ nõ censeantur inuicem substituti qñ ultimus grauatur
restituere hæreditatẽ, seu bona indiffinite. Moueor, quia
hoc casu dicta coniectura, ꝙ testator uelit cuilibet substi-
tuere. & quòd ideo solum substituerit ultimo. ex quo ue-
lit ultimum præferri substituto, non potest necessario in-
ferri quando substitutio fuit facta de bonis seu hæredita-
te indiffinite. & non expressim de toto. & licet præsuma-
tur, ꝙ uelit in toto substituere, tamen ista præsumptio nõ
est necessaria. quia etiam præsumi potest substitutionem
fuisse factam ultimo, ea ratione, quia uelit solum ultimũ
grauare, non obstat ꝙ indiffinita equipolleat uniuersali,
quia respondetur, quòd licet equipolleat, non tamen re-
quiritur, ꝙ in omnibus uerificetur, ad hoc ut ꝓpositio sit
uera, prout in uniuersali. l. si is qui ducenta. §. utrum supra
de reb. dub. unde sequitur ꝙ dicta coniectura non infer-
tur necessario ex indiffinita, prout ex uniuersali. & propte
rea quòd non sit sufficiens ad inducendum tacitam reci-
procã. quia ut sæpe supra dictum fuit, requiritur quòd di-
cta coniectura sit concludens & necessaria. nec obstat tex-
tus in dicto. §. seia, quia respondetur quòd in casu illius
textus appellatio fundi non poterat uerificari in parte.
nam sciendum est, quòd illud quòd dicitur, quod appel-
latio fundi conueniat parti, & in parte fundi uerificetur
procedit quando illa pars non est diuisa. & in his termi-
nis procedit id quod dicitur in. d. l. serui electione. §. fi.
quia is qui est dominus tertiæ partis fundi pro indiuiso
dicetur dominus fundi, ut ibi dicitur, secus autem quãdo
illa pars fundi esset diuisa, quia tũc licet adhuc esset pars
illiusmet fundi, ex quo non esset diuisa per appositionẽ
terminorum, non tamen posset dici ille fundus, sed locus
illius fundi. l. locus infra de uerb. sign. & dominus illius
partis non diceretur dominus fundi, sed dominus loci
illius fundi, unde cum in casu. d. §. seia fideicõ. sit relictũ
post mortem, quo tempore uerisimile est, ꝙ facta erit diui-
sio fundi inter libertos, sequitur qđ appellatio fundi ne-
cessario significet totum fundum, & solum in toto tunc
temporis potest uerificari, non obstat ꝙ sit adiecta ista cõ-
ditio, si oẽs decesserint, quia respondet, qđ ista conditio
inest necessario ad hoc, ut habeat locum substitutio facta
post mortem ultimi ẽt in eius portione, iccirco expressio
dictæ conditionis nihil debet operari.

30 ❡ Circa secundum casum principalem † qñ non expres-
sim ab ultimo, sed simpliciter post mortem plurium, &
in hoc casu sunt plures cõclusiones cões, & uere. Prima
est, quòd si oẽs fuerunt grauati, ꝙ nunq̃ poterunt censeri
inuicem substituti l. Lucius. §. caio infra eo. l. fi. §. filium su-
pra de lega. ii. quę conclusio procedit, q̃uis post mortem
primi non admitteretur substitutus, quia eẽt facta substitu-
tio sub conditione, si omnes decesserint, uel sub alio no-
mine collectiuo, & persona superstes esset talis, quæ ex p̄-
sumpta mente excluderet substitutum, de quo qualiter ꝓ-
cedat dicetur infra in articulo fideicommissarię, ita con-
cludunt Imol. & Alex. in. d. l. pater filium. §. fi. Ang: Imo:
& Pan. in. d. l. si pater impuberes, Alexan. & Soci. hic idẽ
Soci. consi. ccxlix. in materia præsentis consilii libro ii. et
ratio ẽ quia cum fideicommissum fuerit relictum ab om-
nibus, propterea non potuit uitiari in parte, quãuis pri-
mus non sit grauatus restituere superstiti, quia superstes,
fauore cuius excluditur substitutus, tanquam hæres pri-
mi tenetur restituere portionem primi, & suam tenetur
restituere ex persona propria. & propterea cessabit ratio
d. § seia. obstant tamen, quia præsupposito, ꝙ ratio. d. §.
seia sumatur ex eo, quia apparet, ꝙ uoluit p̄ferre ultimum
fideicõmissario substituto in portione primi, ut dixi su-
pra illa ratio uidetur ẽt militare in casu isto, quia dum
substituit sub cõditione, si omnes decesserint, apparet qđ
uoluit præferre ultimum substituto, ergo &c. Sed solutio
est, quia hæc coniectura, ꝙ uoluerit præferre superstitem
substituto non sumitur ex aliquo expresso, quia immo
ex significatu uerborum non debuisset præferri, sed sub-
stitutus illico admitti post mortem primi, quia propria si-
gnificatio uerborum non repugnat, quin illa conditio, si
omnes decesserint, resoluatur in singularitates, cum resp-
ciat diuersos effectus, qu significantur ex expressa, & pro-
pria significatione uerborum. d. l. lucius §. caio, & d. §. fi-
lium, & dixi supra in euidentialibus, & dicemus infra in
materia, sed solũ sumit ex qualitate personæ. quia sit de
liberis, & inter eos sit potentia succedendi ab intestato,
ideo solum potest esse potens dicta coniectura ad con-
seruandum illam potentiam succedendi ab intestato, nõ
aũt ad inducendum reciprocam, quia non est coniectura
necessaria, quæ sumatur in consequentiã expressi, prout
requiritur, ut supra dixi in. i. nota. & infra dicetur.

31 ❡ † Secunda conclusio est, ꝙ si facta sit simpliciter post
mortẽ pluriũ, ẽt ꝙ oẽs non essent exp̄sse grauati, ꝙ tamẽ
non dicerentur inuicem substituti, quæ conclusio de pla-
no procedit, ẽt ꝙ esset facta de tota hæreditate expres-
sim, dummodo non esset facta sub nõie collectiuo, ita
cõiter docto. ut hic dicit Soc. & in p̄allegato cons. ccxlix
& Alex. in. d. l. si p̄r impuberes, & in d. l. p̄r filium. §. fi. &
Cor. cons. ccxcviii. circa hanc in. iiii. nec obstant quæ-
dam, quæ hic in oppositũ adducit Soci. quia sol. patebit
32 ex iis, quæ infra dicentur. † Sed dubitatio est an ꝓcedat
ista conclusio qñ substitutio esset facta sub nõie collecti-
uo, & exp̄sse in tota hæreditate, quia esset dictũ, si oẽs de-
cesserint uolo oẽm, seu totã hæreditatẽ ꝑuenire in Sem-
proniũ. & in hoc casu sunt opiniones, cõis est ꝙ nõ intel-
ligant inuicem substituti, q̃ tenet Alex. hic, & in d. p̄r filiũ
§. fi. & in. l. q duos supra de uulg. Ang. Imo. & Pau. in d. l.
p̄r impuberes, & hanc dixit cõem Soc. cõsi. ccxlviii col. vi
& cons. lxix. Aret. & Ias. in. d. l. pen. idẽ Ias. cõsi. xli. uol. i.
contrariũ, uidelicet ꝙ imò intelligant inuicẽ substituti te-
nuit Pa. de Cast. cõs. ccclviii. duo sunt uidẽda & in. d. l. pen.
& Alex. in d l. si p̄r impuberes, & Soc. hic col. iii. adducũt
ꝓ ista opinione, ꝙ hoc casu fideicõ. v̄r relictũ ab ultimo
quia post mortẽ oĩum, ut v̄r casus in. l. codicillis supra de
usufruc. secundũ sũmariũ Bar. est ẽt facta subst̃õ in toto,
unde sequit ꝙ sumus in terminis. d. §. seia, & ꝑpea ꝙ de-
beant dici inuicẽ substituti, ad istud fundamẽtũ uarii mo-
dis r̃ndent docto. i. ꝙ non est uerũ ꝙ fideicõ. relictũ post
mortẽ pluriũ intelligat relictũ ab ultimo tm̃, & ꝙ tex. in. d.
l. codicillis hoc nõ ꝓbat, ut hic dicit dñs de Ripa, de quo
tñ hic non tãgo, quia infra in materia declarabo intelle-
ctũ illius tex. ubi ẽt dicemus, an uideat relictũ ab ultimo
tm̃, an uero ab oĩbus. Secũdo r̃ndet ꝙ tex. in d. l. codicillis
in eo ꝙ decidit, ꝙ fideicõ. intelligat relictũ ab ultimo, ꝓ-
cedit solũ, qñ illi plures sunt honorati in relicto usus, seu
habitationis, uel ususfructus, in quo ẽt post emolumentũ
q̃sitũ habet locũ ius accrescẽdi. l. i. §. interdũ supra de usu
fruc. accrescen. quia tunc interest sup̄stitis, nõ aũt ꝓcedit
qñ illis plurib. eẽt relicta ꝓprietas, ex quo tunc nõ interest
sup̄stitis, ꝙ fideicõ. intelligat relictũ ab ultimo tm̃, attento
ꝙ post agnitũ legatũ non habet locũ ius accrescẽdi, ut ẽt
dicit Bar. in. d. l. codicillis, sed Soci. hic replicat, ꝙ ẽt in re-
licto ꝓprietatis interest sup̄stitis ut censeatur relictũ ab ul-
timo, quia attenta ista interp̄tatione induceret reciproca
substitutio inter ipsos honoratos, quæ consideratio non
est bona, quia p̄supponit, ꝙ ꝑ reciprocam inducatur ista
interp̄tatio, ꝙ substitutio uideatur facta ultimo tm̃. & ꝙ
ista interpretatio ꝙ uideatur facta ultimo tm̃ inducat re-
ciprocã, ita ꝙ attenta ista consideratione causa induceret
à suo causato, qđ est impossibile. l. manumissiones supra
de iust. & iure, potest tñ ultra Soci. & alios adduci ꝓ hac
opinione, ꝙ ex quo ista subst̃õ facta post mortem omniũ
est facta sub nomine collectiuo, ꝙ ꝑpea de ꝓprio signi-
ficatu uerborum post mortẽ primi non admittit substitu-
tus, ut est tex. noster hic. & supra dictũ fuit in tex. & uolũt
Bar. & alii omnes hic in fi. ergo de proprio significatu ẽ
ꝙ substitutio intelligatur facta ultimo tm̃ cõsequẽtia pa-
tet per ea, quæ dicit Bart. in. d. l. codicillis, ibi enim

huti, ꝙ semper uideatur fideicom. relictū ab ultimo, quoties post mortē primi non admittit substitutus, & ideo infertur ꝙ eius intentio sit, ꝙ uerba significabunt, ꝙ ab ultimo sit relictum fideicom. quā significant, qđ post mortem primi non admittatur substitutus, tñ defendendo cōem, quæ est uerissima ad istud. & ad pdicta omnia est sol. quia ēt ꝙ admittamus ꝙ substitutio intelligatur facta ultimo, & qđ ꝟba ex ꝓprio significatu istud important, non tñ propterea induci potest reciproca substitutio ꝑ hanc coniecturā inter ipsos honoratos. Ratio est, quia negari non potest, quin etiam uerba ex largo significatu possint importare, ꝙ substitutio intelligatur facta omnibus, unde sequitur, qđ non poterit sumi coniectura concludens & necessaria ad inducēdum istam reciprocam, ꝓut requiritur cum significatio uerborum etiam importet, ꝙ substitutio uideatur facta omnibus, & non ultimo tantum, quę ratio cessat, quando expressim fuit facta ultimo, tunc enim nullo modo ꝟba possunt significare qđ omnibus sit facta substitutio, sed solum ultimo. & ideo isto casu dicta coniectura est necessaria & concludens, & propterea efficax ad inducendum reciprocam. Comprobantur pdicta, quia facilius ꝟba debent impropriari, ut trahantur ad largum seu improprium significatū q̃ ꝙ induceamus nouā dispositionem ex sola mente, præter & ultra significationem ꝟborum, ut probat tex. in d. l. nō aliter supra de leg. iii. iuncta. l. in ambiguo supra de reb. dub. & uoluit Barto. in d. l. in ambiguo dum respondet ad dicta. l. non aliter, & ꝓbatur ex iis, quæ diximus in præcedenti notabili, ergo sequitur, qđ potius debent intelligi hæc substitutio facta post mortem pluriū, sub nomine collectiuo, ita qđ omnes in ea intelligantur grauati ēt qđ istud solum posset comprehendi ex larga & impropria signatione ꝟborum quàm ꝙ debeat induci reciproca inter ipsos honoratos ex sola mente sine significatione ꝟborum, ex quibus patet quòd ista conclusio cōis sit indubitanter uera.

33 ¶ †Sed superest dubitatio, an ista cōis ꝓcedat casu quo superesset persona, quæ ex præsumpta mente excluderet substitutum, ut ēt hoc casu non debeant censeri inuicem substituti, & hoc casu aduertendum est, quia docto. dubitant, an in isto casu fideicommissum intelligi debeat relictū à quolibet uel ab ultimo tm̃, & qualiter intelligi debeat declarabitur infra in articulo fideicōmissarie, & tenēdo illam opinionem, qđ fideicommissum censeat relictū à quolibet non obstante ꝙ superstes excludat substitutū ista dubitatio non ꝓcederet ex quo tunc clarum esset, ꝙ non possunt censeri inuicē substituti, quia substitutio non fuit facta ultimo tantum, nec ultimus tm̃ grauatus, & icciēdo cessaret dispō d. §. seia, solum potest ꝓcedere ista dubitatio tenendo illam opinionem, ꝙ fauore sup̄stitis, quę excludit substitutum, ista substitutio intelligatur facta ultimo tantum, non cuilibet quam opinionem tenuerunt plures scrib. in d. l. si pater impuberes & in d. l. pen. quos referam infra in articulo fideicommissarie. Tamen si etiā ponimus casum, ꝙ substitutio sit facta de bonis, seu hæreditate indiffinite, etiam secūdum docto. clarum erit quòd non poterunt dici inuicēm substituti, quia licet intelligatur facta ultimo, non tamen legitur facta in toto, & ꝓpterea cessat dispositio d. §. seia quia requirit utrūq; ad hoc ut habeat locum, ut supra dictum fuit. & ita dicunt Alex. consi. xi. lib. iii. & cōiter docto. ut dicit Ias. in l. potest supra de uulg. & consi. xli. in i. uol q̃uis Pau. de Cast. in d. l. pen. & cōsi. cccliiii. tenuerit ꝙ uideantur ēt hoc casu inuicem substituti, nam uult, qđ si testator dixisset, si omnes filii mei decesserint sine filiis, bona mea deueniant in ecclesiam, quòd dicti filii tacite censet inuicem substituti, nisi dicamus, qđ Pau. loquit ubi oēs sunt deducti in conditione quo casu illa diffinita intelligi omnino debet de portione utriusq;, quia nisi esset persona, quę ex presumpta mente excluderet substitutum semper substitutio diceretur facta in portione utriusq; & in toto, unde in casu suo idē uidetur esse ac si expresse fuisset facta in toto. Tota igitur difficultas reducetur ad casum, quando uel expresse fuit facta in tota hæreditate, uel intelligat facta in tota, ex quo oēs sunt deducti in cōditione. & præsupponamus illam opinionem, qđ fauore superstitis censeatur facta ultimo tantum, & non cuilibet, & isto casu, & præsupposita dicta opinione, docto. magis cōiter admittunt, ꝙ uideri debeāt inuicem substituti, nam tenentes contrariū illud affirmāt ex quo intelligunt, quòd uideatur fideicommissum relictum à quolibet non autem ab ultimo tantum, ita tenuerunt Pau. & Soci. hic Alex. in d. l. si pater impuberes. & d. l. pater filium. §. fi. licet ibi dicat cogitandum, idem tenuit Ias in d. l. pen. & d. l. potest, dum reprobat opinionem Pau. de Cast. supra relatam, ea ratione quia in casu suo substitutio erat facta indiffinite, non expresse in toto. Idem uolunt Alex. & Ias. in d. l. penul. dum opponunt de tex. in d. §. seia. & soluunt, ꝙ in d. l. penul. non fuit facta substitutio expressa in toto. idē uoluit Sali. in d. l. pen. dum dicit, quòd ratio quare in d. l. pen. filii non censeatur inuicē substituti sit, qu a ē directa pupillaris, unde uidetur innuere, ꝙ si esset fideicommissaria facta prædicto módo ꝙ uiderentur inuicem substituti, hoc expresse firmat Soc. con. ccxlix. & consi. lxxvii. in præsenti consultatione col. iiii. uersi. unde stat dubitatio & consi. lxxx. de duobus principaliter quæritur col. iii. ibi. n. concludit ꝙ non sit aliqua differentia, an sit facta ultimo expressim, an facta sub nomine collectiuo, quā est de tota hæreditate, est uerum qđ dubitat in fideicom. ea ratione, quia in ea potest intelligi fideicommissum fuisse relictum à quolibet, nō ab ultimo tantum, hoc idem consulendo decidit Ias. consi. xxxiii. factum tale est in. i. uolu. ubi expresse concludit, ꝙ quia censetur facta ultimo, & est facta in omnibus bonis, ꝙ ideo uideantur inuicem substituti, q̃uis idem Ias. in d. consi. xli ad fi. uelit ꝙ non intelligantur inuicem substituti, ex quo fideicommissum censetur relictum a quolibet, non ab ultimo tm̃, hanc eandem opinionem tenuit & per plura cōprobat Soc. hic & q̃uis Alex. & d. Rip. teneant contrariū tñ concludunt oppositum ea rōne, quia uolunt ꝙ censeat fideicom. relictū à quolibet, non ab ultimo tm̃, sed intelligendo ꝙ ab ultimo tm̃ censeretur relictum, admittunt ꝙ uiderentur inuicem substituti, ꝓ ista opinione solum adducitur istud fundamentum, ꝙ ex quo facta fuit substitutio expressim in toto, ꝙ ideo debent censeri inuicē substituti, quia concurrunt oīa requisita necessaria ad effectū ut ꝓcedat decisio. d. §. seia. Ego semp tenui, quòd nunq̃ isti filii uidebuntur inuicem substituti. & puto ꝙ idem uelint Bar. & alii antiqui, Moueor quia illa conclusio, quòd fideicom. uideat relictum à quolibet, & nō ab ultimo tm̃ est uerissima, ut infra dicet loco suo, unde attenta ista opinione cessaret decisio. d. §. seia ēt secundum opinionem docto. Secundo Moueor, quia ēt p̄supposita alia opinione, uidelicet ꝙ uideat facta ultimo tm̃, tñ impossibile est dicere, ꝙ interueniant regsita necessaria ad effectum ut ui-
34 deatur inuicem substituti, & habeat locum decisio, †nam duo requirunt ad hoc ut illa decisio ꝓcedat, primū quòd sit expressim facta substitutio in toto, secundū qđ sit exp̄ssim facta ultimo, ita Bart. in d. l. uel singulis, quem ibi cōiter sequuntur alii, & ultra Bar. ꝓbatur rōne, cum necesse sit, quòd coniectura ad inducēdum reciprocam sumatur in consequentiam expressi. l. quidam cum filium supra de hæredi. insti. Bal. in l. unica. C. de iis qui ante aper. tab. Soci. infra col. iii. & in l. in ambiguo supra de reb. dub. iccirco ad effectū, ut sumi possit hæc cōiectura. ex eo quia sit facta in toto, & ab ultimo, requirit ꝙ utrunq; sit exp̄ssum, sed in casu ꝓposito, substitutio non fuit expressim facta ultimo, nec ꝟba significant, ꝙ sit facta ultimo tm̃, sed solum intelligitur ꝓpter p̄sumptam mentem testantis, attenta qualitate ꝑsonę superstitis, ut hic dicit Barto. in fi. & præsupponunt oēs. iccirco nō poterit induci reciproca, cum non sumatur ista coniectura in consequentiā ex-

presſi, ſed ſolum in conſequentiã, quia præſumitur facta ultimo fortificatur iſta opinio, quia iſta præſũptio, ꝙ intelligatur facta ultimo tãtum, capitur ſolum in caſu quo inter eſt ſuperſtitis, ut dicit Bar. in .d.l. codicillis unde cũ in caſu noſtro ſolum poſt mortem primi conſtabit, ꝙ intereſt ſuperſtitis, quando apparet ꝙ ſucceſsio primi ab inteſtato, ad eum ſpectaret, ut dicunt omnes doct. infra in articulo fideicõmiſſarie, cum igitur iſta interpretatio, ꝙ cenſeatur facta ultimo, non ſumatur à principio, ſed expoſt facto, quomodo in conſequentiam poteſt induci reciprocum fideicommiſſum ſ cum tunc non adſit teſtator, qui illud poſsit inducere, accedit quia deciſio tex. in d. § ſeia ſecundum doct. ꝓcedit ea rõne, quia aliàs certũ eſſet, ꝙ niſi ultimus intelligeretur ſubſtitutus primo, qđ ꝓ parte primi ſubſtitutio non potuiſſet ualere, ſed dicta ratio ceſſat in caſu noſtro, quia plurib. caſibus poteſt ualere fideicom. in portione primi. etiam ꝙ ultimus non intelligať ſubſtitutus primo, uidelicet in caſu quo ceſſet ſucceſsio inter illos, uel quia ſuperſtes nolit habere ſucceſsionẽ primi, ergo non poterunt cenſeri inuicẽ ſubſtituti, & ceſſabit deciſio. d. § ſeia, cum ceſſet prædicta cõ & ſi dicatur, ꝙ ex quo ſubſtitutio fuit facta ſub nomine collectiuo, & pręſumitur facta ultimo, ꝙ pariter præſumitur teſtatorem uoluiſſe pręferre ultimũ illi ſubſtituto, & ideirco cẽſeri debeat, ꝙ ultimus ſit ſubſtitutus primo, per ea quæ ſupra dicta ſunt ultra doct. circa rõnem. d. § ſeia Reſpondetur ꝙ licet præſumatur facta ſub nomine collectiuo ea ratione, quia uelit fratrem ſuperſtitem excludere ſubſtitutum, tamen hæc pręſumptio non eſt neceſſaria, quia poteſt cenſeri adiecta illa conditio, ſi ambo deceſſerint, propter aliud, uidelicet ad effectũ, ut in utriuſq; portione habeat locum fideicommiſſum prout quando ſit duobus extraneis, ſecundo modo reſpondetur, ꝙ non præſumitur facta ſub nomine collectiuo ea ratione, quia uelit omni caſu ſuperſtitem excludere ſubſtitutum, ſed ſolum in caſu quo ſuperſtes poſſet ſuccedere primo, ut cõcludunt omnes infra in materia, ideirco ſequitur ꝙ illa conditio ſolum præſumi poteſt adiecta ſub nomine collectiuo, ꝓpter iſtam rationem, ne illa ſubſtitutio præiudicet ſuperſtiti, caſu quo poſſet ſuccedere primo, ex cauſa teſtati, uel inteſtati. ic circo ſolũ operabitur dicta pręſumptio, ꝙ ſubſtitutio non preiudicat ſuperſtiti, non autem, ꝙ ſuperſtes intelligatur ſubſtitutus primo.

¶ Ex prædictis habes, ꝙ nullo caſu ultimus cenſeri poteſt ſubſtitutus primo in conſequentiam, præterquam in caſu quo ſit expresſim facta ultimo, & expresſim in toto dicta ſubſtitutio, & hoc clare dixit Bart. in. d. l. uel ſingulis, & eſt de mente aliorum antiquorum, & nunquam ſufficit, ꝙ præſumatur facta ultimo, ſicut non ſufficit, ꝙ præſumatur facta in tota hæreditate, & licet Soci. hic dicat, ꝙ caſu quo præſumitur facta ultimo & ſit expreſſe facta in toto, ꝙ de mente Bart. ſit, ut uideatur tacite adinuicem ſubſtituti, tamen ueritas eſt in oppoſitum, quia Bar. ubiq; requirit, quod expreſſe ſit facta ultimo, non aũt uult qđ ſufficiat, ſi ſolũ p̃ſumatur ultimo facta, & iſta opinio nullam poteſt habere dubitationẽ, maxime quia illa cõcluſio, ꝙ ſubſtitutio intelligatur cuilibet facta non autem ultimo, tñ. eſt ꝟiſsima. & de mente doct. qcquid equiuocando dixerint tenẽtes cõtrariũ, ut infra dicã in materia

35 ¶ Quid modo ſi teſtator † pluribus ſub una determinatione ſubſtituiſſet in tota hæreditate uulgariter pupillariter, & per fideicommiſſum, an hoc caſu fideicõmiſſum uideatur relictum ab ultimo tantum, Soci. in d. conſ. cclxix. dixit, ꝙ ſic, quia ſicut alię duæ, uidelicet uulgaris, & pupillaris intelliguntur factæ ultimo, ſic etiam fideicommiſſaria, ut ſit æqualis determinatio argu. l. iam hoc iure ſupra de uulga. Sed hoc reprobat do. de Ripa: hic, & bene, & contrarium eſt ex mẽte Bart. hic in ſi. ut latius infra declarabitur. Sed an quando ſubſtitutio eſt facta poſt mortem plurium qui ſolum ſunt poſiti in conditione, iſti cenſeri debeant honorati, dixi in l. centurio in ultima. q. iii. principalis Bar. ſupra de uulga.

¶ Notant etiam doct. ex tex. noſtro. ꝙ ſecundo Moriẽs grauatus ꝑ fideicom uidetur etiam grauatus reſtituere id quod habuit iure fideicommiſsi à primo, contra iſtud notabile opponit Bar. de l. titia ſupra ad l. fal. & ſoluit dupliciter. primo, ꝙ in l. noſtra prius reliquit fideicõmiſſum, poſtea grauauit in l. contraria teſtator prius grauauit poſtea legauit. ſecũdo ſoluit, ꝙ in l. noſtra teſtator fuit uſus uerbis generalibus de quo tamen Bart. ſe remittit ad no. per eum in l. Marcellus ſupra eo. & in l. ſceuola infra eo. & quia hic articulus an & quando prælegata ſeu fideicommiſſa relicta grauato ueniant in fideicommiſſo uniuerſali, eſt utilis & ſubtilis & male iudicio meo à doct. declaratum propterea nolo plenius, quàm cęteri illum examinare, & maxime quia aliqua poſt Bar. circa iſtum articulum ſcribunt Ang. Alex. & Soc. hic, & poſt eos late illum proſequitur. d. de Ripa.

¶ In iſto igitur articulo, an & qñ prælegata, ſeu fideicõmiſſa ueniant in fideicommiſſo uniuerſali, ſunt plures caſus diſtinguendi.

36 ¶ † Primus eſt, quando teſtator uſus fuit uerbis generalibus, quia fuit dictum, reſtituas omnem hæreditatem, uel omnia bona, uel quicquid ex hæreditate mea peruenit uel quicquid ex bonis, & iſto caſu concluſio omnium eſt, ꝙ in iſto fideicommiſſo uniuerſali contineantur prælegata, ſeu fideicommiſſa relicta grauato, ita Bar. hic. & in d. § quidam liberis, quem ſequuntur communiter doct. hic & ibi, & in l. cum uirum. C. de fideicom. & ꝓ iſta concluſione allegant tex. in d. l. cum uirum, & in l. cum pater § fidei tuæ ſupra de leg. ii. allegatur etiam regulã ꝙ qui totum dicit nihil excludit l. Iulianus ſupra de leg. iii. l. a procuratore. C. mandati.

¶ Iuxta iſtam cõem concluſionẽ ſunt tres dubitationes prima eſt an procedat ẽt ꝙ ſecundum ordinem ſcripturę prius factum ſeu ſcriptum. ſit fideicommiſsũ uniuerſale poſtea ſcriptum ſit legatũ, ſeu fideicommiſſum, qđ relinquitur grauato. Bar. hic circa ſol. contrarii. d. l. titia in prima ſol. referendo illam ad tex. noſtrũ uidetur uelle, ꝙ dicta concluſio non ꝓcederet in iſto caſu, ut ẽt hic ponderant Moder. tamen ego credo, ꝙ Bart. hic non loquatur de ordine ſcripturę, ſed de alio, ſic ẽt uidetur uelle gl. in. d. l. cum uirũ ꝗuis & ipſa intelligi poſsit, ut loquať de alio ordine, non de ordine ſcripture, ut ſtatim dicã. Contrarium, ꝙ immo dicta concluſio ꝓcedat etiam hoc caſu concludunt communiter doct. hic, & in d. § quidam liberis Cy. Bal. Pau. & alii in d. l. cum uirum Alex. in d. l. titio in primo not. & ꝓ hac opinione uidetur caſus in. d. l. cum pr § fidei tuæ, & non eſt aliqua difficultas in hoc, ubi teſtator uſus fuiſſet ꝟbo, ꝑuenerit, quia dixiſſet, quicquid ex bonis, uel ex hęreditate ꝑuenerit, quia illud ꝟbũ ſignificat tempus futurũ cum p̃terito. l. ꝟbum erit infra de ſuer. ſig. & in his terminis ꝑciſe loquitur tex. in d. § fidei tuæ, difficultas eſt quando eſſet uerbum, qđ ſolum ſignificaret tempus p̃teritum prout eſt uerbum reliqui, ut puta, quia dictum foret, qcquid ex hæreditate uel bonis tibi reliqui, reſtituas, an hoc caſu ueniat pręlegatum, ſeu fideicommiſſum poſtea ſcriptum, & relictum illi grauato, Raphe. & Corn. in d. l. cum uirum. Hercu in d. l. titia arbitrantur idem eſſe, ſed contrarium tenuerunt in hoc ultimo Pet. & Salic. in d. l. cum uirum & .d. de Ripa hic. Sed præcedens opinio magis placet, quia illud uerbum reliqui habet relationem ad tempus mortis, quo tempore omnia confirmantur l. omnium. C. de teſta. & eſt caſus in l. talis ſcriptura § ſi. cum. l. ſeq. ſupra de leg. i. & per alia, quæ infra dicentur.

37 ¶ † Secunda eſt dubitatio an dicta concluſio ꝓcedat caſu quo fideicommiſſum uniuerſale foret purũ, pręlegatũ uero, & fideicõmiſsum relictũ grauato eſſet cõditionale itaq; cederet prius dies fideicõmiſsi uniuerſalis & hoc ca

su indubitanter teneo, ꝙ dicta cõclusio non procederet, & in his terminis intelligo dictum gl. in d. l. cum uirũ, & Bar. hic circa primã col. ad d. l. titia. nã hoc casu semper prælegatum, quoad ordinem intellectus dicetur postea factũ. ex quo testator intelligitur solum eo tempore facere prælegatum, cedit illius prælegati, ut est text. in l. Paulo calimacho supra de lega. iii. per quem text. ita dicunt Cuma. & Alexan. in l. ita tamen §. qui suspectã post Bart. ibi supra eod. Pro quo facit quia tũc incipit eẽ legatum quando dies cedit, ut est casus in l. i. supra de regu. catho. & late declaraui in l. iii. supra de lega. i. Et ad ita tenendũ moueor, quia tempore quo cedit dies fideicommissi uniuersalis hæres grauatus non potest grauari in d. prælegato sibi relicto sub conditione, quia nondum sibi datum est, igr̃ impossibile est, ꝙ prælegatum ueniat in hoc fideicommisso, cum in obligatione hæreditatis, quæ oritur qñ cedit dies fideicommissi, non contineatur obligatio huius prælegati. & si dicatur, ꝙ saltem ex post facto in isto fideicommisso uniuersali ueniat obligatio prælegati. Respondetur quod hoc est impossibile tum quia res particulares non ueniunt principaliter in fideicommisso sed solum in consequentiam hæreditatis. ut per Bar. & alios in l. i. col. iiii. uers. tertia regula supra de lega. i. & si ex post facto, post obligationem hæreditatis ueniret obligatio rei prælegatæ, illa ueniret principaliter non in consequentiam, tum etiam quia si foret facta restitutio hæreditatis tempore quo cedit dies fideicommissi, clarũ est, ꝙ non uenisset res prælegata quia nondum ad grauatum peruenerat, nec teneretur ipse grauatus facere aliam restitutionem de re prælegata, ubi ad eum peruenisset, qa non est grauatus nisi ad unam restitutionem. l. boues §. hoc sermone infra de uer. sign. & in terminis, ꝙ non teneatur restituere id, quod ad eum peruenisset post restitutionem est decisio Decii cons. lxxx. propterea non debet augeri obligatio ipsius grauati, ex eo quia distulit restitutionem fideicommissi in re prælegata, cum solum augeri soleat in fructibus, qui percipiuntur post moram, iuxta not. in l. in fideicommissaria supra eo. tit. & hanc opinionem uidetur firmare d. Ripa hic in fi. huius articuli, licet prædicta non alleget. fortius dico idem esse, quando fideicommissum uniuersale esset purum, & prælegatum etiam esset purum, ꝙ tunc non ueniret in hoc fideicommisso, ratio est, quia statim ꝙ grauatus est hęres obligatur ad restitutionem hæreditatis ex fideicommisso, & tamen non statim ꝙ est hæres, obligatur restituere rem prælegatam quia non potest obligari ad restitutionem rei prælegatæ, anteꝗ̃ illam sit conseruutus. l. si legatarius supra de lega. iii. l. imperator supra de lega ii. & clarum est, quod ante aditionem cohęredis non potuit dominium uere ad grauatum peruenire pro portione cohęredis. l. si tibi homo §. cũ seruus. supra de lega. i. & quod ibi not. docto. nec etiam possessio ante traditionem ipsius cohæredis toto tit. ff. & C. quorum legatorum, & ideo militant prædictæ rationes, uidelicet ꝙ nõ, ueniat quia ante oritur obligatio fideicommissi uniuersalis, ꝗ̃ obligari possit ipse grauatus ad restitutionem rei sibi ꝑlegatæ. ex quibus omnibus puto concludendum, ꝙ licet ỽba sint admodum generalia ita demum in illo fideicõmisso continebitur prælegatum factum grauato, si ad ipsum grauatum peruenisset, anteꝗ̃ cederet dies fideicommissi, nam tunc quoad ordinem intellectus diceretur prius legasse, postea grauasse, ubi vero dies fideicommissi cedit anteꝗ̃ res prælegata peruenire posit ad grauatũ, ꝑut qñ fideicommissum esset purum, prælegatum conditionale, uel qñ utrunq; esset purum, tunc nunꝗ̃ contineretur ꝑlegatũ in dicto fideicom. qa hoc casu secundum ordinem intellectus diceretur semper prius grauatus, hoc est prius obligatus ad restitutionem fideicommissi, ꝗ̃ sibi sit prælegatum, hoc est anteꝗ̃ res prælegata ad eum perueniat, ita puto dicendum per prædicta, & quia in omnibus legibus, in quibus dicitur, ꝙ ueniunt prælegata in fideicommisso. ponitur casus in fideicommisso conditionali, seu post mortem grauati, & in prælegato, quod ad grauatum peruenisset, anteꝗ̃ cederet dies illius fideicommissi uniuersalis, ut clare habetur in d. §. quidam liberis in d. l. cum uirum, & in d. §. fidei tuę, & in l. liberto §. filiũ supra de an. leg.

38 ¶ Tertia dubitatio est, † an prædicta conclusio procedat etiam ꝙ grauatus foret prohibitus alienare rem prælegatam Bar. & Pau. in l. lucius §. pluribus infra eo. per illũ tex. dicunt ꝙ non sequuntur Alex. & communiter alii in d. §. quidam liberis, Soci. totum post Imol. in d. §. quidam liberis. & Ripa hic tenent, quod non obstante ꝓhibitione prælegatum contineretur in fideicom. & ad tex. in d. §. pluribus respondent, ꝙ ibi ultra ꝓhibitionem dr̃ non alienando erat facta substitutio in re prælegata, in casu mortis, q̃ derogat generali l. sanctio legum infra de pœnis. Tu mõ aduerte circa intellectum d. §. pluribus, quia dubitatio in tex. illo, non tantum est in ea parte prælegati, quam ille grauatus capit a cohæredibus sed ẽt in ea parte, quam capit ex illa hæreditate, ex qua fuit institutus & quam grauatus fuit restituere. & quoad istam partem uidebatur omnino dicendum ꝙ non posset deduci, quia illam habet iure hæreditario, & propterea debet uenire in restitutione l. in fideicommissaria §. primo. supra eo. & infra dicetur. tex. tamen ibi decidit oppositũ uidelicet ꝙ etiam hanc partem deducit nam uult ꝙ habeat tertiam prælegati cum aliis liberis, rationem decidendi ponit tex. ꝙ ideo non debet restituere perceptionem, quia testator uoluit etiam deducere legata. in eo qđ dixerat, deducto ære alieno, & legatis sibi uiginti &c. q̃ tamen ratio non pertinet quoad illam partem, quam capit grauatus iure hæreditario, quia pro ea parte legatũ non ualet. l. legatũ, la ii §. primo. l. qui filiabus §. fi. cum l. seq supra de lega. primo, propterea credo, ꝙ textus præsupponat. ꝙ ille grauatus capiat. illud prælegatum etiá pro ea parte, pro qua fuerat institutus, iure legati, non autem iure hęreditario, tanꝗ̃ ꝙ pro illa parte non uideatur legatum sibi a semetipso, sed a fideicommissario, cui grauatus erat restituere hęreditatem nam negari nõ potest. quin tex. uelit, ꝙ capiat etiam illa uiginti iure legati, quæ tamen capit ex ea parte hæreditatis, ex qua ipse fuit institutus, & grauat⁹ restituere. l. deducta §. nummis infra eo. l. cum pater in prin. supra de lega. ii. & not. in l. in quartá supra ad l. fal. & hoc esse non potest aliter. ꝗ̃ si intelligamus relictum fuisse ipsi grauato ꝓ ea parte ab ipso fideicommissario, ꝑut latius declaraui in d. l. in quartã, quod dictum est ualde notandum, & confert ad plura, ut ibi dixi, & ideo ratio tex. in d. §. pluribus est, ꝙ quia uoluit testator ut deduceret legata. quæ etiam capiebat ex ea partę hæreditatis quam grauatus erat restituere, ꝙ eodem modo uidetur etiam uoluisse, ꝙ deducat perceptionem dicti fundi, quam etiam capit ex dicta parte hæreditatis quo uero ad eam partem prælegati quam capit a cohæredibus, dicta ratio non uidetur pertinere, sed text. præsupponit pro indubitato, ꝙ pro ea parte non ueniant in fideicommisso, nisi dicamus, ꝙ tex. uelit hoc modo rationẽ suam adaptare, uidelicet ꝙ ea ratione qua uoluit ꝙ deduceret legata, quę capit ex illa parte hæreditatis, quam grauatur restituere iccirco etiam legata, quæ capit a cohæredibus. Bar. tamen intelligit, ꝙ ratio decidendi quoad illam partem, quam capit iure prælegati a cohæredibus sit, ex quo prohibitus fuit alienare. Alii dicunt ꝙ ratio sit, quia fuit facta specialis substitutio iure prælegati, ut supra retuli, quasi ꝙ ex dictis rationibus tex. interpretetur, quod testator uoluerit deducere legata. Potest etiam addi alia ratio, uidelicet quia fideicommissum erat purum, quo casu non uidetur ꝙ testator uelit in eo fideicommisso includere legata, per ea quę supra dicta fuerũt adeo ꝙ tex. ille non concludenter uidetur probare opi

nionem Bar. Puto tamen q opinio Bar. & communis sit vera, quia si diceretur rem prælegatam uenire in fideicommisso, non obstante prohibitione, dicta prohibitio esset nullius momenti. & superflua ipsi grauato, quia ante restitutionem clarum esset, q non potuisset alienare. l. iii. C. cōmunia de leg. multominus post restitutionem, quia transiret in dominium fideicommissarii, ideo non debet uenire in restitutione fideicōmissi, argu. l. proculus, & quod ibi not. supra de usufruc. ubi habetur q prohibitio de non alienando operatur, q uideatur legata proprietas usufructuario. Accidit, quia ea ratione qua specialis substitutio facta in re prælegata in casu mortis operatur q res prælegata non ueniat in fideicommisso generali ut supra dictum fuit, & hoc procedit indistincte, q̃uis illa substitutio non habeat effectum, eadem ratione illud speciale fideicommissum, quod est in prohibitione de non alienando in casu contrauentionis debet operari, q non includatur res prælegata in illo generali fideicommisso, q̃uis illud speciale fideicommissum non habeat effectum.

39 ℭ Secundus casus est, † quando fideicommissum fuit factum indiffinite, & hoc casu si grauatus sit hęres restituere bona indiffinite, communiter doct. conueniunt q regulariter ueniunt prælegata, seu fideicommissa relicta grauato, ita Bar. in d. §. quidam liberis in fi. sequuntur communiter docto. ibi, sed dubitatio est an idem sit q̃n grauatus esset q̃s restituere hæreditatem indiffinite nam in hoc sunt opiniones, quia Bar. hic respondendo ad l. titia videtur uelle q ueniant, ex quo dicit q ideo in dicta l. titia non ueniunt, quia prius grauauerat, postea prælegauerat hoc idem dicunt Bal. & Angel. in d. l. cum uirum, & hāc dixit communem Lancel. pol. in l. filium quem habentē, C. famil. hercis. & Dec. consi. lxxxi. in casu proposito, in iii. dubio. Contrariū, q hoc casu non ueniāt, & q sit differentia, an quis sit grauatus restituere bona indiffinite, an hæreditatem indiffinite, tenuerunt glo. Imo. Pau. & Alex. in d. §. quidam liberis, & hanc dixit communem. d. Ripa hic, & pro ista opinione allegatur primo text. in l. si titius supra de lega. in. ubi uidetur casus, nam licet in text. illo ponatur casus, q prius testator grauasset, postea prælegasset, prout colligitur ex tex. in uersi. rursus, tamen tex. ille non se fundat in ordine scripture, sed in eo, quia appellatione hæreditatis nec legata, nec fideicommissa continebuntur allegatur etiam tex. in d. l. titia, est uerum q ibi postea prælegauerat ut hic dicit Bar. sed pro prima opinione, quod immo ueniant, quando fideicommissum fuit de hæreditate indiffinite, allegatur, quia hęc indifinita hæreditatis debet equipollere uniuersali. l. si pluribus supra de legat. ii. & propterea idem debet esse prout si dixisset, restituas omnem hæreditatem. secundo quia paria sunt, uel quod quis grauetur restituere bona, uel hæreditatem. l. cogi in principio supra eo, uel etiam grauetur restituere patrimonium. l. in quantitate patrimonii supra ad l. Fal. l. lucius supra famil. hercis. l. ii. §. hæres. C. quando & quibus quarta pars debetur libro. x. igitur sicut ueniunt prælegata, quando fideicōmissum fuit de bonis indiffinite, ita etiam quando fuit fideicōmissū de hæreditate indiffinite. & hoc argumento utitur Deci. in consi. lxxx. ad probandum quod ueniant prælegata, quando fideicommissum fit de patrimonio indiffinite. Quid dicendum? Ego sequor istam opinionem, quod ueniant prælegata in hoc fideicommisso de hæreditate indiffinite. Moueor, quia prælegata comprehenduntur appellatione hæreditatis, intelligendo de illa hæreditate, quæ est tempore mortis defuncti nam, significat omne ius, quod defunctus habet tempore mortis. l. nihil aliud infra de uerbo. signifi. & legatum dicitur deductum, seu delibatum ab ipsa hæreditate. l. legatum la. ii. in prin. supra de lega. i. Moueor secundo, quia iste due uniuersales omnia bona, & omnem hæreditatem æquiparantur. d. l. cum uirum iuncto tex. in d. §. fidei tue, idcirco etiam sunt indiffinite debent parificari, cum equaliter ab utraque detrahatur signum uniuersale, nā si ab equalibus equalia demas, remanentia debent esse æqualia. l. quæ de tota supra de rei uend. non obst. tex. in d. l. si titius, nam respondetur, q ille tex. loquitur in casu, quando fideicommissum est purum, quo casu, ut supra dixi, nunq̃ prælegatum seu fideicom. relictum grauato ueniret in dicto fideicōmisso, non obstat ratio, quæ ponitur in illo tex. uidelicet q̃a appellatione hæreditatis legata neq fideicommissa cōtinebuntur, quia respondetur, q sensus dictorum ūborū non est, q hæreditas non significet rem prælegatam, q̃a si hoc diceret male diceret, & contra tex. in d. l. cum uirū & in l. liberto §. filium supra de annu. lega. tanto magis capiendo significationem, quam habet hæreditas ante aditionem, ut statim dixi, sed sensus est, q ex quo fideicommissum intelligitur de ea hæreditate, quæ sit apud grauatum tempore quo cedit dies fideicommissi, & grauatus obligatur ex fideicommisso, ideo appellatione hęreditatis in casu dicte legis, non continebuntur legata seu fideicommissa relicta ipsi grauato. ex quo fideicommissum uniuersale est purum, res relicta per legatum seu fideicommissum nō poterit esse apud grauatum tempore quo cedit dies fideicommissi, & grauatus incipit obligari ex fideicommisso, unde non poterit contineri appellatione illius hæreditatis, in qua grauatur hæres p fideicom. purum, & hoc modo declarando text. ille non obstabit, non enim negatur in tex. illo, quin prælegatum seu fideicommissum relictum grauato cōtineatur appellatione hæreditatis, quando peruenisset ad grauatum anteq̃ cederet dies fideicommissi uniuersalis, quod clarius pcederet intelligēdo, q in tex. illo sit uerbum continebunt, prout se habet cōis litera, nam illud uerbum denotaret, q si legata nō comprehēduntur appellatione hęreditatis, id nō fit attenta naturali significatione illius dictionis, hæreditas, sed attento aliquo accidenti, put est ratura ūbi futuri temporis. Bar. in l. i. col. i. supra d cōd. & demon. eodē modo potest responderi ad tex. in d. l. titia, ex quo in casu d. l. fideicōmissum uniuersale est purū. Conclusio igr erit, q omni casu quo fideicōmissum uniuersale sit purum, nunq̃ ueniat plegatum, seu fideicō. relictum grauato, etiam q illud prælegatum sit purū, quia ut supra dixi prius dicet obligatus ex fideicōmisso uniuersali, q̃ ad eū perueniat res sibi relicta per legatum seu fideicommissum, & in his terminis proprie loquitur tex. i d. l. si titius, & in d. l. titia, & hanc conclusionem intelligo procedere siue fideicommissum sit de bonis indiffinite, siue de hæreditate, siue etiam si factum p signum uniuersale, ut dixi in præcedenti casu, si uero fideicommissum uniuersale sit conditionale, ita q prælegatū seu fideicō. relictum grauato ad eum debeat peruenire, anteq̃ cedat dies fideicom uniuersalis, & tunc continebitur in ipso fideicommisso, non tm̄ in casu quo fideicommissum esset factum cum signo uniuersali, sed etiam quando foret de hæreditate indiffinite, & de hoc mihi uidetur casus i d. l. liberto. §. filium, put apparebit ex iis, quæ statim infra dicemus, circa intellectum ipsius l. nec obstat si dicatur, q istud uidetur contra tex. in d. l. cum uirum, & in d. l. cū pater. §. fidei tue, in quibus ponderatur hęc ratio q fideicommissum ibi sit factum per uerba generalia, nam respondetur q etiam dicetur factum per uerba generalia, q̃n fuit factum indiffinite, ex quo illa indiffinita equipollet uniuersali. d. l. si pluribus, nec puto distinguendum esse, an sit prius scriptum fideicommissum q̃ legatum, sed solum distinguendum, ut statim dixi, an prælegatum seu fideicom. debuit peruenire ad grauatum antequàm cedat dies fideicommissi uniuersalis, an non, ut patet ex prædictis.

40 ℭ Tertius casus est, † quando fideicom. foret de parte, seu portione, & in casu isto concludunt docto. q si fideicom. sit de parte, seu portione, hæreditatis, q nunq̃ ue

niunt prælegata, seu fideicommissa relicta grauato, etiam quod peruenisset ad grauatum antequam cederet dies fideicommissi. & pro hac conclusione est casus in d. l. Marcellus. §. quidam liberis, a contrario sensu, Rationem huius aliqui putant esse, quia appellatione hæreditatis non possunt significari legata, seu fideicommissa, sed non bene dicunt, ut statim diximus. Puto igitur ueram rationem esse, quia quamuis prælegata seu fideicommissa relicta grauato contineantur in hæreditate, non tamen dicuntur esse de parte, seu portione hæreditatis ipsius grauati, sed de parte seu portione hæreditatis cohæredis, a quo fuerunt relicta, & a qua parte fuerunt delibata, seu detracta, propterea non dicentur comprehensa in fideicom. de parte hæreditatis grauati. Contra istam conclusionem obstat tex. in d. l. liberto. §. filium supra de annu. leg. nam ibi fuit fideicom. de dimidia hæreditatis, & deciditur, quod in eo fideicommisso uenit etiam dimidia eius, quod habuit grauatus ex fideicommisso, ad illum tex. respondent Dyn. & Bar. ibi. Alex. & communiter alii in d. §. quidam liberis, quod est speciale illo tex. ex quo ille est grauatus restituere filiis testatoris, & in casu isto limitant prædictā cōclusionem, sed Soc. in d. §. quidam liberis. dicit, quod sola affectio filialis nō operatur, quod legata seu fideicō. missa relicta grauato ueniant in fideicom. nisi etiam sint uerba generalia, ut uidetur probare tex. in d. l. cum pater. §. fidei tuæ. Addit Ripa hic quòd ratio paternæ dilectionis nō uidetur posse alterare significationem uerborum, & operari, quod testator uideatur aliter dixisse, quàm uerba sonant & propterea pro solu. ad illum tex. aliter dicit, uidelicet quod ratio decidendi fit in tex. illo. ex quo ille grauatus erat hæres fiduciarius, sed ista ratio non uidetur uera, quoniā uxor grauata in d. §. filium non grauatur restituere per fideicommissum omne id quod sibi relictum fuit, sed solum partem, & ideo non potest dici hæres fiduciaria. Quid igitur dicemus circa illum text. Ego credo quod doct. non bene cōsiderarint rationē. d. l. quippe in tex. illo nō est dubitatio de hoc, an pars eius, quod uxor habuit ex fideicōmisso ueniat i eo fideicōmisso de parte dimidia hæreditatis, quā grauata restituere filio testoris, sed tex. præsupponit pro indubitato, quod ueniat, dubitatio solum est de eo an in ea dimidia quæ debuit restitui filio, imputari debeat id, quod filius deduxit nomine falcidiæ, & tex. decidit, quod sic, adeo quod decisio. d. l. in eo de quo ibi dubitatur est contra filium, nō pro filio, & propterea non uideo qua ratione Bart. & alii magis communiter dixerint, quòd in text. illo consideratur filialis affectio illius fideicommissarii, qui est filius testatoris, cum decisio in eo, de quo est dubitatio sit in præiudicium filii, & in commodum grauati. Si igitur quæris, quæ sit ratio, quare tex. præsupponat pro certo & indubitato, quòd in eo fideicommisso de dimidia hæreditatis ueniat pars eius, quod grauatus habuit ex fideicōmisso. Rñdeo rationem esse, quia in casu. d. l. denominatio partis dimidię hæreditatis. non est posita ad distinguendum partem hæreditatis, ex qua grauatus fuit institutus, ab alia ex qua eius cohæres sit institutus, sed ad denotandum quotam hæreditatis simpliciter, & indiffinite sumpte, & ideo intelligitur non tantum de ea dimidia hæreditatis, quam habuit ex institutione, sed etiā eius hæreditatis, quam habuit ex fideicommisso, quæ ratio cessat in casu. d. §. quidam liberis, quia ibi fuit grauatus restituere partem suam seu portionem suam hæreditatis quo casu denominatio partis ponitur ad differentiam partis cohæredis, & ideo in dicto fideicommisso nō uenit hæreditas, quam habuit a cohęrede per fideicommissum, quia illa non dicetur esse de parte grauati, sed de parte cohæredis, ut supra dixi distinguendum, est igitur quòd aut fideicommissum est de parte seu portione hęreditatis grauati, & tunc procedat text. in d. §. quidam liberis & prædicta conclusio, uidelicet quòd non ueniunt legata seu fideicommissa, aut uero fideicommissum est de dimidia hæreditatis, uel de aliqua alia quota, & tunc ueniunt legata, seu fideicommissa, nam hoc casu appellatio hęreditatis profertur simpliciter & absolute, licet solum quota hæreditatis sit in fideicommisso, & ita loquitur & procedit tex. in d. §. filium. uides igitur, quòd in d. §. filiū est casus pro illa opinione, quòd in fideicommisso hæreditatis indiffinite ueniunt prælegata, seu fideicommissa relicta grauato, uides etiam quòd tex. ille non probat, quod ubi quis grauatur restituere partem suam seu portionem suam hæreditatis filio testatoris quòd ueniant prælegata seu fideicommissa, & propterea credo quòd dicta limitatio, quis sit communiter recepta, non sit uera, quia non probatur iure.

41 ¶ Secundo concludunt doct. † quòd si fideicommissum sit de portione sua simpliciter, quia non sit dictū de portione hereditaria, quòd regulariter in dicto fideicommisso ueniant prælegata per tex. ubi dicunt esse casum, in d. §. quidam liberis, qui tex. licet loquatur in legatis, tamen secundum doct. procedit etiam in fideicomissis relictis grauato, quia equiparantur in hac materia. d. l. si titius supra de lega. iii. adeo quod grauatus restituere portionem suam, uidetur etiam grauatus restituere portionem, quam habuisset a cohæredibus, est uerum quod in hoc ultimo, oppositum uidetur uoluisse Bar. in l. sceuola in ultimis uerbis infra eo. & Ange. in l. ita tamē. §. qui suspectum supra eod. per tex. in l. pater. §. quindecim supra de lega. iii. ad quem tamen respondent doct. quod in d. l. portio aliorum non obuenerat grauato ex iudicio testatoris, sed ex titulo uenditionis, & ideo in ea parte non poterat grauare, ueritas huius conclusionis depēdet ab intellectu, & ratione decidendi text. in d. §. quidā liberis. nam si intelligimus quòd ratio decidendi illius legis sit, quia appellatio portionis adaptatur semper ad significandum legata uel fideicommissa relicta grauato quia semper dicentur esse de portione grauati, quis non dicantur esse de portione hæreditatis illius grauati conclusio ista erit generaliter uera, si uero intelligamus, quod ratio decidendi illius text. sit, quia in casu illo testator non tantum fecerat portiones in instituendo, sed etiam in prælegando, quia cuilibet ex liberis assignasset prælegata, & propterea in fideicommisso, per quod is qui prius decesserit sine liberis grauatur restituere portionem suā, intelligitur etiam grauatus restituere portionem prælegatorum, quia de prælegatis factæ fuerunt portiones, tūc dicta conclusio non probaretur per illum tex. nisi in casu in quo unicuique hæredum assignasset prælegata, & factæ essent portiones in prælegando, non autem in casu quo solum grauato forent relicta prælegata. Et si quæreris, quæ ratio sit de mente tex. in d. §. quidam liberis, respondeo quod tex. se fundat in hac secunda ratione, ut colligitur ex illis uerbis, in portionē aūt uidetē perceptiones cecidisse, nam sensus horum uerborum est, quia uidetur perceptiones diuisisse unde prædicta conclusio redditur dubitabilis, in casu testator non fecisset portiones in prælegando, quia solum grauato reliquisset prælegatum, nā text. ille a contrario sensu uidetur probare, quod hoc casu non ueniant prælegata in fideicommisso, ex quo non diuisit legata in portiones, & quia denominatio portionis in casu isto non uidetur, quòd possit adaptari prælegatis, seu fideicommissis, cum de illis non sint factæ portiones, sed grauato tantum fuerunt relicta, non audeo tamen recedere a communi, propter authoritatem communis sententiæ, quæ licet non probetur iure, tamen eā sequi debemus, quando non adest concludens fundamētum, quod nos urgeat ad tenendum contrariam sententiam.

42 ¶ Limitatur tamen † dicta conclusio, ut non procedat casu quo totum esset in fideicommisso, si pars quę obuenit grauato iure fideicommissi, ueniret in fideicommisso de portione grauati, & ratio huius limitationis est, ga

tum appellatio portionis non posit trahi ad totum. l.
nomen filiarum. §. portionis infra de uerbo. sign. icc irco
appellatio portionis in casu huius fideicommissi non
poterit trahi ad partem, quam grauatus habuit ex fidei-
commisso quia hoc attento traheretur ad totum, de qua
limitatione etiam infra dicam in seq. not.
43 ¶ Rassumendo igitur omnia † circa istum articulum, an
& quando fideicom. seu prælegata relicta grauato ue-
niant in fideicommisso uniuersali, debes distinguere, ꝙ
aut dies fideicommissi cedit anteꝗ res prælegata, seu per
fideicommissum relicta debeat peruenire ad grauatũ, &
tunc nullo modo prælegatum seu fideicõmissum ueniet
in restitutione dicti fideicommissi, & hoc ꝓcedit, etiam
ꝙ in ipso fideicommisso essent uerba generalia, seu uni-
uersalia, ratio est, ut supra dicebam, quia semper quoad
ordinem intellectus, testator dicet prius grauasse, quam
prælegasse hoc est prius causabitur obligatio fideicom-
missi, ꝗ res prælegata seu per fideicommissum relicta gra
uato ad eum perueniat. Limitatur tamen ista conclusio,
quoad illã partem prælegatorum, quam capit grauatus
iure hæreditario, quia pro ea parte semper ueniunt in fi-
deicõ. l. in fideicõmissaria. §. fi. infra eo. & infra dicemus.
¶ Aut uero prælegatum, seu fideicom. debuit peruenire
ad grauatum anteꝗ cedat dies fideicommissi uniuersalis
& tunc subdistinguendum est, quia aut uerba fideicom-
missi uniuersalis possunt aliquo modo comprehendere
seu adaptari ad ipsa legata, seu fideicõmissa relicta gra-
uato, & tunc ueniunt in ipso fideicommisso. Et si dica-
tur quo casu uerba fideicommissi possunt adaptari ad p̃-
legata seu fideicommissa relicta grauato. Respondetur
ꝙ pluribus casibus primus est quando sunt uerba gene-
ralia, ut in d. l. cum uirum, in d. l. cum pater. §. fidei tuæ,
idem etiam quando de hæreditate, uel quota hæredita-
tis indiffinite relictum sit fideicommissum, quia hoc casũ
uerba possunt comprehendere legata seu fidicommissa.
d. l. liberto. § filium, & quæ supra dixi idem est si fideicõ-
missum sit de bonis, seu patrimonio indiffinite per ean-
dem rationem, in fideicommisso uero de parte seu por-
tione grauati, quando non fuit dictum de parte hæredi-
tatis seu hæreditatis, tũc si in p̃legatis sunt factæ portiones,
uerba absq; dubio adaptari possunt ad significandum
etiam portionem p̃legatorum, & in his terminis ꝓprie
loquitur tex. in d. §. quidam liberis, sed ubi non essent fa-
ctæ portiones in prælegando esset dubium, an uerba fi-
deicommissi possint adaptari ad significandum prçle-
gatata, & icc irco dubium est an in casu isto ueniant præ-
legata in fideicom. ut supra dixi.
¶ Aut uero uerba non possunt adaptari ad significandũ
prælegata, prout in casu, quo foret fideicommissum de
parte seu portione hçreditatis illius grauati, & hoc casu
nunꝗ ueniunt, & in hac materia non distinguo, an sit
prius scriptum fideicommissum, quàm prælegatum an
econtra, quia non uideo ꝙ leges in hac materia faciant
distinctionem hanc. & quia omnia eodem tempore sunt
disposita uidelicet in morte. l. omnium. C. de testa. sed so
lum distinguendum, ut dixi, an prius cedat fideicommis-
sum, ꝗ res legata debeat ad grauatum peruenire, an non.
44 ut patet ex prædictis, † est uerum quòd omni casu præ-
legata ueniunt in fideicommisso uniuersali ꝓ ea parte,
quam capit grauatus iure hçreditario casus est in l. in fi-
deicommissaria §. fi. supra eo per quem tex. ita concludũt
docto. ibi Imo. tamen tenuit, ꝙ ea pars prælegatorum ꝗ
capitur iure hæreditario solum imputetur in quartam, ut
dicitur in l. titia supra ad l. fal. & l. deducta. §. nummis in-
fra eo. & l. cum pater in princi. supra de lega. ii. ita quòd
non debeat restitui in eo, in quo excedat quartã, ad hoc
allegat tex. in l. eum qui. § pro parte supra de iis qui, ut
indig. Tenentes communem respondent primo, ad II.
quæ dicunt, ꝙ debet imputari in quartam ꝙ satis dicitur
restitui dum in quartam imputatur sed non propterea ne-
gatur ibi, quin in eo ꝙ pars hæreditaria excedit quartam
debeat fieri restitutio. ad tex. in d. l. eum qui. §. pro parte
respondent primo, secundum Bar. ibi, quòd sit speciale
in casu, quando hæreditas aufertur ab aliquo, ut ab indi
gno ex causa taciti fideicommissi per rationem, de qua
ibi per eum. Secundo modo respondet. d. Ripa in d. l. in
fideicommissaria. §. fi. ꝙ ratio sit, quia hæres in casu dicti.
. §. pro parte est hæres fiduciarius, & propterea habetur
ac si non esset institutus, ad effectum ut possit prælegatũ
pro parte hæreditaria retinere. Quid dicendum? Com-
munis est uera, uidelicet, quòd ea pars prælegatorum, ꝗ
habet hæres iure hæreditario debet restitui, & pro parte
dicitur esse in fideicommisso, ut est casus in d. l. in fidei-
commissaria. §. fi. qui tex, non potest euitari. Difficultas est
45 respondere ad ea, quæ in contrarium allegantur. † pro-
pterea ultra Docto. ad tex. in d. l. deducta. §. nummis & d.
l. titia, & d. l. cum pater in principio, in quibus dicitur, ꝙ
ea pars debet in quartam imputari. Pro solutione aduer-
tendũ est, ꝙ in casu dictarum. ll. illud prçlegatum non
capit iure hæreditario etiam pro ea parte hæreditatis,
ex qua grauatus fuit institutus, & quam grauatus fuit re-
stituere, quia non capit a semetipso, sed pro ea parte cen-
setur sibi legatum a fideicommissario ut latius declaraui
in d. l. in quartam supra ad l. fal. ubi etiam dicetur & est
text. in l. lucius. § pluribus infra eod. quem ad hoc supra
ponderaui, & ideo solum imputantur in quartam prout
alia, quæ habet grauatus ab ipso fideicommissario, non
autem dicentur esse in fideicommisso aliquo modo. &
hac rõne quando cessat imputatio, quia quarta deducitur
ex uoluntate, tunc non uenit in restitutione fideicommis-
si prælegatum, etiam pro ea parte, quam capit ex hæredi
tate, quam fuit grauatus restituere, sed ultra quartam ha-
bet illud prælegatum, etiam pro dicta parte, nam ualet qa
pro illa parte uidetur sibi prælegatum a fideicommissa-
rio non a semetipso, solum capit iure hæreditario pro
illa quarta, pro qua non est grauatus, quia illam deducit
ex uoluntate, quia pro illa dicetur a semetipso legatum
& ita intelligi debet. d. l. titia secundum uerum intellectũ
46 d. l. quem posui in d. l. in quartam † quantum uero sit ad
tex. in d. l. eum qui. §. pro parte, sol. ponitur in tex. in illis
uerbis, nec enim rationem iuris, & possessionis uarieta-
tem inducere diuisionem uoluntatis, propterea pro sol.
declarãda sunt illa uerba, & sensus illius tex. quia ex hac
declaratione habebimus ueritatẽ. unde primo quæro, qua
rõne ratio iuris obstaret. ꝙ non posset retineri prælega-
tum. respõdetur ꝙ ex quo illud prælegatũ capit a se ipso
qa non põt uideri sibi relictum illud legatum a fideicom
missario. ex quo fideicõmissum nõ fuit expressum, ꝓpte-
rea secũdũ rõnem iuris nõ ualeret legatũ, sic ẽt obstabat
hæredi. ꝙ retinendo illud legatum induceretur uariatio
possessionis. quia cum a principio illud possideret ꝓ hç
rede nunc uellet possidere p̃legato, ut possit illud retine
re. Tex. tamen decidit ꝙ non debet attendi dicta ratio iu
ris, nec etiã debet attendi, ꝙ esset uariatio possessionis,
quando induceretur diuisio uoluntatis, solũ igitur decla
randum est quomodo induceretur diuisio uolũtatis, si ꝑ
dictas rationes uellemus, quòd hçres nõ retineret legatũ
hoc doct. nõ declarãt, sed dic quòd induceret diuisio uo
lũtatis in hoc, qa quoad hoc ut possit hæreditas ab eo au
ferri tanꝗ ab indigno, censetur sibi iniunctũ fideicõmis-
sum de restituẽdo nõ capaci, quo uero ad id ut possit ha
bere prælegatum ꝓ ea parte hæreditatis, quam grauatus
fuit restituere iure prælegati, tanꝗ relictũ sibi a fideicom
missario, non a semetipso, non censetur grauatus ꝑ fidei-
cõmissum, uerũ intelligit, quòd habeat iure hæreditario,
47 ac si grauatus nõ esset, & ꝓpterea induceretur diuisio uolun
tatis, quia quoad quid censetur grauatus per fideicom-
missũ, quoad qd, uidelicet quoad restitutionẽ p̃legati cẽ-
seretur non grauatus, & propterea non dẽt attendi dicta
rõ iuris, uidelicet quòd, ce ?ra de iuris subtilitate legatũ

non ualeat,quia à semetipso intelligitur legatum, non à
fideicommissario,cum fideicommissum non fuerit expres-
sum nec ēt debet attendi, ꝙ contingat uariatio possessio
nis ut id quod possidebat prius pro hærede, nunc uelit
possidere pro legato, quoniam induceretur diuisio uo-
luntatis declarando,ut supra,unde sequitur,ꝙ text. ille ꝓ
certo & indubitato præsupponit, ꝙ si fideicommissum
foret relictum capaci,ꝙ hæres illud legatum retinuisset,
tanquā sibi relictum ab ipso fideicommissario,nā absur-
dum foret si tex.præsupponeret, ꝙ propter incapacitatē
fideicōmissarii hæres lucretur legatum,qđ non potuisset
retinere,si fideicommissarius esset capax, patet ergo sol.
ad illum text,quia apparet ꝙ loquitur in eo casu, in quo
si fideicommissum illud fuisset expressum, & ualuisset,
prælegatum non diceretur capi iure hæreditario,sed iu-
re prælegati,tanq̄ relictum à fideicommissario, & gene-
raliter puto,ꝙ secundum regulas iuris,omni casu quo fi-
deicōmissum uniuersale sit purum, ꝙ ꝑlegatum factum
grauato hæredi,ꝓ ea parte hæreditatis, quā grauatur re-
stituere,dicatur relictum sibi à fideicommissario, non à
semetipso,& ꝙ semꝑ pro ea parte capiatur iure prælega
ti,solū ubi fideicōmissum esset conditionale, & cederet
dies ꝑlegati relicti grauato hęredi anteq̄ cedat dies fidei
commissi,non posset censeri relictum à fideicōmissario
sed à semetipso hærede,& iō non ualeret,& diceretur illud
capere iure hæreditario,ut latius patet ex iis quæ dixi in
d.l.in quartā,& in his terminis ꝓcederet ista opinio cō-
munis,uidelicet ꝙ pro ea parte prælegati, quā hæres ca
pit iure hæreditario, ꝑlegatū semꝑ ueniat in restitutione
& prædicta iudicio meo sunt de mente iuris,& uera licet
alii non aduertant.
¶ Vltra prædicta ꝓ co completa resolutione præsentis
articuli supersunt quędam quæstiones, quæ uidentur ha-
47 bere particularem rationem prima est,†quando duo hæ
redes instituti sunt inuicem substituti, & ultimus graua-
tus est restituere hæreditatem Titio,an in isto fideicom-
misso,de hæreditate indiffinite,quo grauatur ultimus,ue
niat portio primi quam consecutus fuisset ultimus ex fi-
deicommisso si tenemus illam opinionem,quæ iudicio
meo est uera, & quam supra secutus sum,uidelicet, ꝙ in
fideicommisso de hæreditate indiffinite ueniant pręlega
ta& fideicommissa relicta grauato,quæstio ista non habe
ret dubitationem,quia clarum esset ꝙ ueniret portio,quā
ultimus habuisset à primo. Dubitatio solum esse potest te
nendo aliam opinionem,ꝙ non ueniant prelegata, seu
fideicommissa in fideicommisso de hæreditate indiffini-
te,quam opinionem tenuerunt plures doct. per.l.si titius
supra de lega.iii.licet male,ut supra dixi,& præsupposita
etiā dicta opinione contraria in præsenti quæstione, est
diuersitas inter doct.nam Ambo Raphaeles tenuerunt,ꝙ
omnino portio primi quam consecutus fuit ultimus ue
niat in fideicommisso,sed Alex. & Soci. in.d.l. marcellus
.§. quidam liberis supra eo, tenent contrarium. Ego se-
quor primam opinionem, & teneo ꝙ omnino ueniat
portio primi,quæ iudicio meo probatur concludenti ra
tione,nam in casu proposito,ex quo ultimus fuit substitu
tus primo,& Titius deinde est substitutus ultimo, in ne-
cessariā consequentiā Titius dicetur etiam substitutus pri
mo,casu quo ultimus nolit,uel non possit habere portio
nē primi l q̄diu la ultima supra de acquir.hęre.&ibi Bal.
Pau.Aret.& Imo. not.unde sequitur ꝙ omnino in casu
ꝑdicto,illa indiffinita hęreditatis continebit non tantum
portionem ultimi,sed ēt portionem primi,&si dicatur ꝙ
continebit casu quo ultimus consequeretur portionem
primi, quia eo casu Titius uidetur etiam substitutus pri-
mo,sed quod non continebit casu quo ultimus esset con
secutus portionem primi. Respondetur ꝙ istud non po
test procedere.tum quia non est aliqua ratio, quare ma-
gis dicamus testatorem uoluisse portionem primi com-
prehendi in dicto fideicōmisso uno casu q̄ alio, tum etiā
quia non debet fideicōmissū relictū Titio diminui ꝓpea
ꝙ ultimus consequatur portionē primi,accedit,quia nega
ri non pōt.quin appellatio hæreditatis in casu huius fi-
deicōmissi aliquo modo adaptatur ad significationem
portionis primi,ideo debet uenire dicta portio in isto fi
deicommisso,nam cessat illa ratio,ꝑ quā doct.dicunt nō
contineri, uidelicet quia appellatione hæreditatis non
contineantur fideicommissa relicta grauato. Accedit etiā
quia si aliter diceremus præsēs fideicōmissum diuersimo
de determinaretur,nā uno casu,uidelicet qn̄ ultimus no-
lit uel non possit consequi portionem primi, istud fidei
commissū contineret dictam portionem, alio uero casu,
quando ultimus illam esset cōsecutus non contineret cō
tra l iam hoc iure supra de uulga.cum concordantibus.
48 ¶ Alia est quæstio,†qn̄ testator duob.uel plurib.hæredib.
inuicem substitutis disposuisset.ꝙ omnib. decedentibus,
hæreditas perueniret in Sempronium, & tenendo illam
opinionē,quam supra secutus sum clarū eēt,ꝙ portiones
quas ultimus habuisset à primo uenirent in fideicōmisso
relicto Sēmpronio. Dubitatio solum esse potest tenendo
opinionē contrariā,uidelicet ꝙ regulariter in fideicom-
misso hæreditatis indiffinite non ueniant fideicommissa
relicta grauato. Ego tn̄ ēt præsupposita ꝑdicta contraria
opinione concludo ꝙ absq; dubio portiones quas ulti-
mus habuit à prioribus,ueniunt in isto fideicōmisso.Mo
ueor quia fideicommissum fuit relictū sub conditione,si
oēs decesserint,iccirco sequit,ꝙ licet si,de hæreditate in
diffinite,tn̄ intelligi debeat de hæreditate,seu portionib.
quoruncunq;,in quorū persona existat conditio.l.lucius
in prin.iuncta glo.in ꝟbo bessem supra de lega i.q̄ ibi ad
hoc not.Bal.& Imo. Moueor secundo quia fideicōmissū
in casu isto relictum Sempronio non solum intelligi de
bet relictum ab ultimo tantum,sed ēt ab oībus,ut supra di
ctū fuit in tex.& latius infra dicet in articulo fideicom-
missariæ,nā à simili habemus,ꝙ legatum censet relictum
ab illo hærede,in cuius ꝑsona sit adscripta conditio.l.in
conditionibus primū locū .§.i.supra de condi. & demō.
facit tex.in l.si titius § fi.infra quando dies lega.cedat, &
late dixi in.l.iii.supra de lega.i.& ꝓpea nulla ratione pōt
dubitari,quin istud fideicōmissum intelligi debeat factū
ēt pro portionibus aliorum, non tantum pro portione
49 ultimi † idem per omnia dicendum esset ubi testator in-
stitutis Titio,& Sempronio,Titium substituisset Sēpronio
post eius mortē,& deinde grauasset Titiū post eius mor
tem restituere hæreditatē Caio, quia licet fideicommissū
sit de hæreditate indiffinite tn̄ semꝑ contineretur portio
Sempronii, q̄ Titius habuisset ꝑ fideicommissum ex quo
Caius dicetur non solum substitutus Titio, sed ēt Sēpro
nio,casu quo Titius nolit,uel non possit consequi portio
nem Sempronii.d.l.q̄diu,& qđ ibi not. per Bar. Pau. de
Cast.& alios supra relatos fateor quidē,ꝙ aliter in prædi
ctis casibus censuerunt Alex.& Ripa hic, & idem Alex.
in.d.§.quidam liberis,sed male dicunt,& non aduertunt
ad prædicta,& hæc opinio ꝓcederet multo magis si po
nimus casū, ꝙ Caius sit substitutus post mortē Titii sim-
pliciter nulla facta mentione hæreditatis,seu bonorum,
nam in casu isto doct.omnes conueniunt,ꝙ portio dicti
Sēpronii, quæ ad Titium peruenit ex causa fideicōmissi
contineatur in fideicommisso relicto Caio, ut per Bart.
in.d.l.si Titius Bar.Pau.Alex.& alii in.d .§.quidam libe-
ris,& communiter doct.ut hic dicit.d.Ripa.
50 ¶ Alia est quæstio † an in casu quo testator institutis Ti
tio & Sēpronio,post mortem Titii substituisset caiū sim-
pliciter nulla facta mētione hꝛ̄ditatis,&deinde post mor
tem Sēpronii substituisset Titium, an tunc in fideicōmis-
so relicto Caio ueniret ēt portio Sēpronii,q̄ habuisset Ti
tius ex fideicōmisso,ego in casu istius q̄stionis respōdeo
idem qđ supra uidelicet ꝙ portio Sempronii ueniret in
dicto fideicōmisso,est uerum ꝙ d.de Ripa dubitat, quia
secundum ordinē scripturæ Titius fuit prius grauatus ꝑ

fideicommissum, q̃ honoratus in fideicommisso sibi relicto a Sempronio, sed hoc nihil est, quia ut supra diximus inspici debet an prius cesserit dies fideicommissi relicti ab ipso Titio, quia hoc casu dicetur Titius prius grauatus, sed si prius moriatur Sempronius, & cedat dies fideicommissi relicti ipsi titio ante eius mortem, tunc dicetur Titius prius honoratus, quia solum dicetur grauatus eo tẽpore, quo cedit dies fideicommissi ab ipso relicti. l. paulo Calimacho supra de leg. iii. §. i. supra de reg. cato. ut supra diximus, & ordo scripturę non debet attendi qñ aperte constat in effectu, ꝙ fideicommissum peruenit ad grauatum, anteq̃ dies posset grauatus, adeo ꝙ omni casu, quo unus ex hæredibus est substitutus per fideicommissum alteri cohæredi post eius mortem, & postea grauatus sit ipse substitutus hæres per fideicom. simpliciter uel indiffinite restituere hæreditatem post mortem suam, semper portio primi, quæ ad hæredem substitutũ peruenisset continebitur in isto fideicõmisso, siue teneamus illam opinionẽ, ꝙ legata & fideicommissa relicta grauato ueniant in fideicõmisso de hæreditate indiffinite, siue aliã opinionem, ꝙ non ueniant, ex quo semper uideri potest ille secũdus, fideicommissarius substitutus primo hæredi, casu quo hæres substitutus nolit, uel non possit consequi portionem illius primi, per not. per Bar. & alios supra relatos in. d. l. q̃diu ad fin.

55 ❡ Alia est quęstio, † an ubi ex duobus hæredibus unus grauatus restituere hæreditatem, seu partem alteri in uita, & postea hic alius post mortem suam grauatur restituere hæreditatem indiffinite Sempronio, an portio, quã habuisset ex fideicom. à primo ueniat in isto fideicom. relicto Sempronio. In hac. q. concludo ꝙ si tenemus illam opinionem, quæ est uera, uidelicet ꝙ legata & fideicom. relicta grauato ueniant in fideicommisso de hæreditate indiffinite, tunc absq; dubio portio primi ueniret in isto fideicommisso relicto Sempronio, sed præsupposita alia opinione contraria, quę tamen est falsa ut supra diximus tunc concludo ꝙ non ueniret portio primi Moueor quia attenta ista opinione fideicommissum hæreditatis indiffinite nunq̃ comprehendit fideicommissum relictum grauato. præterq̃ in casu quo ille fideicõmissarius censeri potest substitutus primo hæredi, casu quo secundus hæres nolit uel nõ possit consequi ex fideicõmisso portionem primi ut supra dictum est, sed in casu nostro, quia primus hæres est grauatus restituere in uita hæreditatem secundo. & secundus est grauatus post mortẽ restituere Sempronio non potest censeri Sempronius substitutus illi primo, casu quo secundus hæres nolit uel non possit consequi portionem primi, nec primus eo casu cẽseri potest grauatus restituere Sẽpronio, igitur &c. & si dicatur quare hoc casu non debet etiam censeri Sẽpronius substitutus illi primo, prout in casu quando primus grauatus esset restituere post mortem suam, Respondeo rationem esse quia in casu qñ grauatur restituere post mortem dicitur esse substitutio fideicommissaria, de cuius natura est, ꝙ si non habet locum in primo substitutio, ꝙ admittatur secundus prout in uulgari. d. l. q̃diu, & quod ibi no. Bar. & alii supra relati, sed quando grauatur restituere in uita, tunc licet sit fideicommissum, tamen non potest censeri substitutio fideicommissaria, quia nullum fideicõmissum relictum in uita dici potest substitutio fideicommissaria, ut late declaraui in rubrica supra de uulga. igitur cum non sit substitutio in portione primi cessabit decisio. d. l. q̃diu, & Bar. & aliorum ibi.

52 ❡ Alia est quæstio, † quando ultimus est grauatus restituere dimidiã hæreditatis post eius mortẽ, an in isto fideicommisso ueniat ẽt dimidia portionis primi quam ultimus habuisset ex fideicommisso, si præsupponimus illam opinionem quam supra probauimus, quæstio nõ habet difficultatem, ex quo clarum est ꝙ ueniret, ut est casus in. d. l. liberto. §. filiũ supra de annu. lega. nec obstat tex. in. d. l. marcellus. §. quidam liberis, quia ut supra dixi loquitur in aliis terminis, sed dubitatio est tenendo contrariam opinionem ꝙ in fideicommisso de hæreditate indiffinite non ueniant regulariter prælegata relicta a grauato, & præsupposita ista opinione concludendum esset ꝙ portio primi non ueniret in isto fideicommisso, quia in casu isto, cum ultimus sit solum grauatus in dimidia, non posset dici, ꝙ fideicommissarius sit substitutus in portione primi, casu quo ultimus illam nolit, uel non possit suscipere, & propterea cessaret ratio propter quã receditur ab illa conclusione, ꝙ appellatio hæreditatis non contineat fideicommissa relicta grauato.

53 ❡ Alia est quæstio, † quando primus hæres grauatus est restituere hæreditatem post mortem secundo hæredi & secundus grauatus sit restituere Meuio partem suam hæreditatis, seu portionem suam hæreditariam, & in casu isto quia fideicommissum est de parte seu portione hæreditaria, clarum est ꝙ portio illius primi non ueniet in fideicommisso, & in hoc omnes conueniunt, & bene dicunt, & ratio est, quia portio illius primi non dicetur esse ex parte seu portione illius secundi, sed de parte eius cohæredis, ut supra dixi, & de hoc est casus in. d. §. quidam liberis. Difficultas est ubi secundus esset grauatus restituere portionem, seu partẽ suam simpliciter, & non foret facta mentio de parte seu portione hæreditaria, nam licet docto. uideantur p̃supponere ꝙ hoc casu ueniret etiam portio primi in isto fideicommisso, sicut ueniunt etiam prælegata relicta grauato qñ fideicommissum est de parte seu portione simpliciter ut in d. l. marcellus. §. quidam liberis tamen ego multum dubito, nã primo aduertendũ est, quia si nos tenemus illam opinionẽ de qua supra dixi, uidelicet ꝙ tex. in. d. §. quidam liberis solum procedat casu quo factę fuissent portiones in p̃legando, tunc in casu isto minime dici posset, ꝙ portio primi ueniret in hoc fideicõmisso, quia in fideicommisso relicto illi grauato, nulla fuit facta portio, et ꝑpea illa uerba portionẽ suã, nõ possent significare portionem primi, quia illa non diceretur eẽ de portione secundi hæredis grauati, sed primi. Si uero tenemus ꝙ decisio. d. §. quidã liberis p̃cedat q̃ uis nullæ sint factæ portiones in prælegando, tunc etiã aduertendũ est, ꝙ non uidetur possibile, ꝙ portio primi cõprehendatur in isto fideicõmisso, ex quo si portio primi contineretur, tunc tota hæreditas diceretur esse in fideicommisso, & impossibile est, ꝙ appellatione portionis totum significetur. l. nomen. §. portionis infra de uer. sig. nec obstat si dicatur, ꝙ in fideicommisso de portione seu parte grauati simpliciter facto, sine cõmemoratione partis, seu portionis hæreditariæ ueniat portio, quam habuit grauatus per fideicõmissum ab alio hærede. d. §. quidam liberis secundum communem intellectum, quia respondetur, ꝙ hoc est uerũ regulariter, tamen non procedit ubi, si ueniret portio primi, fideicommissum traheret ad totam hæreditatem, ex quo uerba huius fideicommissi de parte, seu portione non sunt apta ad significandum totam hęreditatẽ dicto. §. portionis, & ista opinio manifestissime probabitur ex iis, quæ dicturi sumus in sequenti notab.

54 Bene admitto ꝙ ubi testator † tribus hæredibus institutis, duos substituisset tertio cohęredi post ejus mortem, & postea unum ex iis duob. grauasset restituere portionem suam Sempronio, indubitanter in isto fideicommisso ueniret etiam portio, quam hic grauatus habuisset ex fideicõmisso sibi relicto, ratio est, quia intelligi potest grauatus non tantum in portione hæreditatis, quam habuit iure institutionis, sed etiam quam habuit iure fideicõmissi quia in eo fideicõmisso factę fuerunt portiones, cum duos uocauerit ad illud fideicommissum, & in istis terminis præcise loquitur text. in. d. §. quidam liberis.

55 † Si uero institutis tribus hæredibus puta Titio Meuio et Sempronio grauasset Titiũ restituere hæreditatem Meuio, & postea grauasset Meuiũ restituere hęreditatẽ Ca

ſo, tunc ſi teneremus ꝙ non ueniant legata ſeu fideicom
miſſa in caſu quo non ſint factę portiones in legãdo ſeu
fideicommittendo, non ueniret portio Titii, quã habuit
Menius ex fideicommiſſo, quia in hoc fideicõmiſſo non
ſunt factæ portiones, ſed ſolũ uocatus Meuius ſed tenen
do aliam opinionem quæ eſt communis, uidelicet quòd
ueniant legata, q̃uis non ſint factæ portiones in ꝑlegan
do, tunc in caſu propoſito portio ipſius Titii ueniret in
fideicommiſſo, Ratio eſt, quia licet ueniat dicta portio,
quam habuit Meuius ex fideicommiſſo, non propterea
iſtud fideicommiſſum de portione Meuii relictum Caio
traheretur ad totam hæreditatem quia eſt portio Sẽpro
nii tertii hæredis, quæ non eſt comprehenſa in fideicom
miſſo. & propterea uerba huius fideicommisſi de portio
ne Meuii non repugnant, quin etiam comprehendatur
portio Titii, quam Meuius habuit ex fideicommiſſo.
Super quibus omnibus cogitabitis, quia prædicta puto
uera, & de mente iuris.

¶ Vltimo notatur ex tex. noſtro in ucrſi. oẽm hæredita
56 tem † ꝙ ſi in caſu tex. noſtri ſubſtitutio Claudię fuiſſet fa
cta in portione ultimi, ceſſaret deciſio tex. & claudia nõ
fuiſſet admiſſa, niſi uterq; deceſsiſſet ſine filiis, ita not. An
ge & Pau. de Caſt. hic, ſed Imo. & Alex. aliter dicunt, ui
delicet ꝙ etiam procederet deciſio tex. ex quo in hoc fi
deicommiſſo de portione ultimi relicto claudie ueniret
etiam portio primi quam ultimus habuiſſet ex illa reci
proca. d. l. marcellus. §. quidam liberis, & ideo ẽt in caſu
iſto teſtatoꝛ uideretur uoluiſſe, quod oĩs hæreditas perue
niret in claudiam, & militaret ratio tex. noſtri, unde Alex.
dicit, quòd iſtud notabile ſolum poſſet procedere in caſu
quo ſubſtitutio claudie eſſet facta in portione hæreditas
ria illius ultimi, Soci. uero hic admittit quidem, ꝙ ſi ſub
ſtitutio ſit facta ſimpliciter in portione ultimi, ꝙ portio
primi, & ſic tota hæreditas ueniret in fideicommiſſo. tñ
dicit, ꝙ iſtud not. ẽt hoc non obſtante procederet ratio
ne de qua hic ꝑ eum. Mod. Papien. hic dicunt. quòd ubi
fideicommiſſum claudie eſſet ſimpliciter de portione ul
timi, ꝙ iſtud notabile non procederet. quinimmo habe
ret locum deciſio text. ex quo omnino in hoc fideicom
miſſo ueniret portio primi filii, & ſic tota hæreditas, pee
tex. in. d. §. quidã liberis. Ego uero dico ꝙ opinio Ange.
& Pau. de Caſt. eſt indubitata, & ꝙ portio primi filii in
caſu tex. nſi nullo modo ueniret in fideicõmiſſo relicto
claudie, quando illud eſſet de portione ultimi ſimpliciter
& miror ꝙ Imo. Alex. Soc. & Mod. Papien. tenuerint op
poſitum, ex quo ſi portio primi ueniret in fideicommiſ
ſo, appellatio portionis traheretur ad totum, qđ eſt præ
ter & ultra ſignificationem ipſius dictionis. d. l. nomen. §.
portionis, & licet admittamus, ꝙ in fideicõmiſſo portio
nis ueniat portio, quæ obuenit grauato ex fideicommiſ
ſo. d. §. quidam liberis. non tamen poſſet uenire illa por
tio, per quam fieret, qđ totum eſſet in fideicommiſſo, non
portio tñ. Accedit quia poſito caſu, quòd hæres, qui fuiſ
ſet inſtitutus inſolidum, grauaretur reſtituere portionem
ſuam ſimpliciter, non tamen intelligeretur grauatus reſti
tuere totam hæreditatem, q̃uis iure inſtitutionis totam
haberet, ſed ſolum intelligeretur grauatus reſtituere par
tem. d. §. portionis, quantominus in caſu noſtro iſte ulti
mus, qui grauatur reſtituere portionẽ, debet cenſeri gra
uatus reſtituere totam hæreditatem, ſed ſolum partem,
cum totũ non habeat iure inſtitutionis. quia partem ha
bet iure fideicõmisſi, & mirum eſt quòd doct. prædicti ad
hoc non aduerterint. Dico ẽt quòd præſuppoſita illa
opinione quam ipſi tenent, uidelicet ꝙ portio primi ue
niret in fideicõmiſſo relicto claudie, quod tñ non proce
deret deciſio tex. noſtri ubi ultimus grauať reſtituere por
tionem ſimpliciter, prout hic dicebat Soci. per rationem
de qua hic per eum, pro quo facit, quia tunc iſte cõditio
nes, ſi uterq; deceſſerit ſine filiis reſpicerent unũ fideicõ
miſſum tantũ, non enim poſſet reſultare aliud fideicom
miſſum debendum a primo in eius portione dicte clau
die, caſu quo ultimus nollet, uel non poſſet habere por
tionem primi, iccirco ſequitur, qđ iſte conditiones non
poſſent reſolui in ſuas ſingularitates, quia reſpiciunt unũ
tantum effectũ per not. in. l. falſa. §. ſi. ſupra de cõdi. & de
mon. & ꝑ ea quæ dicta ſunt ſupra circa intellectũ tex. nſi,
& in euidentialibus. Nec obſtat ſi dicatur, ꝙ ex quo por
tio primi uenit in hoc fideicõmiſſo, ꝙ ideo militat ratio
de qua in tex. noſtro, & propterea ꝙ ꝓcedat deciſio, ut
habeat effectum ſubſtitutio exiſtente cõditione in perſo
na ultimi tantum. Nam reſpondetur, ꝙ licet admittamus
ꝙ portio primi ueniret in hoc fideicommiſſo de portio
ne ultimi ſimpliciter, non tamen militaret ratio tex. nſi,
ex quo portio primi ſolum poſſet contineri in fideicom
miſſo, in caſu quo ad ultimum perueniſſet, nõ autem ubi
ultimus eam non fuiſſet conſecutus, & ideo non poteſt
intelligi, ꝙ ceſſante reciproca ſubſtitutione fideicommiſ
ſum claudie fuiſſet relictum à duobus, uerum ſemper in
telligi deberet unum fideicommiſſum debendum ab ulti
mo, & propterea ceſſaret ratio tex. noſtri, & pluralitas ha
rum conditionum non poſſet reſolui in ſuas ſingularita
57 tes. † Et pro comprobatione huius opinionis formo unã
dubitationem circa tex. noſtrum. Quare ſicut text. noſter
decidit, ꝙ ideo exiſtente conditione in perſona ultimi,
claudia admittatur ad eius portionem, ea ratione quia te
ſtatoꝛ uoluit illam habere totum, ſi nouisſimus ſuſcepiſ
ſet portionem primi, non etiam idem dicimus, quando
claudia foret ſubſtituta in portione hæreditaria illius ulti
mi ſub illa conditione, ſi uterq; deceſſerit ſine filiis, ut ulti
mo tantum decedente ſine filius claudia admittatur ad di
midium portionis hæreditariæ illius ultimi, quia ſi uo
luit ꝙ claudia haberet integram hæreditariam portionẽ
ultimi, caſu quo ultimus ſuſciperet portionem primi, ic
circo caſu quo ultimus non ſuſcipiat portionem primi,
debet admitti ad dimidiam illius portionis quemadmo
dum admittitur ad dimidium totius hæreditatis, uideli
cet ad portionem ultimi, ex quo uoluit illam admitti ad
totam, ſi nouisſimus ſuſcepiſſet portionem primi, cum
idem iuris ſit de parte quoad partẽ, quod de toto quoad
totum l. quæ de tota, ſupra de rei uendicatione, neceſſe
habes dicere rationem differentiæ eſſe quia in caſu quan
do uoluit omnem hæreditatem peruenire in claudiam
inferri poteſt in conſequentiam. ꝙ iſtud fideicommiſſũ
claudie intelligatur relictum ab utroq; filio, & cuilibet
per ſe in ſua portione grauatus, & cenſeatur duplex fidei
commiſſum, quando ceſſat reciproca ſubſtitutio inter ip
ſos fratres & ideo dicta conditio, ſi uterq; deceſſerit ſine
filiis neceſſario diuiditur & reſoluitur in duas ſingulares
conditiones, ut dictum fuit ſupra circa intellectum tex. ſe
cus in caſo quando fideicommiſſum claudie eſt de por
tione hæreditaria ultimi, ex quo ſemper cenſeri debet
unum tantũ fideicommiſſum debendum ab ultimo tantũ
quàmuis ceſſet reciproca inter fratres, & ideo dicta con
ditio non põt diuidi, nec reſolui in duas conditiones cũ
ſemper reſpiciat unicum effectum, ſeu fideicõmiſſum, ex
quibus infertur, ꝙ oĩo idem dicendum eſt. quando fidei
commiſſum eſſet de portione ultimi ſimpliciter, quia nõ
poteſt cenſeri niſi unum fideicommiſſum tantum.
58 ¶ Circa glo. in uerbo, ſuſcepiſſet, † Dum glo. dicit,
quòd in hoc fideicommiſſo inter fratres erat conditio
tacita, reprehenditur per Imo. & Alexan. ex quo appa
ret ꝙ erat expreſſa, ut dicitur in tex. ſed glo. poteſt ſalua
ri, quia conditio, ſi ſine filiis erat quidem expreſſa in per
ſona primi. quia fuit dictum ſi quis prior ſine filiis diem
ſuũ obierit, tñ non erat expreſſa in perſona ſecundi. ſed
tacite ſubintelligitur, uel per. l. cum auus ſupra de condi.
& demon. & l. cũ acutisſimi. C. de fideicom. uel ex quo
conditio expreſſa in ꝑſona primi intelligiť tacite repeti
59 ta in ꝑſona ſecundi. † Dum etiam concludit glo. ꝙ fidei
cõmiſſum conditionale relictũ deſcendentibus pendente

te conditione non transmittatur in descendẽtes ista glo,
est cõitce ab omnibus approbata,ut ẽt dicunt Alex.& So
ci.hic,q̃uis glo.in.l is cui infra de acti.& oblig. & in.l. si
in p̃sonam.C.de fideicom.teneat contrarium,& pro ista
cõi est casus in tex nostro,nec satisfacit sol. Cuma,quam
ẽt sequitur Soci.hic,uidelicet ꝙ ista cõditio.si quis prior
decesserit sine filiis, non sit uerificata in persona ultimi,
quia non decessit prior.sed ultimus,ex quo possumus di
cere,prout hic dicebat Ripa. ꝙ immo sit uerificata, quia
hic secundus ff licet non decesserit primus est tñ primus
qui decessit sine filiis,uel etiam possumus dicere,quòd il
la dictio,prior,non ẽ pars conditionis,sed solum apposi
ta est ad denotandũ p̃sonam in qua exprimitur conditio
quia exprimit in p̃sona primi in secundo uero filio ẽ ta-
cita,ut uoluit glo hic.,pur supra dixi,minus satisfacit alia
sol,uidelicet ꝙ ideo in tex. nostro non fiat transmissio,
ex quo erat substituta neptis.quæ ẽt erat de descendenti-
bus testatoris,ex quo in tex.nostro nõ ponderat qualitas
neptis substitutæ ad impediendũ transmissionem, seu ad
inducẽdum defectũ illius primę substitutionis, quinimo
præsupponit ꝓ constanti, ꝙ prima substitutio sit defecta
ut patet ex illis ꝟbis absurdum uideri cessante prima sub
stitutione &c.solum ponderatur qualitas neptis substitu-
tæ,ad effectum ut admittatur ad partem ultimi,nõ obstan
te ꝙ substitutio sit facta sub nomine collectiuo. Secundo
ꝓ ista communi allegatur tex.in l.si in personam .C.de fi
deicom.allegatur etiam tex.in .l. prima.§. sin autem sub
conditione iuncto.§.in nouissimo C.de cadu. tollen. &
licet Ripa hic,det unam solu.ad tex.in.d.l.si in personam
& Soci.aliam ad tex.in d.§. sin autem sub conditione,ta-
men nihil sunt, & re uera negari non potest , quin in di-
ctis legibus sit casus apertus pro hac communi. Contra
istam communẽ Soci.adducit tex in.l.unica.C.de iis qui
ante aper.tab.nam uidetur secundum eum.ꝙ olo intelli-
gi debeat tex.ille in legato seu fideicommisso conditio
nali p plura,de quib.hic p eñ,sed ueritas est ꝙ tex ille loq
tur solum de legato seu fideicommisso puro.non de cõ-
ditionali,nã est speciale in descendentibus fideicõmissa-
riis ut transmittant ante apertas tabulas.non obstante di
spositione.l.papię. in casu quo extraneus foret institutus
uel aliquis qui ẽẽt de liberis ultra tertium gradum, quia
isto casu ꝓcederet lex papia,ut dr in.l.unica.§.&cum lex
C.de cadu.tol.& istud specialiter in descendentibus indu
xit.d.l.unica uidelicet ut trãsmittat in descendentes fidei
commissum purũ ante apertas tabulas, qđ non esset , qñ
fideicommissarii forent extranei, & si dicatur,prout dicit
Soci.hic uidelicet ꝙ sicut.d.l.induxit ꝙ transmittat ante
apertas tabulas in descẽdentes,q̃uis nondũ cessisset dies
fideicommissi,quia dicta lex papia impediebat.ꝙ a simi
li debet posse transmitti in descendentes fideicommissũ
conditionale,non obstante ꝙ dies non cedat pendente
conditione. R̃ñdetur ꝙ specialia non sunt multiplicãda l.
ius singulare supra de legibus.c.cum dilectus de constitu
tio,maxime in casu nostro ubi est manifesta,ratio diuersi
tatis,quia primo casu,quando inducitur transmissio an-
te apertas tabulas,potestas transmissionis inducitur , so-
lum contra dispositionem.d.l. papię , tamen secundum
dispositionem & regulas iuris antiqui , secundum quas
ante apertas tabulas legata indistincte transmittebantur
sed in fideicommisso conditionali impediunt diem ces
dere, & transmissio per omnes regulas iuris antiqui , &
noui,& ideo difficilius concedenda est transmissio fidei-
commissi conditionalis , quàm fideicommissi puri ante
apertas tabulas, & si iterum dicatur.ꝙ rõ quã ponit text.
in his ꝟbis,si quidem perindignum est &c. ꝓcedat in fi-
deicommisso conditionali.respondetur ꝙ hoc non ẽ ue
rum & ꝙ dicta ratio non potest militare in fideicommis
so conditionali. quoniam in cõditionali fideicommisso
descendẽtes ex illo fideicommissario non solũ fraudant
auita seu ꝓauita successione facto fortunę,seu casu mor-
tis contingentis pẽdente conditione, sed etiam facto te-
statoris suspendentis legatum,seu fideicõmissum in euen
tum conditionis . Et si iterum dicatur,ut postremo dicę
bat Soci.hic uidelicet ꝙ in hoc fideicommisso conditio
nali ascẽdens uidetur prædilexisse omnem posteritatem
ipsius fideicommissarii descendentis , ex quo ascendens
in eo quod confert in descendentem,censetur eũ, & om
nem eius posteritatem prædilexisse.l.cum auus supra de
condi.&demon.l.generaliter in prin.C.de insti.& subst.
Respondetur ꝙ istud non potest allegari in relicto con-
ditionali,quia ante conditionem non potest dici colla-
tum in ipsum fideicommissarium l.i. supra de reg, cato.
& dixi in l.iii.supra de lega.primo & uoluerũt Cuma.&
Alex.in l.ita tamẽ .§.qui suspẽdã supra eo.per.l paulo ca
limacho supra de lega iii.& post conditionẽ non põt di
ci sibi datum,cum non sit amplius in rerum natura, ex q̃s
bus apparent sublata omnia argumenta Soci. & ꝙ con-
clusio communis sit manifestissime uera.
60 ¶ Ista conclusio communis limitatur.† ut non ꝓcedat ca
su quo testator expresse uocaret fideicommissariũ & eius
hæredes,ita Soci.hic post Bal in l.unica.C.ut actio.ab hę
red.& contra hæredes,& in.l.si pater in .iiii.q.C.de insti.
& substi Sed circa hanc limitationem aduertendum est,
quia licet non sit dubium, q̀uin debeant admitti hęredes
fideicommissarii , etiam ꝙ decesserit fideicommissarius
pendente conditione,quando sunt uocati,dubium tamẽ
est,an ueniant ex trãsmissione,an uero ex propria p̃sona
tanq̃ ex noua dispositione in eos collata . In hoc enim
sunt opiniones,nam Bal. in.d.l.unica. C. de iis qui ante
aper.tab.& cons. xciii.super dictis pũctis in.ii.parte Soci.
hic,& cons.cviii.dñs Ioan. & Ripa hic concludunt . qđ
ueniunt ex transmissione , & ꝓ hoc adducunt tex. in.d.
61 l.unica.C.ut actio.ab hæred.& contra hæredes.† Secũdo
adducunt quia sicut testator potest facere,ꝙ legatum trans
missibile.sit non transmissibile, l. in conditionib. primũ
locum.§.i.& qđ ibi not.supra de condi. & demon, sic ẽt
debet testator posse facere , quòd non transmissibile sit
transmissibile. Tertio allegant tex.in. l. cui fundus supra
de cond.& demon. nam secundum Bal.in.d.unica.C.de
iis qui ante aper.tab. tex.ille uidetur p̃supponere, qđ ali-
quando legatũ conditionale transmittatur,dum dicit qđ
ex accidenti ex post facto non debet diuidi conditio,qñ
in locũ unius legatarii plures succedunt,ego uero semp
secutus fui contrariam opinionem,uidelicet,qđ non pos
sint dicti hęredes uenire uti ex transmissione,uerum solũ
ex propria p̃sona,tanq̃ dispositiue uocati. Moueor quia
nõ potest testator facere.ꝙ legatũ conditionale non trãs
missibile,sit transmissibile,nisi simul uelit,quòd conditio
adiecta nõ habeat pro conditione, & non impediat diẽ
cedere.sic probat tex.in dicta l. in conditionibus .§. pri-
mo , declaro,ibi legatum quod est transmissibile fit non
transmissibile ea rõne,quia testator uoluit , qđ illa ꝟba si
hęres erit,quę sui natura nõ faciunt conditionem, habeã
tur pro conditione,sic igitur ex opposito,non debet pos
se fieri transmissibile,id quod non est transmissibile, nisi
testatoris uoluntas sit , ꝙ ea uerba,quę sui natura faciunt
conditionem non habeantur pro conditione, ita ut im-
pediant diem legati cedere,pro hoc etiam mihi uidetur
casus in.l.seius saturninus infra eo, ibi enim testator insti
tuerat quẽdam Valerium flachum,quem grauauerat resti
tuere hæreditatem Seio oceano eiusdem testantis filio,cũ
ad sexdecim annos peruenisset , qui seius ante illud tem-
pus decessit , suborta fuit lis inter dictum Valerium hæ-
redem fiduciarium testatoris, & hæredes ab intestato di
cti Sei,quia dictus Valerius allegabat, quòd illa uerba cũ
ad sexdecim annos peruenisset,faciunt conditionem.l.si
titio in prin.infra quando dies lega.ced.hæres Sei allega
bat quòd Valerius fuerat hæres fiduciarius, tex. decidit,
quod quia Valerius fuit hæres fiduciarius,Seius potuit il
lud fideicommissum transmittere,& subdit tex rationem

quæ facit ad propositum nostrum, uidelicet quoniã dies fideicommissi uiuo Seio cessit, si prorogando tempus so lutionis tutellam fiduciariam hæredi magis permisisse ui detur, q̃ incertum fideicommissi diem constituisse ecce ꝙ tex. p̃supponit ex uoluntate testantis non fieri trans missionem, nisi ex eadem uoluntate inducatur, ꝙ dies fideicommissi cessent uiuo fideicommissario, & ꝙ illa uba q̃ sui natura solent facere conditionem censeantur adiecta ad alium effectum, q̃ ad faciendum conditionem
62 uel diem incertum. Ad idem facit, † quia non potest le gatum transmitti nisi fingat acquisitum transmittenti, ut est casus in l. si infanti, uers. quasi infanti quæsita. C. de iure deliberan. & ibi Bal. not. late dixi in l. iii. supra de le ga. i. sed cum conditio in legatis seu fideicommissis non retrotrahatur. l. quæ legata infra de reg. iuris. & testator non possit facere, ꝙ conditiones in legatis retrotrahan tur, ut dicit Bart. in l. si is qui pro emptore col. xviii. uers. ad aliud mihi nunc de facto contingens infra de usucap. ideo impossibile est, ꝙ si legatum, seu fideicom. sit condi tionale, ꝙ ex testantis uoluntate fiat transmissibile, nec obstat tex. in d. l. unica. C. ut actio. ab hæred. & contra hę redes, quia licet tex. inducat, ꝙ post mortem legatarii, seu fideicommissarii possit relinqui, non tamen dicit, ꝙ post mortem legatarii differri possit cessio dies ipsius legati, quinimmo cedit in uita legatarii. l. hæres meus in princ. supra de cond. & demon. sic licet tex. dicat, seu de nouo inducat, ꝙ natiuitas actionis, seu obligationis possit dif ferri post mortem legatarii, non tamen uult ꝙ cessio die post eius mortem differatur nã hæc diuersa sunt. & dies legati dicitur cedere anteq̃ nascatur actio & obligatio, to to titu. infra quãdo dies lega. cedat cõmuniter. docto. in l. unica. §. cum igitur. C. de cadu. toll. gl. in l. cedere diẽ infra de uerb. sign. dixi in l. iii. supra de leg. i. & qa si ces sio diei differri posset post mortem legatarii, non tantũ inciperet actio & obligatio in persona hæredis legata rii, sed etiam inciperet ipsum legatum, quia anteq̃ cedat dies legati, legatum non dicitur esse, ut sepius supra dixi. l. i. supra de reg. catonia. cum concordan. & ideo dum tex. solum de nouo inducit, ꝙ actio & obligatio possit incipere in persona hæredis legatarii, presuppo nit ꝙ quoad cessionem diei ius antiquum sit incorrectũ. l. præcipimus. C. de appellatio. & hoc modo inducendo tex. ille posset retorqueri, contra opinionem Soc. & alio rum supra relatam. Ad tex. in d. l. in conditionibus. §. i. est sol. quia tex. ille probat, ꝙ si uoluntas testantis fit, quòd illa uerba faciant conditionem, quòd non possit trans mitti. quemadmodum necesse est, quòd uoluntas testan tis faciat, quòd uerba facient conditionem ad effectum ut legatum transmissibile fiat non transmissibile. Ad tex. in d. l. cui fundus est sol. exemplificando illum text. ut ꝑ Bar. ibi. post Pet. potest etiam ultra eos exemplificari in legato facto sub conditione dandi seruo unius, qui post mortem testantis, pendente conditione fuit factus seruus duorum tunc enim non debet diuidi conditio ex post facto, sicut fuisset diuisa, si a principio fuisset seruus duo rum. l. qui hæredi §. si duorum supra de cõd. & demonst. Stabit igitur conclusio quod si legatum, seu fideicõmis sum sit conditionale, quòd nunq̃ poterit trãsmitti, & ubi hæredes fideicommissarii sunt uocati, quòd non ueniãt ex transmissione, sed ex propria persona, ueluti disposi tiue uocati, & hanc opinionem, licet prædicta non alle get uoluit Bal. consi. ccccxl. in ii. parte, & consi. cccvi. in prima parte, quem refert, & sequitur Dec. consi. cccclxx. col. ii. ubi dicit, quòd si fit donatio causa mortis facta Ti tio, & eius hæredibus, quòd in hæredibus dicetur noua donatio, non quòd donatio facta Titio transmittatur in hæredes, facit quia in simili, quando quis substituit Titiũ & eius hæredes, isti hæredes dicuntur dispositiue uocati Alexan. in l. gallus. §. etiam si parente col. quarta. supra de libe. & posthu. sic igitur in casu proposito, legatum dicetur repetitum in hæredibus, unde sequitur, quòd hę redes legatarii ueniant tanq̃ ex legato in eorum ꝑsonis repetito, non ex transmissione, utilitas autem est maxima quia si hæredes solum possent consequi legatum ex trãs missione, illud foret obligatum creditoribus, & legata riis transmittentis, prout alię res hæreditariç, qa illud ha berent in hæreditate transmittentis, sed si uolumus, quòd ueniant ex propria persona, & ex legato in eorum ꝑso nis repetito, secus esset, quia tunc hæredes legatarii non dicerentur habere dictum legatum ab ipso legatario, seu in eius hæreditate, uerum ab ipso testante, & eius iudicio extra hæreditatem legatarii, unde posito quòd hæredes adiuissent hęreditatem legatarii cum beneficio inuenta rii iuxta l. fi. C. de iure delib. dicta res legata nõ esset ob ligata creditoribus, seu legatariis illius legatarii. Sequitur etiam quod in inuentario bonorum legatarii, q̃d fieret per hæredem, non deberet poni huiusmodi res legata, ẽ uerum ꝙ Bal. in d. l. unica uoluit, quòd in casu prædicto res legata debeat omnino poni in inuentario, ex quo rũ fit acquisita contemplatione defuncti legatarii, debet ha beri ac si fuisset acquisita legatario, arg. l. sed si plures §. in arrogato supra de uulga. & l. profectitia supra de iure do tium. & l. socium qui in eo supra pro socio. tamen istud dictum Bal. non potest sustineri attento quod non potest haberi, seu fingi acquisitum illi legatario, cum sit impossibile, quòd sibi acquiratur post mortem, nec etiã post eius mortem potest acquiri hæreditati, quia non potest augeri ex iure de nouo acquirendo. l. si unus §. fi. supra de pactis l. mortuo infra de fideiuss. l. fin. infra de usucapi. per quæ iura ita dixit Bal. consi. lxiii. in i. parte, est etiam ultra eum tex. in l. usufructus infra de stipula. se cũ uo. & ad d. l. sed si plures §. in arrogato cum concordan tibus est sol. ꝙ pcedunt quando alicui acquiritur contẽ platione alicuius uiuentis. Infertur etiam aliud ꝙ hæres non possit in huiusmodi re legata a legatario grauari, nisi eo modo quo potest grauari in re propria, ut in l. si hæredis seruus supra de leg. i. in l. unum ex familia §. si rẽ supra de leg. ii. & si dicatur, non ne hæredes legatarii te nebuntur approbare factum ipsius cum sint uocati ad hu iusmodi legatum tanq̃ hęredes dicti legatarii, per ea quę no. Bart. in l. ut iusiurandum §. si liberis infra de ope. lib. & l. ex ea persona infra de reg. iur. & l. cum a matre. C. de rei uendica. Respondetur quòd quatenus bona legatarii fuissent soluendo, etiam deducta dicta re legata, uel ubi hæres non fecisset inuentarium, teneretur approbare fa ctum legatarii defuncti, alias secus, quia pro ea parte pro qua hęres non capit lucrum ex persona defuncti, sed ex alia persona potest eius factum improbare. d. l. ex ea ꝑso na, & d. l. cum a matre, a contrario sensu, ut declarat Dec. in d. l. ex ea persona, & in casu nostro in hac re legata hæ res capit lucrum a testante non a legatario, cui succedit ut dixi, ita credo dicendum licet aliter dicant Bald. in d. consi. lxiii. & d. Ripa hic. Infertur etiam, quòd si solum ipsi hæredes possint uenire ex transmissione, nũq̃ admitterentur decedente legatario ante mortem testan tis. Ratio est quia uiuente testatore, non est causatum ali quod ius, seu spes probabilis in re legata. l. fin. C. de pact. Bar. & alii in l. is potest supra de acquir. hæred. ideo non potest esse transmissio, cum nihil sit, quod possit trans mitti, & non entium nulle sunt qualitates. l. eius qui in prouinciam supra si cert. pet. est uerum quòd Deci. consi. ccclxix. & consi. dlxxiiii. uult ꝙ hoc casu fiat transmissio ex testantis uoluntate non obstante ꝙ legatarius deces serit uiuo testante, tamen non respondet ad prędicta nec ad illa aduertit, & iõ iudicio meo male dicit, sed si possẽt uenire hæredes legatarii ex dispositione, & ex propria persona, admitterentur, non obstante quòd legatarius de cessisset uiuente testatore.

63 ¶ Prædictam limitationem † ampliat Soc. hic post Bal. quem refert, ut procedat nõ tantum, quando, expressim,

sed etiam quando ex coniecturis apparet, quòd testator
uoluerit hæredibus fideicommissarii prouidere, prout
ipsi fideicommissario, hoc idem dixit Coen. in dicta. l.
unica. C. de iis qui ante aper. tab. & Cur. Senior cõsi. lxxv.
col. decima, qualis autem coniectura sit efficax ad facien-
dum, ut constet ꝙ testator uelit ipsis hæredibus proui-
dere, declarat Baldus in dicta. l. unica, & late prosequitur
Socinus hic, qui in effectu concludunt, ut requiratur, uel
ꝙ uerba expressa significent testatorem uelle dictis hęre-
dibus prouidere, uel ꝙ ipsa coniectura sumatur in con-
sequentiam alicuius expressi, alias non esset efficax, nec
deberet attendi ita declarat Soci. per l. quidam cum filiũ.
supra de hæred. insti. & in hoc bene dicit per ea quæ di-
xi supra in notabilibus, nam debet esse coniectura neces-
saria, ut dicebat Pau. de cast. consi. cli. & Ias. in l. potest su-
pra de uulg.

❧ Ex prædictis declarari potest, an illationes quas hic
64 facit Soci. de iure procedant † & dum in prima Soci. de-
cidit, ꝙ ubi testator institutis filiis fratris sui & altero ip-
sorum sine filiis decidente substituit alios filios fratris, &
ipsis non existentibus substituisset extraneum, ꝙ tunc si
eueniat casus, ut unus ex filiis fratris substitutis prędece-
dat grauato, ꝙ transmittat fideicommissum ad liberos
suos, dico ꝙ Soci. bene loquitur, quantum ad hoc, ꝙ li-
beri admittant, sed nõ quantũ ad hoc, ꝙ ueniãt ex trans-
missione per ea quæ supra dicta fuerunt, & argumenta
Soci. pertinent ad istud, quòd isti liberi uideantur dispo-
sitiue uocati, ut etiam hic aduertit. d. Ripa. & ꝓ compro-
batione decisionis Soci considerandum est, quòd in spe-
cie proposita filii filiorum, fratris sunt positi dupliciter
in conditione ad exclusionem substitut. primo dum dicit
& altero sine filiis decedente substituit alios filios, & hic
sunt positi in conditione ad excludendum filios fratris
a portione patris sui, & ex hoc capite non potest sumi
coniectura, quoad transmissionem fideicommissi relicti
a patruis suis patri suo, sunt etiam positi in conditione in
fideicommisso relicto extraneo, dum dixit testator, qbus
non existentibus substituit extraneum, nam dum supra di-
xit de filiis fratris, & filiis filiorum fratris, illa uerba qbus
non existentibus, intelligi debent non solum de filiis fra-
tris, sed etiam de filiis filiorum, ita quòd non tantũ filius
fratris est in conditione ad exclusionem extranei in fidei-
commisso ab alio relicto, sed etiam eius filii & descendẽ-
tes, dum igitur in conditione ꝑdicta ęqualiter prætulit
nepotes fratris sicut filios extraneis, sumitur coniectura,
quòd in substitutione idem senserit de nepotibus fratris,
quod de filiis, quia sicut appellatio filiorum in conditio-
ne ad exclusionem extranei intelligitur non tantum de
filiis, sed etiam de nepotibus fratris. sic etiam in ipsa di-
spositione, in qua uocauit filios fratris appellatione filio-
rum debent comprehendi non solum filii, sed etiam ne-
potes fratris, maxime quia aliquando nepotes ueniunt
appellatione filiorum. l. libertorum infra de uer. sign. &
forte hoc est, quod uoluit dicere Soci. hic. ex quibus pa-
tet sol. ad aliqua, quæ contra Soc. adducit. d. Ripa hic.
nam ad tex. nostrum respondetur, quòd ideo ex eo, quòd
filii sunt positi in conditione non sumitur coniectura ef-
ficax ad faciendum, & qđ censeantur dispositiue uocati
ex quo in tex. nostro non posuit filios, & filiorum filios
simul in conditione, eo modo ut uideatur uelle. quòd ap-
pellatio filiorum deducta in conditione intelligatur sic
de nepotibus, prout de filiis. & iđ non pt̄ argui, quòd
substitutio de filiis intelligatur etiam de nepotibus, ꝓut
in casu decisionis Soci. unde dico quod ex quo in casu
decisionis Socin. isti nepotes ex larga significatio-
ne uerborum possunt dici dispositiue uocati. quòd ideo
debẽt succedere ex ꝓpria persona & ꝗuis non essent hę-
redes patris sui, quo casu nullo modo possent uenire ex
transmissione, tamen aduerterentur ex propria persona
tanq̃ uocati in defectum, quòd patet suis non posset cõ-

sequi fideicommissum. Dum etiam in secunda illatione
65 decidit Soci. † quod ubi testator instituto titio & seio. Ti-
tio substituit Seium, & eo non existente, Caium eius filiũ
& hæredem, quem unicum habebat, quòd si Seius deces-
serit ante Titium, relictis aliis filiis postea susceptis. &
prædecesserit etiam Caius. ꝙ hoc casu fideicommissum
transmittatur ad alios filios & hæredes; quia apparet,
quòd testator non tantum uoluit Seio prouidere, sed
etiam eius filiis & hæredibus, quia si cogitasset alios fi-
lios futuros hæredes Sei illos substituisset per. l. tale pa-
ctum. §. fi. supra de pac. Aduertendum est quia si uolumus
ꝙ alii filii ueniant tanq̃ substituti in eodem gradu cum
illo Caio, ea ratione quia constat, ꝙ si testator de ipsis co-
gitasset, eos etiam substituisset simul cum Caio, tunc con-
clusio Soci. posset procedere, quòd admitterentur tanq̃
substituti, sicut caius ipse fuisset admissus, sed si uelles ꝙ
ueniant uti ex trãsmissione. non uideo qua ratione istud
possit defendi per ea. q̃ supra dixi, & ultra ꝑdicta, ex quo
seius non potuit transmittere, quia post eius mortem so-
lum spes est ex secundo gradu, in quo uocatus fuit Caius
ideo potius tractandum esset de transmissione ex ꝑsona
Caii, q̃ ex persona seii, & ideo si uis ꝙ admittant ex trãs-
missione, necesse foret, ut uenirent tanq̃ hędes Caii, nisi
uelles dicere, ꝙ caius solum posset uenire ex transmissio-
ne, quod tamen est contra id, quod hic dicit Soci. qui illũ
dicit substitutum.
66 ❧ Circa tertiam illationem, † seu decisionem Soci. nulla
est difficultas, quia communis conclusio est. ꝙ substitutio
facta in legatis. seu fideicommissis in casu uoluntatis ex-
tenditur ad casum impotentiæ. ut ꝑ eundem Soci. in l. i.
col. x. supra de uulga. quæ opinio communis est uera, ut
dixi in d. l. i. licet Bald. contrarium dicat per. l. pr seueri-
nam supra de conditio. & demon.
67 ❧ Circa ultimam decisionem Soci. † uidelicet ꝙ si filii
essent inuicem substituti sub conditione si decederent si-
ne filiis, & si omnes decederent sine filiis, esset
substitutus extraneus, primus decedens cum liberis
transmitteret specie fideicommissi in filios. Eandem
decisionem firmat Socin. consi. vi. lib. tertio, sequitur, De-
ci. consi. cccxcvii. col. ii. & consi. dlxxiiii. & consi.
dxcv. sed istam decisionem reprobat. d. Ripa hic, & be-
ne iudicio meo, nam est contra text. nostrum & solutio-
nes Soci. non possunt procedere, ut supra dictum fuit, &
etiam quia ista sua decisio est contra id quod decidit idẽ
met Bald. in l. unica. C. de iis q ante aper. tab. & ipsemet
Soci. declarando uerba Bal. nam uolunt ꝙ requiratur, ut
constet testatorem uoluisse hæredibus fideicommissarii
prouidere, pront ipsi fideicommissario, & Soci. intelligit
quòd requiritur ut ista coniectura, quòd uelit hæredibus
fideicommissarii prouidere, prout ipsi fideicommissario
68 ueniat in consequentiam expressi, sed quomodo hæc es-
se possunt in casu præsentis decisionis, † nam dum filios
primi filii solum posuit in conditione in fideicommisso
relicto ab ultimo, non potest in consequentiam colligi.
quòd illos uoluerit dispositiue uocare, gl. in l. lucius su-
pra de hæred. insti. & sic non potest dici, quòd ita uolue-
rit illis prouidere, prout primo filio, qui fuit institutus
præterea impossibile est quòd ex hoc, ꝙ illos posuit in
conditione ad excludendum substitutum extraneum a
fideicommisso relicto ab ultimo, in consequentiá suma-
tur coniectura, quòd uelit ad illos trãsmitti, quia ista duo
repugnant adinuicem, nam dum posuit ipsos in condi-
tione, apparet quòd uult ultimum esse grauatum sub cõ-
ditione, si non extabunt filii ex primo filio, & propterea
uidetur uelle, quòd in casu quo deficiat dicta conditio,
& existant filii prædicti, quòd extinguatur fideicom. re-
lictum ab ultimo, & cesset illud grauamẽ, sed si uolumus
quod transmittatur fideicommissum in filios prædictos
quod erat relictum primo filio, tunc filii ipsi positi in cõ-
ditione non extinguerent fideicommissum in persona

ultimi,nec facerent ꝙ in eius persona cessaret grauamen,
sed potius conseruaret,quia etiam diceretur grauatus re-
stituere,illis filiis si ad eos transmitterentur. & propterea
ꝙ sint in conditione ad extinguendum fideicommissum
repugnat,ꝙ non uidetur uelle ipsis existentibus,illis de-
beatur ex fideicommisso,quia sic non facerent conditio-
nem ad extinguendum grauamen iniunctum ultimo , &
propterea sequitur,ꝙ ex eo ꝗa istos filios posuit in con-
ditione,non colligatur in consequẽtiam, ꝙ uelit illis fi-
liis prouidere,quinimmo dici potest,quòd sunt positi in
conditione,ea ratione quia uelit prouidere grauato , &
quòd nolit ipsum grauare illis existentibus , & ad ratio-
nes Soc.est facilis solut.nam ad primam, quòd uoluit fi-
liis positis in conditione prouidere,est solu,quòd voluit
prouidere ut ab intestato possint succedere dicta.l.filius-
familias §.cum quis supra de lega.primo,non ut possint
consequi tanquam dispositiue uocati ex fideicommisso
ut dictum fuit supra,& quia dici potest , quòd sunt positi
in conditione,quia testator non uult illum ultimum in
69 eo casu esse grauatum,ut dixi.† Ad tex.in dicta. l. ꝗ patri,
supra de acquiren.hæred.ultra ea quæ dicit domi.de Ri
pa hic est solu.quia icciroo habet locum ius accrescendi
in dicta.l.in hęreditate,seu portione pupilli,quia ille qui
est substitutus pupillo dicitur etiam institutus in parte
pupilli sub conditione.si pupillus decesserit in pupillari
ętate,quia habetur ac si esset institutio in patris testamen-
to,ut dixi supra in notabilibus,per text. in l. in ratione.§.
quod uulgo uersi.cum in hac parte iuris &.§.si filio ꝟsi.
sed uerior supra ad l.fal.& censetur ac si portio pupilli
uacaret per eius mortem,tanꝗ si esset institutus sub con-
ditione,si superuixerit post pupillarem ętatem,ut dictum
fuit supra in notabilibus,ergo sequitur quòd is substitu-
tus censetur institutus pro parte sua pure , & ꝑ parte sub
conditione,& ideo est locus iuri accrescendi,ut in simili
dicit tex.in l.si solus supra de acquir. hæred. & ideo me-
rito tex.in l.quidam elogio.C.de iure deliberan.dicit ꝙ
is substitutus tenetur acceptare pupilli hęreditatem , uel
simul repudiare paternam,quia præsupponit ꝙ sit locus
iuri accrescendi,etiam post aditionem pupilli , quando
decessit in pupillari ætate,ac si ꝑcise uacaret portio pu-
pilli,& non esset agnita,et hæc est ratio quare fiat trans-
missio illius substitutionis pupillaris quia in morte illius
instituti,qui etiam erat substitutus,extat adhuc ius accre-
scendi,cui erat iuncta illa pupillaris substitutio in morte
pupilli,quę ratio cessat in casu nostro,quia tempore quo
purificatur conditio,uel tempore quo fieri debet trans-
missio,nullum est ius accrescendi, nec secundum ueritas-
tem,nec secundum fictionem,& notabis rationem. d.l.ꝗ
patri,quia per eam apparet,ꝙ decisio illius text. non erit
ita mirabilis,nec contra regulas iuris,prout dicunt doct.
ibi & Bal.consi.ix.factum tale est in ii.parte.
70 ¶ Conclude igitur, † ꝙ si debet legatum seu fideicom.
effici transmissibile ex coniecturata mente , requiritur, ꝙ
ex coniecturata mente intelligatur,ꝙ uerba conditiona-
lia non sint adiecta pro conditione,ita ut censeatur pu-
rum,ut dixi supra uel si sit conditionale requiratur,ꝙ illi,
ad quos fieri debet transmissio , sint dispositiue uocati ,
uel expresse,uel ex coniecturis in consequentiam expres
si,& ꝙ requirantur ille coniecture,quæ sunt necessarie ad
hoc,ut quis possit censeri uocatus dispositiue,sed tamen
ꝙ hoc casu magis admittantur ex propria ꝑsona , quàm
ex transmissione quæ omnia notabis quia uidi plerosq;
circa huiusmodi coniecturas pro transmissione fideicō-
71 missi conditionalis equiuocare.† Aduerte tamen ad unū
ꝙ dum Soc.hic rñdendo ad tex. nostrum dicit, quòd iō
nō fit transmissio,quia excluderetur substitutus ultimo,ꝗ
est de liberis.nam licet hæc sol.non ꝓcedat quoad text.
nostrum , ut supra dictum fuit,colligitur tamen ex eius
mente,quòd in casibus ꝑdictis in quibus dictum fuit fieri
transmissionem ex coniecturata mente,quòd non proce-
deret quando essent aliqui descendentes substituti, ꝗ ex-
cluderentur per hanc transmissionem , quod esset ualde
notandū,si foret uerum,tamen pro nūc non determino.
¶ Dum glos.postea opponit de.l.penul.C.de impuberū
& soluit quòd tex.noster loquitur in fideicom. & tex.in
d.l.contraria loquitur in pupillari , rationē differentiæ
assignat Dy.prout refert Bar.quia in fideicom.uidet el-
ligisse fidem cuiuslibet per se,quæ ratio cessat in directa
pupillari quam differentiam reprobat Bar.quia sicuti in
fideicom.illa pluralitas respicit diuersos effectus,quia ui
detur ellegisse fidem cuiuslibet per se sic etiam in pupil-
lari facta duobus pupillis,quia per eam cuilibet pupillo
succeditur in sua hæreditate,& ideo,respicit diuersos ef-
fectus,seu hæreditates,& ideo sic in pupillari prout in fi-
deicom.facta pluribus illa pluralitas deberet resolui in
72 plures singularitates,omnes transeunt cū Bar.† Habetis
tamen ex dictis Bar.inferre,quādo pluralitas in fideicō.
& pupillari facta pluribus dicatur respicere diuersos effe
ctus , quia in fideicom.istud erit,quando uidetur ellegis-
se fidem cuiuslibet per se.in pupillari quādo cuilibet pu-
pillo succederetur,& sic sunt plures substitutiones,& plu
res hæreditates.Secundo habetis,quòd in text.nostro in
hac fideicommissaria collata in claudiam , pluralitas re-
spicit diuersos effectus,& testator uidetur elligisse fidem
cuiuslibet per se,tertio infertur, quòd in d. l. pen. substi-
tutio fuit facta cuilibet pupillo , & cuilibet succederetur,
in sua hæreditate.ita Bar.dum dicit quòd sol. Dyn..non
est bona quoad casum.l.pen.ex prædictis infertur, quòd
Doct.in d.l.pen.non bene dicunt,dum uolunt quòd in
d l.pen.substitutio intelligatur facta ultimo tantum,& ēt
Alex.in d.l.pen.& Soc.hic in articulo pupillaris,non be-
ne loquantur dum dicunt,quòd in d.l.pen. si illi pupilli
decessissent unus post alium in pupillari ętate,quod sub-
stitutus succederet ultimo tantum , & ideo non possum
non mirari,quod doct.transeant cum Barto.hic dum re-
probat sol.Dy.& tamē attenta opinione ipsorum , quòd
in d.l.pen.esset substitutio pupillaris facta ultimo tātum,
& quòd illi tantum succedatur,cessaret reprobatio Bart.
& ꝑcederet ratio Dy.quòd illa pluralitas in pupillari re-
spicit unum effectum,quia esset unica substitutio in per-
sona ultimi cui tantum succedi potest. Imol. tamen ,
prout hic referunt Alex.& Soc. ꝑ differentia glo. & Dy-
ni inter fideicom,& pupillarem adducebat,quòd in pu-
pillari facta duobus , illa censeri potest una tantum facta
ultimo,ꝗa cum testator possit conseruare ius legitimarū
hęreditatum inter filios suos pupillos. l. si fundum pec
fideicom.§.fin.supra de legat.l.præsumptio est , quòd il-
lud ius uoluerit inter ipsos filios conseruare , quod non
est in fideicom.facta duobus filiis maioribus, ꝗa cū non
possit conseruare ius legitimarum hæreditatū inter eos,
non est pręsumptio quod uelit illud conseruare , ex quo
uoluntas non extenditur ad sibi impossibilia. l. lucius.§.
imperatores infra ad municipa.c.a nobis de sent. exco:
icciroo non dicetur facta ultimo tantum,sed utriq;. & ꝗ-
libet dicetur grauatus & propterea pluralitas in ea dice-
73 tur respicere diuersos effectus,† est uerum quòd Imo. ex
hac sua ratione uidetur inferre.quòd si in casu tex.nostri
non esset reciproca,& primus decessisset sine filiis,quòd
illico fuisset admissus substitutus,quod ante eum pręsup-
posuit Dy.in sua sol.dum dicit quòd.d.l.pen.in eo quod
dicit,post mortem primi illico,non admitti substitutum
non procederet in fideicom.Sed Alex.& alii reprobant,
de quo dicetur infra in articulo fideicommissarię,ex alio
etiam pōt reprobari hæc ratio Imo. nam etiam posito,
quòd testator nō possit conseruare ius legitimarum hę-
reditatum inter filios maiores.tamen potest facere quod
illa substitutio non afferat pręiudicium successioni inte-
stati,quæ potest esse inter ipsos filios,& ꝑꝑea potest esse
hæc præsumptio,quòd nolit dictum substitutum pręiudi
care dictę successioni,& sic idem erit in fideicom. quod

in pupillari. Sed pro sol. glo. & Dy. ultra doct. uidet text. noster. in his uerbis, sed quia in fideicommissis inspicimus uoluntatem &c. nam uidetur innuere, quòd aliud esset in directa. & ad tex. nostrum non respondent docto. sed sol. colligitur ex iis, quę dixi supra in not. ꝙ casu quo uerba conueniunt saltem ex largo significatu, non sit differentia inter directam & fideicommissariam, sed solum in casu in quo uerba non conueniunt, & uolumus intelligere dispositionem ex sola coniecturata uoluntate in cõsequentiam expressi, præter & ultra significatum uerborum, nam tunc illa uoluntas attenditur in fideicom. non in directa, ut ibi dixi. In proposito igitur quando in pupillari uerba uel ex proprio significatu, uel ex interpretato possunt significare, ꝙ substitutio dicatur facta cuilibet pupillo, tunc non est differentia inter pupillarem, & fideicom. quin utraq; dicatur respicere diuersos effectus, & sic est in casu. d. l. pen. quia ex significatu uerborum saltẽ interpretato significari potest, quòd sit facta substitutio utriq; non ultimo tantum, sed in casu quo ex significatu uerborum posset solum importari unica substitutio de tota hæreditate. non plures tunc esset differentia inter fideicommissariam & directam quia in fideicom. ex mente præter & ultra significatum uerborum intelligi posset quòd esset duplex fideicommissum, & sic quòd illa pluralitas respiciat diuersos effectus, prout in tex. nostro, ut supra declaraui in tex. non sic in directa pupillari, quia si esset facta ultimo pupillo in tota hæreditate, sub conditione, si uterq; decesserit in pupillari ætate, ex mente præter & ultra significatum uerborum non posset intelligi cuilibet substitutio facta, ut dictum fuit supra in nota. & ideo hoc casu non posset illa pluralitas resolui in plures singularitates, sed in casu. d. l. penul. quia uerba possunt significare ꝙ utriq; sit facta substitutio, nulla est diffa inter directam & fideicommissariam.

¶ Glo. postea ponit aliam solu. ꝙ in. l. contraria conditio deficit in persona secundi, quia decessit pubes hic ue
76 ro in persona secundi extitit conditio. verba glo. † forte possunt intelligi, ꝙ in l. contraria, & in tex. nostro substitutio intelligat facta ultimo, sed iõ in text. nostro admittitur substitutus, quia extitit conditio in psona ultimi cui facta est substõ, sed in. l. contraria deficit in psona eius, cui facta est substõ, & si dicat, qño constat in l. contraria, ꝙ cõditio defecerit in psona secundi. Rñdetur, quia si extitisset, nulla esset dubitatio, quin in casu illo admissus esset substitutus cum primus decesserit etiam in pupillari ætate, & si dicatur posito ꝙ ultimus adhuc superuiuat, & sit impubes, iam non potest dici, ꝙ conditio defecerit. Rñdetur ꝙ saltem dici potest, ꝙ non extitit dum uiuit, & hoc est quod uoluit dicere glo. quòd non extitit conditio in persona secundi. Hanc tamen sol. declarat aliter Bar. uidelicet quòd intentio glo. fuit dicere quòd in l. contraria ideo existente conditione in persona primi tãtum non admittatur substitutus, quia superest alius frater, qui ex præsumpta mente testantis excluderet substitutum. hic uero substitutio extitit in psona ultimi, iõ admittit substitutus. quia non superest alius qui ex præsumpta mẽte illum excluderet. Ista sol. communiter approbatur. pro qua Bar. allegat tex. in l. si is qui ducenta § item si pt supra de reb. dub. ubi fauore filii excluditur substitutus, quamuis admitti debuisset, intelligendo uerba substitutionis secundum proprium significatum & secundum naturam ipsius substitutionis, sed ex hac sol. infertur, ꝙ in d. l. pen. fuisset admissus substitutus, licet primus filius decessisset pubes, dummodo secundus decesserit impubes, quod est uerum, licet Soc. hic post alios quos refert, teneat oppositum, p quædam, quę parum urgent, ut infra dicam in articulo pupillaris. Secundo infertur, ꝙ si in d. l. pen. foret substitutus alius filius testatoris illis duobus impuberibus, ꝙ post mortem primi illico fuisset admissus substitutus, qđ etiã uerum est, licet Imo. & plures alii quos refert Soci. tenuerint oppositum, ut infra dicetur loco suo. Tertio secundum Soci. infertur, ꝙ si claudia fuisset proneptis non fuisset admissa, quia non esset in eodem gradu cum filiis primi filii. Sed aduerte, quia si attẽdimus proximitatem respectu testatoris, ut uoluit Bar. infra i q. de statuto, ut statim dicetur, non sequeretur ista illatio, quia claudia non diceretur esse in ulteriori gradu, cum succederet in locum patris sui. §. cum filium insti. de hæred. quæ ab intesta. sed solum procederet tenendo, quod inspiciatur pximitas illius ultimi, cui facta fuit substitutio prout tenuit Soc. & male, ut infra dicam, nam tunc non succederet in locũ patris sui, quoad successionem illius ultimi filii, q decessit, cum esset sibi patruus magnus glo. Bar. & communiter Doct in authen. post fratres. C. de suis & legit. Ang. in §. reliquum in authen. de hæred. ab intesta. Dec. consi. i. col. ii. Quarto infertur, ꝙ in casu tex. nostri claudia nõ fuisset admissa si esset extranea, qđ etiã cõiter admittunt docto. licet Imol. contrarium uelit de
75 quo infra dicetur. † Alia fuit sol. Ray. quòd ideo admittitur substitutus quia præcessit reciproca, sed in d l. pen. iõ non admittitur, quia non præcessit reciproca substitutio sed Imo. & Alex. reprobant, Soci. tñ conatur eam defendere, considerando. quòd ratio text. nostri, quia totũ habere uoluit, non posset militare, nisi esset reciproca, quia illa non existente solum haberet partem ultimi, & propterea tunc nõ recederemus à proprietate uerborũ unde quia illa reciproca non est in casu. d. l. pen. & substitutus solum succederet secundo filio, & in eius portione tñ, ppea cessat dicta ratio, & attenditur pprietas uerborum, & substitutus non admittitur. Soc. in his ũbis præsupponit, ꝙ in d. l. pen. succedatur ultimo tantum, quis ambo decederent in pupillari ętate, si simul non decesserint, & in hoc male loquitur, & dicit contra Bar. hic, ut supra dixi, & licet pro opinione Soc. prima facie uideatur esse casus in l. qui duos supra de uulg. est tamen sol. ex iis, quæ dicentur infra in articulo pupillaris. Secũdo præsupponit, ꝙ in tex. nostro non fuisset admissus substitutus ad portionem ultimi, ubi non fuisset facta reciproca, & in hoc male loquitur, quinimmo in fortioribus terminis uoluit Imo. ꝙ si non adesset reciproca quòd illico post mortem primi admissus foret substitutus, de quo tamen infra dicet. Tertio præsupponit Soc. quòd in casu tex. nostri non fuisset subintellecta reciproca quando non esset adiecta, & in hoc bene loquitur tamen in cõtrarium uoluit idem Soc. supra in ii. no. post Pau. de Cast. Ista etiam sol. Ray. non potest sustineri, quia si non esset reciproca, clarum est, ꝙ in illa substitutione, si uterq; decederet sine filiis, pluralitas respiceret plures effectus, quia uideretur elegisse fidem cuiuslibet per se, & quemlibet grauasse in sua portione, iõ debuisset facilius resolui in suas singularitates, sed quando fuit reciproca, qa ultimus posset grauari in toto, ppea uidetur facere, ꝙ ultimus sit tãtum grauatus, & ꝙ respiciat unum effectum tantum, adeo quòd reciproca, auget rationem dubitandi in tex. non autem inducit rationem decidendi. Cogitabam tamen si forte Ray uoluit dicere, ꝙ ubi est reciproca, colligitur pręsumptio, ꝙ ratio propter quam testator substituit filiis simul & cõiunctim in una substõne de tota hẽditate, q̃ sit cõis ipsis oĩbus & non singulis p se in sua portione, nõ est, qa noluit, ꝙ illa substõ p̃iudicet successiõi itestati inter ipsos fratres, uel eoꝝ filios, sed solũ ex eo, qa noluit ꝙ p̃iudicet substõni reciprocę prius factę, & iõ illa reciproca cessãte dẽt admitti substõ scda, qa cessat cã pp q̃ p̃sumit adiecta illa cõditio, sub illo noĩe collectiuo, q̃uis sit successio intestati inter illos, seu filios eoꝝ si sic qñ ñ adest reciproca qa tũc illa condõ p̃sumet adiecta sub noĩe collectiuo ob illã cãm ne illa substõni præiudicet successioni intestati inter ipsos filios, seu eoꝝ filios & ppea quoties superest illa ptãs succedendi, nõ admittat substitutus, qa semp dicet superesse cã, pp quã testõr uoluit simul & coniunctim

grauas

grauare filios in una substitutiones de tota hæreditate,
& non singulos per se in sua portione sed solum admit
ti poterii cessante illa potestate succedendi inter eos, &
hoc modo sua sol.dici posset colorata,tamen non ꝓba
eetur iure, quinimo dici adhuc posset ꝙ illa conditio, si
uterq; sine filiis decesserit,non tñ sit adiecta ꝑꝑ recipro
cam substitutionem inter fratres, sed ẽt ut non ꝑiudicet
successioni intestati quæ posset esse inter filios eorũ qui
non sunt substiuuti,sed solum positi in cõditione.Sed an
hoc casu,qñ fuerit facta reciproca &cessat quia nõ habet
effectũ.quo casu ut dixi supra in tex.intelligit fideicõmis
sum relictum a quolibet ipsorum per se & quilibet per
se grauatus in sua portione quia uidetur eo casu eligisse
fidem cuiuslibet ꝑ se non aũt intelligitur unum tñ fidei
com.de tota hæreditate simul &coniunctim relictum ab
oĩbus seu ab ultimo tantũ,istud procederet, qñ esset sub
stitutus extraneus & superesset persona q̃ ex presumptu
mente testantis illum excluderet infra dicetur.
76 Aliter dicebat Dec.in d.l.pen.uidelicet ꝙ in tex.nostro
fuit dictum.si uterq; decesserit sine filiis, ꝙ totum perue
niret in claudiam & iõ quoad effectum, ut possit habere
totum seruatur ꝓprietas sermonis ut requiraturꝙ uterq;
decedat sine filiis. Sed an altero decedente sine filiis est
casus omissus & ideo in hoc casu omisso uerba non de
bent excludere quia ad exclusionẽ substituti a ꝑarte non
fuit adiecta illa conditio & si dices quõ tex.diceret ꝙ ꝟ
ba conditionis repugnant si non esset adiecta conditio
si uterq; ad fideicom.pro parte.Respondet ipse ꝙ inspe
cta superficie ꝟborum uidetur excludere sed non inspe
cta medulla sed hanc sol.& intellectũ reꝑhendunt Mod.
Papien.hic.Tu aũt aduerte ꝙ si Dec.sensit id, quod ego
dixi supra in intellectu tex.uidelicet ꝙ ex ꝟbis solum in
tex. nostro significatur unũ fideicom.de toto casu quo
uterq; decesserit & habeat effectum substitutio prima re
ciproca,tamen ex mente of casu quo cessaret reciproca
substitutio,intelligatur quilibet gratus in sua parte & ꝓ
pterea duplex fideicommissum quia uideretur secutus fi
dẽ cuiuslibet ꝑ se,quo casu illa pluralitas respicit diuer
sos effectus uidelicet duo fideicom. & iõ resoluit in plu
res singularitates bene dixit Dec.sed nõ uideo quõ eius
ꝟba possint conuenire tantomagisquia uult ꝙin casu.d.
l.pen.nullo mõ haberet effectũ substitutio nisi existente
cõditione in ꝑsona utriusq; qđ est falsũ ut infra dicetur.
77 ¶ Post positis omnib. uera est sol.cõis declarando ta
men ut dixi in tex. uidelicet ꝙ licet ꝟba in tex. nostro si
gnificent unũ fideicom. de tota hæreditate debenda ab
ultimo,casu quo habeat effectum prima substitutio. Tñ
in casu quo prima substitutio non habet effectum qlibet
ipsorũ intelligitur grauatus in sua portione per se, quo
casu intelligeretur duplex fideicommissũ & iõ,quia tunc
illa conditio si uterq; respicit diuersas fideicõmissa seu
diuersos effectus ꝑꝑea resoluitur in plures singularitates
& uerificatur in persona cuiuslibet,sed istud est regulari
ter,ubi non superest persona quæ ex præsumpta mente
excludat substitutũ,uidelicet ꝙ intelligatur quilibet gra
uatus in sua portione & testator uideatur secutus fidem
cuiuslibet ꝑ se ut dicebant Dyn.& Bar.hic ut supra retuli
sed ubi extat ꝑsona quæ ex ꝓsumpta mente excludat sub
stitutum licet intelligamus, in casu quo cessat reciproca
ꝙ quilibet sit grauatus in sua portione tamẽ fauore sup
stitus non intelligent grauati ꝑ se & testator secutus fidẽ
cuiuslibet ꝑ se uti in diuersis fideicommissis de diuersis
& separatis portionib. sed coniunctim & simul grauati
in eo.fideicõ.de tota hꝛ̃ditate debendũ ab omnib. simul
& iõ ꝙilla condõ si uterq;decederet debeat in utroq; ue
rificari cum præsumatur hoc casu respicere unũ effectũ
& unũ fideicom.de tota hꝛ̃ditate non relictũ ꝑ se ac sepa
ratim ab ipsis hæredib.sed coniunctim & simul & ratio
78 † rõnis est quia quando plures sunt grauati simul si non
adest rõ seu causa quare testator uelit ꝙ intelligatur esse
unũ semꝑ intelligũtur plura.l.lucius.§.caio infra eo.l.fi.
.§.filium supra de lega.ii.& ideo si non superest ꝑsona q̃
ex præsumpta mente excludit substitutum, intelligetur
quilibet per se grauatus in sua portione,sed ubi adest ali
qua causa propter quam ꝓsumi potest testatorem uelle
coniunctim facere substitutionẽ & eos coniunctim gra
uare,non quemlibet per se, ꝓut quando superest perso
na quæ ex ꝓsumpta mente excludit substitutũ tunc intel
ligetur unicum fideicõmissum de tota hæreditate debẽ
dum simul ab omnib.& propterea non resolueretur illa
conditio si uterq; in plures singularitates sic ẽt est in.d.
l.pen.quando non superest persona, quæ ex presumpta
mẽte excludat substitutũ intelligetur duplex substitutio
pupillaris cuilibet facta,per q̃ cuilibet succedatur in sua
hæreditate,& eo casu sufficit conditionẽ uerificari in ꝑ
sona unius,quia illa cõditio,si uterq; respiceret diuersos
effectus seu hæreditates.Si uero superest persona,quę ex
ꝓsumpta mente excludat substitutum,tunc non intellige
tur duplex substitutio pupillaris,nec cuilibet per se facta
substitutio,sed intelliget utriq;facta substitutio in eadem
tamen substitutione & ꝓpterea tunc requiritur,ꝙ condi
tio uerificetur in utroq; & non potest habere effectum
substitutio in parte & hoc modo tex.ille concordabit,
dices forte ꝙ ꝟba.d.l.pen.uidentur repugnare, sed sol.
patebit ex iis, quæ dicemus infra in articulo pupillaris
ubi ẽt daclarabo, quomodo intelligi possit in casu. d.l.
pen.ꝙsit una substiutio,quæ sit cõis utriq; pupillo. Nec
ob.huic cõi intellectui ad tex.nostrum & ad text.in.d.l.
pen.propria significatio illius collectiui,uterq; quia,ut
dixi supra in euidentialibus & in tex.& latius infra dicã
necessario ille duæ conditiones debent diuidi in duas
conditiones & haberi pro duabus conditionib.cum re
spiciant diuersos effectus, quia ẽt ꝙ esset una conditio,
ubi tñ respiceret diuersos effectus diuideretur in duas.l.
qui hæredi .§.si duorum l.cui fundus,l.si qs legata supra
de cond & demon.l. stichum qui meus erit supra de le
ga.i.& iõ non requiritur concursus l.si quis hæredi plu
ces supra de condi.insti.Bar.in.l.si is qui ducenta.§. utrũ
col.iiii.supra de reb.dub. nam erit ac si dixisset, si uterq;
decesserit,utrunq; grauo restituere partẽ suã,quo casu re
quiritur quidẽ ꝙ uterq; decedat,ad hoc ut uterq; teneat
sed non requiritur,ꝙ uterq; decedat, ad hoc ut unus te
neatur restituere partem quæ omnia clarius apparebunt
79 ex iis.quæ dicturi sumus in materia.Dum ẽt † Soci.colli
git ex hac sol.Bar.& communi, quam fundat super pre
sumptione.l.cum acutissimi.C.de fideicom.ꝙ ex mente
Bar.sit,ꝙ ꝓsumptio.d.l.cum acutissimi habeat locum in
filiis iam natis,de quo tamen se remittit ut hic per eum.
Aduertendum est,quia bene ex dictis Bar. inferri potest
ꝙ præsumptio.d.l.cum acutissimi habeat locum in iam
natis.casu quo fuerint nominati,qua nominatione facta
non potest natiuitas filiorum facere coniecturã, ꝙ de fi
liis cogitauerit & ꝙ scienter de ipsis omiserit dispone
re non aũt colligi potest,ꝙ Bar.uelit ꝙ ꝓsumptio.d.l.ꝓ
cedat in iã natis casu quo de ipsi nulla fuisset facta men
tio nã est rõ diuersitatis, quia hoc casu natiuitas filiorũ
põt facere coniecturam cõtra filios,an tñ sit uera illatio
Soc.in casu quo filii non essent nominati uide in locis al
legatis ꝑ eũ.quia hoc non ꝑtinet ad materiam .§. nostrũ.
80 ¶ † Dum Bart.concludit,ꝙ decisio tex. nostri non pro
cederet stante statuto,ꝙ extantib. masculis filiæ uel nep
tes non succederent, nam ex quo nepos ex primo filio
prædefuncto in successione ab intestato ex dispositione
statuti excluderet neptem diceretur esse talis persona, q̃
ex præsumpta mente testatoris excluderet substitutum,
81 ut hic ꝑ eũ Bar.ꝓsupponit duo.† primũ, ꝙ in fideicom.
attendat̃ ꝓximitas testantis,non ꝓximitas eius cui fit sub
stõ,nã in casu qõnis,Bar to si attenderet̃ ꝓximitas illius
ultimi filii,cui fit substõ,nõ obstante dicto statuto neptis
substituta fuisset admissa ab intestato ad successionẽ illius

ultimi filii.una cum nepote ex primo filio , statutum .n:
non excludit fœminam a succesfione patrui , uerum
solum a succesfione , ascendentis & ideo nepos ex
primo filio non excluderet claudiam substitutam ex
præsumpta mente. Secundo præsupponit , ꝙ talis præ
sumatur intentio testantis in fideicommisfis & substitu
tioninibus , qualis est intentio statuti in succesfionibus
intestati

❡ Circa primum,ista conclusio Bat.ꝙ debeat attendi ꝓ
ximitas testantis non eius,cui fit substitutio.est multũ du
82 bia.nam in contrarium est illa cõclusio cõis † ꝙ in fidei
commisso relicto familiæ.ad quod omnes de familia ad
mittuntur gradatim.l.fi.C.de uerb.sign.l.cum ita.§.in fi
deicommisso supra de lega.ii . attendit proximitas eius
qui ultimo obtinuit fideicomissum,nam post eum admit
titur is.qui sibi est proximior non autem is qui sit proxi
mior testatori,quã conclusionem tenuerunt Bal.& Pau.
de Cast.in.d.§.in fideicommisso. & illam per plures fir
mat Soci.in.l si cognatis col.fi.supra de reb dub.& cõsi:
ccxlix.& consi.lxxxvi.in ultima col.lib.iii.&cons.lxxiii.
col.iiii.in iiii.& Cor.consi.xxii.col.ii.uersi.& sic docto
res uolunt lib.ii.& consi.xcvii.col.ii.uer.& sic uult Imo:
& istam opinionem attestatur communem d. Marianus
Soci: Iunior consil.cxxvi. col.x.cum pluribus sequen
tibus,&Soci.hic fatetur.ꝙ dicta communis conclusio sit
contra decisionem Bart hic,& Bar.in hac sua decisione
uidetur sentire,ꝙ in fideicommisso relicto familiæ præ
ferendus sit proximior testatoris , non proximior eius ,
qui ultimo loco obtinuit fideicommissum, quã opinio
nem etiam secuti sunt plures alii doct.maxime Ias conſ.
clix.odoricus galosi.uol.iiii.& Dec.consi.dxlvi.consu
lui.iam pluribus.& eandem sequitur,& dicit communẽ
d.Rubeus Alexãdrinus in repetitione.l gallus .§ quidã
recte col. xxxiii.ad fi.supra de lib. & posth. & d. Fabius
de Eugubio in repetitione huius .§. & circa istum articu
lum,an. & quando inspici debeat proximitas testantis
uel grauati,cui fit substitutio , ponit Soci. unam longam
distinctionem in.d .consi.ccxlix.

❡ Tu uero postpositis,quæ per eum & alios dicantur ,
debes aduertere ꝙ omnes decisiones,quæ ueluti contra
riæ & adinuicem repugnãtes allegantur per doct. in isto
articulo facillime possunt ad concordiam reduci.ex qua
rum concordia patebit , quando debeat attendi proxi
mitas testantis , & quando proximitas eius, cui fit substi
tutio,nam sciendum est.ꝙpro opinione ut debeat atten
di proximitas testantis allegantur plures decisiones.
Prima Bartol.hic,uidelicet,ꝙ in casu text.nostri attenda
tur qui sit proximior testatori in succesfione intestati, se
cundo allegatur decisio Bart. post Dyn.in.l peto..§. fra
tres supra de lega.ii.uidelicet ꝙ fideicommissum relictũ
familiæ, intelligatur potius de familia testatoris , quàm
de familia grauati hæredis. Tertio allegatur decisio De
cii consi.primo,col.ii.uidelicet ꝙ ubi ex fideicommisso
bona debeant locari illis de familia de gradu in gradũ,
quod præferuntur ii , qui sunt proximiores testatori in
succesfione intestati , non autem proximiores eius, qui
ultimo loco obtinuisset locationem bonorum, allegan
tur etiam plures aliæ decisiones,de quibus per docto.in
locis præallegatis,pro opinione uero contraria, uideli
cet ꝙ attendatur proximitas eius.cui fit substitutio alle
gantur aliæ decisiones,primo allegatur illa decisio.quã
supra retuli,uidelicet ꝙ in fideicommisso relicto fami
liæ attendatur,qui fit proximior eius.cui fit substitutio ,
& qui ultimo obtinuit fideicommissum non autem qui
fit proximior testatoris & licet aliqui tenuerint opposi
tum tamen ista decisio est communis& uera ut statim ex
infrà dicendis apparebit,secundo allegatur decisio Bar.
in l.re coniuncti uersi.tertio quæro supra de lega.tertio
83 uidelicet† quod in substitutio ne pupillari reciproca fra
tres utrinq; coniuncti præferantur fratribus ex uno late

re tantum,hæc enim decisio aperte præsupponit , quod
attendatur qui fit proximior illi pupillo.cui fit substitu
tio,non qui sit proximior patri,& decisio ista est cõmu
niter approbata.ut dicit Ias.in l. Iulius supra de uulga.ꝙ
uis Aret.in.d l.luctus illam reprobet , cuius opinionem
sequuntur præallegati repetentes in.d.§. quidam recte
post Crotum & Pollitum quos referunt . Tertio allega
tur alia decisio,uidelicet ꝙ emphitheosi.quam quis rece
pit pro se & illis de familia , attendatur q sit proximior
eius,q ultimo loco admissus fuit ad emphitheosim,non
autem qui fit proximior eius,qui ex sua ꝓuisione acqui
siuit emphitheosim,quam decisionẽ firmat Pau.de Cast.
in.d.l.cum ita.§.in fideicommisso,& Cor.in.d.cõsi.xxii
col.vi. Quarto allegatur decisio , ꝙ in feudis paternis ,
quæ quis recipit pro se & descedentibus attendatur ꝓ
ximitas eius.qui ultimo loco obtinuit feudum, nõ illius
primi acquisitoris ut est casus in.c.i.de natura succes.feu
di.iste decisiones uidentur contrariæ secũdum nostros
doct. Moder. & propterea redditur apud eos admodũ
dubia præsens quæstio,quando attendi debeat proximi
tas testantis,&quando proximitas eius cui fit substitutio
ego uero semp existimaui, ꝙ dictæ decisiones non sunt
contrariæ,& ꝙ per unam distinctionem posfint omnes
dictæ decisiones concordari, & præsens quæstio resolui
declarari Nam pro declaratione sciendum est , ꝙ sunt
duæ quæstiones,quæ adinuicem differunt, nam aliquan
do dubitamus an inspicienda sit proximitas & affectio
testantis ad declarationem personarum de quibus sensit
testator in dispositione legati, seu substitutionis , uel ad
declarationem . qualiter plures sint uocati in ordine di
spositionis,& istis duobus casibus absq; dubio dicendũ
erit,ꝙ inspici debet proximitas testantis,exemplũ primi
est in casu decisionis Bar. in.d..§.fratre , nam dubitat ibi
an senserit de familia sua,uel de familia hæredis , potest
ẽr poni exemplum ubi testator legasset Titio, & duo es
sent Titii,unus coniunctus testatori,alter coniunctus hæ
redi,& dubitet de quo senserit testator & in hoc casu nõ
est dubiũ quin ut dixi,inspicienda sit proximitas & affe
ctio testatoris,& rõ est quia in eo,de quo ẽ dispositio te
statoris,lex non se interponit aliqd de nouo disponẽdo
nam ꝓuisio hominis facit cessare prouisionem legis.l.fi.
C.de pac.conuen .l.maritus.c.de procu.Bar.in l.i.§.unde
quæritur infra de publicanis uerum solũ se interponit
interpretando dispositionem testantis dubiam,iuxta ani 84
mum & intentionem ipsius disponentis.in qua interpre
tatione procedit per coniecturas.quas in casu proposito
sumit ex affectione testantis& cum ꝑsumatur testatorem
habere maiorem affectionem erga eũ qui sibi magis sit
coniunctus,ꝗ erga illum, qui sit coniunctus hæredi , uel
alteri cui fiat substitutio,idcirco intuetur lex proximita
tem testantis , unde dicimus , ꝙ ubi legatum sit Titio &
sint duo Titii,nec appareat de quo senserit testator.ꝙlex
præsumit eum sensisse de illo qui sit sibi maiori amicitia
& charitate coniunctus.l.si fuerit.il.responso & ibi Soc.
in iii.not.supra de reb.dub.& l.quoties .§. i. & ibi Imo.
no.supra de hæredi.insti.no.doct.in.l. si qs seruum..§. si
inter duos supra de leg.ii.& in his terminis ꝓcedit deci
sio Bar in.d..§.fratre.nã cum dubium sit de qua familia se
serit,lex præsumit,ꝙ senserit de propria, quia illa est sibi
magis coniuncta&præsumitur propriam familiã alienæ
ꝓposuisse arg l.cum acutissimi.C.de fideicõ.ꝗ Bar. alle
gat in.d.§. fratre. idẽ dicerem ubi testator legasset aliqd
uni tantum de familia.q esset proximior & dubitaretur
an sensisset de eo.qui esset proximior testantis,uel de eo
qui esset proximior grauati hæredis.ꝙ lex præsumeret il
lum testatorem sensisse de eo qui esset sibi proximior.in
interpratio.n.sumenda est ex affectionis coiectura & ma
ior affectio testantis ꝑsumitur esse in coniuncto sibi,ꝗ in
coniuncto hæredi ut patet ex ꝑdictis exemplũ secundi ẽ 85
in casu tex.nostri nam licet certum sit , ꝙ de claudia sub

stituta senserit testator, tamen dubium est, quo ordine illam uocauerit ad substitutionem, an solum in casu quo nulli descendentes ex filiis, quibus fit substitutio, extarét an uero casu quo nulli extent filii ex ultimo filio & istud lex interpretatur iuxta animum, & affectionem disponentis cuius coniecturam lex sumit ex maiori conditione, ut hic dicit Bar. potest etiam poni exemplum in casu decisionis Decii in d. consi. primo, nam dum hæres grauatur locare aliqua bona gradatim singulis de una familia non est unum fideicommissum commune omnibus, sed tot sunt fideicommissa; quot locationes, quæ fieri debét ab hærede. l. ii. supra de lega. ii. & singuli ueniunt ex singulari fideicómisso in eos collato, dubitatur tamen qualiter eos uocauerit in ordine huius dispositionis, & fideicommissi. & hoc casu respondendum est, q debeat inspici proximitas testantis, ut dicebat Dec. in d. consi. i. Ratio est quia, cum testator in singulos contulerit dispositioné fideicommissi, lex non potest se interponere aliquid de nouo statuendo. uerum solum interpretando, quo ordine in illos singulos de familia contulerit dispositionem fideicommissi, & quia ista interpretatio fieri debet iuxta animum & intentionem disponentis, a quo emanauit dispositio, iccirco interpretatio sumitur, ex coniectura affectionis testantis, quæ maior esse præsumitur in coniunctis sibi, quá in coniunctis iis, q ultimo loco obtinuerút locationem bonorum sunt ét plures aliæ rationes. q ex infra dicendis apparebunt Et si dicatur q p̃dictis uidetur prima facie obstare decisio Bar. in d. l. re coniuncti, nam ibi est una substitutio in singulis filiis, & dubitatur qualiter censeri debeant uocati in ordine huius substitutionis & inspicitur proximitas eius pupilli, cui fit substitutio, non autem proximitas testatoris, ut frater utrinq; coniunctus censeatur prius uocatus, respondetur q imo dicta decisio concordat cú prædictis, non autem cótradicit, sciendum enim est, q ibi est pupillaris substitutio, quæ dicitur & est testamentum filii. l. Papinianus. §. sed nec impuberes supra de inoffi. testa. l. patris & filii supra de uulga. & pater censetur facere testamentum p filio, quia ipse non potest sibi facere testamentum l. ii. in prin. supra de uulg. iccirco debet inspici proximitas pupilli cui succeditur, & cuius dicitur esse testamentum, quia ét eius mens & intentio esset inspicienda, ubi ipse pupillus fecisset sibi testamentum. & si dicatur, contra, quia ubi mater uel filius testatoris sunt substituti pupillo p uulgarem expressam, mater pupilli excluditur per tacitam pupillarem, ut per Barto. & alios in l. ii. circa fi. supra de uulg. & sic in dicta pupillari tacita attendimus proximitatem patris, non proximitatem pupilli, respondetur. q si mater pupilli admitteretur, substitutio pupillaris euanesceret, iccirco eo casu attenditur proximitas patris, quia etiá dicto casu, ut substitutio pupillaris conseruetur, censetur esse testamentum patris non filii, ut not. in d. §. sed nec impuberes, & in d. l. patris & filii. uides igitur, q ubi substitutio pupillaris censetur testamentum patris, intuemur patris proximitatem, ubi censetur testamentum filii, eius proximitatem inspicimus.

¶ Alia est quæstio, quando dubitatur an inspici debeat proximitas testantis inter plures, qui sunt uocati in una dispositione, quæ est cómunis omnibus & ad quos transit gradatim commodum fideicommissariæ substitutionis ex ordine successionis, & isto casu respondendú est q nó attendatur proximitas testantis, sed eius cui fit substitutio, & illius ultimi, qui obtinuit fideicommissum, exemplum est in c. i. de succes. feudi, nam dum conceditur feudum titio, & familiæ suæ, non sunt plura feuda sed unicum tantum, nec censeri debent tot cócessiones, seu tot feuda, quot sunt personæ illius familiæ, ad quas transire debet illud feudum uerum omnibus de familia simul & eodem tempore est concessum feudum, illud tamen met feudum debet transire ad singulos de familia gradatim per modum successionis. non quia intelligatur reiterata noua concessio singulis, nam dicitur successio in feudo, ut dicitur in d. c. i. idem etiam é in emphitheosi concessa Titio, & familiæ suæ, nam est unica cócessio p omnibus, & ad singulos de familia transit emphitheosis per modum successionis, non quia in singulis uideatur reiterata noua concessio, est enim successio in emphitheosi, prout in feudo, ut per Barto. & alios in l. ut
84 iusiurandi. §. si liberi infra de ope. lib. † ita etiam est in fideicommisso relicto familiæ, nam est unum fideicómissum, commune omnibus de familia, & omnes in eadem dispositione fideicommissi sunt uocati. quinimo fideicómissum usq; a principio cedit toti familiæ, casus est in d. l. pcio. § fratre supra de lega. ii. in his uerbis, fideicómissi petitio familiæ competit, & in his uerbis, omnes de familia fideicommissum petent, & in d. l. cum ita. §. in fideicommisso in his uerbis, fideicommissum, quod familiæ relinquitur, probatur etiam ratione, nam cum sit unum fideicommissum, ut patet, sequitur q non possit diuersis téporibus cedere. l. si usufructus. l. cum in annos cú duabus sequentibus infra quádo dies legati cedat Bar. in l. cum illud aut illud in eo. tit. facit tex. in l. si ita quis stipuletur infra de uerb. ob. & istud fideicommissum non tránsit gradatim in singulos de familia per reiterationé noui fideicommissi in singulis eorum, sed p modum cuiusdá successionis, nam a principio oés sunt in dispositione uocati, & oibus de familia simul competit petitio dicti fideicommissi ab hærede grauato. d. §. fratre, & his oibus casibus, ut dixi, attendi debet proximitas eius, cui fit substitutio, non autem testantis, quia dum qritur quis prius sit admittendus in succedendo in huiusmodi feudo seu emphitheosi, aut fideicómisso cócesso, seu relicto familię, inspicimus qui sit proximior illi, q ultimo loco obtinuit feudum, emphitheosim, seu fideicómissum prout de feudo est, casus in d. c. primo, & de emphitheosi é decisio Pau. de Cast. in d. §. in fideicómisso, & Corn. in d. consi. xxii. & de fideicom. relicto familiæ est decisio cómunis supra relata. ró huius conclusionis est, quia cú in dispositione omnes de familia sint à principio uocati, et licet testator uoluerit, q transeat in singulos de familia p modum successionis tamen circa ordinem successionis nihil disposuit, iccirco præsumitur uoluisse, q seruetur ordo succedendi inter illos de familia, qui est ex dispositione iuris, cum enim nihil in contrarium disposuerit, præsumitur permittere, q habeat effectum dispositio legis circa huiusmodi ordinem in succedendo, quia quoties in aliqua materia extat legis dispositio testator uidetur exprimere suam dispositionem eo modo, quo a lege dispositum est l. talis scriptura supra de lega. i. l. liber homo infra de uer. ob. l. non recte. C. de fideius. non. n. testator p̃sumitur in dubio uelle recedere ab eo, qd per legé dispositum fuit circa ordinem succedendi inter istos de familia, sed magis dispositioni legis se conformare, dúmodo uba testatoris possint pati dictá interpretationé ut p Bar. hic. & in l. ut iusiurandi. §. si liberi infra de opis liber. dixi late in l. iii. ad fi. supra de lega. i. unde cum lex circa ordinem succedendi inter eos de familia disposuerit, ut quisq; admittatur, prout proximior illi, cui succedit sic etiam testator præsumitur uelle, q istud fideicommissum relictum familię transeat ad singulos per modú successionis prout unusquisq; est proximior illi cui succedit, nec obstat si dicatur. q immo per istud fideicommissum succedatur testatori. l. cohæredi. §. cum filiæ supra de uulga. & iccirco debeat attendi testatoris proximitas, quia respondetur, q tota familia simul a principio dicetur succedere testatori, quia testator omnes simul, & collectiue uocauit in eadem dispositione, & toti familiæ cedit fideicommissum, & omnes de familia simul possunt petere, non aút singuli de familia p se dicuntur succedere testatori quia singuli p se non sunt uocati a testatore sed

finguli dicantur ad inuicem fibi fuccedere, unde fequit̃ ꝙ in cafu noſtro agatur quo ordine teſtator uelit, ꝙ ſinguli de familia ſibi adinuicem ſuccedāt in dicto fideicõmiſſo. & ideo inſpicere debemus, qui ſit proximior eius de familia cui ſuccedendum eſt in hoc fideicom miſſo, et hæc eſt ueritas, & per hæc omnes concluſiones prædictæ reducuntur ad concordiam, & apparet, ꝙ illa communis concluſio, uidelicet quòd in fideicommiſſo relicto familiæ non debeat inſpici proximitas teſtantis, ſed illius de familia, cui ſuccedit in dicto fideicom. ſit uera, & in dubitata, & ꝙ deciſio Bar. hic non contradicat, quia loquit̃ in caſu præcedentis quæſtionis. & ſi dicatur, quæ ſit ratio differentiæ inter primum caſum, uidelicet quādo agitur de declaratione perſonarum, de quibus ſenſit teſtator, & qualiter plures ſint uocati in ordine diſpoſitionis, & iſtum ſecundum, quando inter plures uocatos in eadem diſpoſitiōe agitur qualiter ſinguli admittantur ex ordine ſucceſſionis. Reſpondetur, quod ratio differentiæ ſatis patet ex prædictis, ex quo in primo caſu extat diſpoſitio teſtatoris de eo de quo dubitatur, uidelicet, de quo ſenſit teſtator, uel quo ordine plures ſint ex diſpoſitione uocati, & nulla extat legis diſpoſitio, niſi in confirmando diſpoſitionem teſtatoris. l. lege duodecim tabularum infra de uerb. ſig. & in interpretando diſpoſitionem teſtantis, quam interpretatur iuxta teſtantis uoluntatem. l. ex facto la grande, circa medium ſupra de hæred. inſti. quia ante omnia in interpretanda teſtantis diſpoſitione, attendenda eſt eius uoluntas. l. quoniam indignum. C. de teſta. l. cum uirum. C. de fideicom. l. iii. C. de lib. præteritis. l. in conditionibus primum locum in prin. ſupra de cond. & demon. quæ uoluntas iudicatur ſecundum affectionem teſtātis, ut ſupra dixi ſecus in ſecundo caſu, quia licet extet diſpoſitio teſtantis, per quam ſimul omnes de familia uocantur, tamē de eo, de quo dubitatur uidelicet quo ordine ad inuicē illi de familia ſibi ſuccedunt, non eſt aliqua diſpoſitio teſtantis, ſed eſt ſolum diſpoſitio legis. ꝙ prout quiſꝙ proximior eſt ei, cui ſit ſuccedendum, ita prius admittatur, ideirco attenditur diſpoſitio legis, circa ordinem huius ſucceſſionis, cum de eo nil diſpoſitum fuerit per teſtatorem & teſtator in dubio uidetur exprimere ſuam diſpoſitionem eo modo, quo per legem diſpoſitum fuit, ut dictum fuit ſupra eſt etiam alia ratio differentiæ quia in primo caſu, quo dubitatur qualiter plures præſumantur uocati in ordine diſpoſitionis agitur ut ſinguli ſuccedāt teſtatori, d. l. cohæredi. § cum filio ſupra de uulga. & ut ſinguli illud conſequantur ab ipſo teſtatore, & eius diſpoſitione ideirco debet attendi, qui ſit proximior teſtantis, de cuius ſucceſſione agitur & pro eo interpretatio ſumēda ſit, & iſtud conformat cum diſpoſitione legis circa ſucceſſionem inteſtati illius teſtantis, ſecus in ſecundo caſu. quādo inter plures uocatos in eadem diſpoſitione fideicõmiſſi dubitatur qualiter ſinguli cēſeantur uocati in ordine ſuccedendi, quia tunc non agitur ꝙ ſinguli ex diſpoſitione ſuccedant teſtanti, nam dum teſtator ſubſtituit familiam per fideicommiſſum, uult ꝙ tota familia ſimul ſibi ſuccedat, & non ſinguli per ſe & ideo omnes collectiuæ in eadem ſubſtitutione, ſeu fideicommiſſo uocauit & fideicõmiſſum a principio cedit toti familiæ, ſed agitur quo ordine ſinguli de familia ſibi adinuicem ſuccedāt ut ſupra dictum fuit unde cum nō agatur quo ordine ſinguli ſuccedant teſtanti non attenditur proximitas teſtantis ſed attenditur proximitas eius de familia, qui obtinuit fideicommiſſum & cui ſuccedit in dicto fideicommiſſo per ſubſequentem & iſtud eſt conforme diſpoſitioni iuris ut inſpiciatur proximitas eius, cui ſit ſuccedendum & ſi dicatur etiam quæ ſit ratio differentiæ inter caſum deciſionis Decii in d. conſi. i. quando hæres grauatur locare aliqua bona ſingulis de una familia & caſum quando fideicommiſſum relinquatur familiæ, reſpondetur ꝙ ratio patet ex prædictis, uidelicet quia in caſu Decii cum ſingulis facienda ſit locatio & hæres grauetur ſingulis facere locationem, erunt tot fideicommiſſa, ſeu legata quot locationes, quæ fieri debent ab ipſo hæred. l. ii. ſupra de lega. ii. nec omnes de familia collectiuæ cenſeri poſſunt uocari in una diſpoſitione, ſed ſinguli per ſe & ſingulariter, unde ſequitur, quòd in caſu illo agatur quo ordine unuſquiſꝙ ipſorum cenſeatur uocatus in diſpoſitione, non autem quo ordine unuſquiſꝙ ſibi adinuicem ſuccedat ſequitur etiam, quòd ſinguli per ſe illud fideicommiſſum dicantur habere a teſtatore ſeu eius hærede, quia locationem conſequuntur ſinguli ab hærede, & ideo ex prædictis apparet ꝙ debet inſpici proximitas teſtantis per ea quæ ſupra dicta ſunt aliud eſt in fideicommiſſo relicto familiæ nam eſt unum fideicommiſſum commune omnibus de familia & omnes collectiuæ in illo uocantur, & non ſinguli per ſe & ideo non agitur quòd ſinguli ſuccedant teſtanti, ſed qđ ſinguli adinuicem ſibi ſuccedant, unde ſequitur prout ſupra dictum fuit ꝙ inſpiciatur proximitas illius ultimi, qui obtinuit fideicom. dum dubitatur quo ordine ſinguli admittantur.

85 ¶ Concluſio igitur erit † ꝙ ubi plures ſingulariter & per ſe uocantur, quia in ſingulis ſit una diſpoſitio fideicommiſſi ſemper attendenda eſt proximitas teſtatoris, quia ſinguli admittuntur ex teſtantis diſpoſitione & ſingulis teſtatori ſuccedunt non autem adinuicem unus dicitur alteri ſuccedere in fideicommiſſo ubi uero plures nō uocantur ſingulariter, ſed collectiuæ ſimul in eodem fideicommiſſo tunc quia non ſinguli per ſe admittuntur ex diſpoſitione nec ſinguli per ſe ſuccedunt teſtatori uerum collectiuꝙ omnes ſuccedunt teſtatori & ſinguli ſibi adinuicem ſuccedunt tunc dum dubitatur quo ordine ſibi adinuicem ſuccedunt in eo fideicommiſſo inſpici debet proximitas eius qui obtinuit fideicommiſſum & cui in dicto fideicommiſſo ſuccedit ita eredo dicendum pro reſolutione præſentis articuli & concordia dictarum deciſionum. Non omitto tamen qđ pro illa opinione † ut attēdatur proximitas illius ultimi qui obtinuit fideicommiſſum ubi relinquitur familiæ allegatur tex. in d. l. cum ita. § in fideicommiſſo ſupra de leg. ii. ubi ē caſus pro dicta opinione nam tex. ille in his uerbis aut poſt nominatos extinctos qui ex eo nomine defuncti fuerunt eo tempore quo teſtator moretur & qui ex his proximo gradu procreati ſunt ineuitabiliter probat iſtam opinionem, ſiue intelligamus ꝙ ſenſus illius tex. ſit qđ poſt nominatos ueniant qui ex iis deſcenderunt, ſiue uelis intelligere ſecundum Bal. ibi. qđ poſt nomiuatos fideicommiſſum tranſeat ad eos proximiores, qui erant tēpore mortis defūcti & exinde qui ex ipſis proximioribus deſcenderunt, nam ſemper attendetur hoc caſu proximitas illius ultimi, qui obtinuit fideicommiſſum, ut etiam deducit Soci. in. d. l. ſi cognatis nec poſſumus dicere prout dicebant repeten. in. d. §. quidam recte & ſecuti ſunt aliqui hic. uidelicet ꝙ ex iis, qui erant proximiores tempore mortis defuncti non uidetur ꝙ alii poſſint eſſe magis proximi, ꝗ illi qui ex ipſis proximioribus ſunt procreati, nam hoc eſt falſum, quia poſſent eſſe aliqui magis proximi, quàm ii qui deſcenderunt ex proximioribus, quia ego poſſum magis eſſet proximus defuncto, quàm ſis tu, licet minus proximus quam pater uel auus tuus, nec etiam poſſumus dicere ꝙ ſenſus illius tex. ſit, dum dicit, ꝙ poſt nominatos omnes extinctos admittuntur qui ex eo nomine defuncti fuerunt & qui ex iis proximo gradu procreati ſunt, ꝙ ex iis qui ſunt ex familia defuncti admittuntur id, qui proximo gradu defuncti teſtantis ſunt procreati, prout aliqui dixerunt, ita ꝙ illud uerbum ex his, non referatur ad uerbum procreati, ſed ad uerbum, ex eo nomine ſunt, & dū dixit, proximo gradu, intelligatur, uidelicet teſtantis, ga hic intellectus, licet ſubtilis tamen non poteſt ſuſtineri quia attento dicto intellectu, illud participium, procreati, foret ſuperfluum, ſatis enim fuiſſet dicere, & qui ex his proxi-

mo.gradu sunt,ut igitur aliquid operetur, necesse est, ꝙ
intelligatur de his,qui ex gradu procreati sunt,uel ex his
nominatis,uel ex his qui non sunt nominati, tamen erãt
ex eo nomine defuncti tempore mortis defunctę.
87 ¶ Circa aliud quod præsupponit Bar.†uidelicet ꝙ qua
lis sit intentio statuti in successionibus intestati talis prę
sumitur intentio testantis in fideicommissis, & substitu-
tionibus ita ut præsumatur testatorem confirmare se cũ
dispositione statuti.circa quod late insistunt Alex. & alii
Mod. hic uerum quia Soci.tangit in fi.huius.§.ideo ibi
reseruo dicendum. Vltra glo.Bar. format alias duas
oppositiones anteq̃ ponat Theoricam huius quæstio-
nis,an & quando in substitutione pluribus facta requira
tur,ꝙ conditio existat in persona omnium,& quia de ue
ritate dictorũ Bar.dicetur infra in discusfione huius ma
teriæ,solum referam conclusiue,quid uelit Bar.ut habea
88 tis intentionem ipsius quæ uidetur obscura.† primo ha
betis rationem differentię inter uulgarem & fideicõmis-
sariam,quia uulgaris respicit unum effectum secundum
testantis uoluntatem fideicommissaria uero respicit plu
res effectus,Intentio Bar. fuit dicere,ꝙ uulgaris substitu
tio respiciat unum effectum,secundum testantis uolunta
tem, quia uoluntas testantis esse præsumitur ꝙ non sit
locus uulgari,nisi in casu quo tota hæreditas uacet,& ꝓ
pterea ꝙ sit una substitutio de tota hæreditate,non plu-
res de pluribus & separatis portionibus, qđ etiam præ-
supposuit Bar.in.d.l.falsa.§.fi.dum dicit, ꝙ uulgaris re-
spicit unum effectum,quia facta pluribus respectu unius
hæreditatis& licet Bart.non expresserit.uoluit tamen di
cere ꝙ substitutio fideicommissaria dicitur respicere di-
uersos effectus ex uoluntate testantis,quia mens testantis
est ꝙ quilibet sit per se granatus in sua portione & pro-
pterea dicentur plura fideicommissa, non aũt mens testã
tis esse præsumitur,ꝙ uelit illos omnes simul & collecti
ue esse granatos in uno fideicommisso de tota hæredita
te & non in pluribus de diuersis & separatis portionib.
89 & dum Bar.subdit,uel uerius dic † Alexan.& Mod. pu-
tant ꝙ ideo transit ad aliam sol.quia sibi non placeat,qđ
prius dixerat uidelice ꝙ uulgaris respiciat unum effectũ
fideicommissaria uero plures, sed hoc non puto uerum
quia hanc differentiam inter uulgarem & fideicommis-
sariam Bar.posuit supra circa contrarium.l. penul. & in
d.l.penul.& in.d.l.falsa.§.fin.nec etiam dicendum est,ꝙ
ideo transeat ad aliam sol. quia uelit recedere ab eo. qđ
dixerat,uidelicet ꝙ requirat concursus, ubi respicit unũ
effectum & non requiratur quando respiciat plures,quia
Bar.istud ubiq; uoluit & hic.& in d l. penul. & est con-
clusio indubitata,ut dixi supra in euidentialibus,& circa
tex.sed puto ꝙ Bar.in his ꝟbis posuerit rationem,qua-
re præsumatur in uulgari ꝙ testator uelit unam tantum
substitutionem in toto hæreditate & in fideicommissa-
ria uelit esse plures. & tot quot sunt portiones & perso-
næ grauatæ,quæ ratio talis est,ꝙquia substitutio habet ef
fectum eo tempore, quo est locus iuri accrescendi, p̃su-
metur coniunctim facta pluribus, quia uelit conseruare
ius accrescendi inter eos,nam sicut ex coniunctione col
ligitur præsumptio ad inducẽdum ius accrescendi.l.uni
ca.§.is ita.C.de cadu.toll.multo magis ex hac coniun-
ctione,dum pluribus simul substituit colligitur pręsum-
ptio ad conseruandum ius accrescendi, & ideo ꝙ nolit
illam substitutionem habere effectum, nisi casu quo ces-
sat ius acrescendi,& casu quo tota hæreditas uacet & sic
ꝙ sit una tantum in tota hæreditate & consequenter re-
quiratur,ꝙ conditio existat in persona utriusq; quę ratio
cessat in fideicommissaria,ut hic per eum. unde apparet
ꝙ Bar.uelit,ꝙ licet natura.& propria significatio uerbo
rum in substitutione facta pluribus conueniat, ꝙ intelli-
gatur una tantum communis omnibus, tamen ita demũ
intelligitur esse una tantum & ꝙ requiratur conditio-
nem existere in personis omnium, si adsit ratio, seu
causa propter quam præsumi possit testatorem uelle, ꝙ
sit una & non plures & ꝙ conditio omnino existat in
omnibus.nam uult ꝙ in uulgari hoc præsumatur,quia ẽ
ius accrescendi,in pupillari uero & fideicommissaria nõ
præsumatur,quia non est ius accrescendi† sic etiam Bar.
uult ꝙ præsumptio quæ resultat ratione iuris accrescen
90 di,non attendatur,nisi casu quo propria significatio, &
natura uerborum conueniat.Quæ autem fuerit intentio
Bar. circa sequentem opp. de.l. codicillis dicetur infra
in articulo fideicommissariæ.
¶ Dum Bar.postea ponit theoricam,& distinguit,aduer
tendum est ad plura pro declaratione uerborum Bar.hic
& in.d.l.pen.quæ sunt multum obscura. primo aduertẽ
dum est † dum concludit, ꝙ ubi substitutio sit separatim
ꝙ in cuiuscunq; persona existat cõditio, admitti debeat
91 substitutio & allegat.l.pater filium.§.fi.supra ad.l.fal. nã
Bar.uult, ꝙ ista conclusio procedat in qualibet specie
substitutionis.& omni casu,siue extat persona, siue non,
ita colligitur dum loquit indistincte, & dum allegat tex.
in.d.§.fi.qui loquitur in pupillari. Aduertendum etiam
est ꝙ dummodo substitutio fiat separatim,quamuis il.q-
bus facta sit substitutio simul, & coniunctim sint deducti
in conditione,ꝙ ꝓcedat ista sua conclusio, puta ꝙ sit di
ctum,instituo Titium & Seium,& si uterq; decesserit sine
filiis,grauo Titium restituere portionem suam,& Seium
etiam grauo restituere portionem suam Caio, quia etiã
hoc casu dicetur substitutio facta separatim qualitercũq;
concipiatur conditio & Bar. hoc casu uidetur etiam uel
le,ꝙ admittatur ex ꝓprio significatu substitutio, quia si-
ne distinctione concludit, ꝙ admittatur & insequenti
membro distinguit,an ex ꝓprio significatu an ex inter-
pretatione,pro quo facit illud,quod dixi in euidentiali-
bus,uidelicet ꝙ plures conditiones coniunctę ꝑ signum
uniuersale,seu collectiuum de ꝓprio significatu resoluũ-
tur in singularitates,quando uerba dispositiua significãt
duas dispositiones,seu duos diuersos effectus.Tertio ad
uertendum est quia Bar.non expressit sub quo membro
constituat casum, quando substitutio fieret alternatiue,
sed puto ꝙ eius intentio fuerit,ꝙ ubi alternatiua in dicta
substitutione retinet uim alternatiue, dicatur substitutio
separatim facta,quando uero assumit uim copule ꝙ di-
catur simul facta substitutio.† Quarto aduertendum est
ꝙ Bar.in iis.quæ hic dicit & in.d.l.pen.uidetur in pluri
92 bus contrariari,nam hic concludit tam in pupillari, q̃
in fideicommissaria simpliciter facta duobus ꝙ existen-
te conditione in persona unius tantum, non admittatur
substitutus ubi supersit persona,quę ex pręsumpta mẽte
excludat substitutum&tamen in.d.l.pen.in finalibus uer
bis cocludit simpliciter & in distincte ꝙ in pupillari &
in fideicommissaria admittatur substitutus existente con
ditione in persona unius,nulla habita distinctione an su
persit,uel non supersit persona.Secundo Bar.hic & in.d.
l.pen.in fi.uult idem esse in pupillari,quod in fideicom-
missaria & ꝙ utraq; respiciat diuersos effectus & tamen
in.d.l.pen.uersi.sed quando simpliciter uult ꝙ sit differẽ
tia inter pupillarem & fideicommissariam,& ꝙ pupilla-
ris respiciat unum effectum, fideicommissaria plures &
si dicatur ꝙ Barto.ibi loquitur de directa uulgari nõ de
directa pupillari. Respondetur ꝙ omnino debet etiam
intelligi de directa pupillari,nam loquitur in casu,quan
do substitutio fuit facta sub conditione, si filii mei deces
serint & in casu isto distinguit inter pupillarẽ & fideicõ
missariam & in terminis glo.ibi quæ concordando tex.
nostrum cum.d.l.pen. distinguebat inter pupillarem &
fideicommissariam. Has contrarietates Bar.ponderant
docto.in.d.l.pen.maxime Alex.& Ias.ibi & Soci. hic in
articulo pupillaris. Nullus declarat qualiter dicta Bar.
possint ad concordiam reduci, ego credo ꝙ possint a
dictis contrarietatibus saluari,si recte declarentur & pro
intelligentia pręmitto, quod ubi Bar.dicit, ꝙ pupillaris

substitutio respicit diuersos effectus, appellat illã pupillarem, ubi uero dicit, ꝙ respicit unum effectum, simpliciter appellat illam, directam substitutionem, ut patet ex iis quę dicit in .d.l.pen. & in hoc, iudicio meo, Bar. considerauit. ꝙ pupillaris substitutio potest considerari tãquam directa institutio, seu substitutio facta in patris hæreditate, sub conditione, si filii decesserint in pupillari ætate, & hæreditas uacaret per mortem filiorum ut in simili considerat tex. in .l. in ratione. §. qđ uulgo uersi. cum in hac parte iuris, & .§. si filio uersic. sed uerior supra ad l. fal. & dixi supra in nota. & hoc casu uult, ꝙ respiciat unum effectum & ꝙ adsimilet uulgari, quia sicut uulgaris habet locum, quando is, cui fuit facta, non est hæres, sic ista substitutio directa interpretata ex pupillari, habet locum, qñ is pupillus, ex eo quia moritur in pupillari ętate fingitur ac si non fuisset hæres, & per utrunq; diceretur succedi testatori, ut latius dicam infra in articulo pupillaris, cum igitur facta sit pupillaris substitutio duobus pupillis simul, & primus decesserit in pupillari ætate, & contendãt pupillus superstes, & substitutus, quia substitutus dicat ꝙ ex quo hæc substitutio pupillaris est, facta duobus, & per eam cuilibet succeditur in sua hæreditate, ꝙ ideo dicta conditio, si filii mei decesserint in pupillari ætate respiciat diuersos effectus, & consequenter ꝙ debet resolui in suas singularitates, & sufficiat ꝙ conditio existat in persõna unius, & frater superstes respondebit, ꝙ substitutio sibi facta non debet intelligi testamentum ipsius, nec pupillaris substitutio quia hoc modo intelligendo sibi noceret, & nunquam intelligetur pupillaris, seu testamentũ filiorum, quando noceret filios glo. in l. ex tribus .C. de inoffi. testa. not. in .l. patris & filii supra de uulgar. & in .l. Papinianus .§. sed nec impuberis supra de inoffi. testa. uerum interpretari debet testamentum patris, & institutio seu substitutio in patris hæreditate. quia hoc est sibi utilius, & quia substitutio facta superstiti intelligetur propter eius fauorem institutio & substitutio in patris hæreditate, ita etiam ea, quæ fuit facta filio defuncto, quia simul utriq; facta fuit argu. l. iam hoc iure supra de uulga. & l. eum qui edes infra de usucap. cum concordantibus propterea sequitur ꝙ in fauorem filii superstitis ita interpretabitur substitutio ꝙ sit institutio seu substitutio in patris hæreditate, & quod adsimilitur uulgari, quodq; propterea respiciat unum effectum, & non plures, non autẽ interpretabitur pupillaris & testamentum filiorum, quia sic respiceret diuersos effectus & procederet argumentũ substituti contra fratrem superstitem, sed ubi substitutus non cõtendat cum pupillo superstite, sed cum alio, tunc quia nullus alius potest allegare, quod non intelligatur pupillaris substitutio & testamentum filiorum, ideo tunc dicetur respicere diuersos effectus, & sufficit quod conditio existat in persona unius.

¶ Hoc sic præmissio infero ad concordiam dictorum Bar. quia pupillaris substitutio quando propter commodum fratris superstitis interpretatur directa institutio seu substitutio in patris hæreditate tunc dicet respicere unũ effectum & nunquam eo casu interpretabitur, ꝙ sufficiat conditionem uerificari in uno, ita procedunt quæ dixit Barto. in .d.l. pen. uersi. sed quando simpliciter facta sit substitutio, ubi uero illa substitutio interpretatur pupillaris substitutio, & testamentum filiorum, quod est, quando substitutus non contendit cum fratre superstite, tunc ea dicetur respicere diuersos effectus, & sufficit conditionẽ uerificari in pſona unius & ita procedit. quod dicit Bar. in .d.l. pen. in ultimis uerbis, uidelicet quod idem sit in pupillari, quod in fideicommissaria quia quando intelligitur pupillaris, & testamentum filiorum non est differẽtia inter pupillarem, & fideicõmissariam, ut ibi dicit sed differentia est quando interpretatur fauore superstitis, non pupillaris sed directa institutio seu substitutio in pãtris hæreditate quia tunc aliud est in hac directa pupillari aliud in fideicommissaria, ut dicit Bar. in dicto uersi. sed quando simpliciter facta sit substitutio, ex quibus habes. ꝙ ea quæ hic dicit Bart. de pupillari non contradicunt iis, quæ dixit in .d.l. pen. nam hic, in pupillari simpliciter facta duobus, uult ꝙ non sufficiat conditionem uerificari in uno, quando superest persona, quæ ex præsumpta mente excludat substitutum idem etiam uoluit in .d.l. penul. ut supra dixi, solum plus dixit, ꝙ hoc casu intelligitur directa institutio, seu substitutio in patris hæreditate, & respicere unum effectum tamen hoc idem præsuponit hic, uidelicet quod ubi supersit persona, tunc pupillaris non dicatur respicere diuersos effectus, sed quod sit una communis omnibus pupillis nec oppositũ dixit in .d.l. pen. in ultimis uerbis, quia ibi loquitur de pupillari, quando respicit diuersos effectus. propterea non potest intelligi. quando supersit persona, ex quo tunc non dicetur respicere diuersos effectus, sed unum tantũ quia intelligetur una institutio, seu substitutio de tota hæreditate in patris testamento, ut dictum fuit, uel una substitutio facta ultimo ut dicebant doct. in .d.l. penul. & si dicas quod Bart. hic etiam intelligit, ꝙ ista limitatio, quando superest persona, procedat casu quo pupillaris respiciat diuersos effectus, dico quod hoc non est uerum nam dũ Bar. posuit regulam, tam in pupillari, quam in fideicommissaria, quod sufficiat conditionem uerificari in uno, quia respiciunt diuersos effectus. Barto. limitat primo, in casu, quando ex præsumpta mente defuncti, uel ex natura relicti sit locus iuri accrescendi & hoc casu non põt intelligi, ꝙ sint duæ substitutiones & ꝙ respiciat diuersos effectus illa conditio, si decesserit, sed unum tantum prout diximus supra de uulga. idem etiam est in alia limitatione, quando supersit persona, adeo ꝙ iste duæ limitationes non tantum pertinent ad id quod supra dictũ erat uidelicet quod sufficiat conditionem uerificari in uno sed etiam ad aliud, ꝙ respiciant diuersos effectus solum igitur potest esse dubitatio an in hoc Bart. sit contrarius, quia hic uult quod in fideicommissaria simpliciter facta non sufficiat conditionem uerificari in uno quãdo supersit persona in .d.l. pen. indistincte concludit qđ sufficit uerificari in uno nulla habita distinctione, siue supersit persona siue non supersit, quoad hoc difficile est saluare Bart. a contrarietate & omnes fatentur ꝙ est sibi cõtrarius nisi dicamus, quod in .d.l. pen. loquitur in ea fideicõmissaria quæ respicit diuersos effectus, ut expresse ibi dicit in fi. nam per id non negaret quin eo casu quo superesset talis persona, quæ ex præsumpta mente excluderet substitutum requiratur conditionem uerificari in omnibus quia tunc non diceretur respicere diuersos effectus sed eundem quia intelligeretur quod testator uellet esse unum fideicommissum de tota hæreditate debendum ab omnibus, uel ab ultimo tantum & sic erimus extra casum .l. Lucius .§. Caio infra eo & l. fi. .§. filium supra de lega. ii. & latius infra declarabitur. Ultimo aduertendum est quod licet Bar. constituat differentiam inter fideicõmissariam factam simpliciter & factam sub nomine collectiuo uel cum copula tamen Bar. utroq; casu idem decidit quod si esset persona &c. non sufficeret conditionẽ uerificari in uno, si uero nõ extaret quod sufficiat & ideo colligitur quod noluit solum constituere differentiam in hoc, quia quando sub nomine collectiuo existente cõditione in persona unius substituti non admittitur ex ꝓprio significatu sed solum ex interpretatione, quæ sumit ex pſumpta mente, sed quãdo simpliciter tunc ex ꝓprio significatu admitteretur substitutus existente conditione solum in persona unius pro quo faciunt quæ dicta sunt supra in euidentialibus.

¶ Declaratio uerbis Bar. pro resolutione huius difficilis & inuolute quæstionis † an & quando in substitutione facta pluribus requiratur ꝙ conditio existat in persona omnium, an uero sufficiat quod conditio existat in

persona unius: Aduertendum est ad illud, quod supra dixi in euidentialibus & in tex. ut delicet. quod quoties uel ex significatione uerborum, uel ex præsumpta mente præter & ultra significationem uerborum intelliguntur plures substitutiones, ut delicet una substitutio in singulis, quibus sit semper habebit effectum substitutio in cuiuscunque persona existat conditio. ubi uero intelligitur tantum una substitutio communis omnibus quibus fit & non una in singulis, tunc non habebit effectum substitutio, nisi conditio existat in personis omnium, secundo aduertendum est, quando dicatur substitutio separatim facta & quando dicatur simul facta, nam Bar. distinguit hæc duo membra & nec ipse, nec cæteri declarant, quomodo istud intelligi debeat & de hoc dicemus in qualibet specie substitutionis.

¶ His sic præmissis, quæstio ista diuiditur in tres partes primo, quid in uulgari, secundo quid in pupillari, tertio quid in fideicommissaria & ad istas tres, omnes aliæ substitutionum species reducentur. Circa primam conclusio Bar. est quod si separatim facta sit uulgaris, quod in cuiuscunque persona existat conditio, habet locum substitutio, si uero simul sit facta, quod omni casu requiritur, conditionem existere in personis omnium ad hoc ut habeat locum substitutio: Oe quia tn hoc articulo infinita scripserunt doct. nec tamen materia est perfectæ declarata, ut ordinate procedamus uidendum est de duobus principaliter † primo

94 quando separatim & quando simul dicatur facta. Secundo an uera sit conclusio Bar. Circa primum sciendum est, quod sicut habemus in materia coniunctorum, ad hoc ut adsit coniunctio necesse est quod sit eadem dispositio communis duobus, nam eo casu, si sit eadē dispositio, & oratio dicetur esse coniunctio uerbalis, & si non sit eadem oratio, dicetur solum esse cōiunctio realis, sed si sint duæ dispositiones & una conferatur uni, altera alteri tunc est totalis disiunctio. l. huiusmodi. §. quibus supra de lega. i. Bar. in. l. re coniuncti uers. secundo principaliter quæro & col. vii. in fi. supra de lega. iii. ideirco quoties ex proprio significatu uerborum importabuntur plures substitutiones, & in persona singulorum sua particularis substitutio, eo casu semper dicitur facta separatim, ex quo singulis facta fuit sua substitutio, non autem coniunctim in eadem dispositione, & substitutione facta fuit omnibus, substitutio e contrario dicetur simul facta, quoties uerba substitutionis ex proprio significatu importare possunt unicam substitutionem, ex qua communiter omnibus ui deri possit facta substitutio, nō autem necessario ex significatu uerborum proprie intelligitur in personis singulorum particularis substitutio dupliciter ergo uerba significare possunt necessario plures substitutiones, & in persona singulorum particularem substitutionem. Primo modo quando, uerbum dispositiuum expresse sit duplicatum. Secundo casu, quando non fuit duplicatū, tamen necessario debet duplicari, uel ex ui conditionis, uel quia ad plures referatur, de primo exempla sunt clara, quia siue dicatur hoc modo, si Titius hæres non erit substituo & si Seius hæres non erit substituo, ita ut dispositiones & conditiones sint disiunctæ & separatæ, siue dictum sit, si Titius & Seius hæredes non erunt, uel si uterque hæres non erit substituo Titio & substituo Seio Caium ita quod solum dispositiones sint separatæ, tamē conditiones sint coniunctæ uam necessario est duplex dispositio, cum sit duplex uerbum dispositiuū. l. quinquaginta supra de probatio Bar. in. d. l. re coniuncti col. iii. & ideo dicetur separatim cuilibet facta substitutio ut per Bar. in. d. l. re coniuncti. col. v. uers. secundo principaliter quæro & his duobus casibus nulla est difficultas. Potest etiam quando est unicum uerbum dispositiuum, necessario significari duplex substitutio, quoties conditio substitutionis refertur ad omnes, de quibus fit substitutio, non uniuersaliter & collectiue, seu complexiue, sed particulariter, seu singulariter, quia sicut in personis singulorum ex proprio significatu uerificatur conditio, sic etiam habet locum substitutio, & tot substitutiones significabuntur quot personæ in quibus uerificari potest conditio substitutionis & sic per tunc dicetur facta separatim licet facta sit in eadem oratione, quādo particulariter seu singulariter facta fuit ut hic dicebat Pau. de Cast. exemplum potest poni duobus modis primo dum testator ita substituit, si quis hæres non erit substituo, refertur hæc conditio ad omnes, & quia particularis, in persona singulorum uerificatur. l. si necessarias. §. qui annua supra de pigno. ac. l. si is qui ducenta. §. cum ita supra de reb. dub. Bar. in d. l. si is qui ducenta. §. utrum & propterea in singulis erit una substitutio & tot substitutiones quot personæ & cuilibet dicetur sigillatim facta in hoc tamen aliqui Mod. hic mouēt unam difficultatem post Bar. Soci & alios in. d. §. utrum ad fi. circa quam docti multum laborant, & nō se soluūt uam uidetur dicendum, quod ista, si quis, uel si aliquis hæres non erit, debeat dici uniuersalis negatiua non particularis & equipolleat huic, si nullus hæres erit & ideo dici debeat simul facta, prout ista propositio, quid non fecit dicetur uniuersalis negatiua & equipollet huic, nihil fecit. d. l. si is qui ducenta. §. utrum in fi. & licet circa resol.

95 huius difficultatis multum laborent docto. † ultra ipsos dic quod, uera & clara resolutio est, quod hi casus sunt multum diuersi. nam in casu nostro, cum dictum sit, si quis, uel si aliquis non erit hæres, negatio est postposita, quia præcedit signum particulare & subsequitur negatio, non tantum in ordine scripturæ, sed etiam in constructione, idcirco remanet adhuc particularis, quia solum equipollet suæ subcontrariæ, quæ est particularis negatiua, prout in illa, si quid factum non erit. d. l. si is qui ducenta. §. cum ita prout in hac aliquis homo non currit, aliud est in casu. d. §. utrum in fi. quando dictum fuit, quid non fecit, quia hoc casu licet in ordine scripturæ negatio sit posita post signum particulare, tamen in sensu, & constructione dicitur præposita, quia est apposita uerbo, & illud signum particulare, quod est ex parte prædicati quod in sensu & constructione ponitur post uerbum & ideo tanquam posposita esset, facit equipollere suæ contradictoriæ, quæ est uniuersalis negatiua Bar. in. l. obligari supra de auth. tuto. & istud, ut delicet quod negatio præposita solū quoad sensum, non quoad ordinem scripturæ facit æquipollere suæ contradictoriæ, pur si esset etiam, pposita in scriptura probat tex. in. d. §. cum ita. & in. l. si seruus. §. si plurimū supra si quis cautio, ut infra declarabo. unde infertur, quod si in casu nostro esset præposita negatio, quia dictum fuisset, si nō aliquis hæres erit. quod esset uniuersalis, & equipolleret isti, si nullus hæres erit. & diceretur simul facta. quādo est solum unum uerbum dispositiuū. alio modo potest exemplificari, quando conditio fuit disiunctiua, quia dictum sit, si Titius hæres non erit, aut si Seius hæres non erit, substituo uel dictum sit, si Titius, aut Seius hæres non erit quia disiunctiua est particularis, ut per Barto. in. d. §. utrum, & in uno potest uerificari. d. l. si is qui ducenta. §. cum ita & . §. utrum in fi l. si quis ita stipulatus fuerit in

96 fra de uerb. oblig. † Istud tamen intelligendum est, casu quo licet plures conditiones urgantur coniungantur per alternatiuam, seu disiunctiuam, tamē ipsa disiunctiua, seu alternatiua non sit negata nam si esset negata illa alternatiua eo casu illa propositio equipolleret copulatiuæ negatiuæ declaro in exemplo præposito sunt duæ conditiones negatiuæ coniunctæ per dictionem, aut tamen illa alternatiua non est negata immo sensus est, quod illæ duæ conditiones stent alternatiuæ, sed quoties alternatiua coniungeret terminos in eadem oratione, non diuersas orationes puta in hoc exemplo, si Titius aut Seius non est hæres, tunc si negatio post ponitur disiunctiuæ, remanet adhuc illa conditio disiunctiua sed solum negat uerbum & idem erit quod in primo casu sed si præponatur ne

gatio ipsi disiunctiue.quia dicatur,si non Titius aut Seius erunt hæredes, tunc est ac si dictum sit,si nullus erit hæres.aut,si nec Titius nec Seius erit hæres. Ratio est quia sicut hæc affirmatiua,Titius aut Seius est hæres, est particularis,præponendo negationem facies equipollere suæ contradictoriæ,& sic uniuersali negatiuæ,quæ est ipsa copulatiua negatiua, nam sicut negatio præposita uniuersali facit,q nõ sit illa propositio amplius uniuersalis sed particularis ut in hac, non omnis homo currit, ut per Bar.in.d.l.obligari supra de autho. tuto. & negatio præposita particulari facit, q illa ppositio sit uniuersalis ut in hac non aliquis homo currit,quia idem est ac si dicatur ullus homo currit,sic ẽ in negatiua pposita ipsi disiunctiuæ,quia facit,q nõ dicatur amplius disiunctiua, sed copulatiua negatiua,quia sicut negatiua præposita negat uniuersalitatem ppositionis,uel particularitatem,si particulari propositioni adiiciatur, sic negat alternatiuam, si alternatiuę præponatur,negat copulatiuam,si copulatiuæ præponatur & patet ad sensum,nam dum dicitur,si non Titius aut Seius hæres erit substituo,uerba significãt q in euentum quod non sit uerum,quod Titius aut Seius sit hæres, sit locus substitutionis & sic in defectum illius alternatiuæ affirmatiuę,titius aut seius est hæres,sed cum non possit illa alternatiua affirmatiua reddi falsa,nisi casu quo nec unus nec alius sit heres.d.§.cum ita.d.§.utrũ in fi.necessario idem semper erit ac si dictum sit, si neq; Titius neq; Seius hæres erit,ita q non erit amplius disiunctiua sed copulatiua,&hoc casu potest defendi id. qđ uoluit Abbas post Card.in.c. inter cæteras de rescriptis. & Politus in suo tractatu substitutionum.q.xxv. & hoc etiam fuit de mente d. Ripę hic, licet hoc modo non declaret.

¶ Ex prędictis infertur,q quoties conditio sit facta sub signo uniuersali,tamen negatio sit præposita, puta,quia sit dictum si non uterq; hæres erit,uel si non omnis hæres erit,quod illo casu illa conditio erit particularis,non uniuersalis quia sensus uerborum erit, si non erit uerum quod uterq; sit hæres,quod admittatur substitutus, igitur idem est,ac si dictum sit si aliquis non sit hæres,ut p Bar. in.d.l.obligari.Idem uolo dicere, si conditio sit copulatiua,& pręposita sit negatio eo casu dicitur particularis non uniuersalis nec amplius dicetur copulatiua,nam ea ratione qua negatio præposita disiunctiuę facit, q ipsa disiunctiua quæ erat particularis equipolleat uniuersali negatiuæ& sic copulatiuæ negatiuæ ita a simili negatio præposita copulatiuę facit quod illa equipolleat particulari negatiuę & sic disiunctiuæ negatiuę per prędicta, unde si dictum sit,si non erit hæres Titius & Seius.substituo est ac si dictum esset.si titius aut seius non erit heres ut patet ex prædictis,nam hoc casu uerba significant, q ubi falsum sit, quod Titius & Seius sint hæredes, quod admittatur substitutio & sic in defectum copulatiuæ affirmatiuæ, quæ cum deficiat altero non existente hærede. ergo est,ac si ipsa substitutio esset facta disiunctiuæ. quoties igitur conditio sit particularis quia ex proprio significatu uerificari possit in uno ex iis, quibus sit substitutio, tot erunt substitutiones, quot personæ, in quibus potest uerificari & consequenter dicetur separatim facta sed si conditio sit uniuersalis adeo quod necessario non uerificetur in uno tantũ, tunc uerba ex proprio significatu non importabunt nisi unicam substitutionem communem iis omnibus,in quibus communiter & simul potest conditio uerificari & eo casu dicetur simul facta sub titulo uidendum est igitur quando conditio dicet stare uniuersaliter in uulgari substitutione & ponuntur tria exempla. Primum quando personæ,quibus sit coniunguntur in conditione per copulam. Secundo quando p signum uniuersale, Tertium quando indiffinite in plurali numero.

97 ¶ Circa primum † exemplum potest poni, quando sit duplex negatiua, quia sit dictum si nec titios, nec Seius erunt hæredes,nam hoc casu illa negatiua, nec habet inclusam copulam,ut est glo.in.l.si filiæ.C. de donatio.ante nup. in.l. & quia supra de iurisdic. omnium iudicum Barto.in.l.sæpe infra de uerb. sign.nam hic negat actus uerbis in singulo copulato & ideo est uniuersalis & hac ratione dicimus, q si sit copulatiua negatiua in duabus orationibus,quia sit dictum, si titius hæres non erit & si Seius hæres non erit substituo,q sit uniuersalis, quia negatur actus uerbis penes utrunq; copulatum ut in.l.si hę redi plures supra de condi. institutio.l. si is qui ducenta .§.si.supra de reb.dub.potest etiam poni exemplum,quãdo copulatiua sit in eadem oratione & sit unica negatiua,puta quia sit dictum, si Titius & Seius hæres non erit & communiter doct.conueniunt in hoc,uidelicet quod non uerificetur nisi in utroq; Imol, tamen & Alex. hic, & idem Alex.in.d.l.penu.uolunt quod ista conditio sumatur ex particulari & q in uno possit uerificari, quia quoties copulatiua negatiua est in eadem oratione& solum de extremo copulato, eo casu sumitur ex particulari & uerificabitur in uno,hoc idem uoluit Soci.in.d.l. si is qui ducenta .§.cum ita Card.in clemen.plerisq de electio.dum dicit,q aut est copulatiua negatiua in hypothetica,& tunc dicetur uniuersalis,nec poterit in uno uerificari,sed requiritur concursus.d.l.si hæredi plures.d.l. si quis ita stipulatus,si uero sit copulatiua negatiua in cathegorica, & sic in eadem oratione & tunc sumetur ex particulari, & uerificari potest in altero, nec requiritur concursus.Idem tamen Soc. in.l. prima supra de uulga. Dec.in.d.l.pen.dicunt,quod significatio potest sumi ex particulari & ex uniuerso, & quod in substitutione per rationes quas adducunt,ex equitate sumitur ex uniuerso Pollitus in dicto suo tractatu tenuit qđ sumatur ex particulari & dicit quod copulatiua negatiua eiusdem orationis stat collectiue,& omni casu,quo actus uerbi non uerificetur in quolibet copulato, ex quo in uno non uerificetur dicetur uerificata conditio negatiua eiusdem orationis & pro ista sua opinione adducunt plura. Primo q sicut in exemplo proposito si titius & seius hæredes non erunt uno non existente hærede falsum est dicere titium & seium esse hæredes,ergo uerum est dicere Titium & seium non esse. hæredes & sic uerificari potest uno non adeunte. Allegat etiam tex. ubi dicunt esse casum in.d.l.si is qui ducenta .§. cum ita , ibi enim stipulatio pænalis concepta sub conditione si stichum & erotem non dederis & sic copulatiuæ negatiuæ , in eadem oratione committitur uno tantum non dato , quamuis alius detur & sic conditio uerificatur in uno quia sicut uno non dato falsum est dicere quod stichum , & erotẽ dederit sic uerum erit q stichum& erotem non dederit.

¶ Tu uero istis non obstantibus teneas, quod ista conditio sumatur ex uniuerso neq; possit aliquo modo ex proprio significatu in uno uerificari,nam sicut copulatiua affirmatiua ideo dicitur uniuersalis quia affirmatur uerbum pænes quodlibet copulatum ut det Bar.in.d.§. utrum sic quoties negatur actus uerbi pęnes quodlibet copulatum, dicetur uniuersalis negatiua quoad copulata,prout quando sunt duæ negationes,ut in hac, omnis homo currit&in hac nullus currit,quęlibet enim est uniuersalis,ex quo quęlibet uel affirmat , uel negat actũ uerbi pænes omnes. In proposito,dum nos dicimus,si Titius & seius non est hæres, certe hic negatur actus uerbi pęnes omnes ad quos refertur & sic pęnes Titium,&pęnes Seium ergo est uniuersalis negatiua. & equipollebit huic si nec Titius erit hæres,nec Seius hæres erit. probatur nã hæc Titius &Seius est hæres,est uniuersalis quoad copulata si postponatur negatio,quia sit dictum,si Titius & Seius non est hæres,certe adhuc erit uniuersalis, quia negatio postposita facit equipollere suæ contrariæ,quæ ipsa etiam est uniuersalis,ut dictum fuit & patet in ratio

ne nam quando postponitur negatio non nego copula
tiuam immo copulatiua in ſe eſt affirmata & durat copu
latiua bene nego actum uerbi in quolibet copulato,ſicut
in hac omnis homo non currit quia negatio poſtponit
non negatur uniuerſalitas orationis & ideo adhuc eſt
uniuerſalis ſed negatur actus uerbi in omnibus ad quos
uerbū refertur & ideo equipollet huic homo currit &
ppea eſt ſol.ad primum quia falſum eſt dicere ꝙ uno nō
exiſtente hærede,uerum ſit dicere Titium & Seium non
eſſe hæredes quia cum iſta ꝓpoſitio equipolleat huic,ſi
nec unus nec alius ſit hæres uel ſi neuter ſit hæres, requi
rit ꝙ nullus ſit hæres non obſt.tex.in.d.§.cum ita,ga cre
doꝙ tex.ille deceperit iſtos doct.nā ibi fuit dictum ſi ſti
chum & pamphilū non dederis & ſic copulatiua eſt de
eo,qđ eſt a parte p̄dicati & negatiua opponitur ɣbo qđ
p̄cedit in cōſtructione ipſam copulatiuā igitur ſequitur
ꝙ licet quoad ſcripturā ſit poſtpoſita,quia tn̄ in conſtru
ctione eſt p̄poſita facit ꝙ equipollebit ſuæ cōtradictoriç
&ſic diſiunctiuæ negatiuæ &conſequenter lumit ex par
ticulari nā ſicut negatio p̄poſita uniuerſali deſtruit illam
uniuerſalitatē & facit illā particularem & propoſita par
ticulari facit illā uniuerſalē, ſic negatio p̄poſita copulati
uæ faciet ꝙ non ſit amplius copulatiua ſed equipolleat
diſiunctiuæ & p̄poſita diſiunctiuæ ꝙ non ſit amplius di
ſiunctiua ſed equipolleat copulatiuæ ut ſupra dixi cōclu
ſio ergo erit ꝙ ſi ſit copulatiua negatiua in duabus ora
tionib.ꝙ eo caſu erit uniuerſalis negatiua uniuerſalē ap
pello quoad copulata ꝓut facit Bar.in.d.§.utrum ſi uero
copulatiua ſit in eadē oratione,& negatio ſit poſtpoſita
ut in hoc caſu ſi titius & ſeius hr̄des non erūt & tūc idē
ga ſtabit in uim copulatiuæ uniuerſalis,ga negatur actus
ɣbi in iis omnib.ad quos refertur. Aut uero negatio eſt
p̄poſita& tūc dicetur particularis & equipollebit diſiun
ctiuæ ga non negatur actus ɣbi in his omnib.copulatis
ſed negatur concurſus copulatorū qui concurſus deficit
ſi in uno deficiat & hoc ultimo modo poteſt ꝓcedere
opinio Imo.Alex.Card.Soc.& Mod.& ita loquitur tex.
in.d.§.cum ita & iō ſi dictū ſit,ſi non titius & ſeius ē hæ
res erit particularis et equipollebit diſiūctiuæ.Circa ſecū
98 dū caſū qn̄ coniunguntur ꝑ ſignum uniuerſale† et aduer
te,quia appello ſignū uniuerſale, qđ cōp̄hendit oēs il
los.ad quos refertur ɣbū diſpoſitiuum & ſic ſi de duob.
agitur ambo,uterq;,neuter , quoad illos duos erūt ſigna
uniuerſalia ſicut omnis nullus & glibet &ſic qn̄ ſit dictū
inſtituto titiū & ſeiū hæredes & ſi oēs hæredes nō erūt
uel ſi ambo uel ſi uterq; uel ſi glibet hæres non erit, uel
ſi neuter hæres erit & hoc caſu firma eſt concluſio Bart.
hic in ſi &omnium ſcrib.magis cōiterꝙhęc conditio ſit
uniuerſalis nec poſſit in uno tm̄ uerificari,ſolū Imo.hic
& Pollitus in d.ſuo tractatu dubitarūt ga uno non adeū
te uerificata fuit conditio,ſi oēs hęredes non erunt uel ſi
ambo hæredes non erunt,ga non oēs ſunt hæredes nec
ambo ſunt hæredes.d. Ripa hic diſtinguitꝙ ſi ſit ſignum
mere collectiuū ut ambo cūcti & uniuerſi & eo caſu uult
ꝙ ꝓcedat opinio Imo.&Pollit,ſi ɣo ſit ſignū qđ poteſt
ſtare collectiuæ & diſtributiuæ ut dictio oēs p̄dicti.& in
fraſcripti & ſimiles nā dictio omnis licet in ſingulari ſit
diſtributiua ut l.moſchis infra de iure fiſci,tn̄ in plurali ē
collectiua l.non diſtinguemus.§. cum in plures ſupra de
arbitris.l.ſi ſeruus § ſi pluriū ſupra ſi gs cautio&in.l.hoc
arti.ubi Bar ſupra de hęred.inſt.& hoc caſu uult ꝙ ꝓce
dat cōis opinio ga licet pluralis numerus ſui natura ſtet
collectiuæ tn̄ in caſu noſtro ſtabit diſtributiuç exquo ne
gatio eſt poſtpoſita & facit æquipollere ſuæ contrariæ.
&iſta ſi oēs hęredes ñ erūt equipollebit huic ſi nullus hç
res erit ſed aduerte tu,ga idē ut in dictione oēs ꝙ in di
ctione ambo ꝓut ē tex.in.l.ſi ſeruus.§.ſi pluriū ſupra ſi gs
cautio.ubi uno ñ dato uerūm ē oēs nō eē datos.&ſic ue
rificatur in uno illa collectiua negatiua,iō hęc ſi oēs hæ
redes non erunt uerificabitur in uno & ꝑ illum tex.uide
tur confundi iſta cōis concluſio Bar.& aliorum. Iſtis tn̄
non obſtantib.concluſio Bar.& cōis eſt ɣa ꝙ ſiue dicat
ſi ambo ñ erūt hęredes uel ſi oēs non erunt hęredes uel
ſi glibet,uel ſi uterq; uel ſi utriq; ꝙ uno non exiſtente hę
redes non poſſit ɣificari & ꝙ iſta ꝓpoſitio ſit uniuerſalis
non aūt particularis nā ſic ut iſta oēs uel ambo ſūt hære
des; eſt uniuerſalis ſic iſta oēs uel ambo non ſunt hęre
des erit uniuerſalis negatiua exquo negatio ē poſtpoſita
l.legitimos.§.an ergo & l. obligari ſupra de autho.tuto.
Bar.in d.§.uerū in ſi.nā hic negat actus ɣbi pęnes quoſ
cunq; ad quos refertur ergo ut ut ſit ɣa hæç uniuerſalis
negatiua requiritur ꝙ in quolibet uerificet non ob tex.
in d.§.ſi pluriū ga ibi ēt eſt negatio p̄poſita in conſtru
ctione,ǭuis in ſcriptura ſit poſtpoſita quia dictū fuit oēs
ſtatos non eē ita ꝙ,li oēs,regitur a parte p̄dicati ut dictū
fuit ſupra bene admitto , ꝙ ſi dictū fuiſſet ſi non oēs uel
non ambo uel nō uterq;uel non glibet erūt hr̄des ꝙ hoc
caſu uerificaret in uno,&diceretur particularis nec dicet
aliquo caſu ſubſtō facta collectiuæ ſed potius fcā in de
fectū collectiuæ affirmatiuç,ga facta in caſu quo falsū ſit
ꝙ uterq; uel ois.uel ambo,uel glibet ſint hæredes ergo
&in caſu in quo alter tm̄ non ſit hæres ſed ubi negatiua
ē poſtpoſita tūc dicet ſubſtō fcā collectiuæ ga non fcā in
defectū collectiuæ.ſeu uniuerſalis affirmatiuç ſed in caſu
quo uniuerſalis ſeu collectiua negatiua uerificetur.Non
obſt.ſi diceres,ꝙ ga ſit nomē collectiuū,ambo, cūcti uel
uniuerſi tō illi plures hn̄tur tanq̄ unū corpus .l. interdū
ſupra de hæredi.inſtit.l.ſi pater ſupra de uulg.l.ſi gs titio
ſupra de uſufru.accreſcen.&iō ſicut ſi ɣbū affirmat actus
ɣbi attribuit oibus ſimul non ſingulis ut ꝑ glo.&doct.in
l.ſi pluribus ſupra de leg.ii ſic ſi ɣbū negatur actus uerbi
uidet auferri ab oibus cōtētis ſub noie collectiuo ſimul
non ſingulariter & ſic dū dico ambo cūcti uel uniuerſi
non ſunt hęredes uideor auferre actū ɣbi ab oibus ſimul
non a ſingulis,iō qn̄ non oēs ſimul ſūt hęredes ǭuis aliq
ſint dici dēt uerificata. Nā uidet ꝙ quoties ſumus in ɣ
bo cuius actus conuenit cuilibet ſeparati & diuiſim nō ē
dr̄ia,utrū ſit nomē collectiuū,uel diſtributiuum,ſed ſolū
inſpicimus an ſit uniuerſale. uel non nā non ē dr̄ia inter
hęc duo glibet audit uel oēs audiunt ut patet nec in his
duob.ambo audiūt uel uterq; uel cūcti uel uniuerſi audi
unt ſeu legūt ga actus ɣbi conuenit ſingulis de ſe, ſic nō
ē dr̄ia utrū dicamus ambo ſūt hęredes uel utriq; uel oēs
uel cūcti uel uniuerſi uel glibet ſunt hæredes exquo idē
ſēp ſignificat cū actus ɣbi ſingulis conueniat de ꝑ ſe nō
coniunctī ſicut ergo ɣbū in affirmatiua iſta ambo ſūt hæ
redes cūcti ſūt hęredes refert ad ſingulos idēēt ē,ſi illud
ɣbū neget ga aufert actus ɣbi a ſingulis ſicut ſingulis at
tribueret ſi foret affimatū & iō ſtabit ſēp hoc caſu uniue
ſaſr ut dixi & differentia inter nomē collectiuū & diſtri
butiuū q̄ cōſtituūt glo.& doct.in.d.l.ſi plurib.ꝓcedit qn̄
actus uerbi poteſt intelligi ꝙ non ſingulis attribuatur,
ſed omnibus ſimul ut illo exemplo ambo trahunt trabē
uel quilibet trahit trabem uel ambo dent decem ut ibi
habetur non in eo caſu in quo actus uerbi non poteſt at
tribui niſi ſingulis ut ſtatim dixi & ideo merito nec Bar.
nec doct.in hac materia faciunt differentiā inter nomen
collectiuum & diſtributiuum , ſed ſemper uolunt idem
eſſe dummodo utrunq; ſit uniuerſale & notabis illum
tex.in.d.§.ſi plurium quia ille tex.probat id,quod ſupra
diximus,uidelicet ꝙ licet in ſcriptura negatio poſtpo
natur dummodo in conſtructione ueniat præponenda
habet eundem effectum ꝓut ſi expreſſe eſſet præpoſita.
¶ Tertio modo conditio poteſt cenſeri uniuerſalis,
99 † ita quòd non uerificetur in uno , quando ſit indiffi
nite concepta , puta ſi prædicti hæredes , non erunt
tum quia regulariter equipollet uniuerſali .l. ſi pluri
bus ſupra de lega. ii. tum quia intelligendo prout uer
ba ſonant in ſenſu plurali , requiritur quòd in omni
bus, ad quos refertur , uerificetur . & ita uult Barto. hic

dum opponit de.l.quis. Non obstat q de pprio significatu resoluitur ẽt in suas singularitates, ut pbat tex.in.d.l.falsa.§.fi.in uerbo oportet ut late supra dixi nam sol.ẽ q resoluitur ex proprio significatu si duplex dispõ, seu effectus quos respiciat ipsa pluralitas sint expressi, & ex ꝟbis significentur ita procedit tex.in.d.§.fi.alias uero si sit tantum unicum uerbũ dispositiuũ nec debet illud necessario duplicari ex natura rerum, uel personarum ad quas refertur prout hic, tunc ex pprio significatu non potest resolui in suas singularitates ut dixi supra in euidẽtialib. Ex pdictis ergo potes cognoscere qñ conditio erit particularis & quando uniuersalis qđ ab aliis non declarat & uidetur necessarium p resolutione huius quæstio. sup quib. cogitabitis. Hactenus uidimus, q ubi sit duplex ꝟbum dispositiuũ q significabitur duplex substitutio, & sic quoties conditio substitutionis, quæ refert ad oẽs quib. facta sit substõ sit particularis, q significat duplex substõ ex ꝟbis & dicetur separatim facta ubi uero sit unicũ ꝟbũ dispositiuum & conditio substitutionis q̃ refertur ad oẽs quibus facta fuit substitutio, sit uniuersalis, nec uerificari posset ex proprio significatu in uno tantum tunc significabitur unica substitutio & dicetur simul facta.

100 ℭ Superest, ut uideamus † an uulgaris dicatur facta separatim an simul quando licet sit unum uerbum dispositiuum tamen dictũ esset expressim quib. fieret substõ uel quia hæredes pnomina ppria uel p relatiuũ uel p nomẽ collectiuum fuissent deducti in dispositione ipsius uulgaris puta qa testator institutis titio & seio dixit titio & seio substituo, uel quib. substituo uel utriq uel cuilibet substituo primo casu, quando dictum fuit titio & seio substituo uideretur dicendum, q sit separatim facta & q sit duplex substitutio, nã illa copulatiua titio et seio substituo debet resolui in suam solutam, uidelicet titio substituo, & seio substituo l. sæpe infra de uerb. sig. et dicit Barto. in.d.§. utrum, q ubi copulatiua ponitur inter duo substantiua, quæ stant, per se principaliter, tunc resoluitur in suam solutam ideo sequitur quod dicatur separatim facta quia resoluendo illam in suam solutam, duplicatur uerbũ dispositiuum substituo Bar.in.l.re coniuncti, col.v.uersi.secundo principaliter quæro supra de lega.iii.& ideo Cor.in d.l.pe.C.de impub.tenuit q si dictũ esset titio & seio filiis meis substituo in pupillari, q post mortem primi admitteretur substitutus & sic q censeretur separatim facta & ita intelligit tex.in.l.uel singulis supra de uulga.quis Bal.in.l.i.ad fi.C. de cond.inser. & Alex.cons.clxxv.col.ii.lib.v.tenuerint, q si esset pupillaris facta duob.filiis sigillatim in diuersis orationib. q tunc post mortẽ primi admitteretur substitutus & procedit tex.in.d.l.uel singulis si uero sigillatim in eadẽ oratione licet uideretur separatim facta tamen post mortẽ primi non admitteretur substitutus, si superesset psona quę ex præsumpta mente illum excluderet utcunq; sit sentiũt q uideatur separatim & sigillatim facta ex pprio significatu ipsa substõ immo in fortiorib. terminis tenuit Bal. in.d.l.pen.C.de impuberum q si ẽt dictum tantũ fuisset quibus substituo, q diceretur hoc casu separatim singulariter facta & q altero non existente hærede admitti deberet substitutus, quia illa substõ dicetur soluta, ex quo illud relatiuum quib. refert suas singularitates & habetur ac si propriorũ nominum esset facta mentio, ut dicit idẽ Bal.post Pe.& Bar.in.l.fi.C.de impuberum per text. in.l.antepe.§.lucius supra de lega.ii.sequitur Ripa hic, reprobando pp id Corn.in.d.l.pe.qui dicebat q si in uulgari institutis titio & seio dictum sit, eis substituo, q uno repudiante non ideo admitteretur substitutus, quia haberi debet ac si dictum fuisset titio & seio substituo, quo casu ista oratio esset soluta, immo noluit, quod etiam si esset dictum, cuilibet uel utriq substituo, quod hoc casu resolui debuisset in suam solutam & diceretur separatim & singulariter facta.

ℭ Ego mõ credo in uulgari substõne quoties sit unicũ ꝟbum dispositiuũ licet sit dictum Titio & Seio substituo siue solum quib. substituo, siue utriq, uel cuilibet substituo nunq̃ dicatur separatim facta, sed simul Moueor quia cũ hic possit intelligi unica substõ q̃ sit cõis utriq hæredi, & sic q̃ censeatur facta in defectum primi gradus, sequit q uerbũ dispositiuũ substituo non referatur ad singulos insolidum, quia stat conclusio in iure q ubi coniunctio sit plurium personarũ seu locorum & sit unicum ꝟbum dispositiuũ, si ita põt intelligi, ut ad coniunctos non esse eatur insolidũ, eo casu non resoluitur in suã solutã & cõiunctio dicetur facta in eadem dispositione non in pluribus de locis ẽ tex.in.l.ii.§. si qs ita supra qđ certo loco, de psonis est tex.in.l.hmõi.§.si Titio in.l.si duob.§.i.cũ infinitis concord.supra de leg.i. sic ẽ in pposito nostro põt intelligi, q ꝟbũ substituo, non referatur ad singulos insolidũ, sed ad oẽs simul ideo induciẽ unica substõ, non duplex, nec dicetur separatĩ facta, sed simul & tãto magis qa dũ coniuncti plurib. substituit, uidet, ut dicit Bar. testõe illos plures quib. coniuncti substituit expssisse tanq̃ unũ corpus.l.unica.§.his ita.C.de cad.toll. facit quia quoties oẽs psonę hæredũ institute in prio gradu nominãtur, habere ac si ipsius gradus facta fuisset mẽtio, ut p Soc.post alios quos refert in.l.iii.§.filius col.i.supra de lib.& posthu.& idõ hoc casu haberi dẽt, ac si prio gradui facta sit substõ & in defectũ primi gradus & pprea non eẽt opus soluere istã copulatiuã in suã solutã nec q duplicet uerbũ dispositiuũ.& ita credo fuisse de mente cõiter scribẽ. dũ absolute dicũt, q si facta sit uulgaris plurib. copulatiue uel simpliciter, requiritur conditionẽ existere in psona utriusq;& sic dicat simul fcã nõ separatĩ nã ñ distinguit an illa copulatiua sit in extremo cõditionali an in extremo dispositiuo, qd mõ sit in pupillari.& in fideicommissaria, qñ simul, & qñ separatĩ dicẽtur factæ, dicetur infra.

101 ℭ Circa scdm pricipale, † an uere sint conclusiones Bar. quarũ prima est, ut uidistis, q si separatim plurib. facta sit substõ, in cuiuscũq; psona existat conditio habeat locũ substõ, sequitur oẽs scriben.hic, & in.d.l.pe. & in.l.i.supra de uulg.& ita intelligitur tex.in.l.pe.supra de iniusto rupto in.l.pater filiã.§.fi.supra ad.l fal. scdm cõem intellectũ in l.si posthumus.§.nã & cum duob. supra de libe. & posth, rõ satis constat ex iis, q̃ dixi in euidentialibus, nam cũ ꝟba hoc casu significent duplicẽ substitutionẽ, & ille plures conditiones uel expressæ, uel subintellectę in ipsa uulgari qa tot sunt conditiones, quot psonę hęredũ, quib. si substitutio respiciãt diuersos effectus, qa conditio, si seius hæres non erit, respicit substitutionẽ in psona Seii, conditio, si titius hęres non erit respicit substõnẽ in psona titii, sequit q non requiratur concursus, & q eo casu non põt haberi p una conditione, sed p plurib. d.l. si hæredi plures supra de cond.inst. & late dixi supra in euidentialib.& ex hoc habes non tm̃ si testator dixit, si titius hæres nõ erit substituo & si seius hęres non erit substituo, uel si titius & seius hędes non erunt substituo titio substituo & seio substituo, altero repudiãte in psona eius habebit locũ substitutio, sed ẽt si dictũ sit, si qs hęres non erit, uel si non ambo, uel si non uterq;, uel si nõ oẽs hęredes erunt ppponẽdo negationẽ rõ est, qa hoc casu semper dicet cõditio sumi ex particulari, non ex uniuerso, nec ista conclusio erit contra Bar. hic dũ loquitur de substõne facta collectiuæ, qa in casu nostro, quis nomen collectiuum ambo oẽs uterq; & sic de aliis sit deductum in substitutione, tamẽ ipsa substitutio non dicetur facta sub nõie collectiuo, nec collectiuę. quia dum dicitur si non ambo, uel si non oẽs substituo dicetur substitutio facta in defectum collectiuæ affirmatiuę, quæ cum deficiat ex eo qa unus uel alter repudiat, iccirco dicetur facta particulariter, uel disiunctiuæ, qa non est facta sub conditione negatiua, in qua actus uerbi negetur in quolibet contento sub nomine collectiuo, sed in ea negatiua, in qua actus

uerbi negetur in altero tantum & ideo nõ dicetur facta
sub conditione negatiua, quæ stet collectiuæ, seu uniuer
saliter sed sub ea, quæ stet disiunctiuæ, seu particulariter
casus est in.d.l.si seruus.§ si plurium supra si quis cautio.
Idem dico, si dictum esset si non Titius & Seius erunt hę
redes, ut dixi supra nec hoc casu, ista conclusio dicetur
contra Bar. quia Bar. loquitur qñ substitutio fuit facta cũ
copula & illa substitutio est facta sub conditione negati
ua, in qua actus uerbi negatur in quolibet copulato, ita
ꝙ copula retineat uim copulæ sed ista conditio negati
ua casu nostro non negat actum ũbi in quolibet copula
to, sed in altero tãtum ideo copula illa in actu negandi
stabit magis disiunctiuæ & ista substitutio potius dicetur
facta in defectum copulatiuæ affirmatiuæ, q̃ in euentum
conditionis negatiuæ, quæ stet negatiuæ in quolibet co
pulato & neget actum uerbi in quolibet copulato, sic di
co ubi esset facta substitutio alternatiuæ & illa alternati
ua retineret ꝓpriam naturam, prout quando in diuersis
orationibus, uidelicet si Titius hæres non erit, uel si Seius
hæres non erit substituo, uel in eadem oratione, negatio
tamen sit postposita, quia dictũ sit, si Titius uel Seius hæ
redes non erunt substituo dicta.l.si is qui ducenta.§. fin.
sed si nõ staret alternatiuæ sed copulatiuæ, quia negatio
esset proposita, & dictum fuisset, si non Titius uel Seius
erit hæres substituo nã tunc, quia erit substitutio facta in
defectum alternatiuæ affirmatiuæ, dicetur facta potius
sub copulatiua negatiua, q̃ sub disiunctiua negatiua quia
non aliter potest deficere affirmatiua disiunctiua nisi ue
rificet copulatiua negatiua. Et si recte cogitabis, ista oĩa
sunt uera & probantur apertissime ex prædictis nec sunt
101 contra mentem Bart. & antiquorum. Istud tñ quod fuit
dictum in uulgari facta disiunctiuæ, uidelicet ꝙ si in ꝑso
na cuiuslibet existat conditio habeat locum substõ limi
tatur ut non ꝓcedat, qñ esset facta duob. filiis, eo quia tũc
altero existente hr̃de excluderet substitutus ita limitant
cõiter doct. ut dixit Alex. hic & seq. arti. pupillaris & So
ci. hic col. viii. uersi. iii. limita. Fundat primo ista cõis li
mitatio ꝑ tex. in.d.l.si is qui ducenta.§. item si pr̃. Scđo q̃a
fauore filiorũ alternatiua debet resolui in copulã.l. gñali
ter in prin.C. de inst. & subst. & .l. lucius supra de hr̃di. in
stit. Tertio quia ꝑsumit ꝙ testator uelit ꝑferre filiũ extra
neo substituto: d.l.pe. & l. cũ acutissimi.C. de fideicõ. cõ
trariũ, ꝙ imo altero existente hr̃de admitti debeat substi
tutus q̃uis ista alternatiua substõ sit facta duob. filiis illius
testãtis, tenuerũt Imo. & Soc. hic & rñdent ad ea, q̃ addu
cunt ꝓ cõi & primo ad tex. in.d.§ itẽ si pater, ꝙ ibi illa
alternatiua substõ non interpretat copulatiua speciali fa
uore filiorũ, sed q̃a ꝓcesserat institutio alternatiua de ip
sis filiis, q̃ declarat ꝙ substõ facta alternatiue ipsis filiis de
beat resolui in copulã sicut pęnalis stipulatio declarat a
conuẽtionali ꝓcedenti, ut dicit in.d.l.si is q ducẽta.§. cũ
ita nã cũ alternatiua institutio uocet unũ insolidũ, neces
se ẽ, ꝙ altero adeunte deficiat substõ, cũ is q adiuit totũ
cõsequat & cõsequẽter ꝙ resoluat in copulã ipsa substõ;
concepta sub condõne alternatiua. Non obst. si replica
res ꝓut dicebat Soc. in.d.§. itẽ si pater. ꝙ pęnalis stipula
tio põt declarari ꝑ conuẽtionalẽ, q̃a est accessoria, secus
in substõne uulgari, q̃a cũ sit eq̃ principalis, ꝓut ipsa insti
tutio, ut declarãt Bar. Bal. & alii in.l. iii.§. fi. supra de lib.
& posth. idcirco non dẽt declarari ꝑ ipsã instõnẽ nã sol
ẽ q̃a cũ sit necesse, uel ꝙ substõ declaret institutionẽ, ut
non uideat q̃libet insolidum uocatus ubi unus solus uel
let succedere ꝓut ẽ de natura alternatiuę instõnis.l. si ita
supra de lib. & posth.l. clemens supra de hęredi insti.l. si
ex toto.§.i. supra de leg. i. aut uero necesse ẽ, ꝙ instõ de
claret substitutionẽ, ne habeat locũ altero tm̃ existẽte hę
rede q̃uis de natura sui habuisset locũ, iõ potius dẽt de
clarari substõ ꝑ institutionẽ q̃ econtra, q̃a licet habeamus
ꝙ substõ nũq̃ alteret naturã institutionis.l. si.§. i. uersi. ꝙ
si pure supra de uulga. habemus tñ ꝙ institutio impedit
ne substõ possit habere effectũ, quoad possit esse locus fi
lii instituto .l. q̃diu la p̃ria supra de acq. hæredit. & istũ in
tellectũ dedit Bar. ad tex. in.d.§. itẽ si pater, ex quo sequi
tur, ꝙ si qs instituisset posthumũ filiũ seu filiã extranei et
substituisset alternatiuæ, ꝓut ibi, ꝙ tñ ꝓcederet decisio il
lius tex. & haberi dẽt, ac si eẽt substõ facta sub conditione
copulatiua. Alex. tñ impugnat hãc sol q̃a illa alternatiua
institutionis, cũ ponat inter ꝑsonas honoratas debet re
solui in copulã.l. cũ q̃dã.C. de uer. sig. & licet Soc. hic rñ
deat uno mõ uidelicet, ꝙ iõ ibi nõ resoluitur in copulã
q̃a ponit inter ꝑsonas honoratas respectu futuri euentus
iõ ante illũ futurũ euentũ & sic anteq̃ nascat, nõ resoluit
in copulã tñ iudicio meo melior sol. ẽ, ut dicamus, ꝙ ita
demũ ꝑ.l. cũ q̃dam alternatiua posita inter duas ꝑsonas
honoratas dẽt resolui in copulã, si uterq; uult admitti ad
cõmodũ relicti q̃a eo casu, quo uterq; uult consequi reli
ctum testator uidetur utrũq; uocasse copulatiuæ, sed ubi
unus tm̃ uult admitti, is tm̃ uidet uocatus, non alter & al
ternatiua stat in sui natura, ita ẽ tex. ibi in.d.l. cũ q̃dam in
his ũbis, ut unũ inducat licet aliũ non expellat & in exẽ
plo, qđ dat de interdicto, qđ ui aut clã, nam sicut eo casu
sensus est, ꝙ detur interdictũ ex capite, qđ ui, si ui tantum
factũ sit ex capite, qđ clam, si clã solum factũ sit, si & clam
& ui factum sit, ꝙ detur ex utroq; capite, ita ꝙ solum sta
bit copulatiuæ in casu quo concurrant, sic in casu quo te
stator dixit, instituo Titium aut Seiũ Titiũ instituo, si so
lus Titius uult succedere Seiũ, si Seius uult succedere & si
uterq; uelit succedere, utrunq; instituo, adeo ꝙ solũ casu
quo concurrunt uideri possunt copulatiuæ instituti, sed
ubi non concurrunt, uideri debent alternatiuæ instituti,
& ideo infero, ꝙ ẽt ꝙ duo siue filii siue extranei iam na
ti, fuissent instituti alternatiuæ, ꝓcederet tñ decisio illius
tex. ut altero tm̃ adeunte excluderetur substitutus, prout
uoluit Bar. ibi & Imo. hic licet Alex. & Soc. hoc casu ue
lint oppositum ex quo cum uterq; institutus non concur
rat, sed alter tm̃ uelit succedere illa alternatiua non resol
ueretur in copulam per tex. in d.l. cũ quidam. Ad tex. in
d.l. generaliter in prin. & in.d.l. lucius respondent Imo.
& Soci. ut hic per eos. Quid debendũ ? Ego multũ dubi
103 to † de ista cõi limitatione, q̃a nullus est tex. qui ꝓbet, ꝙ
speciali fauore filiorũ alternatiua debeat resolui in copu
lam nam tex. in.d.l. generaliter in prin. minime probat,
ꝙ decisio illius tex. procedat, eo quia alternatiua resolui
tur in copulam, sed tex. ponit aliam rationem. in his uer
bis ut incertus successionis morientis exitus uideatur
certo substitutionis uel restitutionis fine concludi, quæ
uerba licet sint obscura, non tñ possunt recipere, aliũ sen
sum q̃ istũ uidelicet, ut incertus successionis morientis
exitus, hoc ẽ incerta spes succedendi illi defuncto ex cã
illius fideicommissi, uideatur concludi, hoc ẽ terminari,
sub certo fine substitutionis uel restitutionis hoc est sub
certa reuocatione illius dispositionis, seu substitutionis
fideicõmissariæ & sic idcirco requirit ꝙ neutrũ ibi cõtin
gat ad hoc ut fideicõmissũ debeatur, q̃a ille conditiones
si sine filiis, uel sine nuptiis, uel sine testamento decesserit
potius cẽsent adiectæ ad reuocationẽ fideicõ. q̃ ad indu
cendũ fideicommissum, & sic habetur ac si dictum eẽt ꝙ
fideicommissum deficeret si filios susceperit aut nuptias
contraxerit seu testamentum confecerit & cum reuoca
tio sit facta alternatiuæ necesse est ꝙ neutrũ fiat ad hoc
ut cesset reuocatio & fideicommissum debeatur. Ratio
uero cur sint seu censeantur adiectæ ille conditiones po
tius ad inducendum reuocationem fideicõmissi q̃ ad in
ducendũ fideicõmissum patet ex pluribus. Primo quia
actus qui resultat ex defectu earum conditionum censet
potius ratio seu causa cur sint adiectæ conditiones q̃ ad s
implementum dictarum conditionũ declaro illa condi
tio si sine liberis, tõ censetur adiecta ex quo uoluit præ
ferre filios grauati illi fideicommissario.l. filiusfamilias
§. cum quis supra de lega. i.l. lucius supra de hæredit.

insti.& sic propter existentiam filiorum,& actum qui re
sultat ex defectu conditionis,resultat causa & ratio, ꝓ
pter quàm nolit fideicommissum deberi,non autem cen
setur quod defectus filiorum sit causa & ratio constituen
di fideicommissum sic in ea conditione si sine testamen
to,nam ideo dicitur adiecta,non quia omissio testamen
ti sit causa & ratio inducendi fideicommissum , sed quia
hæredes testamentarios uoluit præferre fideicommissa
rio & sic magis dicetur adiecta,quia confectio testamen
ti est causa.seu ratio cur nolit fideicommissum deberi sic
in illa,si sine nuptiis, nam defectus nuptiarũ minime po
test dici causa seu ratio inducendi fideicommissum sed
ideo dicitur adiecta,quia contractio nuptiarum sit causa
&ratio propter quam uelit fideicommissum retractari et
non deberi,quia uelit ea bona posse alienari libere pro
oneribus matrimonii & ideo duo necessario colligun
tur primum quod quia constat istas conditiones esse ap
positas propter illum effectum qui resultat à contrario
sensu ex defectu ipsarum conditionum, haberi debet ac
si illi effectus essent deducti in conditione , nam magis
conditio uersatur circa effectum , propter quem constat.
quod fuerit adiecta, quam circa formam uerborum .l. si
ita liberis infra quando dies legati cedat & l. mulier in
prin.supra eo:l.si mater.C.: de insti.& substi. & quæ no.
per docto.in.l.gallus .§. & quid si tantum supra de lib.et
posth.dum communiter concluditur , quod omni casu
quo constat aliquam conditionem fuisse adiectam tanq̃
necessariam ad aliquem effectum possit impleri per equi
pollens,& sic dummodo effectus sequatur, dicetur con
ditio adimpleta.quamuis non sit adimpleta,iuxta formã
uerborum sed tantum iuxta formam effectus, ꝓpter quẽ
constat fuisse appositam.Secundum quia isti effectus pro
pter quos sint adiecte iste conditiones fideicõmisso ma
gis conueniunt reuocationis illius,quam ad inducendũ
fideicom.ꝙ ideo faciant conditionem potius circa re
uocationem fideicom.quam circa inductionem arg.eo
rum quæ no.Bar.per illum tex.in l.fi.,§. seio supra de le
ga.ii.in.l.seio.§.caio supra de fun.instr.in.l.iulius paulus
supra de cond.& demon.facit tex.in.l. quæ conditio su
pra eo.tit.de cond. & demon. & de hoc uidetur casus
in.l.si peculium fi.infra de sta.lib.in his ꝟbis,non enim
contra uoluntatem testantis adimitur ei libertas nam sic
expresse uuit.qđ illa conditio,si hæres eius non manumis
serit,sit adiecta ad ademptionem libertatis date directo
in testamento, puta si manumisserit adimo , ad idem est
tex.in.l.ratum infra de solut.in his uerbis.cum de repel
lendo legato quæreretur,exemplificando ut per glo.ibi,
quia sit dictum,si hæres non dederit fundum.det decem
innuitur enim ex hoc,ꝙ per hanc dationem tractat hæ
res,ut legatum repellat, & sic ꝙ hæc conditio sit apposi
ta ad repellendum non ad inducendum legatum, & idẽ
uidemus ꝙ tex.in.l.ex facto .§.si qs autem supra eo.titu.
disponit,ꝙ ubi pater grauatus,& filius eadem ruina de
cesserunt, ita qđ nõ apparet quis super uixerit an hæres
grauatus,uel eius filius, quod cõditio fideicommissi di
cetur adimpleta.quia non apparet quod sit defecta nam
necessario considerauit text. ꝙ dum non apparet filios
existere certe non apparet adesse ratione propter quam
uelit fideicommissum reuocari,& ideo cessat reuocatio
fideicommissi & cõsequẽter fideicommissum procedit,
& ideo optime Bar.ibi quem ibi sequuntur Ang.& Pau.
de Cast.&idem Bar.in.l qui duos .§. cum in bello supra
de reb.dub.Pau.de Cast.in l.si inter uirum eo.tit.de reb.
504 dub.Alex consi.xx.in fi.lib.i.& consi.xxix.lib.ii. † con
cludunt ꝙ fundamẽtum intentionis hæredis grauati qui
uult excludere fideicommissarium est, ꝙ grauatus deces
sit cum liberis.& ideo onus probandi , quod decessit cũ
liberis,pertinebit ad ipsum, non autem onus probandi,
quod sine filiis decessit spectabit fideicommissario, quia
non est fundamentum suæ intentionis. Nam Bar.præ

supponit quod sint adiecta propter reuocationem fidei
commissi & cum reuocatio sit ad commodum grauati,
& fundamentum suæ intentionis, ideo tenetur probare
quod is effectus interuenerit ꝓpter quem testator uelit fi
deicommissum retractare,nam si essent adiecte ad indu
cendum fideicommissum onus probandi necessario spe
ctaret fideicommissario,& quia esset fundamentum suæ
intentionis quamuis esset negatiua ut notanter declarat
Bar.in.l.in illa infra de uerb.oblig.& ideo alias & bene
in rub.C.qui admmitti defendebam opinionem eorum
qui tenebant ꝙ onus probandi tẽpus superesse non spe
ctaret illi qui agnouit bono.possess.ex quo conditio tem
poris in decretali bono.poss potius est adiecta ad finien
dum,seu reuocandum decretalem, quam ad inducendũ
l.i.,§.decretalis in his uerbis, tempore finire potest infra
de success.edicto & ideo spectabit illi qui dicit illam esse
finitam seu retractatam ꝑ lapsum temporis,quamuis Bar
bat.& Dec.in.d.rub. uelint ꝙ spectet onus probandi illi
agnoscenti,sed non aduertunt ad hoc, & profecto neces
sario debendum est,ꝙ iste conditiones faciant fideicom
missum conditionale solum respectu reuocationis fidei
commissi,non circa existentiam fideicommissi,nam si se
cus diceremus,sequeretur ꝙ quia ille conditiones,de qui
bus in.d.l.generaliter non possint deficere nisi ex facto
hæredis, quod ideo semper haberi debet pro adimple
tis.l.iure ciuili supra de cond.& demon .l. iure ciuili in
fra de reg.iur.debendũ est igitur ꝙ ex quo sunt adiecte
circa reuocationem fideicommissi , quod ideo non pos
sunt haberi pro adimpletis ad inducendum fideicõmis
sum conclusio ergo erit,ꝙ quia ille conditiones de qui
bus in.d.l.generaliter sunt adiecte potius,ex quo actus,
qui resultat a contrario sensu uerborum est ratio & cau
sa contemplatione cuius uelit fideicommissum retracta
ri,& ideo sint adiecte propter reuocationem fideicom
missi,magis quam ad inducendum fideicommissum, ꝙ
ideo censeri debet ac si alternatiue fuissent adiecte ad re
uocationem fideicommissi,ut sensus sit,si filios suscepe
rit,uel nuptias contraxerit uel testamentum fecerit nolo
fideicommiss.deberi & ideo si requiritur,ꝙ neutrum fiat
non est quia alternatiua resoluat in copulam.sed quia il
le conditiones alternatiue uideri debẽt adiecte ad reuo
cationem fideicom.non propter fauorem filiorum. sed
quia actus propter quem sunt adiecte conueniunt reuo
cationi fideicom.& sic intelligi potest dictum Saly.in.d.
l.generaliter . dum dicit ꝙ ideo ibi requiritur ꝙ neutrũ
fiat,exquo conditiones sunt negatiuæ & in defectum al
terius conditionis inducitur unum in cuius existentia p
sumitur ꝙ testator nolit fideicommissum deberi, uideli
cet uel existentia filiorum,uel contractio nuptiarum,uel
confectio testamenti,ita ꝙ sentit rationẽ esse,quia is tex.
loquitur de illis conditionibus negatiuis, quæ ideo ap
ponuntur,quia in defectum ipsarum inducitur quoddã
propter quod testator uult fideicom. reuocari & sic ma
gis apponitur propter reuocationem fideicom. quã ad
inducendum fideicom.sic dico ꝙ absq; eo,ꝙ alternatiua
resoluatur in copulam defendi potest decisio Cuma. q̃
refert & sequitur Soc.in.d.§.item si pater uidelicet quod
si statutum dictet,quod si quis sine patre uel matre deces
serit talis succedat ꝙ ad hoc,ut is possit succedere neces
se est ut sine patre & sine matre decedat nam decisio est
uera , nec tamen alternatiua resolui debet in copulam,
sed ratio erit,quia statutum in his uerbis si sine patre uel
matre decedat non noluit denotare rationem propter q̃
illi deferatur successio , sed magis noluit denotare ratio
nem & causam propter quam uelit illum non admitti ,
sed excludi & ideo illa conditio si sine patre & matre
censetur alternatiue adiecta ad exclusionem illius,ut sen
sus sit succedat talis & si supersit pater, uel mater defun
cti non succedat & ideo ad hoc ut non possit succedere
satis est quod alter existat,cogita super ꝓdictis, quia cre

do uera, & ex ipsis inferri possunt infinita quæ alias de-
duai in.d.§. utrum, quæ nunc nõ refero, quia sunt extra
105 propositum materiæ nostræ † Minus tex. in.d.l. lucius
probat ꝙ fauore filiorum alternatiua resoluatur in copu
lam non enim ibi resoluitur fauore filiorum ut commu
niter arbitrantur doct. sed quia alias altera pars conditio
nis esset superflua, declaro ibi substitutio fit sub conditio
ne si frater meus hæres esse uoluerit, aut (quod abomi-
nor) prius morietur, quam meam hæreditatem adierit,
aut filium filiam ue non susceperit, cum igitur ibi sit sub
stitutio uulgaris, necesse est, ꝙ illa conditio, si hæres nõ
erit, eueniat, quia si illa deficeret, exquo institutus esset
hæres necessario expiraret illa uulgaris. l. post aditã. C.
de impuberum si igitur alia conditio, si filium aut filiam
non susceperit, staret alternatiue, esset omnino superflua
quia existentia illius primæ cõditionis, si hæres non erit
faceret quòd esset locus substitutioni & defectus illius
primæ conditionis faceret, ꝙ ipsa substitutio deficeret,
adeo ꝙ idem esset ac si solum sub illa conditione si hæ-
res non esset facta fuisset substitutio, secunda enim condi
tio nihil posset operari, quia licet existeret non tamen
esset locus substitutioni, ubi prima conditio deficeret,
quia esset hæres ille institutus & licet secunda deficeret
non tamen deficeret substitutio, si alia conditio, si hæres
non erit, fuisset uerificata si ergo debet aliquid operari,
necesse est, ꝙ illa alternatiua stet copulatiuæ, ut sic si de-
ficiat secunda conditio, deficiat substitutio, non obstan-
te, ꝙ prima extitit & ideo potuistis animaduertere, qđ
tex. in.d.l. lucius non dubitat, quin clarum sit, qđ uti sub-
stitutus non possit admitti, quia iam exquo frater fuit hę
res, expirauerat substitutio, sed solum dubitat an debeat
admitti tanquam cohæres & decidit quod non, quia fra
ter fuit institutus ex asse, sic uidemus ꝙ Pau. de Cast. con
si. cxiiii. substitutio prædicta tenuit ꝙ si fiat substitutio fi
lio, si in pupillari ætate decesserit & sine filiis eaponi de
bet uel postea sine filiis, quia alias illa conditio, si sine fi-
liis, esset superflua cum in pupillari ætate nõ possit filios
suscipere & licet Soci. in.d.§. item si pater reprobet eo re
spectu quia illa conditio non esset superflua in pupillo,
quia proximus pubertati posset filios concipere & gene
rare, tamen in hoc conueniunt ꝙ copulatiua resolui de
bet in alternatiuam & econtra, alternatiua in copulã ne
aliqua pars conditionis sit penitus superflua, tenendo
igitur istam conclusionem quam puto ueram, quòd solo
fauore filiorum alternatiua non resoluatur in copulam
nisi plura alia concurrant indubitanter uera esset contra
ria opinio uidelicet ꝙ si esset facta substitutio uulgaris al
ternatiua duobus filiis, quod altero non existente hære-
de admitti debuisset substitutus, sed tenendo quod fauo
re filiorum resolui debeat in copulam, prout est commu
nis conclusio, indubitanter etiam tenendum esset quod
hoc casu in substitutione resolueretur in copulam & al-
tero existente hærede excluderetur substitutus, nec satis-
faceret hoc casu sol. Imo. & Soc. hic uidelicet ꝙ ideo in
d.l. generaliter resoluitur in copulam, exquo agitur de
auferendo totum a filio instituto ipso inuito, quod iam
sibi fuerat acquisitum per aditionem hic uero agitur de
transferenda portione illius repudiantis, quæ nondum
fuerat acquisita illi instituto in ipsum substitutum, nam
ultra quod non probatur hanc diuersitatem casuum pos
se arguere diuersam decisionem circa decisionem illius
alternatiuæ confunditur, quia in uulgari agi potest de au
ferendo partem iam acquisitam illi instituto, nam dicit
facta etiam casu quo alter filius decederet uiuo patre qa
semper habet locum uulgaris siue institutus nolit esse hę
res siue non possit exquo præmoriatur testatori. l. gallus
in prin. supra de lib. & posthu. l. cum proponas. C. de hæ
red. inst. Barto. & Soci. in. l. i. circa tertiam speciem uulga
ris partim tacite partim expresse supra de uulga. quo ca-
su iam ex iuitate in uita patris omnia bona dici poterãt
quæsita illi filio qui superfuisset, ex quo omnium dicere-
tur quasi dominus. l. in suis supra de lib. & posthu. & sic
quoad hunc casum, quia tractaretur de auferendo partẽ
hæreditatis seu bonorum iam acquisitam illi instituto in
uita patris sui per mortem alterius fratris, debet resolui
in copulam quia militat ratio. d. l. generaliter ergo etiã
quoad alios casus debet resolui ne diuersimode illa al-
ternatiua determinetur. d. l. generaliter præterea ibi in. d.
l. generaliter resoluitur secundum communem intelle-
ctum, quamuis totum non auferatur ab instituto, nã in
substitutione fideicommissa. remanet legitima & trabel-
leanica filio grauato & in parte, quæ aufertur per substi-
tutum remanẽt actiones directæ sed in parte, quæ aufer-
tur per uulgarem nulla actio remanet, nec quota detrahi
tur, igitur est maior ratio in fideicommissaria, quam in
uulgari.
106 ¶ Secunda conclusio Bar. est † ꝙ si sit simul facta substi-
tutio uulgaris pluribus institutis, ꝙ uno tantum adeunte
excluditur omnino substitutus, quia requiritur quod cõ-
ditio existat in persona omnium, & dicitur simul facta si
ue simpliciter facta sit puta si prædicti hęredes non erũt
uel quibus substituo, uel copulatiuæ si Titius & Seius hę
redes non erunt, uel collectiuæ, seu uniuersaliter, si neu-
ter hæres erit, uel si ambo, uel si omnes, uel si uterq; hæ
redes nõ erunt substituo uel dictum sit, si nec Titius nec
Seius hæredes erunt, ut patet ex prædictis & ista conclu
sio Bart. in omni casu & membro est communiter ap-
probata & probatur concludenti ratione quando testator si
mul substituit, præsumptio est, ꝙ eo modo substituerit,
quia uelit conseruare ius accrescendi, nã dum plures con
iunctim honorauit testator, præsumitur ꝙ uelit illud in-
ducere. l. unica. § his ita uerũ. hoc ita tam uariæ. C. de ca
du. toll. igitur præsumptio est, ꝙ uelit esse unam substitu
tionem de tota hæreditate, in casu quo primus gradus
uacet & cesset ius accrescendi, maxime cum uerba con-
ueniant, ideo apparet, ꝙ ista pluralis conditio, cum respi
ciat hoc casu unam substitutionem communem omni-
bus, non possit resolui in suas singularitates. d. l. falsa. §.
fi. & quod ibi not. supra de condi. & demon. & hoc mo
do uoluit deducere Barto. non eo modo, quo deducunt
docto. uidelicet ꝙ respiciat unum effectum, hoc est uo-
luntatem testatoris, quia per eam testatori succeditur in
eius hæreditate, nã si hoc modo uoluisset deducere Bar.
uerum esset ꝙ argumentum non probaret, & obstaret si
mile de fideicommissaria substitutione, per quod docto.
in hoc primo fundamento reprobant Bar. & male. Secũ
do adducitur quia illa indiffinita si hæredes non erunt,
debet equipollere uniuersali. l. si pluribus supra de lega.
ii. & ideo requiritur quod nullus sit hæres & hæc duo
fundamenta probant istam communem, in casu quo sim
pliciter seu indiffinitæ esset facta substitutio. Ista etiam
conclusio communis in casu quo dictum esset, si Titius
& Seius hæredes non essent probatur aliis duobus fun-
damentis. Primo per tex. in. l. quamuis. C. de impuberũ.
107 † & licet Alex. & communiter docto. in. d. penu. Alexa.
Imo. & communiter docto. hic dicant ꝙ tex. ille non pro
bat, tamẽ iudicio meo ille tex. optime probat, pro cuius
inductione debes præmittere, ꝙ ita demum substitutio
facta duobus imparibus intelligitur facta eo casu quo
utriq; potuit substitui, quando simul facta sit secus quan-
do esset facta separatim l. iam hoc iure uersi. hoc itaq; ca
su supra de uulga. dum igitur tex. in. d. l. quamuis uult ꝙ
substitutio facta eo modo, si mihi Firmianus filius meus
& Elia uxor mea hæredes non erunt &c. intelligatur so
lum facta in casu quo utriq; hæredum substitui potuit,
propterea sequitur in consequentiã ꝙ non intelligatur
separatim, sed simul facta igitur infertur ꝙ non resoluat
dicta conditio in suas singularitates quia quando resol-
uitur censetur separatim facta. d. l. falsa. §. fin. & hoc mo-
do credo ꝙ uoluerit inducere glo. & Bar. Secundo pro-

batur,quia hæc fuit conditio copulatiua, dum dicitur si
Titius & Seius hæredes non erunt, igitur sequitur φ in
utroq; debet uerificari.l.si hæredi plures supra de cond.
insti.l.si quis ita stipulatus fuerit infra de uer.obl.Bar. in
d.§.utrum & pro dicta communi conclusione in casu
quo dictum esset si neq; titius neq; seius hæres erit alle-
gatur tex.in.l.si is qui ducenta.§.si.supra de reb.dub.
108 †Allegatur etiam tex.in.l.quidam testamento proculum
supra de uulga.e uerum φ quoad tex.in.d.l.quidã Imo.
& Alex.hic dicunt.φ uidetur probare contrariã opinio-
nem nam licet ibi esset facta substitutio hoc mõ, si neq;
florus neq; sosias hæredes essent tamẽ a contrario sensu
innuit φ si substitutio non fuisset facta in toto sufficeret
φ conditio existeret in persona unius, & licet saluando
communem uno modo ad illum text.respondeat. Pau.
de Cast.hic alio modo Alex.in.l.pen.alio Soci. in.d.l.i.
supra de uulg.nullus tamen inducit illum tex.ut probet
opinionem Bar.& communem. Propterea aduertendũ
est quia ille tex. optime allegatur pro communi prout
eum allegat Bar.in.d.l.l.Nam in text.illo est dubitatio,
an illa quarta in qua fuerat proculus institutus accresceat
quieto,an uero transeat ad substitutos, uidebatur deben
dum φ ad substitutos,quia erat uerificata illa conditio,
si neq; florus neq; sosias quia neuter ipsorum fuerat hæ
ces & re uera admittendi fuissent substituti. si illa copula
tiua esset solum copulatiua ratione personarum, uideli-
cet si nec unus nec alius esset hæres tamen text. decidit
oppositum & ratio decisionis est,quia illa copulatiua de
bet intelligi de portionibus,uidelicet,si neq; portio flo-
ri,neq; portio sosię esset agnita, φ ideo requiratur ut in
utraq; portione uerificetur & utraq; portio uacet & ra-
tio rationis est,φ quia in tertio gradu substitutionis di-
distribuit hæreditatem in plures oncias,q̃ duodecim ap
paret φ uelit totam hæreditatem esse uacantem,ut sit lo
cus substitutis dum igitur tex.ille uult φ ubi est copulati
ua portionum φ debeat in utraq; portione uerificari p̃-
supponit etiam φ quando sit copulatiua personarum,φ
debet conditio existere in utraq; & quando non potest
aliter uerificari conditio ipsa substitutionis in utraq; hæ
rede,quam si utraq; portio uacet φ dicetur substitutio fa
cta in tota hæreditate & ideo altero tantum adeunte ex
cluderetur substitutus illa ergo præsumptio quę sumitur
in illo text.ex eo quia substitutio fuit facta in toto non
sumitur ad excludendum substitutum contra naturam;
& proprium significatum uerborum, sed ad declarandũ
φ illa copulatiua intelligi debet non tantũ de personis;
sed etiam de portionibus & quòd ideo non sufficit ut ue
rificetur in personis, nisi etiam uerificetur in portionib.
Contra istam communem conclusionem in quocunq;
eius membro,adducuntur per doct.plura quæ facile sol-
ui possunt nam contra primum membrũ adducitur text.
in.l.pen.supra de inius̃to rupto per quem tex. Ang. hic
& Bal. in.d.l.pen.tenent contra communem in primo
membro ubi fuisset dictum, quibus substituo & sequitur
Pa.hic,sed uera est sol.Bar.ad illum tex.uidelicet φ sub-
stitutio ibi esset facta singulis hæredibus sigillatim,seu se
paratim,nec hic intellectus debet dici diuinatiuus, quiá
colligitur ex uerbis illius tex.in eo φ præsupponit plu-
res esse substitutos dum debet a substitutis nostris non
sit exheredatus.& postea præsupponit quòd uno ipsorũ
hæredum non existente hærede admittatur unus substi-
tutus dum dicit in cuius locum substitutus successit,nam
ex his infertur,quòd unus substitutus datus sit uni hære-
di alius alteri,quod esse aliter non potest, nisi separatim
singulis fiat ut considerauit præceptor meus.d.Cuc.in.d.
l.pen.& Poll.in.d.tractatu substitutionum.

¶ Secundo contra hanc conclusionem adducitur tex.in
l.fi.supra de uulga.sed sol.est ut per Bar.ibi & Soci.in.d.
l.i.supra de uulga.& Deci.in.d.l.pen.uidelicet φ tex. il-
le loquatur in seruo duorum dominorum instituto inter
quos non est locus iuri accrescendi ex uoluntate defun
cti l.& proculo supra de lega.ii. nec dicetur esse aliqua
coniunctio testatoris,nam non dicentur coniunctim no [illegible]
cati,sed disiunctim & separatim ut dicitur in.d.l. & pro
culo & l.qui hæredi.§.si duorum supra de condi.& de
mon.& licet sit locus iuri accrescendi in hæreditate in-
ter dcõs dominos,quando non esset datus substitutus il
li seruo l.si seruus communis extero supra de acqui.hæ
redi.tamen ius accrescendi eo casu non est ex præsũpta
uoluntate testantis sed necessitate legis, quia non potest
quis decedere pro parte testatus, & pro parte intestatus
l.ius nostrum infra de reg. iu. & nos loquimur quando
duobus coniunctim & simul facta foret substitutio inter
quos est locus iuri accrescendi ex præsumpta mente de
functi,quod ius accrescendi præsumitur testatorem uo-
uoluisse conseruare dum simul substituit,ita Bar.hic dum
dixit est enim alius cui ex uoluntate defuncti potest ac-
crescere non obstat etiam quod in contrarium adduce-
batur,uidelicet φ pluralitas in hac uulgari debet resolui
in suas singularitates d.l.falsa.§.fi.quia respondetur qđ
contrarium procederet ubi respiceret diuersos effectus,
quod esset quando singulis singulariter uelit substituere
separatim ut ibi dicitur sed in casu nostro respicit unum
effectum,quia colligitur φ uoluit communiter omnibus
substituere in eadem substitutione non singulis singula-
riter. Non obstat tex.in.l. lucius.§. caio infra eod. & in
l.fi.§.filium supra de lega.secundo,quia solutio est,φ di
cta iura loquuntur in fideicommissaria substitutione in
casu quo cessat ius accrescendi.& ideo apparet φ uoluit
singulus per se grauare in sua portione & in diuersis fi-
deicommissis non autem quòd uoluerit cõmuniter om
nes grauare in eodem fideicommisso,& ideo respicit di
uersos effectus non sic in uulgari,quia propter ius accre
scendi,quod testator præsumitur conseruare uoluisse,dũ
simul & coniunctim pluribus substituit colligitur φ ue-
lit communiter omnibus in una substitutione substitue-
re & quòd substõ sit de tota hæreditate, non de diuersis
& separatis portionibus ut supra dictum fuit.

¶ Non obstat quòd substitutio sit potentior, quam ius
accrescendi.l.unica.§.in primo & §. pro secundo.C.de
cad.toll.quia sol.est clara, quòd hoc procedit ubi substi
tutio esset facta separatim quia hoc casu euenit casus; &
conditio substitutionis uno repudiante & una tantum
portione uacante secus quando simul facta fuit quia nõ
euenit casus,seu conditio substitutionis nisi omnib.repu
diantibus & uacante primo gradu hæredum, & sic non
potest dici substitutio potentior ium uundum sit purifi-
cata eius conditio ut patet ex prædictis. Non obstat etiã
illud qđ contra communem in casu quo facta esset sub-
stitutio sub illa conditione, si Titius & Seius non essent
hæredes adducunt communiter docto.uidelicet qđ ista
conditio si particularis, uerificetur in uno ga uno non
existentes hærede uerum est dicere Titium & Seiũ non
esse hæredes.l.si is qui ducẽta.§.cũ ita supra de reb.dub.
[illegible] Nam sol.est,qđ immo ista conditio sit uniuersalis & nõ
potest in uno uerificari uerum ad hoc ut uerificetur requi
ritur,qđ neuter sit hæres ut dixi in illo articulo,quando
conditio substõnis censeri debeat particularis & quãdo
uniuersalis & sic potest dici de alia substitutione facta
sub conditione collectiua et uniuersali declarando tamẽ
ut supra dixi.

¶ Vltimo adducitur tex. in.d.l. quidam sed ille text. ut
supra induxi probat hanc communem conclusionem.
Vera igit̃ & indubitata est communis conclusio qđ siue
substitutio sit facta pluribus simpliciter puta quib.substi-
tuo uel sub plurali conditione,uidelicet si prædicti hæ-
redes non erũt uel sub copulatiua conditione uel colle
ctiua seu etiam uniuersali dummodo simul quia sit unic
cum uerbũ dispositiuum φ requiratur conditionem exi
stere in persona omnium ad effectum ut substitutio ha-

beat locum, sed hoc uerum est quando conditio erit co-
pulatiua, seu uniuersalis, unde casu quo equipolleat di-
siunctæ, & particulari, prout quando negatio preponitur
copulatiuæ, seu signo collectiuo & uniuersali, hoc casu
non dicetur conditio copulatiua, seu uniuersalis, licet ad
sit copulatiua, & signum uniuersale, sed dicetur disiuncta
& particularis conditio, & censetur separatim facta sub-
stitutio, & existente conditione in persona unius tantum
admitteretur substitutus, ut supra declaratum fuit.
109 ¶ Limitatur ista conclusio pluribus modis. † Primo in
casu quo testator prohibuisset ius accrescendi inter eos
quibus simul substituisset, ita Ang. & communiter doct.
hic & ista limitatio est indubitata Ratio est, quia hoc ca-
su constat testatorem in euentum ꝙ aliqua portio uacet
uoluisse substitutionem habere effectum & ideo neces-
sario erunt plures substitutiones & ille conditiones re-
spicient diuersos effectus, ex quo conditio, si Titius hæ-
res non erit respiciet substitutionem in persona, seu por
tione Titii conditio, si Seius hæres non erit, substitutio-
nem in eiusdem portione, seu persona & sic omni casu
idem erit semper, ꝙ in fideicommissaria.
¶ Secundo limitatur per Bal. in. c. si pater col. xiii. uersic.
quero de uno de testa. in. vi. & per Ias. in. d. l. i. supra de
uulga. uidelicet, ꝙ non procedat in pia causa pluribus si-
mul uulgariter substituta sed non placet ista limitatio
nec Ripæ hic, nec mihi, nam dum simul & coniunctim
substituit ex eo colligitur, ꝙ uoluerit conseruare ius ac-
crescendi inter ipsos hæredes quibus substituit, sic quia
uerba significant unicam substitutionem tantum & adest
ratio seu causa propter quam præsumi potest ꝙ testator
uelit solum inducere unam substitutionem communem
totę hæreditati & omnibus quibus sit, non autem unam
in qualibet portione & persona ideo existente conditio
ne in persona unius tantum, non debet admitti sic enim
non censeretur una substitutio communis toti hæredita
ti & omnibus hæredibus sed plures substitutiones &
una pro qualibet portione & persona & quia præsum-
ptio est, ꝙ si testator uoluisset substituere in diuersis &
distinctis substitutionibus non simul in una substituisset
sed separatim in diuersis orationib. uel particulariter ut
in simili considerat tex. in. l. iam hoc iure supra de uulg.
¶ Tertio limitatur in casu. d. l. si. in prin. Rationem ha
110 buisti supra quia censetur separatim facta. † Sed dubitatio
est, an prædicta conclusio ꝓcedat casu quo testator duo
bus hæredibus simul substituit tertium cohæredem sed
ad hoc respõdeo, ꝙ si ponimus casus, ꝙ inter illos duos
quibus facta fuit substitutio, esset locus iure accrescendi,
quia essent coniuncti, & ille tertius substitutus esset disiũ
ctus absq; dubio procederet conclusio supra facta, quia
dum coniunctim illis pluribus substituit, uidetur testator
uoluisse conseruare inter illos ius accrescendi per quod
præferebantur alii tertio substituto, nam procedunt om-
nes antedictæ rationes, si uero ponimus casum ꝙ nullus
ipsorum fuisset prælatus cohęredi substituto, & hoc ca-
su crederē. ꝙ existente conditione in persona unius ad-
mitti debeat substitutus, nam substitutio in casu pręd icto
dicetur facta ad augēdum ius substitui & substitutus ha
bet electionem, an uelit uenire ex substitutione, an ex iu
re accrescendi Bar. in. l. re coniuncti col. x. in prin. supra
de lega. iii. ergo uacante portione unius statim erit lo-
cus substitutioni, si uelit substitutus illam habere ex sub-
stitutione.
111 ¶ Circa secundam quæstionem. † quid in pupillari an
facta pluribus requiratur ꝙ conditio existat in persona
omnium & circa hanc Bar. & communiter doct. Primo
concludunt, ꝙ si sit facta separatim, ꝙ in cuiuscunq; per
sona existat conditio habebit locum substitutio, & ita in
telligunt tex. in. l. pater filiam. §. si. supra ad. l. fal. & . l. uel
singulis supra de uulga. quæ conclusio de plano proce-
dit quando substitutiones ipsę, non solum quoad dispo
sitionem, sed etiam quoad conditionem sunt separate in
diuersis orationibus, quia dictum sit, si Titius in pupilla-
ri ætate decesserit substituo, & si Seius in pupillari ætate
decesserit substituo & quando particulariter puta, si quis
in pupillari ætate decesserit, uel alternatiuæ. posito ꝙ il-
la non resoluatur in copulam, tamen dubitatio est an ꝓ
cedat eo casu quo licet substitutiones quoad dispositio
nem sint separatim factæ, tamen conditiones sint con-
iunctæ exemplum, quia dictum sit, si Titius & Seius de-
cesserint in pupillari ætate Titio substituo, & Seio substi
tuo, uel si ambo, uel si uterq; uel si omnes decesserint in
pupillari ætate, primo substituo, & secundo substituo,
nam etiam hoc casu substitutio dicetur separatim facta,
quia necessario ex significatu uerborum colligitur du-
plex substitutio una in persona cuiuslibet pupilli, ut dixi
mus supra in uulgari. communis est, ut dixi, ꝙ semp suf-
ficiat conditionē existere in persona unius, nulla habita
distinctione an super sit alius, qui ex præsumpta mente
testantis excludat substitutum & ista opinio firmatur, qa
cum sit duplex substitutio ille conditiones, si ambo, uel
si omnes &c. respiciunt diuersos effectus, quia illa, si Ti-
tius respicit substitutionem factam Titio, alia uero, si Se-
ius respicit substitutionem Seio factam, & ideo debent
resolui in singulares conditiones. l. falsa. § si. supra de cõ
ditio. & dictum fuit supra in euidentialibus, & quia si se-
cus diceremus, sequeretur ꝙ quęlibet substitutio dicere
tur facta sub dulplici conditione uidelicet si Titius & Se
ius decesserit in pupillari ætate, & sic intelligentur adie
ctæ alio modo, quàm sint necessariæ contra l. iii. supra de
lega. i. & l. in conditionibus §. i. supra de cond. & demõ.
In contrarium uidetur casus in. l. qui duos supra de uul-
ga. quem ter. doct. ad hoc non allegant, nam in casu il
lius tex. substitutio fuit facta separatim duobus filiis im-
puberibus, ut præsupponit text. ille in his uerbis legata
quoq; qui a substituto eius filii, qui prior ab intestato de
cessit in irritum recidunt, nam hęc uerba denotant, quod
cuilibet sit datus substitutus, unus primo, alius secundo.
& sic ꝙ sit facta separatim & tamen quia facta sub illa cõ
ditione, si ambo mortui essent, ꝙ non sufficiat conditio
nem existere in persona unius, & illam conditionē non
resolui in suas singularitates, quinimmo uult tex. ꝙ dece
dentibus ipsis filiis ex ordine, quia in morte primi non
est uerificata illa conditio, si ambo decesserint, ꝙ substitu
tio in persona primi deficiat per defectum conditionis.
Pro sol. dic. tex. ille loquitur in hac conditione, si ambo
mortui essent simpliciter adiecta, non restricta ad pupil-
larem ætatem, quæ propterea dicetur expressa alio mo-
do, q̃ insit in pupillari & ideo quælibet pars conditio
nis respicit utranq; substitutionem pupillarem, unde se-
quitur ꝙ non resoluatur in singulares conditiones, ut di
xi supra in euidentialibus, sed conclusio communis ꝓ-
cedit in hac conditione si ambo, uel si omnes mortui es-
sent in pupillari ætate, quo casu intelligitur expressa cõ
ditio prout tacite inest in substitutione utriq; facta & ꝓ-
pterea resoluitur in suas singularitates & hæc solu. mani-
festissime ꝓbatur ex iis quæ infra dicemus circa intelle-
ctum. d. l. qui duos, in illo articulo, an decedentibus illis
filiis ex ordine utriq; succedatur, an ultimo tantum.
112 ¶ Secunda est dubitatio. † an prædicta conclusio proce
dat, quando facta est mentio personarum in extremo di-
spositionis, quia dictum sit cuilibet, uel utriq; uel omnib:
uel ambobus, uel Titio & Seio substituo, non obstante ꝙ
sit facta substitutio pupillaris in eadem oratione, quia sit
unum tantum uerbum dispositiuum, si essemus in uulga
ri prædicta dubitatio non procederet quia etiam hoc ca
su diceretur simul facta, non separatim, quia potest intel-
gi una substitutio quæ sit communis omnibus, ad quos
refertur uerbum dispositiuum, ut dictum fuit supra in quæ
stione de uulgari, sed bene ꝓcedit in pupillari, quia non
aliter dici potest facta iis omnibus, ad quos uerbum di-

spositiuũ refertur, quin in persona cuiuslibet sit una substitutio distincta a substitutione alteri facta, & ideo uidentur significari tot substitutiones, quot personæ quibus sit & propterea haberi debet ac si singulis separatim in diuersis orationibus eẽt facta. In isto casu sunt opiniones inter docto. nam Corn in.d.l.penul.C.de impuberum tenuit ꝙ in isto casu habeatur ac si substitutio esset separatĩ facta & ꝙ ideo omni casu post mortem primi admittatur substitutus pro ista opinione adducitur tex.in.d.l.uel singulis & in.d.l pater filiam §.fi. quæ iura uidentur debere intelligi etiam in prædicto casu. Adducitur secũdo quia in fideicommissaria substitutio, quando omnes sunt grauati expressim habetur ac si omnes essent grauati in diuersis orationibus, ita Imo.in.l quidam testamento supra de uulga. Alex.in.d.l.pater filiam §.fi.& in.d.l. si pater impuberes supra de uulga.& Soci. hic in articulo de fideicommissaria dum dicunt, ꝙ ita intelligi debet tex.in l.lucius §.caio infra eo.& in.l.fi.§ filius supra de lega.ti. igitur idem debet esse in pupillari, quãdo expressim omnibus facta fuit.

❡ Contrariam opinionem tenuerunt Bal.in.l.unica. C. de iis qui ante aper.tab.& Alex.consi.clxxv.perspectis uerbis testamenti uol.v.& d.Ripa hic nu.cxix. nam uolunt ꝙ hoc casu intelligatur simul facta, & ꝙ ideo post mortem primi non admittatur substitutus, si existat persona, quæ ex præsumpta mente excludat substitutum, prout dicetur in sequenti conclusione. Adducunt quia ea ratione qua censetur simul facta quando facta est mentio personarum, quibus fit solum in extremo conditionali, quando superest persona, quæ ex præsumpta mente excludit substitutum, non obstante ꝙ sui natura intelligatur facta separatim, idem etiam dicendum uidetur, quando esset facta mentio personarum in extremo dispositiuo, & iõ licet pluribus aliis casibus substitutio sui natura intelligatur separatim facta, ut in.d.§.caio & in.d.§.filium & in d.l.pen.tamen habetur pro simul facta quando superest persona, quæ ex præsumptã mente excludit substitutum ut in text. nostro secundum communem intellectum & in.d.l penul.& infra dicetur. sed hoc fundamentũ parum concludit quia quando solum fuit facta mentio personarum in conditione necessario ex significatu uerborũ non intelligitur duplex substitutio. sed solum ex interpretatione, ut dixi supra in euidentialibus sed necessario ex proprio significatu intelliguntur tot substitutiones, quot personę, quibus fit substitutio quando ipsarum facta est mentio in extremo dispositiuo & uerbum dispositiuum ad illas expresse refertur, ideo difficilius hoc casu contra proprium significatum uerborum præsumi põt una tantum simul facta, quam in præcedenti casu. Ad.l. uel singulis &.d.l pater filiam.§ fi.respondent ꝙ debent necessario intelligi in casu quo esset facta substitutio singulis in diuersis, & disiunctis orationibus. quæ sol.multũ uiolat dicta iura. Quid dicendum? Dico ꝙ resol. dependet ab hoc, an isto casu quando est facta mentio personarum in extremo dispositiuo intelligi possit, ꝙ sit una substitutio. quę sit communis omnibus quibus facta fuit substitutio fauore personæ, quæ superest an ne, primo casu dicetur simul facta, & procedet opinio Bal. & aliorum. Secundo uero casu diceretur separatim facta, quia si debet referri substitutio ad omnes necessario essent tot substitutiones quot personæ. si una non posset esse communis omnibus, nam cum expressim omnibus facta sit substitutio non potest cadere illa interpretatio ꝙ intelligatur facta ultimo tãtum fauore personæ, quæ superest, ut interpretantur docto.in.d.l.pen.& in.d.l.si pater impuberes.& hic. Breuiter.ueritas est, ꝙ fauore superstitis intelligetur una substitutio, quæ sit communis omnib. quia intelligetur fauore superstitis, non ꝙ sit substitutio pupillaris in hæreditate filiorum, sed ꝙ sit substitutio in patris hæreditate, tanquam intelligatur dicta hæreditas uacare casu quo ipsi decederent in pupillari ætate, & ideo idem erit ꝙ in uulgari, ut dictum fuit supra circa declarationẽ uerborum Bar.& propterea est sol. ad argumenta, quæ adducuntur pro contraria opinione, nam ad primum dum dicebatur ꝙ intelligebantur tot substitutiones, quot personæ ad quas refertur uerbum dispositiuum. Respondetur, ꝙ hoc procedit, quando non potest intelligi una substitutio, quæ sit communis omnibus ad quos refertur uerbum dispositiuum, secus si potest intelligi una tantum quę sit communis omnibus .l si stichum.§.stipulatio & quod ibi not.& l.pluribus.§ primo infra de uerb.oblig. Ad l.uel singulis &.l.pater filiam.§ fi. respondetur ꝙ uiuente altero filio, cui facta fuit substitutio non poterunt procedere dictę.ll. nisi substitutio esset facta in diuersis orationibus, seu particulariter. ut supra dictum fuit eo ꝗa contra ipsum fratrem superstitem non posset substitutio ipsa censeri pupillaris, nec ipse substitutus singulis, ut dictum fuit, sed quando quilibet filius decessisset in pupillaris ætate, quia tunc fauor cuiuslibet esset ꝙ illa substitutio, foret seu intelligeretur testamentum ipsorum filiorũ seu pupillaris substitutio, non esset differentia an separatim in diuersis orationibus, an expressim cuilibet in eadem oratione facta esset, quia cum necessario tunc intelligatur substitutio pupillaris in hæreditate filiorum & sic facta cuilibet intelligetur singulis facta & procedet decisio dictarum.ll.

113 ❡ Secundo concludunt docto.post Bart. ꝙ si pupillaris sit simul facta pluribus, regulariter erit idem uidelicet ꝙ in cuiuscunq; persona existat conditio admittitur substitutus ita Bar.& communiter docto.hic & in.d.l.pen. Ratio est quia respicit diuersos effectus, nam respicit duplicem substitutionem unam in persona cuiuslibet pupilli, propterea debet resolui in plures singularitates.d.l.falsa §.fi.& quia confertur in id tempus, in quo cessat ius accrescendi iccirco cessat ratio, seu causa, propter quam cẽseri possit, ꝙ testator uelit esse unam tantum substitutionem. ideo debet admitti substitutus, ac si singulis esset facta substitutio prout in fideicommissaria.d.l.lucius §.caio.d.l.fi.§ filium.

❡ Ampliatur dicta conclusio etiam ꝙ esset substitutio facta sub nomine collectiuo, puta, quia dictum sit, si uterq; decesserit in pupillari ætate substituo, ita Bart. hic & sequuntur communiter docto. Ratio est quia licet dictum sit, si uterq; decesserit in pupillari ætate substituo tamen substitutio censetur facta utriq; pupillo & propterea erit duplex substitutio. Iccirco ille duæ conditiones si uterq; decesserit &c. debent resolui in suas singularitates.d l.falsa §.fi. aliter illa conditio diceretur expressa alio modo, quam tacite insit, si non resolueretur & si opus esset ꝙ cõditio existeret in persona unius, ad hoc ut substitutio admittatur in persona alterius contra regulam, ꝙ conditio in dubio intelligitur adiecta eo modo, quo tacite inest l.iii supra de lega i.l.in conditionibus.§.1.supra de condi.& demon & pro ista ampliatione iuditio meo uidet casus in.d.l.penul. nam dum ibi refertur ꝙ erat magna dubitatio apud iureconsultos, an eo casu quo dictũ fuisset si uterq; decesserit in pupillari ætate substituo, illico post mortem primi admittatur substitutus, quamuis contra substitutum militaret illa præsumptio de qua in text. ergo ꝓsupponit, ꝙ ex natura substitutionis, in casu quo cessaret pręsumptio prædicta fuisset admissus substitutus post mortem primi, non obstante collectiuo, uterq; faciunt quæ diximus supra in euidentialibus & circa contrarium.d l pen.est uerum ꝙ Soci.hic in iii.conclusione post Fulgo.in.d.l.pen tenuit oppositum per tex. in.d.l. pen.dum dicitur substitutum non aliter admitteodum, quam si uterq; in ea ætate decesserit, sed est sol.ꝙ in tex. illo dubitatio est an substitutio admittatur in persona & hęreditate primi filii, q decessit in pupillari ætate & tex. decit ꝙ non nisi uterq; decedat in pupillari ætate ꝓpterea

rea quia tunc semper superest persona fratris &c. sed in tex. illo non dicitur, ꝙ requiratur utrunq; decedere in pupillari ętate, ad hoc ut ultimo succedatur ex pupillari quo tẽpore non superest ꝑsona nõ obstat, ꝓpria significatio illius collectiui, uterq. quia respondetur, ꝙ illa quidẽ requirit, ꝙ uterq; decedat in pupillari ætate, ad hoc ut utriq; succedatur ex pupillari, sed non requiritur istud ad hoc ut uni tantum succedatur, quinimmo ex significatione interpretata, quæ sumi debet ex natura substitutionis duobus factæ & conditionum ut intelligatur expresse eo modo, quo tacite insunt, & sunt necessariæ debet diuidi in duas & admitti substitutus existente conditione in persona unius ut supra dictum fuit & per hoc infertur, quę ra sit opinio communis, quæ est, ꝙ si in casu d. l. pen. primus decessisset pubes, alius secundus impubes, ꝙ admissus fuisset substitutus, nec obstat ꝙ in casu d. l. pe. substitutio non sit expresśim facta in tota hæreditate. & ideo uidetur cessare ratio tex. nostri, quæ fundatur ex eo, quia substitutio sit facta in tota hæredita. quia sol. est ut dixi supra in intellectu tex. nostri icc irco in casu text. nostri requiritur, ꝙ sit expressim facta in toto, ad hoc ut fideicõmissum relictum claudie censeri possit relictum a duob. per se, in casu quo cesset reciproca substitutio, quia alias solum uideretur ab ultimo relictum, sed in casu. d. l. pen. quia aperte constat, ꝙ uerba important ꝙ utriq; facta sit substitutio, & ꝙ sit duplex non una substitutio, propterea non attenditur, & sit expresse facta in tota hæreditate.

114 ¶ Limitatur dicta conclusio, †ut non procedat casu quo superest persona, quæ ex presumpta mente excludat substitutum, ita Bar. hic & communiter docto. hic, & in d. l. penul. & in hac limitatione stat tota difficultas huius quæstionis. Nam circa hanc limitationem insurgunt plures dubitationes. Prima est, qua ratione superstes excludat substitutum. Secunda est, an hæc limitatio procedat non tantum in casu quo substitutio sit facta sub nomine collectiuo sed etiam quando simpliciter facta foret. Tertia est, an procedat hæc limitatio eo casu, quo persona quæ superest nolit uel non possit succedere illi primo filio qui decessit in pupillari ætate, quarta est, an decedentibus filiis ex ordine, unus post alium in pupillari ætate, substitutus succedat ultimo tñ, an uero succedat cuilibet filio. Quinta ẽ, qualis dẽat eẽ ꝑsona, q̃ supest ad hoc ut in hac pupillari ex ꝓ̃sumpta mẽte excludere possit substitutũ.

115 ¶ Circa primum, †uidelicet qua ratione persona superstes excludat substitutum, est aduertendum, quia ex declaratione huius quæstionis patebit intellectus ad omnes sequentes docto. communiter intelligunt, ꝙ ea ratione excludat, quia fauore superstitis præsumetur ꝙ substitutio sit facta ultimo tantum, ita communiter docto. hic & in d. l. pen. & in d. l. si pater impuberes & in l. qui duos supra de uulga. sed ista intelligentia nunquam mihi placuit, quia hoc attento sequeretur ꝙ illa conditio, si uterq; in pupillari ætate decesserit, non intelligeretur expressa eo modo, quo tacite inest, & est necessaria, quia ad hoc ut habeat effectum substitutio in persona ultimi, non requiritur ꝙ primus decedat in pupillari ætate, sic etiam sequeretur ꝙ substitutio ipsa, non censeretur facta iis omnibus, qui sunt positi in conditione & ꝙ non diceretur facta in portione utriusq; contra not. per Bal. & Ang. in l. lucius in glo. in ꝟbo hæreditaris bessem supra de leg. i. & no. per Bar. in l. i. in v. q. principali supra de uulga. præterea sequeretur, ꝙ ista limitatio non posset procedere casu quo testator expresse dixisset utriq;, uel cuilibet, uel ambobus substituo quia tunc expresse constat, ꝙ uoluit ambobus substituere, non ultimo tantũ & licet Cor. in d. l. pen fateatur ꝙ hoc casu non procederet ista limitatio, tamen ut supra dixi communis opinio & uera est, ꝙ etiam hoc casu dicta limitatiõ procedat ideo ego cõsidero, ꝙ alia ratione superstes, qui sit de liberis excludet substitutum uidelicet quia eius fauore illa pupillaris substitutio non intelligetur substitutio in pupilli hæreditate sed in hæreditate patris, prout fit quoties est utile filio cui fit l. patris & filii & quod ibi not. supra de uulga. l. Papinianus. §. sed nec impuberis supra de inoffi. testa. gl. in l. ex tribus. C. de inoffi. testa. prout in simili etiam considerat tex. in l. in ratione. §. quod uulgo, uersi. cũ in hac parte iuri & §. si filio uersi. sed uerior supra ad l. fal. & idẽ intelligetur tanquam una directa substitutio facta in patris hæreditate, quæ sit communis utriq; pupillo, ut late dictum fuit supra circa declarationem uerborum Bart. & interpretando prædicto modo non inducitur aliquid contra regulam d. l. falsa. §. fi. & d. l. lucius. §. caio & d. l. fi. §. filium, quia interpretatio sumitur, ꝙ illæ duæ conditiones, si uterq; decesserit, respiciant unum effectum, hoc est unam substitutionem, quæ sit communis utriq; pupillo intelligetur etiam facta iis omnibus, qui sunt positi in conditione, quamuis intelligatur una tantum in patris hæreditate, quæ sit communis utriq; sic illa conditio dicetur expressa eo modo, quo est necessaria, quia ad hoc ut possit habere effectum substõ in patris hẽditate fcã in casu quo tota hẽditas patris, & primus gradus uacet per mortem filiorum in pupillari ætate, necesse est ꝙ uterq; decedat in pupillari ætate, quod etiam manifestius apparebit ex infra dicendis.

116 ¶ Circa secundam dubitationem †conclusio communis est, ꝙ frater superstes excludat substitutum, non tantũ in casu quo substitutio eẽt facta sub nomine collectiuo sed ẽt qñ esset facta simpliciter. Adducunt docto. in argumẽtum. l. si is qui ducenta. §. item si pater supra de reb. dub. & l. cum acutissimi. C. de fideicommissis. Contrarium tenuit Soci. hic, & dicit ꝙ Bar. in d. l. penul. idem uoluit, ꝓut ibi declarat Ang. sed non est uerum, ꝙ Bar. ibi. uelit cõtrarium quia licet dicat, ꝙ substitutio pupillaris, quæ respicit diuersos effectus, habeat effectum, quoties existit conditio in persona unius, non tamen uult, ꝙ si superest frater qui ex præsumpta mente excludat substitutum, ꝙ admittatur, quia tunc fauore ipsius non interpretabitur pupillaris substitutio, nec ꝙ respiciat diuersos effectus, sed interpretabitur una directa substitutio in patris hæreditate, quæ respiciat unum effectum, prout uulgaris, & ideo non sufficeret ꝙ conditiõ existeret in persona unius ut idem Bar. dixit in d. l. pen. prout supra retuli, & ꝑ ea, q̃ ibi dixi, maxime circa declarationem uerborum Bart. apparet ꝙ ista conclusio communis sit indubitata. Nam quomodo admitti potest substitutus contra fratrem superstitem, quia si dicatur ꝙ hæc sit pupillaris substitutio facta duobus & respiciat diuersos effectus, & ꝙ ideo sufficiat conditionem existere in persona unius, superstes replicabit ꝙ substitutio sibi facta non est pupillaris, sed institutio, seu substitutio directa per quam directo patri succedit in patris hæreditate, & ꝙ eo modo intelligi debeat substitutio facta fratri prædefuncto, quia utraq; simul facta l. iam hoc iure supra de uulga. & ideo quod sit una substitutio, & ꝙ respiciat unum effectum, seu unã patris hæreditatem & idem in omnibus prout in uulgari, & ꝙ ideo non possit admitti nisi in utroq; existat conditio, & nisi per mortem utriusq; uacet patris hæreditas in totum ut supra declaratum fuit & patet sol. ad omnia, quæ contra communem adducit Soci. Nam primum ad regulam ꝙ pluralitas debet resolui in singularitates. d. l. falsa. § fi. & l. i. supra de condit. insti. est sol. ꝙ donec superest frater non intelligetur duplex substitutio, sed una tantum communis utriq; in patris hæreditate & ꝙ respicit unum effectum. Ad tex. in d. l. pater filiam. §. fi. supra ad l. fal. est sol. quia licet tex. dicat, ꝙ ubi substitutio sit facta duobus, ꝙ utriq; succedatur. & ꝙ uterq; decedat testatus non ideo tamen dicitur, ꝙ illico post mortem primi admittatur substitutus, donec superest frater, quia donec ipse superest, non potest allegari contra eum, ꝙ sit substitutio pupillaris facta duobus & quamuis post mortẽ

primi non admittatur illico substitutus tamen primus di
cetur decedere testatus ut infra dicam. Nõ obstat si dica
tur, ꝙ non reperitur testatorem uelle conseruare ius legi
time successionis inter filios, nisi qñ expresse substituit ul
timo .d.l.uel singulis , uel quando sub nomine collecti
uo.d.l.pen. nam respondetur ꝙ prædicta procedunt qñ
quilibet filius decederet, ꝙ non diceretur uoluisse cõser
uare ius legitime successionis nisi casu quo ultimo tantũ
facta sit substitutio. & ita procedit.d.l.uel singulis, sed om
ni casu quo unus tm̃ decedat impubes, & alter supersit ,
qui decedat pubes, semper præsumetur uelle conseruare
ius legitime successionis, ratio est quia eo casu non põt
interpretari, ꝙ substitutio sit facta cuilibet eorum.nec sin
gulis contra illum qui superest ut supra dictum fuit, & ꝓ
pterea ꝙ non sumus in casu.d.l.uel singulis, & hoc mani
festissime probatur in.d.l.pen.nam in d. l. præsupponit
ꝙ si superstes decedat in pupillari ætate, ꝙ substitutus suc
cedat primo. qa de substitutione primi solum est dubita
tio in tex.illo, & sic præsumptio est, ꝙ nolit eo casu con
seruari ius legitime successionis in hereditate primi filii
sed ubi is qui superest, decedit pubes. uel adhuc superest
tunc præsumptio est ꝙ uelit conseruari, quasi nolit substi
tutionem habere effectum nisi post mortem utriusq; nec
est differentia, an sit facta sub nomine collectiuo, uel alio
modo sit facta substitutio, quia donec alius superest, cessa
bit semper ratio.d.l.uel singulis, quia cõtra eum non põt
allegari, ꝙ singulis sit facta.

117 ℭ Circa tertiam dubitationem , † an prædicta limitatio
cessabit omni casu quo frater superstes non possit ab in
testato succedere primo, uel nolit succedere fratri ꝑmo
rienti, sunt opiniones, nam primo casu, uidelicet qñ non
potest succedere, communis est pro substituto , ꝙ illico
admittatur, ita Bald. Fulgo. Pau.de Cast. Alex. & commu
niter alii in.d.l.pe.ut hic refert Soc col. vii. Alex. consil.
xcii. super eo dicto quo quæritur uol.ii. Soc. consi. xciiii.
pro clariori libr.iiii. Abbas consi.lviii.lib.ii. Cor. consil.
cclxxvi.uiso testõ lib.iii. Pau.de Cast.consi.cclx.quamuis
contrarium teneant Pau.de Cast. & Soc.hic per multa de
quibus hic per eos. Communis opinio est uera, quia sub
stitutus habet regulam pro se, quæ semper procedit om
ni casu quo illa intelligitur pupillaris facta utriq; pupillo
quia nunq̃ eo casu intelligi potest. ꝙ mors secũdi faciat
conditionem in substitutione facta primo ut supra dictũ
fuit, solũ obstat substituto, quia frater superstes potest alle
gare, ꝙ non sit duplex substitutio, sed una in patris hære
ditate q̃ sit cõmunis utriq; qa in eius præiudicium non
põt intelligi, ꝙ sit pupillaris utriq; facta ut supra dictum
fuit, sed quia frater non potest succedere , & contra ma
trem, & quoscunq; alios qui uellent succedere primo põt
allegari ꝙ sit pupillaris facta duobus, sequitur ꝙ nulla sit
ratio, q̃ possit excludere substitutũ , & quare non debeat
attendi natura substitutioni. Nõ obstant quæ in contra
rium adducũtur, & primo non ob.id qd̃ dicebat Pau.de
Cast. uidelicet ꝙ licet ꝑsumpta mens non sit contra substi
tutũ, ꝙ tñ sit propria significatio & ideo debet excludi.§.
affinitatis inst.de nuptiis.l.liberorum.§.notãter supra de
iis qui not.infa.quia respondetur ꝙ immo pro substitu
to est significatio uerborum, quæ sumitur ex interpreta
tione, intelligendo ꝟba & conditionẽ secundũ eius natu
ram, uidelicet ut intelligatur expressa, prout ẽ necessaria
quę interpretatio præponderat ꝓprię significationi.l.in
conditionib..§.i.supra de cond. & demon.l.iii. supra de
lega.i. Nec ob.aliud uidelicet ꝙ ex quo conditio mortis
secundi sit posita in conditione ad excludendũ substitu
tũ a substitutione primo facta, igitur debet excludere. ẽt
ꝙ non possit succedere.l. filiusfamilias .§. cum qs supra
de leg.i. Nam respondetur non esse uerũ ꝙ faciat condi
tionẽ in substitutione primo facta quinimmo illa condi
tio, si uterq; decesserit in pupillari ætate intelligetur ex
pressa eo modo , quo de necessitate inest ut supra dixi,
nec ob. si iterũ dicat, qd̃ ex quo frater superstes excludit
ex ꝑsumpta mente iccirco debet excludere. q̃uis nõ pos
sit succedere, prout qñ excludit. qa faciat conditionẽ nã
hi duo casus equiparantur, gl.in.l.lucius in.fin. supra de
hæredi.insti. Respondetur quòd gl.hoc non dicit & q̃uis
non diceret, tñ non obstaret. qa dicta equiparatio proce
dit casu quo sumitur dicta coniectura ex præsumpta men
te, sed ubi frater non potest succedere, non sumitur dicta
interpretatio seu coniectura perq̃ excludi possit substitu
tus & ideo sequitur ꝙ ubi illi duo, quibus eẽt facta substi
tutio, essent coniuncti ex uno latere tm̃ & super esset ma
ter primi filii defuncti, qd̃ substitutus admitteretur. quia
in successione intestati mater excluderet illum fratrẽ su
perstitem authen. defuncto.C.ad tertul. & similiter si sup
esset alius frater, cui non esset facta substitutio , qui esset
coniunctus primo ex utroq; latere, nam præfertur alteri
fratri superstiti, cui erat facta substitutio cõiuncto ex uno
latere tantum, authen. cessante.C. de legit. hæredi. quòd
ideo admitteretur substitutus post mortẽ primi , ut per
Pau.de Ca.in.d.l.per Cor.in cons.cccxxx.placet lib. iiii.

118 ℭ Sed iuxta istam conclusionem insurgit dubitatio, † ui
delicet quo tẽpore debeat adesse mater, q̃ præfertur fra
tri superstiti , ad hoc ut substitutus admittatur existente
conditione in ꝑsona primi, an sufficiat quòd existat tem
pore quo primus pupillus decedit, an uero requiratur ꝙ
existat tempore quo secundus efficitur pubes docto. hoc
non declarant. Ego multum dubito, dico tñ quòd ee sol.
depẽdet ab alio articulo uidelicet an decedente uno post
aliũ in pupillari ætate succedat ultimo tm̃, an utriq; nam
si primo substitutus non succedit, quia illico frater super
stes sibi succedit ab intestato (qd̃ tenuerunt plerq;) nam
statim attenta ista opinione in morte primi defertur hæ
reditas & succedi potest inspiciendum erit eo tẽpore an
sit potentia succedendi ab intestato.l.in delictis .§.in ex
traneis supra de noxa. Si tenemus quòd cuilibet hoc casu
succedat substitutus (qd̃ tenuerunt Bar. & Dy. & ẽt uerius
est ut infra dicetur) tunc quia præsupponitur quòd suc
cessio primi non illico deferatur, sed stet in pẽdenti do
nec frater superstes uel fiat pubes , uel decedat impubes
quia fauore fratris superstitis intelligitur una tãtum sub
stitutio, quæ sit communis utriq; pupillo, sub illa condi
tione, si uterq; decesserit in pupillari ætate , & ideo non
diceiur extitisse cõditio donec dubium est, an alius mo
riatur in pupillari ætate, uel ne, & antea, fauore supersti
tis, non dicetur delata hæreditas illius primi qui decessit
sed quod solum deferatur tempore quo certũ erit an in
persona secundi existat, uel deficiat conditio , ideo tunc
temporis satis erit qd̃ adsit potentia succedendi ab inte
stato in fratre superstite, & iõ si tẽpore quo moritur pri
mus pupillus superstes ẽ ẽt pupillus. q̃uis mater supersit
tunc non illico debet deferri substituto successio primi ,
qa adhuc superstes põt dicere ꝙ debet intelligi una sub
stitutio cõis utriq; ad similitudinẽ uulgaris nõ ẽt põt de
ferri matri , quia spes est, quòd possit habere locũ causa
testati, unde si mr̃ decedat anteq̃ alter fiat pubes, tunc qa
frater potest eo tempore succedere, quo tempore dicetur
deficere conditio, sufficit ꝙ eo tempore sit proximior, ar
gu.l.si quis filio exhæredato in prin. & .§.primo supra de
iniusto testa. & .l. scripto infra unde liberi, si uero mater
extabit tunc, quando efficitur pubes adeo ꝙ non possit
succedere primo, declarabitur quòd a principio fuit pu
pillaris, & quod sufficiebat conditionem in uno uerifica
ri, & quod a principio fuit delata hæreditas substituto ,
cogitandum est tamen, quia alii non declarant.

ℭ Quo uero ad secundũ casum qñ frater superstes nol
let succedere sunt opiniones: Nam Cuma. quem refert,
& sequitur Soci.hic, uersi.postremo quærit, tenet ꝙ substi
tutus admittatur, qa sicut admittitur casu quo non potest
succedere frater superstes, sic ẽt quando non uult succe
dere, allegat etiam Soci. decisionem Bart. in l.i. in fin. in

illi.& v.q.infra de coniungen.cum emancipa. lib. eius,
ubi concludit ꝙ si filia sit exclusa per statutū a successio
ne patris propter existentiam masculi, casu quo mascu
lis repudiaret hęreditatem patris admitteretur filia, sed
hoc ultimum fundamentum nihil est. quia tunc filia ad
mitteretur ex successorio edicto, tanquam proximior in
gradu succedendi post filium, quod nō est in casu nostro
quia substitutus non pōt uenire ex successorio edicto, cū
causa testati non succedat post causam intestati. Contra
rium tenuerunt Alex.& Dec.in.d.l.pen. qui concludunt
ꝙ licet casu quo frater superstes non posfit succedere,
admittatur substitutus, aliud tamen sit, quando nollet suc
cedere, adducunt not.in.d.l.filiusfamilia.§. cum quis su
pra de lega.i.Sed ad illum tex.est sol.ꝙ non est uerum, ꝙ
mors secundi faciat conditionem in persona primi, casu
quo substitutio intelligatur facta utriq; pupillo, ut statim
dixi, sed solum in casu, quando intelligitur facta ultimo
tantum ut intelligebant doct. uel secundum Nos solum
in casu quando intelligitur una tantum substitutio in pa
tris hæreditate, quæ sit communis utriq;. Adducunt se
cundo tex.in l.qui duos supra de uulga.sed sol. est ex iis
quæ infra dicemus circa intellectū.d.l.ad .l.pe. est sol.ꝙ
non dicitur ibi, ꝙ frater superstes repudiasset successio
nem primi. Est uerum ꝙ.d.Ripa dicit, ꝙ immo necesse ē
intelligere, quod in illo tex. frater superstes repudiasset,
nam tex.uult ꝙ altero etiam decedente in pupillari æta
te substitutus succedat primo, quod esse non posset, nisi
superstes repudiasset sed dum ipse dicit quod in.d.l.pen.
succedatur cuilibet, bene dicit, sed dum dicit quod non
posfit succedere cuilibet, nisi casu quo ultimus repudia
ret hæreditatem primi male loquitur, quia eo casu quo
ultimus decedat in pupillari ætate semper intelligetur
substitutio facta utriq;.

¶ Quid dicendum ? prima opinio est uerior rō est qa
ex natura substitutionis, & intelligendo ꝙ sit pupillaris
facta duob. semper admitteretur substitutus existente cō
ditione in psona, unius, ut sæpe dictum fuit solum potest
excludi, quia in priuilegium fratris superstitis illa substi
tutio non intelligetur facta duobus, sed ultimo tantum,
seu ꝙ non sit duplex, pupillaris, sed una tantum in patris
hæreditate, quæ sit cōmunis utriq; igitur sequitur ꝙ ista
interpretatio solum potest allegari per fratrem, non aūt
per alium nedum per eius hæredem, cum sit priuilegiū
personale.l.quia personale supra sol.mat.de hoc est in si
mili decisio Bart.in l.qui duos.§.si filio supra de reb.dub.
& ideo ꝙ substitutus admittetur quotiescunq; agit con
tra alium q̃ contra fratrem superstitē, quia nullus potest
allegare, ꝙ substitutus non admittatur, præterq̃ frater su
perstes, faciunt quæ in simili concludunt doct.in.l.præ
cibus in glo.in uerbo omnino.C.de impuberum & in.l.
centurio supra de uulgari, uidelicet ꝙ licet non posfit al
legari tacita pupillaris contenta sub uulgari ad exclusio
nem matris, quod tñ contra quoscunq; alios, ad quos il
la repudiante deuolueret successio filii ab intestato, pos
set allegari & haberet effectum, quæ opinio est uerissima
ut dixi in.d.l.centurio, & per ea quæ ibi dixi probatur ēt
conclusio ista, & ꝙ est fortius, colligitur ꝙ ubi frater sup
stes non repudiasset, sed tamen decederet non adita hæ
reditate, quod hoc casu etiam admitteretur substitutus, et
frater non transmitteret hæreditatem primi ex potentia
iuris deliberādi per.l.cum antiquioribus.C. de iu.delib.
non repeto hic quia ibi latissime dixi.

119 ¶ Circa quartā quæstionē, †an si pupilli decedant unus
post alium substitutus succedat ultimo tantum, uel utriq;
sunt opiniones nam Ang.Imo.Pau.Alex.& Soc.hic di
cunt, ꝙ ultimo tantum. Idem dicunt Alex. & alii in.d.l.
penul.Ang.Pau.& Ias.in.d.l.qui duos, & uidetur etiam
de mente glo. in.l. si pater impuberes supra de uulgari.
Pro ista opinione allegant tex.in.d.l.qui duos, ubi. pria
facie uidetur casus ꝙ ultimo tñ succedatur. adducunt ēt
rationē, qa dum frater superstes excludit substitutū suc
cedit ab intestato fratri præmorienti ideo imposfibile ē
ꝙ substitutus posfit illi primo succedere ex testamento.

¶ Oppositum, ꝙ immo cuilibet succedatur ex illa pupil
lari, & substitutus sit hæres utriusq; ex testō. uoluit Bart.
post Dy.supra in gl.ut ibi dixi. Pro ista opinione uidetur
casus in.d.l.pe. nam ibi dubitatio ē an substitutus admit
ti debeat ad successionem primi filii, qui decesfit in pu
pillari ætate & tex.decidit ꝙ non aliter admitti poterit
substitutus q̃ si uterq; decesserit in pupillari ætate, cum
igitur dubitatio sit de substitutione, quoad successionem
primi, & propterea intelligi necessario dēt tex ꝙ utroq;
decedente in pupillari ætate, substitutus admittaē in suc
cesiōne primi & tamen in tex.illo decesserunt ex ordine
unus post alium. Secundo probatur ratione, quia dum te
stator utriq; substituit utriq; uoluit prouidere iccirco in
tentio eius fuit, ꝙ utriq; succedatur, quando uterq; dece
dat in pupillari ætate & sic uterq; habeat hæredem ex te
stamento effectus est maximus, ut patet ex iis quæ haben
tur in.l.pater filiam.§.si.supra ad. l.fal. Tertio probatur
dicta opinio per tex in.d.§ fin. & in.l.uel singulis supra
de uulga.ibi enim habetur, ꝙ ita demum ultimo tm̄ suc
cedatur, si ultimo tantū sit facta substitutio & ideo pręsup
ponit ꝙ utriq; succedaē, si utriq; sit facta & ista opinio
Bar.semper mihi placuit. & iudicio meo est uera & indu
120 bitata. †Tota difficultas est rn̄dere ad tex.in.d.l.qui duos
nam ibi uidetur casus de hoc, ꝙ substitutio facta duobus
filiis pupillis sub conditione, si ambo decederent, uideē,
facta ultimo tantum & ꝙ illis decedentibus ex ordine ul
timo tantum succedatur. Vnde pro sol. & declaratione
intellectus.d.l.ad duos aduertendum est, primo ꝙ falsum
ꝙ in tex.illo substitutio censeatur facta ultimo tantum,
quinimmo in tex.expresse dicitur ꝙ est facta ēt prio nō
tm̄ ultimo in his ꝓbis legata quoq; quæ a substituto eius
filii, qui ab intestato decesfit in irritum incidunt & ideo
pręsupponit ꝙ sit substitutus primi & substitutus secun
di & quod rō, quare primo non succedatur, non sit ea qa
uideatur facta ultimo tm̄. Secundo est aduertendum, ꝙ
in tex.illo uidetur prima facie esse decisio illius quęstio
nis, de qua postea fuit dubitatum in.d. l.pen. nam uideē
idem casus, & tamen ibi aperte decidit ꝙ post mortem
primi, non illico admittatur substitutus, sed frater ei ab
intestato succedat, & propterea prima facie uidetur ꝙ
tex.in.d.l.pen.non dicat ueritatem in eo, quod esset ma
gna dubitatio appd Iureconsultos, cū de eo esset casus
l.& quod absq; ratione dubitauerit.d.l.penul.& ꝙ faciat
unam decisionē nouam de eo, quod iam erat aperte de
cisum de iure ffforum & ideo ne sequantur tot absurda,
necessario dicendum est, quod casus.d.l. qui duos diffe
rat a casu.d.l.pe.& differentia sit in hoc, quia in.d. l.qui
duos sit hæc conditio, si ambo decesserint in.l.penul.sit
alia conditio, uidelicet si ambo, uel si uterq; decesserint
in pupillari ætate, nam istæ duæ conditiones differunt,
quia ubi dictum fuit si ambo decesserint in pupillari ęta
te, conditio mortis est restricta ad tempus pupillaris ęta
tis, propterea dicetur hæc conditio expressa eo modo
quo tacite inest in pupillari substitutione, & propterea
intelligetur ita ut mors primi faciat cōditionem in sub
stitutione facta primo mors secundi faciat solum condi
tionem in eius substitutione prout de necessitate inest et
ideo diuiditur in duas conditiones, seu resoluitur in
suas singulares conditiones, cum respiciat diuersas sub
stitutiones & effectus, & ut dictum fuit supra in articu
lo pupillaris separatim factę. Aliud est in hac condi
tione, si ambo decesserint, uel si ambo mortui essent,
nam cum non sit conditio mortis restricta ad tempus
pupillaris ætatis, apparet quod non solum mors contin
gens in pupillari ætate faciat conditionem, sed ēt mors
contingens post ætatem pupillarem & ꝓpterea ꝙ mors
secundi faciat conditionē in substōne primi, & econtra

quia mors secundi, quæ contingit post pubertatem, non potest facere conditione in sua substitutione, quia illam iam expirauerat adueniente pubertate.l.in pupillari supra de uulga. propterea debet omnino facere conditionem in substitutione facta primo, & sic econtra & ob id sequitur q sit expressa alio modo quam tacite insit, & q quælibet pars conditionis respiciat utranq; substitutionem & sic eundem effectum unde sequitur q non potest resolui in suas singulares conditiones & ut dictum fuit in euidentialibus adeo q prima substitutio intelligetur facta sub ea conditione si ambo mortui essent & etiam secunda intelligetur facta sub eadem conditione, si ambo mortui essent. Ex prædictis sequitur quæ sit ratio, quare in casu.d.l.qui duos non succedatur primo, nam non possumus dicere rationem esse, quia uideatur ultimo tantum facta quia hoc est cõtra illum text.qui expresse dicit q erat datus substitutus primo. non etiam possumus dicere rationem esse, quia sit simul facta sub nomine collectiuo quia dicta ratio nõ excludit, quando in utroq; fuit uerificata conditio prout est uerificata in.d. l. qui duos, tanto magis quia .d.l. qui duos loquitur etiam in casu, quando substitutio esset separatim facta ut dictum fuit supra necessario igitur dicendum est rationem esse qa deficit conditio substitutionis factæ primo & ideo deficiat substitutio facta primo & irritantur legata relicta a substituto illius primi & si dicatur quomodo dici potest, q defecerit conditio in persona, seu substitutione primi, cum in tex præsupponatur, q decesserit in pupillari ætate. Respondeo, q substitutio facta primo fuerat facta sub illa conditione.si ambo mortui essent & sic si ipse & frater mortuus esset, & quia dum primus moritur. adhuc frater uiuit, propterea dicetur defecta conditio. Et si iterum dicatur, quare illa conditio, si ambo mortui essent, non resoluitur in suas singularitates, maxime quia substitutio fuit facta separatim, prout resoluitur illa, si uterq; decesserit in pupillari ætate. Respondeo q ratio patet ex prædictis. Notabis igit ex illo text. q conditio facta uni sub conditione si ipse & frater mortuus esset, dicetur defecta nisi frater sit mortuus tempore quo decedit is cui facta fuit substitutio, quod facit ad plura, quæ dicentur in articulo fideicommissariæ, ubi etiam dicam, quæ sit ratio huius dicti. Notabis etiam diuersitatem inter illam conditionem, si ambo mortui essent & illam, si ambo, uel si uterq; decesserit in pupillari ætate, quæ differentia colligitur ex tex. illo iuncto tex. in.d.l.pen. & ratio differentiæ satis patet ex prædictis & si diceres, quare dum illa conditio, si ambo mortui essent, est adiecta pupillari factæ duobus non intelligitur eo modo, si ambo mortui essent in pupillari ætate, cum substitutio finiatur pubertate.d.l. in pupillari. Respondetur q in substitutione facta uni sub illa conditione. si ipse mortuus esset, intelligitur prædicto modo. quia mors eius contingens post pubertatẽ non facit conditionem in pupillari sibi facta, sed aliud ẽ in substitutione facta duobus sub ea conditione, si ambo mortui essent quia mors unius, quæ contingit post pubertatem, licet non faciat conditionem in substitutione sibi facta facit tamen conditionem in substitutione facta alteri fratri, quæ omnia notabis.

¶ Ex prædictis infertur q ita demum substitutus in casu quo quilibet decedit in pupillari ætate non succedit primo ex testamento si substitutio sit solum ultimo facta ut in.d l uel singulis & in l.pater filiam.§. fin. uel si moriente primo, quãuis in pupillari deficiat substitutio primi per defectum cõditionis, ut in.d.l.qui duos, sed si substitutio sit facta utriq; . quia dictum fuit si uterq; decesserit in pupillari ætate, tunc semper succeditur primo nõ tantũ ultimo. quando ambo decesserint in pupillari ætate d.l.pen. & licet post mortem primi non illico admittatur substitutus non ideo tamen superstiti illico defertur successio primi ab intestato, sed stat in pẽdẽti donec superstes uel fiat pubes, uel decedat impubes, quia non admittitur substitutus, ex quo fauore superstitis intelligitur tantum una substitutio communis utriq; pupillo sub illa conditione, quæ non dicitur extitisse donec dubium est an alius moriatur in pupillari ætate uel ne, quia si efficiatur pubes dicetur deficere conditio in persona utriusq;, & neutri succedet substitutus, sed frater fiet eo casu hæres primi, q prædecessisset ab intestato, ubi uero etiam alius superstes decessit in pupillari ætate dicetur conditio extitisse & propterea utriq; succedetur. Interim uero dum stat in pendẽti, an superstes decedat pubes, uel impubes neutri defertur hæreditas illius primi, quia stat in pendẽti conditio illius substitutionis, & iste est propriæ casus d.l.pen. & eius uerus sensus, & hoc etiam conuenit uolũtati testantis, & patet solu. ad alia obiecta, & aduerte q ex eo, quod supra dixi, uidelicet q in. d.l. pen. dubitatio solum erat de substitutione in persona, seu portione primi, infertur q ille tex. non potest allegari aliquo modo pro opinione Fulg. in.d.l.pen. quam refert, & sequitur Soci. hic in uersi. tertia conclusio, uidelicet q si primus decessit pubes secundus impubes, q substitutus non succedet ultimo, quia tex. ille bene uult q requiratur utrunq; decederet in pupillari ætate, ad hoc ut substitutio habeat effectum in parte primi, sed non dicetur ibi, q requiratur ad hoc ut habeat effectum substitutio in parte ultimi & ppterea opinio cõis, q in casu prædicto substitutio habeat effectum in persona ultimi, est uera & indubitata ut clare apparet ex iis, quæ supra dicta fuerunt, ex quibus patet sol. ad ea, quæ hic adducit Soci.

121 ¶ Circa ultimam quæstionem † quæ sit persona, quæ excludat substitutum ex præsumpta mente existente cõditione solum in persona unius pupilli, ex prædictis habes aliquas conclusiones, prima est q frater superstes, cui sit simul facta substitutio cum pupillo, qui prædecessit, excluderet substitutum, dummodo possit & uelit succedere primo.

122 ¶ Sunt tamen aliquæ dubitationes, † prima an excludat quando est substitutus alius filius testatoris, & in hac dubitatione sunt opiniones, nam communis opinio est, q non excludatur substitutus, quã tenet Bar. hic in fi. Ang. Rapha. Alex. hic, col. vii. Bal. Alex. & Mod. in.d.l. penul. Sed oppositum tenuerunt Imo. Pau. & Alex. hic colum. xiii. sequitur Soci. hic uersic. secunda conclusio. Prima opinio est uerior per tex. nostrum hic, nam licet superstit nepos ex primo filio, qui sit in eodem gradu cum substituto tamen admittitur substitutus nec potest procedere sol. Soci. uidelicet, q in casu nostro frater superstes debet excludere. quia habet maiorem præsumptionem pro se uidelicet quia fuit institutus, quam habeat in.§. nostro nepos ex primo filio, qui non fuit institutus. quia etiam in quæstione proposita filius substitutus habet maiorem pꝛ sumptionẽ pro se. scilicet quia fuit institutus, quam claudia in casu .§. nostri quæ solum fuit substituta, adeo q si nulla sit præsumptio pro fratre superstite sic etiam aucta est præsumptio pro fratre substituto. Accedit quia substituendo fratrem aliis duobus fratribus pupillis testator facit illum substitutum suum & necessarium aliis fratribus. l. ii. §. quos possum supra de uulga. l. si pupillus ultas iulianus supra de acqui. hæred. & propterea est sol. ad ea, quæ adducit Soc. in contrarium nam non potes dicere q testator uoluerit seruare equalitatem inter filios, prout regulariter præsumitur. l. cum pater. §. euictis supra de leg. ii. l. si C communia utriusq; iudicii. l. quæsitum. §. sed & ipse pupillus supra de fundo instr. quia in casu nostro inequaliter circa filios disposuit, quia unum fecit necessarium fratribus non autem alios. Non etiam potes dicere q uoluerit conseruare legitimam successionem inter filios ex quo illam sustulit in filio substituto, dum illum fecit necessarium hæredem ex testamento. Non ẽt potest hoc casu frater superstes allegare, q ista substitu

tio facta sibi & fratri debeat intelligi una tantum cōmunis utriq; non duplex prout potest allegare contra substitutum extraneum,ut dictum fuit in superioribus, quia nulla militat ratio propter quam præsumatur ꝙ testatoe uelit intelligi unam & non duas substitutiones nam cessat ratio iuris accrescendi.&conseruationis legitime successionis in casu quando est substitutus alius filius testatoris,ut dictum fuit.& requiritur ꝙ adsit altera ex prædictis rationibus,ad hoc ut intelligatur una tantum & nō duplex dicta substitutio,ut dictum fuit supra circa declarationem uerborum Bar.

123 ¶ † Secunda est dubitatio,an si frater superstes primo repudiasset hæreditatem patris.deinde mortuo fratre,pupillo,uellet sibi ab intestato succedere & excludere substitutum an possit.Hanc dubitationem non tangunt doctores,ego credo ꝙ non excluderet substitutum. Moueor, quia decedente illo pupillo,cui accreuit portio alterius qui repudiauit.tota hæreditas patris uacat.& ideo ratio illa,quam potest allegare superstes frater contra substitutum,uidelicet ꝙ. debet intelligi una tantum substitutio communis utriq; in tota patris hæreditate , & casu quo tota hæreditas uacet.prout in uulgari.non obstabit substituto.quia etiam hoc casu uacabit hæreditas patris per mortem unius pupilli,quando is qui superest, abstinuit. Accedit quia sicut mens testantis est dum substituit filio pupillo.ꝙ non aliter excludat substitutum, quam in casu quo fit hæres & efficiatur pubes l.iam hoc iure supra de uulga.l.quamuis.C.de impuberum . sic etiam præsumitur uoluisse,ꝙ nec frater superstes,cui etiam simul substituit, aliter excludat substitutum,quamuis si fit heres,& efficiatur pubes,si igitur non fit hæres,quia se abstineat,non excludet facit quia si postquam obstinuit se, extitisset casus uulgaris tacite in alio fratre pupillo, non exclusisset substitutum,igitur non debet posse excludere existente casu pupillaris in alio fratre pupillo,quia præsumitur ꝙ testator uelit eodem modo substitutum posse succedere ex pupillari ubi euenit casus pupillaris,prout ex uulgari.d.l. iam hoc iure.d.l.quamuis,& sicut uoluisset admitti substitutum,quando in eo qui superest euenisset casus pupillaris eodem modo etiam præsumitur uoluisse ꝙ admittatur quando in eo,qui superest euenisset casus uulgaris quia prędicti casus ad paria iudicantur.d.l.iam hoc iure cogitandum est tamen quia alii non tangunt.

124 ¶ Tertia est dubitatio † an frater superstes excludat,quādo est solum institutus in re certa doct.communiter uidentur præsupponere,ꝙ etiam hoc casu excludat substitutum nam solum dubitant an excludat quando substitutus esset hæres uniuersaliter institutus quo casu Ang.cōsi.ci.considerandum est, uoluit non debere excludi . Sed oppositum dicunt Aret.in.l. quidam testamento supra de uulga.Soci.hic uersi.secunda conclusio in.iiii. limitatione & sequitur Ripa hic. Ego uero multum miratus sum, ꝙ in hac quæstione doct. sic leuiter pertranseāt & considero ꝙ si ponimus casum,ꝙ is pupillus qui decessit sit hæres uniuersaliter institutus , & is qui superest in re certa & utriq; simul sit facta substitutio,ꝙ post mortem illius,qui primo decessit,debet admitti absq; dubio nam clarum est,ꝙ pupillaris in persona eius, qui sit hæres uniuersalis,continebit uulgarem.l. iam hoc iure & si euenisset casus uulgaris tacite in illo pupillo , absq; dubio fuisset admissus substitutus , quia frater institutus in re certa non posset consequi aliquam quotam hæreditatis ex iure accrescēdi,donec sit alius hæres uniuersaliter institutus,seu substitutus.l.quoties & quod ibi no. C. de hæredi.insti.Si igitur in casu prædicto eueniēte casu uulgaris in altero pupillo,admissus fuisset substitutus,multomagis idem dicendum in pupillari, de cuius natura ē ꝙ existente conditione in persona unius substitutus admittatur,ut supra dictum fuit & ex hoc iustificari potest decisio Cor.consi.clxxvi.uiso testamento lib.iii.quā hic refer Ripa sed non firmat, uidelicet ꝙ si testator instituto filio nato,& posthumo nascituro, si nascatur masculus & si nascat fœmina,instituta illa in rebus certis substituat eo modo,uidelicet & si omnes in pupillari ætate decesserint substituo hospitale.si contingat nasci filiam, & postea moriatur filius in pupillari ætate.ꝙ sit locus substitutioni,exclusa dicta filia . Si uero ponimus casum . ꝙ uterq; pupillus sit in re certa, sed disiunctim institutus , tunc quidem dicerem.ꝙ frater superstes non excluderet substitutum . Ratio quia sicut præsumptio est ꝙ testatoe noluerit inter eos inducere ius accrescendi,dum illos disiunctim in diuersis rebus & orationibus instituit.l.unica.§.his ita.C de cad.toll sic ꝓsumptio erit,ꝙ noluerit conseruare ius legitimarum hæreditatum inter filios ad exclusionem substituti,quia eo modo intelligitur disponere de bonis pupillorum prout de bonis suis.d .l. iā hoc iure,quod multo magis procederet tenendo ꝙ etiā hoc casu contineretur tacita uulgaris sub pupillari.prout si essent filii instituti in aliqua quota hæreditatis , nam quia cessat ius accrescendi inter eos & ideo altero repudiante admissus fuisset substitutus ex tacita uulgari,eodē modo admitti debet ex pupillari altero decedente in pupillari ætate.per ea quæ supra dicta fuerunt,sed si essent dicti filii coniunctim instituti in rebus certis, quo casu clarum est,ꝙ ex uulgari non posset admitti substitutus , nisi existente conditione in utroq;, quia inter eos esset ius accrescendi,an idem etiam esset in pupillari. ita ꝙ frater superstes excluderet substitutum . Resolutio dependet

125 ab alio articulo uidelicet, † an dicti filii censeri debeant instituti in patris hæreditate, ꝓut si essent instituti in aliqua quota. Nam si dicimus ꝙ sic absq; dubio frater superstes excludet substitutum quia militabunt omnes rationes per qua supra diximus substitutum excludi per fratrem superstitem,maxime illa,ꝙ eius fauore substitutio sibi facta,non intelligetur pupillaris , sed institutio in patris hæreditate & ideo ꝙ sit una & respiciat unum effectum,ut dictum fuit supra sed si dicimus ꝙ dicti filii censeantur tanquam legatarii iuxta ea,quę habentur per doctor.in.d.l.quoties & in.l.ex facto supra de hæred.insti. ita ꝙ substitutio pupillaris illis facta non posset trahi ad intellectum institutionis prout quando sit filio exhæredato cui aliquid sit legatum l. ab exhęredati supra eo. l. qui fundum .§.qui filias & ibi Bar.supra ad l.fal. dixi in l.cum filio supra de lega.i.i.certe nulla ratione frater superstes posset excludere substitutum,nam non posset negare quin ista sit substitutio pupillaris duobus facta & ꝗn respiciat diuersos effectus per ea,quę supra dicta sunt & ita iudicio meo debemus in præsenti quæstione distinguere non autem prædicto modo, uidelicet an substitutus sit uniuersaliter institutus,an non.

126 ¶ Ex prædictis apparet † ꝙ si frater superstes esset exhęredatus ꝙ non excluderet substitutum nam si ponimus casum ꝙ primus filius pupillus qui decessit sit institutus res non habebit dubitationem,quia sicut per uulgarem, quæ contingeret in ipso pupillo substitutus admitteretur excluso fratre superstite exhæredato sic etiam per pupillarem,per ea quæ supra dicta sunt. Aut ponimus ꝙ ambo filii quibus facta sit substitutio,sint exhęredati,& tunc credo ꝙ idem etiam esset dicendum. Moueor quia si in casu.d.l.pen. erat ea dubitatio an substitutus admitteretur, non obstante ꝙ filii essent instituti,inter quos testator uoluit conseruare eius accrescēdi dum illis simul substituit & præsumitur a simili uoluisse ꝙ conseruetur ius legitime successionis & illa pupillaris substitutio fauore superstitis censeri potest una substitutio directa in patris hęreditate profecto præsupponit , ꝙ in casu nostro,in quo cessant omnes prædictæ rationes, quæ faciunt cōtra substitutum,substitutus admissus foret,nam non potest colligi,ꝙ uelit conseruare ius legitime successionis inter filios,ex eo ꝙ constet ipsum uoluisse cōseruare ius accre

scendi,cum non sint honorati, non etiam dicta substitutio illi facta censeri potest directa substitutio in patris hæreditate,sed necessario dicendum est,q respiciat duas hæreditates & quod ideo resoluatur in singularitates, nam si aliud diceremus, uidelicet q substitutus excludatur ui deretur uana dubitatio illius.l.in casu suo an debeat excludi,cum in fortioribus terminis & ubi maior ratio eet contra eum,excluderetur tamen substitutus.

21 ¶ Secunda est conclusio,† q mater pupilli & alius frater tertius,cui non esset facta substitutio non excludunt substitutum existente conditione in psona unius ex duobus pupillis.Hanc conclusionem uolunt omnes,& est indubitata,nam ut dicebat Pau.de Cast.in.d.l.pen.sicut testator uoluit, q substitutus excluderet matrem, & alios fratres utroq; decedere in pupillari ætate præsumptio est, quod uelit etiam posse eosdem excludi existente conditione in persona unius tantum, & si dicatur qua ratione frater superstes,cui facta est substitutio excludat substitutum,mater uero & alius tertius qui superessent non excluderent. Respondetur q frater superstes potest allegare patrem iccirco simul utriq; substituisse, quia noluit dictam substitutionem præiudicare successioni intestati, q posset esse inter eos, & quia dicta coniectura colligitur in consequentiam expressi, uidelicet quia substitutio est simul facta,dicitur manifesta,ut per Soc.in.l.in ambiguo supra de reb. dub. propterea est efficax ad efficiendum. ut possit recedi ab illa interpretatione, quæ sumitur ex natura substitutionis pupillaris factæ duobus, quæ est q sufficiat conditionem existere in persona unius.l.nonalicet supra de lega.iii.Bar.in.d.l.in ambiguo dum respondet ad.l.aliter sed hanc coniecturam non potest allegare mater,seu frater tertius quia apparet testatorem uoluisse substitutum prædictum sibi præiudicare & dato q esset aliqua coniectura,quæ posset sumi ex qualitate personarum, puta, matris contra quam non admittitur tacita pupillaris.l.si.C.de insti. & substi.& alterius tertii fratris quem præsumitur testatorem prædelexisse extraneo substituto.l.cum acutissimi.C.de fideicom.tamen hæc coniectura non sufficeret in casu nostro,ad hoc ut possimus recedere ab illa interpretatione, quæ sumitur ex natura pupillaris duobus facta cum non sumatur in consequentiam expressi & propterea non potest dici manifesta,ut per Soci.in.d.l.in ambiguo,prout requiritur.d.l.non aliter quinimmo,ut supra conclusum fuit,existentia matris seu fratris,quando præferuntur alteri fratri superstiti,cui esset facta substitutio in successione primi,qui decessit in pupillari ætate operatur,q substitutus admittatur,ubi alias excluderetur,si ipsi non adessent, qa frater superstes cui esset facta substitutio posset ab intestato primo succedere & excludere substitutum.

22 ¶ Tertia est conclusio,† q nepos ex primo filio prædefuncto excludit substitutum existente conditione dictæ pupillaris in persona ultimi tantum. Hanc conclusionē firmat Bar.hic in fi. sequuntur communiter docto. nam uolunt q in casu tex.nostri,si claudia fuisset extranea, q fuisset exclusa per istum nepotem ex primo filio, per rationem.d.l.cum acutissimi contrarium tenuit Soci.hic in iii.conclu.uersi.tertio limitatur post Imo. hic,& Fulgo. in.d.l.pen.Prima opinio est uerior pro qua facit, quod ex quo nepos ex primo filio est eadem persona cum patre l fi.C.de impub.& ei uero qui.insti.de inu. stip. ppea potest allegare omnes rationes ad exclusionem substituti,quas posset allegare eius pater si uiueret, iccirco partter debet excludere.& ideo potest allegare,quod substitutio debet intelligi tanquam una directa substitutio in patris hæreditate facta,in casu quo tota hæreditas uacet non autem intelligi debet testamentum filiorum & qd ideo non sufficiat conditionem existere in psona unius ut supra dictum fuit nam sicut eius pater potest dicere q dicta substitutio non debet intelligi pupillaris in eius p iudicium,per not.per glo.in.l.ex tribus.C.de in offic.test.Idem debet posse dicere nepos ex eo,sicut etiam posset primus filius allegare q substitutio sit simul facta sub conditione,si ambo decederent in pupillari ætate, propter conseruationem legitime successionis inter eos casu quo ambo non decederent, sed alter tātum,sic potest allegare nepos ex eo,q etiam sit facta propter conseruationem legitime successionis inter descendentes ex uno ipsorum,& alterum filium decedentē in pupillari ætate, quia hoc infertur ex dicta conditione si ambo decesserint in pupillari,nam uidetur facta quo ad significationē uerborum in casu quo nulla sit successio intestati inter descendentes ex uno,& alium filium, & ad illud, quod adducebatur in contrarium de text.nostro per Imo. est sol.ex aliis,quæ supra dicta fuerunt in intellectu tex.& in glo.circa contrarium.l.pen.& ex iis quæ infra dicam in articulo fideicommissariæ. Ad illud quod dicebatur de matre, uidelicet quod non excludit, ut supra dictum fuit, Respondetur quod est differentia inter matrem, & nepotem descendentem ex uno filio,cui sit facta substitutio, quia coniectura quæ sumitur ex qualitate personæ matris non est manifesta, nec uenit in consequentiam expressi,ut supra dictum fuit, & substitutio etiam facta fuit in casu quo potest afferre præiudicium matri,secus in nepote ex primo filio nam coniectura,quam allegat nepos est manifesta,quia uenit, seu intelligitur ex expresso,quia facta in casu, qui significatur per uerba, in quo non potest substitutio afferre præiudicium nepotib. ex altero filiorum. Ad aliud quod dicebat Fulg. q dispositio.d.l. cum acutissimi,non procedit casu quo tractetur de hæreditate transuersalis. Respondetur q est uerū, quod in casu.d.l. cum acutissimi, non procederet dicta coniectura si ageretur de hæreditate transuersalis,quia illa eo casu non posset colligi ex expresso, nam quando substitutio fit filio,post eius mortē sumitur præsumptio q sit facta post defectum suæ posteritatis,quam putat defecturam in morte filii,& ideo subintelligitur illa conditio,si sine filiis , non sic quando substitutio sit fratri post eius mortem,quia nō potest intelligi facta in defectum lineæ transuersalis,quia per mortem fratris etiam sine filiis non deficeret linea transuersalis, propterea non subintelligitur illa conditio si sine filiis, quia illud non pōt inferri ex expresso,sed ubi ex expresso inferri potest dicta coniectura,prout in casu nostro, quando substitutio fuit facta duobus pupillis simul sub conditione,si decesserint in pupillari ætate, habet etiam locum decisio .d.l. cum acutissimi in fauorem nepotis ex altero filiorum, quamuis tractetur de hæreditate trāsuersalis, & hoc semper præsupponit Bar. dum in proposito allegat.d.l.cū acutissimi. Ad ultimum quod dicebat Soci. uidelicet q licet substitutio sit simul facta,quo ad filios, quibus facta fuit,tamen quo ad nepotes ex eis dici debet separatim facta iccirco nepotes excludi debent p substitutum existente conditione in persona ultimi,prout excluderetur filius testatoris,quando esset separatim facta.d.l.pater filiam.§.fi.supra ad.l.fal.est, Sol.q non est uerum q allegari possit quo ad nepotes quod sit separatim facta,quinimo cum in nepote sit eadem ratio,quæ in filio & possit allegare illasmet rōnes,seu cōiecturas quas pōt allegare filius ad exclusionem substituti, ut supra dixi,iccirco allegare potest,quod intelligi debet simul facta & q non debet censeri separatim facta, nec resolui in suas singularitates.

¶ Ad unum aduertendum est,q si nos præsupponeremus q solum filius superstes excluderet substitutum,qa eius fauore præsumeretur facta ultimo, ut dicebant plериq; & supra uisum fuit tunc dicta ratio non posset allegari per nepotem ex primo filio ad exclusionem substituti quando uult succedere ultimo filio, qui decessit in pupillari ætate,ut patet propterea uidere potes, q neces

sario est recurrendum ad aliam rationem, quam supra as
signaui, uidelicet, quod dicta substitutio intelligi debeat
una directa substitutio in patris hæreditate, quæ sit com
munis utriq; filio in casu quo tota hæreditas patris ua-
cet per mortem filiorum in pupillari ætate, & quod ideo
requiratur conditionem existere in utroq; .
129 ¶ † Sed in casu quo uterq; filius decesserit in pupil-
lari ætate, & supersit nepos ex altero ipsorum, quia mali
tia suppleat ætatem iuxta glo. xx. q. i. in summa, an exclu
detur substitutus hanc quæstionem mouet Soc. hic post
Imo. & Mod. in d. l. pen. C. de impube. & concludit qd
hic nepos excludit substitutum a portione patris sui sed
non a portione patrui & uult Soci. ꝙ excludat a succes-
sione patris, non quia substitutio pupillaris in persona
patris sui intelligatur defecta per defectum conditionis
quasi ꝙ in dicta pupillari subintelligatur illa conditio, si
sine filiis prout in fideicommissaria. l. cum auus supra de.
condi. & demon. quia secundum eum ista tacita condi-
tio non potest subintelligi in directa substitutione, uerũ
intelligitur ꝙ ideo excludat, quia rumpatur substitutio
patris, tanquam ex agnatione posthumi, ut in simili dici
130 tur in l. ex facto supra de uulga. † Notabis hęc dicta Soc.
primo in eo ꝙ dicit, conditionem illam, si sine filiis, in di
recta substitutione non subintelligi, Nam circa hoc est
magna difficultas, & de hoc tangit ipse Soc. in d. l. cum
auus. col. vii. uersi. circa primum, & Galeaula in l. centu-
rio. col. xxx. supra de uulga. Ego hunc articulum exami-
naui in d. l. centurio, & ibi sequor istam opinionem Soc.
hic, uidelicet quod illa tacita conditio si sine filiis nõ põt
subintelligi in dicta substitutione per quædam fundamẽ
ta, quæ omnino concludunt propter quod ego infero
ad concordiam tex. in d. l. centurio, cum l. precibus. C.
de impuberum, non refero quia hic non est locus suus.
¶ Dum etiã dicit Soci. quod utilitas est maxima, an sub-
stitutio rumpatur ex defectu conditionis quia tunc lega
ta irritantur ut in l. qui duos supra de uulg. Si uero rum-
patur ex agnatione posthumi, tunc legata conseruantur
per authen. ex causa. C. de lib. præte. secundum uarietatẽ
opinionum de quibus ibi. Aduertendum ẽ ad hæc dicta
quia primo habetis, ꝙ Soci. hic præsupponit, ꝙ in d. l. q
duos substitutio illius primi deficiat per defectum con-
ditionis, quod facit pro eo, quod supra dixi, circa intelle
ctum d. l. Secundo in quantum uult ꝙ legata conseruen
tur per authen. ex causa si rumperetur tanquam ex agna
tione posthumi, nam in hoc male loquitur, etiam quod
præsupponeremus per d. authent. legata conseruari, qñ
testamentum rumperetur agnationem posthumi igno-
ranter præteriti sed oppositum uoluit Alex. in l. in pupil
lari. in ulti. uerb. supra de uulga. & ratio ẽ, quia legata re
licta a substituto pupillari debentur, quia censetur relicta
in testamento patris. l. in ratione. §. cum in tabulis & §. si
filio, uersi. sed uerior supra de lega. l. ꝓpterea nepos non
debet in casu isto aliqua ratione teneri ad legata, cum nõ
habeat nec habere fingatur hæreditatem a patre testante
ex cuius testamento legata debentur, sed a filio pupillo
eius patre. qd non est in d. l. authen. ex causa, quia posthu
mus habet hæreditatem illius patris testantis, ex cuius te
stamento legata debentur.
131 ¶ Vltimo debes aduertere inquantum doct. præsuppo
nunt, quod ubi uterq; filius decessit in pupillari ætate, ꝙ
substitutus succedit ei, qui decessit sine filiis, non obstan-
te ꝙ sit nepos ex primo filio pupillo, quia sit ueificata cõ-
ditio, ꝙ uterq; decessit in pupillari ætate, ego multum de
bito & credo ꝙ mens testantis sit in oppositum & ex to
to excludi debeat substitutus. Moueor quia ut supra dicẽ
bam fauore superstitis præsumitur ꝙ illa conditio pupil
laris facta sub dicta conditione, si uterq; decesserit intel-
ligatur una substitutio in patris hæreditate, facta in casu
quo tota hæreditas patris uacet per mortem filiorum in
pupillari ætate, iccirco non debet sufficere, ꝙ sit uerifica-
ta conditio quo ad uerba in personis, uidelicet ꝙ uterq;
decedat in pupillari ætate, nisi etiam sit uerificata in por
tionibus uidelicet ꝙ utraq; portio uacet. casus est in l. qui
dam testamento proculũ supra de uulga. Nam ut supra
dicebam quia illa uerba, si neq; florius neq; sosias essent
hæredes erant adiecta ad denotandum casum, quando
utraq; portio uacaret, & ideo non sufficit ꝙ sit uerificata
conditio in personis, quia neuter sit hæres, nisi etiam ue
rificetur in portionibus, quia utraq; portio uacaret. sic
igitur debet esse in q. nostra quoniã licet uterq; decedat
in pupillari ætate tamen non dicetur uacare utraq; por
tio, quia alter ipsorum decessit cum filio, circa quæ tamẽ
cogitabitis.
¶ Superest uidere quid in fideicommissaria substitutio-
132 ne. † an si facta sit pluribus habeat effectum in cuiuscũq;
persona existat conditio, in quo articulo licet plura di
cant scrib. non tamen potest haberi certa resol. ex dictis
ipsorum ex mẽte Bar. in hoc artt. sunt duæ conclus. prin
133 cip. Prima est, † ꝙ si sit facta duobus uel pluribus separa
tim, habeat effectum in cuiuscunq; persona existat condi
tio, ita Bar. hic, qui hanc conclusionem ponit indistinctę
in qualibet specie substitutionum allegat. l. uel singulis
supra de uulg. & l. pater filiam. §. si supra ad l. fal. quando
autem dicatur separatim facta, satis patet ex iis, quæ dixi
mus in aliis substitutionibus.
¶ Ampliatur hæc conclusio ut procedat, quamuis super
sit persona quæ ex pręsumpta mente excludat substitutũ
ita Barto. & omnes docto. dum hãc conclusio. casu quo
separatim sit facta firmant, nulla facta distintione an sup-
sit, uel non supersit persona &c. & dum debent ꝙ huius
modi ꝑsona excludit substitutũ, casu quo sit simul facta.
134 ¶ Iuxta hanc conclus. de duob. dubitatur † primo an ista
cõclusio procedat casu quo testator institutis Titio, & Se
io, filiis substituit separatim hoc modo per fideicommis.
& si uterq; uel si ambo decesserint sine filiis Titio substi
tuo Caium, & Seio substituo Sempronium, nam absq; du
bio hoc substitutio fideicommissaria fuit facta separatim
& quilibet per se grauatus in diuersa oratione, & ideo si
dicta conclusio procedit indistincte post mortem primi
admitti debet substitutus. In oppositum tamen facit, qa
interpretari potest hoc substitutio eo modo, ut primus
intelligatur grauatus sub duplici conditione, uidelicet, si
ambo decederent, & etiam secundus sub duplici condi-
tione, si ambo decederent & ideo ꝙ post mortem primi
non dicatur conditio uerificata nec admitti debet substi
tutus & ista interpretatio uidet ꝙ debeat sumi, maxime
in casu quando superest persona, quæ ex præsumpta mẽ
te excludit substitutum & ita interpretantur plerią; doct.
præcipue Pau. de Cast. in l. qui duos supra de uulg. Alex.
hoc & Soci. hoc col. antepe. & consi. ccxlix. Ias. consi xli.
& sequitur Rip. hoc, quis loquantur in casu, quo substitu
tio sit facta duobus simul sub illa cõditione, si ambo, uel
si uterq; . Difficultas igitur reducitur ad hoc interpreta-
tio, ꝙ quilibet per se uideatur grauatus sub ea conditio
ne si uterq; uel si ambo decederent, sit capienda in casu
isto. docto. prælle. præsupponebant, ꝙ sic. Contrarium
uoluit Imo. quem omnes referunt, quia attenta dicta in-
terpretatione, nunquam posset habere effectum substitu-
tio in portione primi, quando unus decederet post aliũ
quia in persona primi diceretur defecta conditio, nam
dum decedit, superest frater, & non est adimpleta dicta
conditio si uterq; decederet. Alii uero replicabant, quod
hoc est falsum quia licet in morte primi non sit uerifica
ta conditio, quia superest alius frater non tamen propte
rea dicetur defecta, sed potest uerificari post mortem ul-
timi & eo casu ultimus teneretur restituere portionem
suam ex sua persona & portione primi fratris tanquam
eius hæres prout in simili, quando est facta substitutio fi
lio instituto sub conditione si sine filiis decesserit, uel fi-
lii filiorum sine filiis, nam nõ deficit conditio, licet filius

decedat cum filiis uerum dicet uerificata. ubi postea filii
filiorum decederent sine filiis & filii filiorum tanquam
hæredes ipsorum teuereutur restituere, ut per Bar.& cō
muniter doct.in.l.centurio.in ulti.q.prin.supra de uulg.
¶ Quid dicendum ? ego dico ꝙ nulla ratione admitti
potest in casu isto dicta interpretatio,ꝙ quilibet uideatur
per se.& singulariter grauatus restituere portionem suā
sub illa conditione,si uterq; decesserit.sed ꝙ oīno illa cō
ditio dēat diuidi in duas.ita ut qlibet uideat solū grauas
tus sub sīplici cōditione.si decesserit sine filiis. Moueor
qa opi.Imo.ē uera,uidelicet ꝙ conditio in ꝑsona primi
diceretur defecta quando decessit ante fratrem.si intellige
retur grauatus sub illa conditione.si ambo decederent si
ne filiis de hoc est casus in.d.l.qui duos,ut dixi supra cir
ca itellectum.d.l.& ultra.d.l.qui duos hęc opi.Imo.pro
batur ratione,nam dum quis grauatur sub conditione,si
ambo fratres decederent sine filiis.inspici debet tempus
mortis grauati, quo ad hoc an existat , uel deficiat dicta
conditio.l.ii.supra de reg.cat.l.in conditionibus in pri.
supra de condi.& demon.non autem īspici debet,an exi
stat.uel non existat conditio tempore mortis.fratris, nā
si inspici deberet tempus mortis fratris , hæc conditio
in altero ipsorum esset superflua & elusoria, patet, nam
cum clarum sit testatorem uoluisse ꝙ si altera deficiat in
morte primi.ꝙ fideicommissum deficiat ꝓpterea hoc
casu conditio in persona secundi esset elusoria & super
fluum esset præstolari. an in persona fratris conditio sit
extitura,uel ne,cum iam sit defectum fideicōmissum , qa
conditio deficit in persona primi.si etiam demus casum
quòd conditio existat in persona primi, , si etiam tunc
debemus præstolari. an in morte fratris existat , uel nō
existat conditio. certe hæc conditio in ꝑsona primi erit
elusoria.quia ipsa hoc casu quamuis existat, non operat
ꝙ fideicommissum debeatur ,sed sola conditio in perso
na fratris operabitur,ꝙ deficiat fideicōmissum. si in eius
persona deficiat uel quod debeatur si in eius persona
existat , & ideo ad hoc ut conditio possit operari in
utraq; persona,necesse est, quòd in utraq; eodem tempo
re operetur,ꝙ fideicommissum debeatur, uel quòd defi
ciat.accedit quia hæc conditio , si uterq; decesserit sine
filiis est adiecta propter reuocationem fideicommissi,qa
existentia filiorum grauati uel fratris,uel filiorum fratris
sit causa cur testator nolit eo in casu fideicommissum de
beri,ut dixi supra in articulo uulgaris circa intellectum
l.generaliter in priu.C.de insti.& substi.igitur existentia
alterius istorum in morte grauati , quo tempore cedere
debet dies fideicommissi debet inducere annulationem
fideicommissi. Non obst.decisio Bar.& aliorum in.d.l.
centurio supra relata.quia solutio est.ꝙ casus dictæ deci
sionis differt a casu nostro hic & diuersitas est in duob.
Primo quia dum dictum fuit.si filius decesserit sine filiis
uel filii filiorum sine filiis,intelligimus.ꝙ sit duplex fidei
commissum,alterum relictum sub conditione,si filius de
cesserit sine filiis.alterum sub alia conditione,si filii filio
rum sine filiis & ideo illud secundum fideicommissum ,
uidetur delatum post mortem filiorum filii , & quęlibet
conditio de se operatur, quia existentia filiorum filii fa
cit quòd deficiat primum fideicommissum , & defectus
filiorum filii operatur.quòd fidecommissum debeatur&
eadem conditio in nepotibus filii operatur quòd existē
tiam dictorum nepotum faciat deficere aliud fideicom
missum.& defectus nepotum operatur.ꝙ debeatur. non
sic est in casu quæstionis nostre. quia illud fideicommis
sum relictum a primo est unum tantum relictū post eius
mortem,sub dicta conditione collectiua , si ambo. uel si
omnes,& ideo requiritur quòd in utroq; existat condi
tio in morte primi filii,alias diceretur deficere,ut dictum
fuit . Est etiam diuersitas in alio , quia cum sit dictum,si
filii decesserint sine filiis,& filii filiorum sine filiis, illa se
cunda conditio in filiis filiorum non fuit adiecta ad ex

tinguendum fideicommissum,sed ad inducendum fidei
commissum in casu quo illa conditio deficiat in filiis in
stitutis,quia decedant cum filiis,& ideo operatur , quòd
eo casu uideatur delatum fideicōmissum post mortem
filiorum filii,nam cum prima conditio,quamuis deficiat
non sit potens ad faciendum deficere fideicommissum
nisi etiam contingat,quòd altera deficiat,ideo debet alte
ra conditio expectari , antequam inducatur defectus
fideicommissi , quod non est in casu nostro , nam si
cōnditio deficit in persona primi , quia decedat cum
filiis , statim deficit fideicommissum in persona pri
mi , & non est opus expectare quòd frater decedat
cum filiis,ideo non potest censeri delatum post mortē
fratris,propterea necesse est,quòd in morte primi condi
tio in utroq; existat,ne fideicommissum deficiat.uera est
igitur conclusio, quod si intelligeretur primus grauatus
sub conditione si uterq; frater sine filiis decederet,quòd
uno decedente ante alium, fideicommissum a primo re
lictum deficeret,ut dicebat Imo. & ideo illa conditio, si
uterq; in dubio debet diuidi in duas conditiones , tanq̄
quilibet uideatur grauatus sub duplici conditione , si de
cesserint sine filiis. Et ultra prædicta, ꝓ ista opinione fa
cit quia nisi dicta conditio diuideretur,sequeretur,quòd
oporteret intelligere eandem conditionem esse repeti
tam in utroq; fideicommisso, cum sit duplex fideicom
missum,quod est inconueniens. Accedit quia mors pri
mi conuenit ad differendum fideicommissum relictum
post mortem primi. Mors secundi conuenit ad differen
dum fideicommissum relictū post mortem secundi,iccir
co dicetur respicere,diuersos effectus & propterea omni
no diuidi,& resolui debet,in suas singularitates.d.l.falsa
.§.fi.supra de condi.& demonstrat.& dictum fuit supra in
euidentialibus, & ista opinio in casu quo sit facta substi
tutio separatim,quòd dicta conditio,si uterq;,diuidatur,
& resoluatur in suas singularitates , & quòd propterea
admittatur in cuiuscunq; persona existat conditio , non
obstante ꝙ supersit ꝑsona q̄ ex ꝓsumpta mente excludat
substitutum est de mente Bar. & aliorum dum in substi
tutione facta separatim non distinguunt,an supersit , uel
non supersit persona , & an sit adiecta conditio sub no
mine collectiuo, uel alio modo & non habet dubitatio
nem,ut patet ex prædictis & ex iis , quæ diximus supra
in euidentialibus & in articulo præcedenti de pupillari.
¶ Alia est dubitatio.† quid si substitutio fideicommissa
135 ria sit facta duobus filiis alternatiuæ , sed in hac dubita
tione resol.dependet ab hoc,an alternatiua retinebit ꝓ
priam naturam alternatiuæ,& dicetur facta separatim.&
ideo in cuiuscunq; persona existat conditio,admittetur
substitutio,sed si præsupponimus ꝙ resoluatur in copu
lam fauore filiorum,ut dicunt communiter docto.per.l.
generaliter in prin.C.de insti.& substi. & l. lucius supra
de hęredi.insti.&.l.si is qui ducenta.§ item si pater supra
de rebus dub.tunc diceretur simul facta & propterea
hoc casu procederet ista dubitatio,an admittatur substi
tutio in cuiuscunq; persona existat conditio de quo in
fra dicam.
¶ Secunda conclusio Barto. & communis est, † quod si
136 substitutio fideicommissaria sit simul pluribus facta ad
mittatur regulariter in cuiuscunq; persona existat condi
tio ista conclusio est uera & indubitata in casu quo sit fa
cta simpliciter puta si prædicti decesserint uel post mor
tem ipsorum,nam de hac conclusione sunt casus.ll.in.l.
lucius.§.caio infra eo.in.l.fi.,§.filium supra de lega.ii.ra
tio huius conclusionis patebit ex iis,quæ dicam infra in
sequenti ampliatione.
¶ Ampliatur ista conclusio, ut procedat quamuis dicta
substitutio sit facta sub conditione concepta sub nomine
collectiuo uel cum copula puta si uterq; decesserit uel si
ambo decesserint, uel si omnes decesserint,uel post mor
tem utriusq; uel amborum uel omnium& sic de singulis

ita

ita Bar.hic sequuntur cōiter docto.hic & in.d.l.pe.C.
de tmp.Pro ista ampliatione cōi facit quia clarū est, ꝙ
hoc casu fideicom.fuit relictū a duob.igitur sequitur ꝙ
testator uoluit quemlibet ꝑ se grauare in sua portione
si non subest ratio seu causa quare ꝓsumatur testatorem
uoluisse grauare eos coniunctim in uno fideicom. con
sequentia patet ex tex. in.d.§. filiam & in.d.§.caio, &
ratio est quia ea ratione q̄ testator uoluit utroq; dece-
dente substitutū admitti ad totū,sic eadē ratione neces
sario sequitur,ꝙ uelit substitutū habere partem,ubi alter
tantū decedat,quia non est maior ratio substituendi il-
lum in toto,casu quo uterq; decedat, q̄ in p̄te casu quo
alter tantū decedat l.quæ de tota supra de rei uend. &
iō cū sit duplex fideicom.&quilibet censeatur grauatus
per se in sua portione post eius morte,necesse est,ꝙ il-
la conditio,si uterq; decesserit, resoluatur in suas singu
laritates d.l.falsa.§.si.quia alias nisi diuideretur,ut qlibet
uideatur grauatus post mortē suā, sequeretur alterū ex
duob.uidelicet uel ꝙ esset unū tantū fideicom.de tota
hæreditate debendū post mortē utriusq; ab utroq; cu
ius dies cederet post mortē utriusq; non ꝙ quilibet sit
grauatus per se in sua portione& non sint diuersa fidei
cōmissa de diuersis portionib.ꝙ est contra ea, q̄ statim
dixi,uel si uolumus ꝙ sint duo fideicom.& quilibet ui-
deatur per se grauatus,necessario decedente uno ante a
liū deficeret fideicom.in portione primi si dicta condi-
tio,si uterq; non diuideretur in duas cum qlibet uidere
tur grauatus post mortē suā sub conditione si uterq; de
cesserit.d.l.qui duos & dictū fuit supra in prima conclu
sione,& illa conditio si uterq; intelligeretur alio modo
q̄ cōuenit,qa mors secundi faceret conditionē in fidei
com.relicto a primo & mors primi faceret conditionē
in fideicom.relicto a secundo cū tamē mors primi solū
conueniat ad differendū fideicom.relictū post mortem
primi & sic econtra,ꝙ tamen est contra regulā, q̄ est ꝙ
conditiones intelliguntur adiectæ, ut solū faciant con-
ditionē pro eo,cui conueniunt, non ꝓ eo cui non con
ueniunt l.fi.§.seie supra de leg.ii.l.seie §. caio supra de
fun.instruc.& ubiq; not.Bar.& in effectu ista sunt, quæ
iudicio meo uoluit dicere Bar. ꝓ hac eadem opinione
adducitur tex.noster hic nec potest procedere sol.Soc.
& aliorū Mod.ꝙ substitutio in casu tex. nostri esset fa-
cta ultimo tantū,& testator uoluerit ꝙ substitutus habe
ret totū ex ꝑsona ultimi,eueniente conditione in perso
na primi,ꝙ non est in casu q̄stionis nostre. quia substō
fuit facta cuilibet & ex persona ultimi substitutus non
posset consequi totū,nā rō dubitandi in tex.nostro erat
qa ex uerbis significabatur solū unū fideicom. de tota
h̄ditate debendū ab ultimo,&iō illa conditio.si uterq;
decederet tāq̄ respiciens unū effectū, seu unū fideicom.
uidebatur ꝙ non deberet resolui.rō uero decidendi est
ꝙ in casu quo cessat reciproca substō inter istos ex men
te colligitur,ꝙ quilibet sit grauatus in sua portione per se
& sic sit duplex fideicom.relictū a duobus,& iō hoc ca
su dicta conditio resoluitur, qa isto casu reperitur diuer
sos effectus respicere,ut supra dixi in declaratione intel
lectus tex.nostri ista ratio decidendi multo manifestius
ꝓcedit in casu nostro,qa cū dictū sit,si uterq; decesserit
grauo restituere,uel substituo, ex nā ꝟborū quilibet ui-
detur grauatus in sua portione.& est duplex fideicom.
quia a quolibet uidetur relictū, ut fatentur ēt tenentes
contrariā opinionē ex p̄dictis apparet manifesta sol.ad
ea q̄ adducuntur ꝓ contraria opinione,quam tenuerunt
Aug.& Pau.de cast.hic idē Pau.in l.qui duos supra de
uulg.Alex.hic col.i.& in.d.l.pe.in ultimo not.Soc.hic
uersi.secunda conclusio & d.Ripa hic.Nā ad primū ꝙ
ꝓpria significatio ꝟborū sit contra substitutū:Respon-
detur ꝙ est duplex casus, primus quē significant uerba
ex proprio significatu,quādo uterq; decederet,quo ca-
su substitutus uocatur ad totum.Alius est casus,qui eue-
nit præter & ultra proprium significatum uerborum ex
interpretatione,attenta præsumpta mente, quādo uno
decedente,substitutus uult admitti ad partem, & isto ca
su admitto ꝙ substitutus non ueniat ex proprio signifi-
catu uerborum,sed dico ꝙ non uenit contra proprium
significatum uerborum,sed solum præter & ultra, quia
uerba non significant, ꝙ substitutus non admittatur ad
partem uno tātum decedente. Ad aliud, uidelicet ꝙ in
dubio non debemus excedere terminos propriæ signi
ficationis uerborū.l.non aliter supra de lega.3.Respon
detur ꝙ non sumus in dubio,quia hic casus, ꝙ uno de-
cedente admittatur ad partem, infertur in consequen-
tiam expressi,nam ex eo quia uocauit substitutū ad to-
tum,utroque decedēte,infertur ꝙ uoluit admitti ad par
tem,altero tantum decedente, cum non sit maior ratio
in uno q̄ in alio,& per alia,quæ supra dicta fuerunt. Ad
alia quæ dicit Soci.hic.de tex. nostro, satis patet sol.ex
iis quæ supra diximus,circa contrarium.l.pen.concor-
137 dando illum tex.cum tex.nostro. Sed dubitatio est.† an
existēte conditione in persona unius. substitutus admit
tatur ex propria significatione uerborū, & in hoc Bar.
& communiter omnes dicunt, ꝙ non,uerum solum ex
præsumpta mente,præter & ultra proprium significatū
uerborum, & licet docto. non declarent, qua ratione
ex propria significatione uerborum non admittatur,&
qua ratione admittatur ex interpretatione, quæ sumi-
tur ex præsumpta mente,tamen ex prædictis colligitur
declaratio. Nā dum uocatur substitutus sub cōditione,
si uterq; decesserit, per uerba uidetur solum significari
unum fideicommissum, in casu quo uterque decesserit
& ideo ex significatione uerborum non admittitur sub
stitutus,nisi in dicto casu, ut patet ex text. nostro in his
uerbis, prima facie propter conditionis uerba admitti
non uidebatur: Ratio uero, quare admittatur ex inter-
pretatione, quæ sumitur ex præsumpta mente, est,quia
præsumitur,quòd ea ratione qua testator uocauit substi
tutum ad portionem utriusque, utroque decedente, sic
etiam uelit admitti ad portionem unius,uno tātum de
cedente, & testator nolit esse unum fideicommissum
tantum,sed plura,dum á pluribus relictum fuit, & ideo
præter & ultra significationem uerborum ex præsum-
pta mente inducitur fideicōmissum in portione unius
post eius mortem,ut supra dictum fuit, & hoc respectu
ex præsumpta mente substitutus admittitur.
138 ¶ Limitatur ista conclusio pluribus modis† Primo
in casu quando superest persona, quæ ex præsumpta
mente excluderet substitutum, nam tunc si substitutio
sit pluribus simul facta. existente conditione in perso-
na unius non admitteretur substitutus & quia in hac li
mitatione stat tota farrago huius articuli.ut ordinate ꝓ
139 cedamus.Primo habemus uidere.† qua ratione perso-
na superstes excludat substitutum, & quæ interpretatio
sumatur fauore superstitis propter exclusionem substi-
tuti. Secundo uidebimus, an ista limitatio proce-
dat non tantum in casu quo substitutio sit facta cum
copula,seu sub nomine collectiuo,uerum etiam quan-
do simpliciter fit.quot requirantur ad hoc ut persona
superstes possit ex p̄sumpta mente excludere substi-
tutum.

¶ Circa primum reperio plures opiniones,prima est
ꝙ ea ratione superstes persona excludat substitutum,
quia eius fauore substitutio facta pluribus intelligitur
facta ultimo, & ea ratione post mortem primi non ad
mittatur substitutus, quia interpretatio sumitur ꝙ
non primo, sed ultimo censeatur facta, ita communi
ter doct.hic& in d.l.pe.& in l.si p̄r impuberes supra de
uulg.post Bar.ibi & in l.qui duos post glo.ibi eo.ti.de
uulg.Adducunt text.in. d. l.qui duos.adducunt secun-
do tex.in l.codicillis supra de usufru.qui tex.secundum
summariū Bar.ꝓbat,ꝙ fideicommissum relictum post
mortem omniū,in dubio uidetur relictū ab ultimo,ista
opinio intelligi potest duob.modis,primo mō ꝙ intel

pretatio sumitur, q sit duplex fideicom. semp in cuiuscunq; psona existat conditio habebit effectũ substõ qa
semp qlibet intelligetur grauatus separatim, qa unus
in fideicom. a se relicto, alius in alio, non aũt simul in
eodẽ fideicom. & q oĩ casu quo non intelligetur uel
ex significatu uerborũ, uel ex mente duplex fideicommissum, sed unũ tm̃, in quo oẽs simul & coniunctim uideantur grauati in eodẽ fideicom. post eorũ mortẽ, q
tunc non hẽt effectũ substõ in morte unius, sed solum
post mortẽ oĩum, quia dies fideicommissi solũ cedit
post mortẽ oĩũ. Habes postremo notare illã differẽtiã
in casu quo singuli quibus facta sit substõ intelligantur
grauati sub conditione, si ambo, uel si oẽs decesserint
q refert an sint separatim grauati in diuersis fideicommissis & decedẽte uno ante aliũ deficeret fideicõmissũ per defectũ conditionis d. l. qui duos, & hoc mõ procedit opinio Imo. supra relata, aut uero sunt simul grauati in eodẽ fideicom. cuius dies cedat solũ post mortẽ
oĩũ sub dicta conditione, & eo casu decedente uno
ante aliũ non deficiet conditio, ut supra dixi. & hoc casu pcedere posset opinio Pau. & aliorũ supra relata uidelicet interptando q sit unum fideicõmissum de toto
in quo oẽs sunt grauati, cuius dies cedat post mortem
oĩũ seu post mortẽ ultimi. Circa secundã dubitationẽ,
141 cõis opinio ẽ, q pcedat ẽt casu quo fideicommissaria
substõ foret facta plurib. filiis sĩpliciter, qa dictũ sit post
mortẽ filiorũ uolo q hæreditas perueniat in titiũ substiturũ uel grauo filios post mortẽ restituere, uel filiis
decedẽtib. substituo, ita Bar. & cõiter doct. hic & in. d.
l. pe. Ro. consi. 131. prima dubitatio in fi. Soc. cons. 94.
lib. 4. allegatur p ista cõi tex. in d. l. pe. nã licet in casu
isto ex nã uerborũ contineret duplex substõ pupillaria
una uidelicet in quolibet filiorũ, & ideo debuisset resolui in suas singularitates, tñ fauore filiorũ itelligitur una
tm̃ substõ, qa simul facta fuit, & impeditur resol. pluralitatis in singularitates, quia intelligitur respicere unũ effectũ, ut dictũ fuit in articulo pxime pcedenti, sic dõm
est in fideicommissaria simpliciter facta nã licet ex nã
uborũ contineat diuersa fideicõmissa tñ fauore filiorũ
intelligũtur grauati simul & coniũcti in eodẽ fideicõ.
de tota hẽditate, & ppea q respiciat unũ effectũ, & non
resoluat in suas singularitates, ut supra dictũ fuit & istud
multo fortius dẽt pcedere in fideicõ. qa in ea, q̃uis sumaf dicta interptatio, q sit unũ fideicõ. cẽsetur tñ eadẽ
substõ fideicom. q̃ in pupillari, qa in hac ñ põt sumi illa interptatio q sit una tm̃, qn cẽseaf alia substõ q̃ pupillaris, uidelicet substõ directa in patris hẽditate ut dictũ
fuit supra l arti. pximo, nec solutiones Soci. ad istũ tex.
satisfaciũt, nã pria, q in tex. illo ppria significatio uborũ sit contra substitutũ non satisfacit, qa dictũ fuit supra
ppria significatio uborum nihil ob. substituto, eo casu
quo intelligitur duplex substõ alia ẽt solu. q in l. pe. militabat rõ conseruãde legitime successionis q non ẽ in
casu nro, ut p eũ minus satisfacit, nã licet in casu nostro
non sit rõ conseruandi legitimã successionẽ, ẽ tñ rõ ne
substõ piudicet supstiti, casu quo prio succederet & eẽt
conseruata illa successio intestati, q̃ rõ tantũdẽ opaf ut
dictũ fuit supra in glo. adducit ẽt Bar. tex. in l. cũ acutissimi. C. de fideicommissis, & in l. si is q ducẽta. §. itẽ si pr
supra de reb. dub. q̃ iura optime pbãt in illis. n. hẽt q ẽt
tẽta coniectura, q̃ sumif ex qualitate psonę excludif substitutus, q̃uis p substituto sit ppria significatio & nã uborũ, & ppria significatio sit contra psonã supstitẽ, multo magis dẽt capi hæc interptatio in casu nostro ad excludẽdũ substitutũ, qñ ppria significatio & nã uborũ
patiaf hãc interptationẽ in fauorẽ superstitis uidelicet
q intelligatur unũ fideic. non plura & hoc mõ inducẽdo non pcederent sol. tenẽtiũ contrariã opinionẽ, nã
sol. Pau. de cast. in. d. l. pe. q rõ d. l. cũ acutissimi non pcedat in fratre, qa non subintelligif illa conditio. si sine
fratre non satisfacit, qa licet non possit in substõne facta uni filio, post eius mortẽ intelligi illa conditio, si sine fratre qa hęc non põt inferri ex expsis, put intelligitur illa si sine filiis, qa hoc infert ex expsis, quasi q
substõ intelligaf facta post defectũ posteritatis illius filii ppea non põt negari, qn capi debeat semp illa interptatio, ne uideaf testõr pferre extraneũ suis descẽdẽtib.
qñ illa põt sumi, seu inferri ex expsso, put in casu nostro
qñ coniũcti & simul duob. substituit, nã põt inferri ideo
coniũcti substituisse qa uelit esse unũ fideic. de tota hæreditate, cuius dies cedat post mortẽ ultimi, & nolle substõnẽ supstiti piudicare, eodẽ mõ sol. q̃ dant scriben. ad
tex. in. d. §. item si pater, uidelicet q icciteo alternatiua
substõ resoluif in copulã, qa pcessit institutio alternatiua, non tollit fundamẽtũ de illo tex. nã p hoc ñ tollif,
qn substõ q̃ quoad significationẽ uborũ uidebaf facta
separati, intelligaf facta coniũcti pp interptationẽ, q̃ sumif ex dispositione pcedenti, & iõ a simili infertur, q
coniectura, q̃ sumif ex qualitate psonarũ sit potẽs ad faciẽdũ, q substõ simul fcã intelligatur simul & coniũcti
non aũt separati, & iõ non resoluaf, & ultra pdicta ista
conclusio cõis pbatur nã dũ testãtor duob. filiis simul
substituit, ẽ rõ, & cã pp q̃ psumaf testatorẽ uelle eẽ unũ
fideic: de tota hẽditate, cuius dies cedat post mortẽ oĩũ
nã hęc ẽ cã, ne substõ ipediat portionẽ primi puenire
in superstitẽ, casu quo posset puenire, icciteo dẽt cẽseri
unũ dũ coniũcti substituit, ñ plura fideicõ. p ea q̃ supra
diximus in uulgari pp rõnẽ iuris accrescẽdi & iõ sequif
q existẽte conditione in psona unius non admitteref
substõ qa nũq̃ admittif cãu quo intelligif eẽ unũ fideic.
& una substõ, ut dictũ fuit supra & hoc mõ declarando
ẽ sol. ad ea q̃ adducũtur contraria opinione, q̃ tenuerũt.
Pau. Imo. & Soci. hic, nã ad primũ de. l. falsa. §. si. supra
de condi. q hic adducit Soc ẽ sol. q donec supest psona
q̃ ex psũpta mẽte excludit, qa subest rõ pp q̃ psumatur
testatorẽ uelle eẽ unũ fideicom. tunc illa pluralitas nõ
dicentur respicere diuersos effectus, sed unũ tantũ, &
ideo non poterit resolui in singularitates. Ad aliud de
tex. in. d. §. caio, & d. §. filiũ est sol. q illa iura loquuntur in extraneis, non aũt in casu quo grauati forent de
liberis. Nec ob. si replicares q hæc sol. restringit textũ quia dicitur q cũ tex. loquatur in extraneis grauatis, per hanc sol. non restringitur tex. sed non extẽditur
ultra terminos, in qbus loquitur, duinimo tex. ille facit
p communi opinione, nã si tex. ille dubitat an in casu
quo sunt plures extranei grauati simul, censeatur grauati in uno fideicom. uel in diuersis, q̃uis nulla possit esse
ratio pp q̃ præsumi possit testatorẽ uelle solũ intelligi
unũ fideicom. non plura, ppea præsupponit, q ubi grauati essent de liberis, qa tunc subest rõ seu cã pp q̃ psumi possit testatorẽ magis uelle esse solũ unũ fideicom.
q̃ plura, q substituendo simul hoc casu præsumitur uelle esse unũ fideicom. cuius dies cedat post mortẽ oĩum
nam alias decisio illius tex. in casu suo esset de indubitabili uel parum dubitationis haberet, si idẽ esset in pluribus filiis simul grauatis. Ad aliud qd adducebat Imo.
uidelicet q si non haberet effectũ substitutio post mortem primi nunq̃ haberet effectum in portione primi;
quia si excludatur substitutus ea rõne quia intelligatur
grauatus solum ultimus & cessabit fideicom. in portione primi, quia in ea ultimus non fuit honoratus l. cũ q
supra eo. l. si sic supra de leg. iii. l. abeo. C. de fideicom.
siue excludamus substitutũ. qa intelligamus, q primus
censeatur grauatus sub conditione, si ambo decesserint
& tunc dicetur defecta conditio, qñ primus decedit relicto alio fratre supstite. l. qui duos supra de uulg. solu.
est, omissis aliorũ dictis, q excluditur, quia intelliguntur ambo grauati in uno fideicommisso de utraq; portione, sub illa conditione, si ambo decesserint, cuius
dies solũ cedit post mortẽ oĩũ & decedẽte primo non
dicetur defecta conditio qa inspicimus an deficiat uel
existat conditio post mortẽ ultimi, post cuius mortem

dēt dies fideicō. cedere. & sic existente conditione in psona ultimi habebit effectū substitutio in psona utriusq; ut dictū fuit supra. Ex prędictis habetur limitationē istā procedere utroq; casu, siue sit facta cū copula, seu sub
142 nomine collectiuo, siue sit facta simpliciter. † Circa tertium quot requirantur ad hoc ut persona superstes dicatur esse talis quæ ex pręsumpta mente excludat substitutum sunt plures dubitationes. prima est, an requiratur quod sit de liberis, seu ex descendentibus testatoris. in hoc sunt opiniones. nā Imo. quē secutus fuit Soc. hic & Dec. in d. l. pe & Cor. in uariis consiliis, uidelicet. cōs. 289. uidet prima facie & con. 330. pl. 1. lib. 1. & con. 183. lib. 2. & con. 248. circa hanc lib. 4. tenuit ꝙ sufficit illos ēe de transuersalib. illorū. quib. facta fuit substō ut inter eos possit eē successio intestati. Mouetur qa sic uidetꝙ ista potentia succedēdi sufficiat hoc casu ad excludēdū substitutū ex psumpta mēte, put in uulgari sufficit ius accrescendi. Adducitur scdo. qa licet Bar. & alii ponāt casū in iis, q sunt de liberis testatoris, non tñ per id. excludunt eos inter quos sit successio intestati licet nō sit de liberis. Contrariā uero opinionē, ꝙ Imo requirat ꝙ superstes sit de liberis & non sufficiat, ꝙ sit ex transuersalib testatoris, q̄uis primo possit ab intestato succedere, tenent coīter docto. ut hic dicunt Alex. & Soc. & Alex. con. 38. uiso themate & Soc. cō. 94. lib. 4. fundamētū cōis opinionis est, ꝙ psumptio. d. l. cū acutissimi nō hēt locū in transuersalib. testantis, arg. l. si fratres. C. de inoffi. test. & concludūt Ang. & Imo. in l. ex facto. §. si qs rogatus supra eo. & cōiter doct. post Bar. in l. generaliter. §. cū aūt in. 4. q. C. de insti. & sub. ut hic dicit Alex. et Soc. in l. cū auus, in. i. & ii. col. supra de cond. & de quid dēm: ego amplector cōem sniam uidelicet ꝙ requirat ꝙ sint de liberis. Moueor, qa ex nā dictę substōnis fideicōmissariæ factæ plurib. est ꝙ intelligantur tot fideicōmissa quot psonę grauatę, quarū fidē secutus fuit testator & ppea ꝙ hēat effectū existente conditione in psona unius ut supra dictū fuit. Ab hac iterpretatione q̄ uenit ex nā substōnis non possumus recedere, nisi cōstet de manifesta uoluntate. l. non aliter supra de leg. 3. nam si non aliter pōt recedi a pprio significatu, ut ibi dicitur: sic ēt non pōt aliter recedi ab interptatione q̄ sumitur ex nā substōnis, seu uerborū qa illa pponderat pprie significationi ūborū l. in conditionib. §. 1. supra de cōd. & de. sed ista euidens & manifesta uoluntas non reperitur in iure, ꝙ sumatur ex qualitate personarū nisi illi sint de liberis testatoris d. l. cū acutissimi d. l. si is q ducenta §. itē si pr. igitur non pōt sumi ex qualitate personarū qñ sunt de transuersalibus. & ppterea non potuit recedi a dicta interptatione, q̄ est in q̄libet substitutione facta plurib. uidelicet ut substitutus admittat existente cōditione in persona unius. Accedit, qa in duob. transuersalibus testator non potest esse certus, ꝙ inter eos duret successio intestati, licet primus decedat sine filiis, put ē certus in filiis, qa eueniēte conditione in prīo ꝙ decedat sine filiis, certus est ꝙ successio primi ab intestato pōt ad aliū puenire & iō pōt in liberis sumi hæc coniectura, ꝙ testator uelit esse unū fideicom. ppcām successionis intestati. de qua certus est, qd extabit, non sic in transuersalib. qa in iis non est certus, ꝙ existat & ideo ñ pōt sumi dicta coniectura ppcām pdictā de qua est incertus an extabit, ad ea q̄ adducta fuerūt in contrariū ē facilis solu. nā ad primū, qd dicebat de uulgari pp ius accrescendi ultra sol. Alex. q̄ erat, ꝙ ideo in uulgari illud deciditur, qa ius accrescēdi habet locū ex tacita dispositione defuncti l. si titio & n. euio §. iulianus supra de leg. 2. non sic est in legitima successione & iō regritur ꝙ coniectura sumatur ex qualitate personarū pp dictā legitimā successionē, nō simpliciter ex legitima successione potes ēt aliter dicere, ꝙ in uulgari & ppria significatio uerborū. nā substitutionis conuenit, ꝙ non habeat effectū substō nisi existente conditione in persona utriusq;, & ideo sola cā iuris accrescendi sufficit ad excludendū substitutū existente conditione in persona unius, qa non repugnat nā substōnis, seu uerborū, ut dictū fuit supra in articulo uulgaris & circa declarationē uerborū Bar. non sic in fideicommissaria, quia nā substitutionis est p substituto, & ideo sola cā successionis intestati nō dēt esse potens, ꝙ ab ea recedat, nisi cōcurrat qualitas psonarū, q̄ sint de liberis ut supra dictū fuit
143 ¶ Alia est dubitatio, † an requiratur ꝙ sit de liberis, qbus sit facta substō uel saltē ex descendentib. ex eis. In hoc cōis opinio docto. hic & in d. l. pe. est ꝙ sic nā dicunt ꝙ si esset de aliis liberis, quib. non esset simul facta substō non excluderetur. Ratio est. quia sicut existente conditione in his duob. descendentib. quib. simul substituit, testator uoluit substitutū excludere illū tertiū filiū idē psumitur uoluisse existente conditione in persona unius tm̄ & quo ad hoc ista conclusio cōis non hēt dif
144 ficultatē, dubitatio solū est in eo, an sufficiat † ꝙ sit de descendentib. ex iis quib. simul substō sit facta, quia de hoc sunt opiniones, cōis est, ꝙ sufficiat, ꝙ sit ex descendentib. illorū quib. sit facta substō nā uolunt, ꝙ claudia substituta in casu tex. nostri fuisset exclusa p nepotē ex primo filio si fuisset extranea oppositū uoluit Pau. de cast. in lectu. bonon. & Bal. cons. 435 factū tale est lib. 3. per tex. nostrū hic. sed ē sol. ꝙ iō nepos ex primo filio non excludit claudiā substitutā. quia est in pari gradu. idē tñ Bal cons. 271, lib. 4. distinguit, ꝙ aut descendentes ex illis quib. sunt facta substō sunt positi in cōditione ad exclusionē substituti & excludunt substitutū & hoc casu pcedet cōis opinio, Aut uero non sunt positi in conditione & hoc casu pcedat alia opinio, & nepos ex prīo filio non excludet substitutū a portione patrui existēte conditione in eius psona, ego Idistincte sequor cōē seniam uidelicet ꝙ sufficiat ad exclusionē substituti ut psona supstes descendat ex altero dictorū filiorū quibus sit facta substō, p ea q̄ dixi in pcedēti articulo pupillaris substōnis & qa oēs rōnes quas posset allegare primus filius si uiueret, ad exclusionē substituti, poterit ēt allegare nepos ex eo qa censetur eadem persona l. fin. C. de impub. & qa licet non sit adiecta illa conditio si sine filiis, in ea sobstitutione, tamē debet subintelligi d. l. cū auus, & quemadmodū conditiones, de morte filiorū sunt simul adiectæ in fideicom. eodē mō conditiones de supec existentia filiorū a lege simul & coniunctim subintelliguntur & quia illa euidens uoluntas, sic colligitur ex qualitate filiorū filii, sicut ex filio d. l, cum
145 acutissimi & d. l. cum auus. Alia est dubitatio, † an requiratur, ꝙ talis persona superstes uelit & possit succedere illi primo, qui decessit & in hoc cōis opinio, & uera est, ꝙ sic, ita Bal, Alex, & cōiter docto. in. d. l. pe. faciunt, quæ supra diximus in pupillari. & ratio est, quia tunc cessat cā, seu ratio propter q̄ præsumitur testatorē uelle esse unum fideicommissum tm̄ de tota hæreditate simul, ideo censebitur duplex fideicōmissum, & quilibet per se grauatus, put est de natura substitutionis fideicommissariæ factæ duobus & quia ubi est eadem ratio uocandi substitutum ad partem existente conditione in persona unius, quæ fuit uocandi etiam ad totum existente conditione in utroq;, semper admitti dēt substitutio in parte existente conditione in persona unius tantum l. quæ de tota supra de rei uendica. Quarta est
146 dubitatio † an requiratur ꝙ non sit facta substō extraneo simul cū ipsis liberis. l hoc Are. quē hic refert Soc. tenuit ꝙ sic nā uult ꝙ si cēt ēt substitutus extraneus cum duobus filiis & oēs simul grauati restituere hæreditatē post mortē ꝙ tunc post mortē primi filii admitteretur substō mouet, quia inspecta psona extranei sufficit ꝙ conditio in eius persona existat, ad hoc ut habeat effectū substō igitur sic ēt dicendū ē. casu quo existat in persona unius liberorum ut sit equalis determinatio quoad oēs quib. facta est substō, prout esse debet. l. hæreditatē. l. q̄uis. C.

de impuberũ l.ſi legatarius.§.ſi.& ibi Bar.ſupra de lega.
iii.ſequuntur quidẽ Mod.hic ea rõne,qa teſtator hoc ca
ſu non præſumiť magis dilexiſſe filios, quã extraneos.
Soc.tamẽ hic tum oppoſitũ. uidelicet ꝙ frater ſuperſtes
excludet ſubſtitutũ a portione primi.Mouetur per deciſ.
Bar.in.l.titia cũ teſtõ.§.ſi.uer.pone ꝙ teſtõr ſupra de leg.
ii.dũ cõcludit,ꝙ ſi teſtõr reliquit uxorẽ dominã uſuariã
& uſufructuariam oĩũ bonorũ quo caſu fauore filiorum
ſumitur interpretatio,ꝙ ſolum uideantur legata alimen
ta,& ſi ſit hæres extraneus intelligať legatus uſufructus
oĩum bonorũ ſi ſit inſtitutus extraneus una cum filiis,ꝙ
quoad filios intelligetur legatum alimentorũ. quoad ex
traneum hæredẽ intelligetur legatus uſuſfructus , & ad
regulã equalis determinationis reſpondeť,ꝙ fauore filio
rũ recedimus a dicta regula,ꝑut recedimus a ꝓpria ſigni
ficatione uerborũ.Ego ſequor iſtam opinionẽ Soc.quia
concordat cũ ꝓſumpta mente teſtantis & dico qđ atten
ta iſta opinione non ꝓpterea erit inequalis, ſeu diuerſa inter
147 pretatio,aut determinatio.† nã aduertendũ eſt, qđ dum
mõ interpretatio q̃ ſumiť attenta ſignificatione ꝟborum
& natura diſpoſitionis ſit eadem in utraq; ꝑſona,ſeu ca
ſu,ſemꝑ dicetur eẽ eadẽ interpretatio q̃uis ſpeciali fauo
re & priuilegio alterius ſumeretur alia interpretatio,hoc
ꝓbatur.nã in ſubſtõne uulgari facta duob.pupillis ſimul
abſq; dubio continetur pupillaris tacita in utroq; & di
cetur eadẽ determinatio ſeu interpretatio .l.iã hoc iure
ſupra de uolg.d.l.q̃uis nõ obſtãte,ꝙ contra matrẽ unius
illorũ ꝓpter eius fauorẽ ſeu priuilegiũ non poſſet allegari
ꝙ tacita pupillaris contineať,ſic eſt in deciſione Bar.ſu
pra relata,quia interpretatio q̃ ſumitur ex ſignificatione
ꝟborum in dicto legato facto uxori,eſt ſemper eademꝙ
cenſeatur legatus uſusfructus & non iõ dicetur eſſe ine
qualis determinatio ſeu interpretatio , ex eo quia ſpecia
li fauore & priuilegio filiorũ ſumatur alia interpretatio
ſic põt dici in caſu l.ex imperfecto.C.de teſta.& l ſi.C.fa
mil.hereiſ.qa ad hoc ut dicatur eẽ equalis,uel inequalis
interpretatio inſpici dẽt illa, q̃ ſumitur ex ſignificatione
ꝟborum uel natura relicti.ñ illa q̃ capitur ex ſpeciali fa
uore & priuilegio alicuius ꝑter & ultra illã quæ ſumitur
ex ſignificatione ꝟborũ & natura diſpõnis. Idẽ eſt in ca
ſu noſtro,qa attenta ſignificatione ꝟborũ & natura ſub
ſtõnis fideicõmiſſariæ factæ ſimul pluribus,ſemper ſumi
tur iſta interpretatio,ꝙ in cuiuſcunq; perſona exiſtat con
ditio habeat effectum ſubſtõ & ꝙ quilibet uideať per ſe
grauatus in ſua portione ut ſupra dictũ fuit d.l.lucius.§.
caio infra eo.& l.ſi.§.filius ſupra de lega.ii icciirco non
dicitur ob id eẽ diuerſa, & inequalis interpretatio,ex eo
qa ſpeciali fauore & priuilegio ſuperſtitis capiatur alia
interꝓtatio,ꝙ non intelligatur, q̃libet per ſe grauatus &
ꝙ iõ non hãt effectum ſubſtõ exiſtente conditione I pee
ſona onius & ex hoc patet ſolu.ad oĩa q̃ dici pñt in con
trariũ.Ex ꝓdictis infertur,ꝙ in caſu ꝓpoſito,ſi extraneus
prius decederet,ad portionem ipſius admitteretur ſubſti
tutus non obſtante ꝙ ſuperſint filius teſtatoris.q̃bus forte
fuiſſet delata hæreditas illius extranei,quia clarum eſt ꝓ
dilexiſſe extraneũ filiis in illa portione, in qua illũ inſti
tuit,icciirco non põt ſumi cõiectura aliqua ꝙ in illam et
portione filios prædilexerit ſubſtituto,tum quia non ẽ
ſpes aliqua ꝓbabilis ꝙ filii poſſint ſuccedere illi extra
neo,icciirco non põt ſumi quoad portionẽ extranei illa
coniectura,ꝙ iõ illi cum filiis ſimul ſubſtituerit, qa uelit
dictam portionẽ poſt obitum extranei remanere apud fi
lios donec uiuant,nec tranſire ad ſubſtitutũ,niſi poſt obi
tũ filiorũ,qa ut dixi ſupra requiriť,ꝙ ultra qualitatẽ perſo
nę ſuperſtitis,qa ſit de liberis,ſubſit cã legitime ſucceſſio
nis,ꝓꝑ q̃ ꝓſumatur teſtatorem ſimul,& coniunctim in uno
fideicom.uelle ſubſtituere.&non in pluribus, q̃ cã legiti
me ſucceſſionis,quoad portionẽ,ex qua extraneus eſſet
inſtitutus , non ſuberat,igitur olo in eius portione habe
bit effectũ ſubſtõ Ex ꝓdictis infertur,qđ dicendũ ſit,caſu
quo primus filius deceſſiſſet,inſtituto fratre ſuperſtite ꝓ
parte & ꝓ alia parte hærede extraneo,nã quoad partem
q̃ uenit auferenda ab illo hærede extraneo attendetur
illa interpretatio,q̃ ſumitur ex ſignificatione uerborum
& natura fideicommiſſariæ factæ pluribus,uidelicet , ꝙ
teſtõr uoluerit ſeꝗ fidẽ cuiuslibet per ſe & quẽlibet ſepa
ratim grauare in ſua portione,& iõ in cuiuſcunq; perſo
na exiſtat conditio,ꝙ habeat effectum ſubſtõ, quo uero
ad ꝑtem,q̃ eẽt auferenda a filio ſuperſtite,attẽdeť alia in
interpretatio,q̃ ſumi dẽt.attento fauore & priuilegio ip
ſius,uidelicet ꝙ uideãtur non ꝑ ſe.ſed coniuncti grauat in
eodẽ fideicõ.cuius dies ſolũ cedat poſt mortẽ oĩũ , nec
ꝓpterea dicetur eẽ diuerſa interꝓtatio ſeu determinatio eſt
ucꝝ ꝙ Alex.conſ.38.uiſo themate in prin.in caſu iſto
diſtinguit,an inſtitutus ſit frater ſuꝑſtes in maiori ꝑte hæ
reditatis a primo filio ut ſubſtitutus excludatur in totũ,
an ꝟo ſit inſtitutus extraneus in maiori ꝑte & tũc admit
tetur in totũ ſubſtitutũ qa teſtm̃ factũ a primo filio,diceť
factũ contẽplatione illius,cui plus reliquit & illius tm̃ eſ
ſet habẽda conſiderõ ꝑ not per Bar.& doct.in l.cũ res.§.
culpa ſupra de leg.i.per tex.in l.ſi ſeruus legatus.§.cũ qđ
in eo.ti.tñ iudicio meo dđm eſt ꝓut dixi,qa non dđm ẽ
ꝙ ſit inequalis determinatio,q̃ oĩa ſunt notanda,eſſet ẽt
uidendũ q̃ ſit illa ꝓſumptio,ſeu coniectura, q̃ ſumiť in fa
uorẽ ſubſtituti,per q̃ excludit poſſit ꝓſumptio,& conie
ctura,q̃ ſumiť in fauorẽ ꝑſonę ſuperſtitis , q̃ ſit de liberis
ſed de hoc inferius dicã. Limitať ſcđo ꝓdicta concluſio
148 ut non ꝓcedat † caſu quo ſubſtõ eẽt facta in uſufructu ita
Bar.hic per tex.in l.codicillis.ſupra de uſufruc.lega.& ꝑ
rationẽ qa in uſufructu eſt locus iuri accreſcendi,ẽt poſt
emolumentũ q̃ſitũ l.i.§ i ſupra de uſufru.accreſcen.Hãc
limitationẽ reprehendũt Ang.Imo.Alex.Soc.& d.Ripa
hic ꝓpter gñalitatẽ tex.l d.§ caio & in.d.§.filiũ nã uiť inclu
dere ẽt caſum,qñ ſubſtitutio eſſet facta in uſufructu & qa
tex.in.d l.codicil.ſcđm eos ñ ꝓbat opinionẽ Bar.ſed qc
qđ dicãt iſti,uera ẽ hæc limitatio Bar.& ꝓbatur per tex.
in d.l.codicil.& per rationẽ iuris accreſcendi,q̃ confide
rat Bar.unde ꝓ reſol.oĩũ.q̃ dicantur oppotet uidere , q̃
ſit intellectus ſeu ratio decidẽdi in.d.l.codicillis tenẽtes
contra Bar.dicunt rationẽ decidẽdi eẽ,qa illa ſubſtitutio
reciproca facta I fundo cẽſetur repetita in legato habita
tionis.ſeu uſuſfructus ꝑ illã dictionẽ.hoc ãplius. l.ſi tibi
pure ſupra de leg.iii.Soc.reprobat,eo ꝙ ñ poteſt dici re
petita,ex quo illa ſubſtõ ineſt i legato habitationis, arg.
eorũ q̃ dicit Bar.in l.ſi in diẽ per illũ tex.ſupra de cond.
& de.ſed credo ꝙ Soc.ſit corruptus qa reſponſio ſua ꝓ
cederet qñ illa ſubſtitutio ineſſet in primo relicto de fun
do,in quo fuit expreſſa, qa tũc non diceretur repetita in
ſecũdo legato,ſeu relicto, qa in his terminis loquiť tex.
in.d.l ſi in diẽ,nã ſi in ſecũdo legato ineſſet tacite dicta
ſubſtõ,multo fortius uideri poſſet repetita, qñ eſſet exꝓſ
ſa in primo icciirco credo uoluiſſe aliter dicere Soci.ui
delicet ꝙ dicta ſubſtitutio ineſt in legato fundi tanq̃ ne
ceſſaria ad hoc poſſit nouiſſimus grauari in toto fundo
icciirco non poteſt dici repetita in ſecũdo legato de uſu
& habitatione,in quo non ẽ neceſſaria,& hoc modo lo
q̃tur tex.in.d.l.ſi in diẽ.Alex.hic dicebat rationẽ decidẽ
di in dicto tex.eẽ quia fideicom.de dicta domo fuit reli
ctũ ab hęrede,nõ a libertis poſt quorũ mortẽ fuerat reli
ctũ & ideo intelligetur unũ fideicom. non plura,& illa
conditio poſt eorũ mortẽ dicetur reſpicere unũ effectũ
& ꝓpterea non poteſt reſolui in ſuas ſingularitates ut not.
in.d.l.falſa.§.ſi.ſupra de cond.& de. hoc idẽ uoluit dice
re Ripa.dũ dixit ꝙ conditio non ẽ de morte grauatorũ
ſed de morte aliorũ & ideo mors ipſorũ facit conditio
nẽ extrinſecã,q̃ nunq̃ reſoluitur in ſingularitates, nec di
ci poteſt ꝙ reſpiciat diuerſos effectus, ſed iſta rõ non eſt
bona,nã in caſu.d.l.codicillis ñ intereſt hẽdis,a quo fuit
legata ꝓprietas domus,ꝙ illico poſt mortẽ primi liberti
admittať reſpublica ad illius portionẽ,qa ipſe hęres , ex
illa ꝓprietate nuda nullũ cõmodũ ꝑcipit uiuentibus li
beris,nec delatio fideicommiſſi poſt mortẽ omnium li

bertorum sibi pōt prodesse, cum non possit contingere mors fideicommissarii ante euentum conditionis, & mortis libertorum & ꝑpea nulla est spes ꝙ legatum possit deficere, Icecirco sequitur, ꝙ si repellit dicta respublica a portione illius primi, repellitur ꝑꝑ interesse aliorum libertorum, quibus accrescit pars habitationis eius, qui decessit & sic ꝑꝑ interesse illius iuris accrescendi, quinimmo attēta rōne p̄dicta sequeretur, ꝙ consentiente hærede, respublica admissa fuisset ad portionem primi, si ex eo solum repelleretur, quia fideicommissum fuit unum relictum ab ipso hærede, & conditio non esset de morte grauati, qđ tñ est contra illum tex. qui expresse dicit, ꝙ fideicommissum non debetur, quoad aliquis libertorum uiuat, prætera aduertendum est, ꝙ licet fideicommissum sit relictum ab hærede, tñ substitutio dicetur facta libertis, post quorū mortem fuit uocata res publica, & licet fideicommissum sit de proprietate, tamen substitutio dicet esse in usufructu, seu habitatione, ut hic dicit Bar. & statim declarabo, & ꝑpea substitutio dicetur facta post mortē eorum, qbus facta fuit, & dicta conditio potest respicere plures effectus si intelligerētur tot substitutiones quot persone, quibus facta fuit, & similiter conditio est de personis, quib. sit substitutio & ideo potest diuidi in suas singularitates, ubi respiciat diuersos effectus. Per prædicta ēt tollitur, alia rō decidēdi cōsiderata ꝑ Soc, uidelicet ꝙ ibi illud sit quia fideicōmissum est de tota domo, & est ius accrescēdi iccirco his duob. cōcurrētib. nō admittet substitutus post mortē primi, ꝑ ea q̄ dicētur in sequenti limitatione, & ultra prædicta, ista rō cōfundit, quia ēt dicitur de tota. of casu, quo substitutio fit post mortem pluriū, sed dubitatio est, an sit unū de tota, an uero plures substōnes de quibuslibet partibus. & nulla rōne dicetur esse una, de tota nō aūt plures, nisi ꝑꝑ rōnem dicti iuris accrescendi. Alia rō Soc. ꝙ iccirco dicta conditio, post eorum mortē, nō diuiditur, exquo non respicit rem de qua sit substitutio ꝑ not. per Bart. in l. stichum qui meus erit supra de leg. i. nihil est, qa ēt diuiditur quoties respiciat personas, quibus fit substitutio. Bar. in l. i. C de cond. incer. diximus supra in euidentialib. uides igit rōnem decidendi in illo tex. eē illam, quā uoluit Bar. uidelicet qa substō fuit facta i usufructu, & habitatione, in quo post emolumentum est locus iuri accrescendi, ideo non habet effectū substō nisi post mortem omniū. Nā respublica in casu. d. l. non excluditur a portione primi ꝑꝑ interesse hr̄dis, sed ꝑꝑ interesse aliorum rōne dicti iuris accrescendi, ut supra dictū fuit & ꝑpea apparet ꝙ ille text. probet hanc limitationē Bar. pro qua ēt faciunt, quę diximus supra in uulgari, uidelicet, ꝙ quia ex cōiunctione sumit coniectura ad inducēdum ius accrescendi l. unica §. his ita. C. de cad. toll. multo magis dēt sumi coniectura ad cōseruationē iuris accrescēdi, qñ simul & cōiunctim pluribus fit substitutio. l. patre furioso supra de iis qui sunt sui uel alie. iuris & ultra predicta aduertēdū est. qa Bar. hic dixit duo Primū, ꝙ in casu. d. l. codicillis substitutio fuit facta in usufructu, & habitatione, & tñ in casu. d. l. codicillis reipublice substitute non fuit relicta habitatio, seu usufructus, uerum solū ꝑprietas domus, & usufructus, sed habitatio solū relicta fuit iis post quorū mortē fuit respublica uocata, scđo dixit, ꝙ substō in casu d. l. est facta iis libertis, post quorū mortē fuit uocata respublica, & tñ ab illis nihil relictū fuit reipublice, sed tm̄ ab hr̄de, qua uero rōne hec duo, que Bar. dixit possint ꝑcedere, nullus declarat. dicite igitur, ꝙ Bar. presupponit & bene, ꝙ substitutio dicitur facta, nō in relicto, quod datur substituto, sed in eo relicto, quod datur iis, quibus fit substitutio, & rō ē, qa substō est q̄dā subrogatio facta de uno in defectū alterius, ut dixi in rub. supra de uulg. iccirco dicet esse substō in relicto, quod fit illi, cui facta fit, exquo post defectū illius substitutus uocatur, & sic in. d. l. codicillis dicetur eē substitutio in usufructu & habitatione, qa post defectū usufructus & habitatiōis fuit uocata respublica sic præsupposuit substitutionē dici quoad eos, post quorum morte substiturus uocatur, nō aūt quoad eos, in quorum uita debetur fideicōmissum, nam, ut latissime declaraui in d. rub. supra de uulga. solū fideicōmissum relictū post mortē hæredis dici, & nuncupari pōt substō fideicommissaria, quia substō dici non pōt, nisi dum una dispō subrogat in defectū alterius, uel una persona in alterius defectum & ideo quoad hæredem, in cuius uita relinquit fideicommissum nō pōt dici substō, sed quoad libertos, in quorum defectū uocata, seu subrogata fuit respublica, dicetur eē substō, ita uoluit, iudicio meo, Bar. licet alii non aduertant, quod facit ad cōprobationem eorum, quæ dixi in d. rub. quæ non refero, quia ad materiam nostram non attinent.

149 ¶ Limitatur tertio ista cōclusio i casu quo substō fideic. esset facta expresim in tota hæreditate, ita Bar. in l. qdā testō ꝑ illum tex. supra de uulga. sequuntur Bal. & Are. ibi, & plures alii quos refert Ripa hic. cōiter tñ doct. tenent contrarium, ut hic dixit Soc. & Alex. con. lxxxi. ponderatis iis. lib. i. & consi. xcii. sup eo lib. iii. ubi dicit cōem esse contra Bar. & hanc opinionē contra Bar. seruari in practica, cū concordātibus, de quibus ꝑ Ripā hic uideamus, q̄ opinio sit uerior. Pro ista limitatione adducitur tex. in d. l. quidā, nam tex. ille aperte p̄supponit rationē quare existente conditione in ꝑsona unius non habeat effectum substitutio. esse, quia substitutio facta fuit in tota hæreditate, ita tex. ille in his uerbis, responsum eā uideri uoluntatem testantis fuisse ut in tertio gradu scriptos hæredes, ita demum substitueret, si tota hæreditas uacaret, idq; apparet ex eo, qa plures, q̄ duodecim uncias inter eos distribuisset. Ad illum tex. respondet Imo. rationem eius tex. non esse, qa sit facta substitutio in tota, sed qa lusimus in uulgari, in qua est locus iuri accrescendi, sed negari non potest, quin tex. ille consideret hanc rationem, qa substō sit facta in tota, ꝑterea rō iuris accrescēdi non consideratur, qñ ꝟba ex ꝑprio significatu admittunt substitutum, prout erat in casu. d. l. quidā, qa uerificata erat illa conditio, si neq; florius, neq; sosias hæredes erunt, ut colligitur ex dictis Bar. supra circa contrariū. l. q̄uis. C. de impuberum, ubi ēt dixi Soc. considerabat aliā esse rationē illius tex. ponendo casum, ꝙ illi plures essent substituti ultra quartam hæreditatis, qa distribuendo illā quartā in sex uncias, resultat ꝙ illa colonia, q̄ erat substituta in dimidia, & quarta, intelligatur substituta in nouē unciis, & illi plures in sex si in totidem unciis illa quarta fuisset distributa, & qa illi plures sunt substituti in duabus quintis, colonia in tribus quintis, ideo sumitur coniectura, ꝙ substitutio sit facta solum in casu quo tota hæreditas uacet nā alias illi plures non possent consequi sex uncias, nā si solum uacaret quadrans ꝑculi, ex eo illi plures non consequerentur sex uncias, si uacaret dimidia & quarta, i qua quietus erat institutus, prius colonia habuisset tres quintas in portione quieti, adeo ꝙ non superessent sex unciæ, in quibus illi plures erant substituti, sed Soci. male dicit, nā considerat ꝙ illa colonia sit solum substituta in trib. quintis, non in dimidia, & quarta, & hoc est contra illum tex. qui hoc expresse dicit, propterea debet intelligi, ꝙ illi plures sint solum substituti in quarta, ut dicit ille tex. sed ꝙ illa sit distributa in plures unceolas, q̄ in tres, ut etiam ibi dixit Aret. præsupponit ēt, ꝙ si admissa fuisset substitutio in quadrante assignato proculo, non fuisset admissa colonia, sed solū illi plures, quod est contra tex. illum qui ponit casum, ꝙ simul colonia, & illi plures sunt substituti florio & sosiæ, & solū dubitat, an quadrās proculi pertineret ad quietum hæredem institutū, an ad substitutos i tertio gradu, inter quos erat dicta colonia. qūo aūt dicatur distributa hęreditas in tex. illo ultra duodecim uncias, rñdeo ꝙ exquo quartā distribuit in sex uncias, sic dimidiā & quartā uidetur posuisse pro decē & octo unciis, & si quartā distribuit in quattuor unciis, sic dimidiā & quartā uł posuisse ꝑ duodecim unciis, qūo

autem

aũt ex hoc colligatur, ex hac distributione, ꝙ non aliter uelit esse locum substitutioni, q̃ si tota hæreditas uacet: Respondetur ꝙ si illa distributio non esset facta in uncias hæreditatis, sequeretur ꝙ colonia uideretur substituta in dimidia & quarta illius portionis, q̃ uacasset & illi plures in quarta eiusdẽ portionis, & propterea tres partes quadrantis proculi, qui uacabat, habuisset colonia, aliam partem dicti quadrantis haberent illi plures, sed qa distribuit illã quartã in unciis hæreditatis, apparet ꝙ testator intellexit de quarta hæreditatis & sic ꝙ in illa dimidia & quarta intellexerit de dimidia & quarta hæreditatis & ꝙ ppea intelligatur dicta substõ facta in casu quo tota hæreditas uacaret, ex quibus colligitur ꝙ rõ d.l. quidam sit ꝙ quia substõ est facta in tota hæreditate, apparet testatorẽ tunc uoluisse admitti substitutum, cum tota hæreditas uacet, non aũt in casu qñ solũ pars & propterea tex. ille stringit ꝓ ista limitatione Bar. contra cõmunem. Non omitto ꝙ d. Ripa aliter intelligebat tex. illũ ut sensus esset, ꝙ quietus adiuisset hæreditatẽ ultra tres uncias, non ꝙ quarta illa esset in plures uncias q̃ in tres distributa, sed hic intellectus non potest procedere quia uiolat litteram & quia illa uerba, quietus adiuit ultra tres unclas nihil possent operari, ut de se patet. Pro contraria opinione adducitur tex. in d.l. si. §. filium supra de le ga. ii. nam licet substõ sit de omni eo, ꝙ peruenit ad illos quib. fit facta substõ, tñ habet effectum existente conditione in ꝑsona unius, solum. Aretii & Soci. hic, ꝙ ibi oẽs sunt expresse grauati, non est bona, quia ut supra dictũ fuit non est differentia an simpliciter substõ sit facta post mortem pluriũ an simul illi plures sint grauati, maxime qñ substõ sit in tota hæreditate, qa alias non potuisset tota hæreditas peruenire ad substitutum, nisi intelligemus ꝙ oẽs sint grauati sol. Cor. in d.l. pen. C. de impub: ꝙ illud ꝟbum qcqd ꝑuenerit potest referri ad singulas ꝑsonas, ut sit sensus primus restituat quicquid ad eum peruenit, secundus restituat qcqd ad eũ peruenerit ꝙ non potest esse, qñ esset facta in tota hęreditate, non uidet ꝙ etiã possit ꝓcedere, qa si illud ꝟbum, totã hæreditatẽ referatur ad primũ, intelligetur de tota, q̃ ad eũ peruenit glo. in l. lucius in uerbo hæreditatis bessẽ, & ibi Bal. & Ang. no. supra de leg. i. Sed postpositis sol. aliorũ, dicendum est, ꝙ tex. ille nihil facit, quia loquit in legatis, seu fideicommissis separatim relictis iis, qbus facta fuit substõ & dũ fuit dictũ, qcqd ad uos ꝑuenie. post mortẽ uestrã restituatis sensus est, ꝙ eo mõ restituat, quo mõ illud totũ, uel qcqd ad illos peruenit, sed ꝑ partes ꝑuenit & solũ ꝑ parte potuit peruenire, ideo ẽt idẽ erit in restitutione fideicommissi non sic qñ fuit de tota hæreditate quia sola pars hæreditatis ad hæredes grauatos non potuit peruenire l. i. & ii. supra de acqui. hære. & ideo dicendũ erit ꝙ eodem modo uel it testator, ut in fideicommisso uniuersali de tota hæreditate non debeat fieri restitutio de parte tm̃. Secundo ꝓ ista opinione contra hanc fallentiam Bar. adducitur tex. noster in quo ista rõ, quia substitutio sit facta in tota hæreditate, allegatur ad hoc ut substitutio habeat effectũ existente conditione in persona unius tm̃ & ꝑfecto prima facie uidet mirandũ ꝓut etiam dicit Soci. hic, ꝙ in d.l. quidam, hæc ratio qa substitutio sit facta in toto, excludat substitutum, & in tex. nostro operet ꝙ substitutus admittatur. Nec pro sol. possumus dicere, ꝙ in tex. nostro sit ꝓpter affectionẽ claudie substitute, q̃ erat neptis testatoris, ut dicebat Aret. in d.l. quidã quia tex. non ponderasset dictã rationẽ, quam totũ habere uoluit &c. ex quo multo magis id dicendum esset, si non dixisset totum, non ẽt possumus distinguere, an conditio existat in ꝑsona ultimi & tunc dicta ratio faueat substituto, an uero in ꝑsona primi & tunc faciat contra substitutũ, ut dicebat Cor. in d.l. pen. quia hæc distinctio non habet rationem diuersitatis in se, & est contra communem intellectũ ad tex. nostrũ, secundũ quẽ idẽ esset existente conditione in persona primi si non esset reciproca substitutio, uel non superesset ꝑsona, q̃ ex ꝑ̃sumpta mẽte excluderet substitutum. Quid dicendũ ueritas est ꝙ in casu quo testator noluit admitti substitutũ, nisi in casu quo admitti possit ad totã hæreditatem ꝙ hoc casu non haberet effectum substitutio existente conditione in ꝑsona unius tm̃. Ratio est quia tunc uoluit esse unicam substitutionẽ seu fideicõmissũ de tota hæreditata simul, non aũt plures substitutiones, seu fideicommissa de diuersis portionib. & ideo non aliter habebit effectũ, q̃ existente conditione in personis omniũ, quib. substituit, ut supra dictum fuit, quia cũ sit unũ fideicommissũ seu substitutio de tota hæreditate, dies illius fideicommissi non potuit diuersis tẽporib. cedere. l. si quis ita stipulet infra de ꝟb. obli. l. si usus fructus l. cum tn annos & l. seq. infra qñ dies legati cedat, si quidem testator uoluit ꝙ essent plures substitutiones, seu plura fideicommissa. quia uelit cuilibet in sua substitutione substituere, & quẽlibet in suo fideicommisso grauare, absq; dubio habebit effectum substitutio existẽte conditione in persona unius, ut supra dictũ fuit ppea l. q̃stio. ꝓposita. qñ substitutio fuit expresse facta in tota hæreditate, tota difficultas reducitur ad hoc, an ex hoc quia sit facta in tota hæreditate inferatur, ꝙ sit unum fideicommissum, seu una tantum substitutio, an non, & distinguendum est, aut q̃rimus de propria significatione ꝟborũ aut ex mente ꝑ̃ter & ultra significatũ ꝟborum primo casu attenta significatione ꝟborũ est unũ fideicom. seu substitutio & substitutio non admitteretur existente conditione in ꝑsona unius tantum, ita est tex. noster in his uerbis, ꝑ conditionis ꝟba, ita loquit tex. in d.l. quidã testamento & in his terminis intelligenda est conclusio Bar. in d.l. quidam, ꝟsi. & ꝑ̃sens limitatio. Secundo uero eo casu attenta mente ꝑ̃ter & ultra significatum ꝟborũ dico ꝙ non tantũ erit unũ fideicommissum, seu substitutio de tota hæreditate simul, casu quo existat conditio in oĩbus, sed ẽt erunt plura fideicommissa, seu substitutiones de diuersis portionibus, & uidebitur substitutus uocatus ad partẽ casu quo conditio existat in ꝑsona unius & ratio est quia ea ratione qua uocauit substitutum ad totam hæreditatẽ existente conditione in persona utriusq; ex eadẽ ratione necessario sequit ꝙ uelit eundem admitti ad partem, ubi in altero tantũ existat conditio, cũ non sit maior ratio substituendi in tota hæreditate, casu quo uterq; institutus decedat, q̃ in parte hæreditatis casu quo alter tantum decedat l. q̃ de tota supra de rei uend. & in his terminis loquitur tex. noster hic, in his ꝟbis sed quoniã in fideicom. inspicimus uoluntate &c. cum aliis sequentibus. Nam ex ꝑ̃dictis apparet sensum illius text. esse ꝙ illa ratio, quia uoluit substitutum habere totũ quãdo conditio extitisset in persona utriusq; operatur, ꝙ ex ꝑ̃sumpta mente ꝑ̃ter & ultra significatum ꝟborum substitus admittatur ad partem, casu quo conditio existat in altero tantũ & ideo infertur ꝙ dicta ratio, qa substitutio fuit facta in tota, operatur ꝙ ex significatione ꝟborum substitutus non admitatur ad partẽ existente conditione in ꝑsona unius, quia operat, ꝙ uerba solum significãt unã substitutionẽ de tota hæreditate simul, & in his terminis ꝓcedit text. in d.l. quidam, nam tex. ille loquitur in uulgari substitutione. q̃ est directa, & q̃ ideo non põt induci ex sola uoluntate ꝑ̃ter & ultra significationem uerborum ut dictum fuit supra in notabilib. iõ operat dicta ratio, ꝙ substitutus excludatur, nã cũ operetur ne uerba possint significare unã substitutionem in parte hæreditatis, sed solũ in casu quo tota hæreditas uacet, icc irco operatur, ut substitutus excludatur. casu quo solum pars hæreditatis uacet, cum non admittatur substitutio uulgaris nisi in casu qui ꝑ ꝟba significatur, ut supra dictum fuit in notabilibus, infertur ẽt ꝙ dicta ratio, quia substitutio fuit facta in toto, non excludit, quin ex mente ꝑ̃ter & ultra significatũ uerborũ inducatur substitutio in parte, & ideo in fideicommissi, q̃ ẽt ꝑ̃ter & ultra significationem uerborum ex sola uoluntate induci possunt, dicta ratio

non excluderet substitutum ut dictum fuit; quinimmo
dicta ratio aliquando operatur, ꝙ ex mente preter & ul
tra significatum uerborũ inducatur fideicommissum in
casu quo conditio existat in persona unius, in eius parte
ꝙ non fuisset inductum, si non fuisset expresse facta in to
to ut in tex.nostro, ut patet ex iis, quę supra dixi in intel
lectu tex.nostri. Solum igitur esset uidendum, an & q̃n
in consequentiã, q̃a substitutio fuit facta in toto posset
inferri ex mente preter & ultra significatum uerborum
substitutio in parte, casu quo pars tantum uacet, & existat
conditio in persona unius, & hoc casu habemus, ꝙ
quando subest aliqua ratio diuersitatis, quare magis
pręsumatur testatorem uoluisse substitutionem habere
effectum in tota hęreditate existente conditione in
utroq;, q̃ in parte, & tunc non posset inferri testatorẽ uel
le intelligi substitutionẽ in parte existẽte conditione in
persona unius, exemplum esse potest, quando inter eos
quibus facta fuit substitutio esset locus iuri accrescendi
ut in.d.l.quidam.&.d.l. codicillis. & quando superesset
persona, quę ex pręsumpta mente excluderet substitutũ
ut supra uisum fuit. & ratio huius dicti satis patet, q̃a
stante ratione diuersitatis non procedit argumẽtũ de
toto ad partẽ, ut not.in.d.l.q̃ de rota glo.in.l.qui homi
nẽ infra de solu. & in clem.si una in uerbo defensor de
reb.eccle.non alienan.non ẽt potest inferri ex uno ad a
liud in consequentiã, si est maior ratio in uno, q̃ in alio l.
papinianus exuli supra de mino.ubi uero, nulla sit ratio
quare uoluerit magis facere substitutionẽ in toto existen
te conditione in utroq;, q̃ in parte existente conditio
ne in altero tm̃, & tunc in consequentiã, q̃a substõ fuit fa
cta in toto infertur, q̃ ẽt uoluit habere effectũ in pte exi
stẽte conditione in altero tm̃ ut supra dictũ fuit. Ex p̃di
ctis infert, ꝙ operet hęc limitatio seu hæc rõ, ꝙ substitu
tio sit facta in toto, nã in uulgari operabitur ꝙ licet cẽseri
posset facta separatim duobus hęredibus institutis, ꝙ
tñ intelligatur ꝑꝑ id facta simul & couiunctim, ita collig
tur ex.d.l.q̃dã, nã ibi quoad quietũ & proculũ substõ ui
debatur facta separatim ẽt in substitutis ultimo loco, q̃uis
facta simul quoad florianũ & sosiã, quia tñ substitutio fuit
facta in tota hæreditate intelligit ac si substitutio, quoad
dictos quietũ & proculũ esset simul facta, & ꝑꝑea ius ac
crescendi excludit substitutũ, sic in fideicommissaria sub
stitutione operabitur, ꝙ licet quoad ỽba intelligi possit
substõ plurib. separatim facta, ꝙ tñ ex eo q̃a fuit facta in to
ta hæreditate, illa substõ censetur simul facta puta si dictũ
eẽt & si titius & seius hæredes mei decesserint titio sub
stituo, & seio substituo caiũ in tota hæreditate nã si non
adiecisset in tota hæreditate, substitutio uideretur facta se
paratim, ut dictum fuit supra q̃a tñ adiecit in tota hęredi
tate censet simul facta, quia uerba denotant unum tm̃ fi
deicom.de tota hæreditate simul operatur ẽt ꝙ ex ꝓpria
significatione ỽborũ non admittat substõ ad partem, &
quoad hoc procedet dicta limitatio, tñ non operabitur,
ꝙ excludat substitutus, quin admittat ad partẽ existente
conditione in ꝑsona unius p̃ter et ultra significatũ uerbo
rũ in his casib. in quib. admittit non obstante, ꝙ substõ sit
simul facta, & ex ꝓpria significatione ỽborũ non admit
tatur, ꝓut q̃n simul eẽt facta sub nomine collectiuo ut sa
tis manifeste colligitur ex p̃dictis & ita dicẽdũ circa hãc
limitationẽ & dictæ opiniones contrariæ p̃dicto modo
150 possunt ad concordiam reduci. Superest uidere † quæ sit
illa coniectura, seu p̃sũptio, q̃ sumi possit in fauorẽ substi
tuti, ꝑ q̃ excludatur p̃sumptio, seu coniectura, q̃ sumi põt
ex qualitate ꝑsonæ superstis, quæ sit de liberis circa q̄d
uidendũ est de plurib. Primo an hæc coniectura ꝙ substi
tutus sit hæres uniuersaliter institutus & is qui supest sit
solum institutus in re certa sufficiat, & an hęc coniectura
ꝓsit substituto in pupillari substitutione. diximus in p̃ce
denti articulo dubitatio nunc est, an ꝓsit in fideicommis
saria substitutione, uideretur prima facie dicendum idẽ
q̄d supra dictũ fuit in pupillari q̃a non uidetur eẽ aliqua

ratio diuersitatis, tñ ego existimo, ꝙ hæc coniectura nul
lo modo prosit substituto in fideicommissaria, quia ratio
tiones, q̃ allegabantur ꝓ substituto in pupillari non mili
tant in fideicommissaria, uidelicet ꝙ ea ratione qua sub
stitutus euueniente casu tacite uulgaris in altero pupillo
admissus fuisset, eodẽ modo ẽt eueniente casu pupillaris
ut ibi dicebam nã hęc ratio non potest adaptari ad fidei
commissariã, q̃a casus fideicommissariæ non habet simi
litudinẽ cũ casu uulgari, sic ẽt in pupillari, ad hoc ut sup
stes excludat substitutũ, requiritur ꝙ illa substõ intelliga
tur substõ directa in patris hæreditate & ꝑꝑea non exclu
deretur substitutus eo casu quo non posset capi dicta in
terpretatio, q̃n ipsi pupilli essent instituti in reb.certis, ut
supra conclusũ fuit, hæc ratio cessat in fideicommissa
ria, q̃a non requiritur, ꝙ sumatur dicta interpretatio ad ef
fectum, ut superstes excludat substitutũ, sed solũ illa ꝙ sit
unũ fideicommissum de bonis utriusq; filii, cuius dies ce
dat post mortẽ utriusq; & ideo non uideo rationẽ ꝑꝑ q̃
discedi debeat à p̃cedenti conclusione, ꝙ frater superstes
excludat substitutũ q̃uis substitutus sit institutus hæres
uniuersalis supstes uero in re certa, nã cũ substituerit si
mul filiis mens testantis esse p̃sumitur ꝙ bona q̃ reliquit
filiis, sint apud filios quoad alter ipsorũ uiuat & solũ trã
seant ad substitutũ extraneũ post mortẽ filiorũ & licet
substitutus uideatur p̃dilectus in quota hæreditatis, tñ fi
lii in reb.certis, in quib. fuerunt instituti sunt prædilecti
l.publius in fi.supra de cond.& demon.& in l.unica §.in
primo.C.de cad.toll.& ideo in fideicommissaria absq;
dubio ꝓcedit opinio Aret.& Soc. ꝙ ẽt hoc casu frater
superstes excludat substitutũ, licet in pupillari aliquibus
casib. ꝓcedat opinio Ange. qui uoluit ꝙ substitutus non
151 excludatur ut supra dictum fuit. Alia est dubitatio † an ex
eo ꝙ substitutio fideicommissaria sit facta alternatiuæ nõ
obstante ꝙ supersit ꝑsona fratris admitti debeat substitu
tus existente conditione in persona unius filii tm̃ & in
hac dubitatione si tenemus illã opinionẽ, ꝙ non resolua
tur alternatiua in copulã & ꝑꝑea ꝙ censeatur semper se
paratim facta ut dictũ fuit supra in quęst.de uulgari indu
bitatũ erit ꝙ substitutus admitteretur, dubitatio igitur so
lum potest ꝓcedere tenendo aliã opinionẽ ꝙ fauore fi
liorum alternatiua resoluatur in copulam.d.l. generali
ter in prin.C.de insti.& substi.d.l.lucius supra de hære
dit.insti.& in hoc casu cõis opinio est ꝙ sufficiat condi
tionẽ existere in ꝑsona unius & ꝙ superstes excludat sub
stitutũ, ꝓut si simul facta foret cũ copula nam idẽ decisũ
est in uulgari.l.si is q̃ ducenta.§.fi.supra de reb.dub.igi
tur idẽ eẽ debet in fideicommissaria & ista opinio com
munis iudicio meo procederet absq; dubio si pręsuppo
nimus ꝙ illa alternatiua resoluatur in coniunctam nec
obstat ratio diuersitatis q̃ considerauit Soci.in d.l.item
si pater uidelicet ꝙ illa ratio ꝙ alternatiua resoluatur in
copulam operatur in uulgari, ꝙ non habeat effectũ sub
stitutio nisi existente conditione in utroq;, quia hoc est
de natura uulgaris simul factæ ut dictum fuit supra in q.
de uulgari per l.q̃uis.C.de impuberum, quia res de faci
li reuertitur ad sui naturam l.si unus.§.sed & si pactũ uer.
q̄d in specie supra de pactis quæ ratio cessat in fideicom
missaria, q̃a de eius natura ẽt ꝙ simul sit facta ẽ, ꝙ habeat
effectũ in cuiuscunq; ꝑsona existat conditio d.l.fi.§.filiũ
& d.l.lucius.§.caio nã sol.est, ꝙ differentia q̃ est inter uul
garem & fideicommissariã est in eo, ꝙ in uulgari cadit
illa interpretatio ꝙ sit una substitutio communis utriq;.
In fideicommissaria uero, ꝙ sit duplex fideicommissum
& quilibet censeantur ꝑ se grauatus, ut supra dictũ fuit
sed in casu quo in fideicommissaria intelligimus omnes
eẽ grauatos in uno fideicommisso, non in diuersis & se
paratis fideicommissis, tunc non est differentia quinim
mo donec stat dicta interpretatio requiritur conditionẽ
existere in utroq; si debet habere effectum substitutio ut
supra dictum fuit uerum cũ alternatiua resoluatur in co
pulã fauore filiorum, ad illũ effectum resoluitur, ut intel

ligantur omnes grauati coniunctim in uno & eodem fi-
deicommisso non aũt quilibet per se quia alias ẽt dice-
rentur separatim grauati, alternatiua staret in uim alter-
natiue d. l. falsa. §. fi. propterea sequitur ꝙ donec stet di-
cta interpretatio, ꝙ sint coniunctim grauati in eodem
fideicom. idem erit in uulgari, q̃a dicetur respicere unũ
152 effectum, prout ipsa uulgaris. Alia est dubitatio † an ali-
quo casu reciproca substitutio, facta inter duos descen-
dentes hæredes institutos, quibus sit facta substõ simul
ꝓsit substituto ut persona superstes eũ non excludat exi-
stente conditione in persona unius tñ. In qua. q. si præ-
supponimus ꝙ in portione illius in quo extit condi-
tio habeat effectũ reciproca, nulli dubiũ esset quin sub-
stitutus excludatur, non tantũ ꝑꝑ qualitatẽ personæ q̃
superest sed ẽt ꝑꝑ reciprocã ut est casus in §. nostro in
his uerbis cessante reciproca a contrario sensu solũ di-
cta q̃stio potest ꝓcedere in casu quo cessat reciproca in
portione illius, in quo extitit conditio an tunc cessan-
te reciproca in dicta portione excludatur substitutus
ꝑꝑ qualitatẽ personæ, q̃ superest exemplũ põt poni in
casu quo conditio extitit in persona primi, q decessit,
& non hẽt effectũ reciproca in eius portione, q̃a super-
stes non uult habere portionẽ, primi ex illa reciproca
sed tanq̃ hæres primi ex eius testõ uel ab intestato in
eius hæreditate. põt ẽt poni q̃n extitit conditio in ꝑso-
na secundi & in eius portione cessat reciproca, q̃a pri-
mus q decessit non potuit transmittere in eius descen-
dentes, ut dictũ fuit supra in gl. an ꝑꝑ qualitatẽ nepo-
tis ex primo filio, qui superest excludatur substitutus.
In hac. q. cõiter docto. ꝓsupponunt ꝙ dicta reciproca
nullo mõ ꝓdesset substituto, q̃n excludatur ꝓpter qua-
litatẽ personę q̃ superest, quę sit descendentib. nã uolũt
ꝙ in casu tex. nostri claudia fuisset exclusa ꝑ nepotẽ ex
primo filio, si fuisset extranea non obstante, ꝙ in por-
tione ultimi cessaret reciproca substõ est uerũ ꝙ docto.
loquũtur solum in casu, q̃n substõ reciproca cessat post
mortẽ primi filii hæredis non aũt in casu, q̃n cessat ꝑꝑ
ea ꝙ alter filius qui superest repudiat portionẽ primi ex
reciꝓca. Oppositũ uoluit Ray. ut supra uidimus in gl.
circa contrariũ l. pe. in eo ꝙ dicebat, ꝙ claudia admit-
tebatur in casu tex. nostri, nõ ex eo q̃a eẽt de descenden-
tib. sed ꝓpter reciprocã quasi ꝙ substõ censeatur simul
facta illis duob. hæredib. institutis ob id ne ꝑiudicetur
reciprocæ factæ inter illos, & ꝓpterea oĩ casu quo ces-
sat reciproca substõ uidet cessare causa propter q̃ cẽsea-
tur simul facta. & eccirco dẽt habere effectũ substõ & hãc
rationẽ uidetur ponderare tex. noster hic, in his uerbis
cessante reciproca substitutione &c. ut dixi supra in gl.
Sed defendendo cõẽ dici potest ꝙ in casu tex. nostri q̃a
est substituta neptis, quæ est ex descendentib. & quę ex
ꝑsumpta mente testantis non excluderetur per nepotẽ
ex alteri filiorũ quib. facta fuit substõ, ꝙ non censetur
facta substitutio simul illis duob. filiis, sub dicta condi-
tione, si uterq; decesserit sine filiis, q̃a nolit præiudica-
re successioni intestati, quæ posset eẽ inter eũ, in quo
existat conditio, & nepotes ex altero, sed tñ ob illam
causam ne præiudicetur reciprocæ substitutioni & ꝓ-
pterea oĩ casu quo cessat reciproca, tanq̃ cessante causa,
propter q̃ sit simul facta sub dicta conditione, admitte-
retur substitutus sed aliud esset q̃n substitutus foret extra-
neus, quia tunc censeretur simul facta non tñ ob id, ne
præiudicet reciprocæ factæ inter fratres, sed ẽt ne præ-
iudicet successioni intestati inter eũ, in quo extit condi-
tio & nepotes ex alio fratre & propterea si dẽt admit-
ti substitutus requiritur ꝙ cesset non tantũ reciproca, sed
ẽt successio intestati in nepotib. ex primo, & sic quod
non supersit persona, quæ ex præsumpta mente illum
excludat. Secundo pro opinione Ray. facit q̃a ubi duo
fratres sunt inuicẽ substituti & utroq; decedente datus
sit alius substitutus, ille secundus non tantum intellige-
tur substitutus ultimo, in casu quo substitutio reciproca
habeat effectum inter eos. sed ẽt uidetur substitutus cui-
libet oĩ casu quo cessat dicta reciproca, nã in portione
cuiuslibet fratris dicetur duplex gradus substitutionis,
primus in quo frater ex reciproca uocatur, alius ĩ quo
uocatur extraneus substitutus oĩ casu quo primus gra-
dus cessat, quia frater, uel nolit, uel non possit habere
portionẽ suã ut dixi supra in tex. per no. per docto. in
l. q̃diu la ultima supra de acqui. hæ. & ideo quia cessat
in casu isto in portione ultimi primus gradus substitu-
tionis deberet admitti secundus de ipso extraneo, per
not. in. d. l. q̃diu per communiter docto. post Bar. ibi. &
per Alex cons. t. in primo uol. Soc cons. lii. col. pe. & fi.
in. i. uol. Sed defendendo communẽ dicendũ est, ꝙ cõ-
trariũ procederet. q̃n secũdus intelligeretur substitutus
cuilibet per se, oĩ casu quo in alicuius portione cessa-
ret primus gradus reciprocæ factæ inter ipsos fratres
quia tunc diuideretur, seu resolueretur dicta conditio,
& posset censeri in ꝑte uerificata, quod est oĩ casu quo
non superest persona, quæ ex præsumpta mente exclu-
dat substitutũ, ut supra dictũ fuit. sed quoties superest ꝑ-
sona, non propterea quod cessat reciproca, intelligetur
substitutio facta cuilibet per se sed coniunctim in eodẽ
fideicommisso, in portione utriusq; & ideo non admit-
teretur. quia non diuideretur conditio, & ꝓpterea non
diceretur in aliqua parte uerificata, ut dictum fuit supra
Ratio aũt, quare non intelligatur facta cuilibet per se,
omni casu quo cessat dicta reciproca est, quia non ui-
detur cessare causa, propter quam testator uoluit substi-
tutionem intelligi coniunctim ambobus factam in eo-
dem fideicommisso, q̃uis cesset reciproca, nã non tantũ
propter reciprocã, sed etiam propter successionem in-
testati, quæ potreat esse inter nepotes ex altero filio, &
eum in quo extitit conditio censeri debet simul facta,
& in hoc casu absq; dubio reciproca non potest pro-
desse substituto & procedit cõis opinio, sed in altero
casu quando conditio extitit in persona primi, & fra-
ter superstes, qui potest eius portionem consequi ex re-
ciproca, repudiat ex reciproca, & uult illã habere tanq̃
hæres fratris in eius hæreditate. Ego crederem ꝙ hæc
reciproca prodesset substituto quia faceret, ꝙ in portio-
ne primi intelligeretur duplex gradus substitutionis. &
cessante primo debet admitti sequens, & si non esset
reciproca non posset admitti, quoties tamen superstes
uellet habere portionẽ primi ab intestato ut supra uisũ
fuit & licet præsumi possit simul facta substitutio, sub
dicta conditione si uterq; decesserit sine filiis, non tan-
tum propter reciprocam, sed ẽt propter successionem
intestati inter nepotes ex uno, & alium in quo existat
conditio tamen hoc intelligitur, quoad successionem
nepotũ, qui non sunt substituti sed solum positi in con-
ditione, sed quo ad ipsos fratres qui sunt inuicem sub-
stituti non potest cadere dicta interpretatio, ꝙ simul &
coniunctim sit facta substõ propter successionem inte-
stati inter ipsos fratres, sed solũ propter reciprocam, q̃a
testator disposuit, ꝙ portio unius in aliũ perueniat ex
reciproca & ideo quo ad eos cessante reciproca, semꝑ
dicetur cessare causa propter quam coniunctim illis
substituit, & ideo in consequentiam uideri potest substi-
tutio facta in cuiuslibet portione ꝑ se, & admitteretur
substitutus, nec hoc casu docto. contrariũ dicunt, quia
non loquuntur in casu isto, cogitandum est tamen. Et
si dicatur quæ possit esse causa quæ inducat fratrem su-
perstitem ad recusandum portionem primi qui deces-
sit sine filiis, ex fideicommisso ut illam habeat solum ex
causa intestati. Respondetur quod ea potest esse causa
ne postea possit obligari ex fideicommisso ad restituen-
dũ partẽ primi, quia illam non diceretur habere ex te-
stantis iudicio l. si sic supra de lega. iii. hæc tamen causa
procederet tenendo quod ille secundus esset solũ sub-
stitutus ultimo & fideicommissum relictũ sibi solum ab
ultimo, tamen intelligendo, quod uideatur relictum si-

delcom.a quolibet ipsorum filiorũ, eo casu quo cessat
reciproca,ẽtꝙ coniunctim intelligeretur grauati in eo
dẽ fideicom.tñ ultimus teneretur ad totũ nã ad portio
nẽ primi teneretur tanq̃ illius hæres , & iccirco nulla
potest eẽ ratio, seu cã pp q̃ repudiare debeat portionẽ
primi ex reciproca,&illã uellit habere solũ tanq̃ hæres
153 fratris: Dubitatur ẽt ſan illa coniectura quia substitutus
sit de liberis prosit ad effectũ ut persona superstes,q̃ ẽt
sit de liberis , illũ excludat & in ista dubitatione sunt
duæ conclusiones.Prima ẽ , ꝙ ubi superstes non pfer
tur substituto ab intestato in successione testãtis , ꝙ nõ
excluderet substitutum & hæc conclusio est cõis & ab
oĩbus recepta ga ita intelliguntur tex .nostrũ. ꝙ nepos
ex primo filio non excludat claudiã substitutã.ga sunt
in pari gradu & ab intestato illi testatori sic successisset
claudia substituta ,put nepos ex prĩo filio.& hæc cõclu
sio non hẽt difficultatẽ,quia cũ sit equalis ratio dilectio
nis in utroq;,ex qualitate personarũ tunc coniecturabi
tur uoluntas testãtis iuxta interpretationẽ.q̃ regulariter
sumitur ex nã fideicommissi relicti post mortem plu
riũ,secundũ q̃ uocantur substitutus.Secunda conclusio
est , ꝙ ubi de iure cõi uel municipali superstes pfertur
substituto in successione testãtis excluderet substitutũ
q̃uis eẽt de liberis.est uerũ ꝙ rum difficultate põt poni
exẽplũ,in quo de iure cõi superstes preferatur substitu
to,q sit de liberis , quia licet is substitutus non esset in
eodẽ gradu cũ superstite tñ superstes sibi non præferre
tur,quia in successione illius ascendentis succederet in
locũ patris sui §. cũ filius inst.de hæ.q̃ ab intesta. defe
rũtur.& substitutus ea ratione diceretur eẽ in pari gra
du quoad successionẽ facilius potest poni exemplũ de
iure municipali,qñ statutũ præferret masculos descen
dẽtes fœminis in successione intestati & superstes fo
ret masculus fœmina uero foret substituta. ,put exẽplifi
cant Bar.& alii . Hanc conclusionẽ firmat Barto.supra
circa contrariũ l. pe.uidelicet ꝙ tũc superstes masculus
ex præsũpta mẽte attẽta dispositione statuti excluderet
substitutã fœminã,opinionẽ Bar.sequitur Ang.Raph.
Pau.& Alex.hic,adducunt ga testator psumitur uoluis
se preferre eos,q de iure municipali sunt prælati ut col
ligitur ex decisione Bar.in l.ut iusiurandi .§. si liberi in
fra de ope.libe.uidelicet ꝙ recipiẽs emphiteosim ,p se
& filiis tã masculis q̃ fœminis,uidetur recepisse ordine
successiuo.primo pro masculis.deinde ,p fœminis. &
cũ plures decisiones consimiles ad hoc refert Alex.col.
5 .cũ plurib.sequentib.qui in effectu concludit , ꝙ ubi
,ppria significatio non repugnat, sumitur interpretatio
seu coniectura ꝙ testator uelit suam dispositionẽ con
formare cũ dispositione iuris cõis.,p quo allegat l.gal
lus.§.quidã recte supra de lib.& posth. scdm unã lectu
rã positã in quinto exẽplo,glo.ibi allegat scdo text. in
l. si duo supra de acq.h.ubi habet ꝙ qs psumit cogita
re id , ꝙ ius cõe disponit,& ppea id ꝙ disponit statutũ
ꝙ facit ius cõe in illa ciuitate.Bal.in l.unica.C.de con
fessis.Abb.in c.fi.col.7.urr.circa hoc de fo.comp.& iõ
concludit,ꝙ ga in conclusione Bar.propria significatio
uerborũ non repugnat,testator uidebitur se conforma
re cũ dispositione statuti,& pferre eũ,quẽ præfert statu
tũ . Contrariũ tenuerũt Imo.hic & Pau.de ca.in lectu.
bonon.& Soc.hic & plures alii relati p d. de Ripa hic
nu.78.mouetur ga non ẽ uerũ ꝙ testator præsumatur
pretulisse substituto eũ quẽ præfert statutũ p tex.nostrũ
hic,nã licet de iure cõi nepos ex primo filio superstes
simul succederet cũ substituto, non tñ testator censetur
cõformasse dispositionẽ suã cũ dispositione iuris cõis
& præferre illũ nepotẽ superstitẽ in parte igitur eodẽ
modo dãm eẽt, qñ per statutũ præferretur in totũ Ad
istud rñdet Alex.ꝙ argumẽtũ de toto ad partẽ non ,p
cedit qñ ẽ diuersa ratio scdm gl.in l. qui hominẽ infra
de sol.& in cle.si una in uerbo defensor de reb.eccl. ñ
alienan.Ratio diuersitatis ultra Alex.satis patet,ga ubi

nepos superstes concurrit cũ substituto non potest su
mi presũptio ad excludẽdũ substitutũ sed bene sumi po
test dicta præsũptio.qñ prefertur substituto. adducũt ẽt
quasdã alias coniecturas,quibus rñdent Alex. & Ripa
hic,q̃ quidẽ fundamenta prætermitto, ga non multum
urgent.Quid dãm ? Imo.distinguebat ꝙ aut testator ex
pressit conditionẽ si sine liberis & hoc casu non ,pce 154
dat conclusio Bar.& cõis supra relata . Aut non expres
sit dictã conditionẽ,sed uenit subintelligẽda & tunc ,p
cedat opinio Bar.& cõis , sed hanc distinctionem re
prehendunt Alex.& Ripa hic , aliter distinguit idem
Ripa uidelicet ꝙ si pro nepote superstite non concur
runt alie coniecture q̃ statuti & tũc rñdendũ sit pro nep
te substituta.aut uero concurrunt alie coniecture ,p ne
pote & tunc respondẽdũ sit ,p nepotem. exemplificat
quando conditio fuisset concepta de filiis masculis,ut
hic per eũ.& propterea in casu dubio uidetur conclu
dere ꝙ conclusio Bar.& cõis non procederet. Ego ue
ro multũ dubito de pdicta conclusione Bar.& cõi,quin
nimo existimo ꝙ in casu dicti statuti nepos masculus
non exclusisset neptem substitutã moueor quia non at
tenditur dicta præsumptio ꝙ testator uoluerit confor
mare dispositionẽ suã cũ dispositione iuris communis,
seu statutorũ, quãdo repugnat ,ppria significatio uerbo
rũ ut dixit Alex.hic per tex.in c.Ray.de testa.&per no.
per docto. in.d.§. quidã recte ideo non debet attendi
quando repugnaret præsũptioni , q̃ sumitur ex nãli af
fectione pp sanguinis coniunctionẽ quia hoc uidetur
magis efficax q̃ propria significatio uerborũ l.generali
ter in prin.C.de inst.& subst.l.lucius supra de hæredi.
insti.sed in casu nostro repugnat psumptio q̃ sumitur
ex nãli affectione pp sanguinis coniunctionẽ,ga atten
ta naturali affectione & coniunctione sanguinis , testa
tor sic psumitur diligere filias sicut masculos l.maximũ
uitiũ,C.de lib.præt.l.lege duodecim tabularũ.C.de le
git.hæ.nec illa præsũptio affectionis,q̃ colligitur ex sã
guinis coniunctione potest dici sublata per statutũ l. in
ea sanguinis infra de reg.iu.scdo quia sicut. quãdo sup
stes ẽ de transuersalib.& extraneus substitutus, licet de
iure communi excluderet substitutũ non tñ ex qualita
te psonæ sumit efficax coniectura ad exclusionẽ ipsius
quãto minus dẽt sumi in casu nostro,in quo uterq; est
de liberis & superstes non est magis coniunctus,sed so
lũ potior ẽ in iure succedendi ipsi testatori. Non ob: q̃
in contrariũ adducuntur,nã ad not.in.d.§. quidã recte
cñdẽturꝙ ideo qñ pater instituit filiũ & nepotẽ,capitur
illa interpretatio ꝙ illos uocarit ordine successiuo.ga
dicta interpretatio non tm̃ conuenit iuri cõi,sed ẽt or
dinate nãli affectioni,q̃ colligitur ex sãguinis coniun
ctione,ga in coniũctione sanguinis filii præcedunt ne
potes ad l.si duo supra de acq.hæ.est sol.ꝙ loquitur de
dispositione iuris,q̃ uenit in consequentiã ad actũ . qui
fit ab aliquo , sed nos loquimur in diuerso casu . nã di
spositio intestati non uenit in consequentiã ad aliquã
dispositionẽ in cã testamenti ad decisionẽ Bar.l.d.l.ius
iurandi.§.si liberi est sol.ꝙ illa ,pcedit qñ in receptione
emphiteosis stipulatio foret concepta ,p se & filiis ma
sculis ,& fœminis hæredib.ut dixit Sal.in l.a.q.17.C. de
iure emphi. & Alex.consi. 9.col.i.uol.5.& ,ppterea ui
detur illos descendentes uocare, quatenus ad eos trãsi
bit hæreditas ,p hæreditariis portionib.ut per Bart. &
alios in.d..§.quidã recte secũdo respondetur ꝙanimus
patris , qui.fuit in contractu declaratur in morte dũ ex
testamento uel ab intestato prætulit masculos filiab.nã
talis præsumitur eius animus in stipulatione,facit quia
si filiæ forent institute a patre simul cũ filiis masculis si
mul ẽt fuissent admisse ad emphitheosim Alex.in preal
legato con.9.ubi allegat Ang.in terminis ita decidẽtẽ
&hoc ẽt dixit Cor.con.51.col.i.& 4.in 3.uol.ꝙnon ẽ
in casu nostro quia nullus interuenit actus testatoris an
te seu post tacitus,uel expressus,per quem eius animus

declaretur, ꝙ uoluerit nepotes masculos præferre nepti substitutę, ex quibus infero ꝙ in. d. q. an testator uideat ĩ dubio se conformare cū dispositione statuti, debeat gn̄aliter concludi, ꝙ si illa dispositio statuti sit conformis affectioni oāli, q̃ sumitur ex sāguinis coniūctione. & ex eo ꝙ ratio nālis dictat, uel saltē non repugnat. & tunc ꝓcedat dicta cōis theorica, seu distinctio, uide licet aut repugnat ꝓpria significatio, aut non repugnat ut supra dictū fuit, aut uero repugnat nāli affectioni, q̃ uenit ex sanguinis coniunctione & ex eo ꝙ rō nālis dictat, put in casu dicti statuti exclusiui fęminarum pp existentiā masculorū & tunc non attēdatur dicta p̄sumptio ꝙ uideatur dispositioni illius statuti se conformare nisi allegentur aliæ coniecturæ, ut ēt dicebat d. Ripa hic.

154 Prædicta inferuntur p̱ Soc. hic ad q̄stionē † an stante statuto, ꝙ stantibus filiis masculis & fratre defuncti filia nō succedat, si pater filios institutos inuicem substituat, an filia faciat deficere conditionē in qua q. si ponimus ꝙ sit expressa illa conditio, si sine filiis clarū est, ꝙ faceret deficere, nisi concurrant aliæ coniecturæ, puta quia ꝓprios filios exclusisset, ut considerant Pau. & Fulg. in l. i. C. de cond. inser. late Soc in l. cū auus nu. 80. supra de cond. & de. & infra dicā. Dubitatio est, qn̄ hęc conditio non esset expressa, an esset subintelligenda ēt de filiab. & in hac dubitatione Soc. refert Pau. de cast. consil. 79. & quosdā alios concludere contra filiā. ꝙ non faciat conditionē, q̄a testator p̄sumitur uoluisse præferre fratrē substitutū filię grauati, sicut p̄fertur in successione intestati per statutū, q̄a attenditur illa p̄sumptio, ꝙ uoluerit dispositionē suā esse conformē dispositioni iuris cōis. Soc. tamen hic, & consulendo, ut dicit, oppositum tenuit per quædā fundamenta admodū leuia, q̃ parū urgent nā primo adducit ꝙ illa conditio, si sine filiis, præsumitur dicta sed non scripta d. l. cū auus. eodē mō dēt excludere sicut si fuisset expressa, sed sol. ē q̄a dubitatio est, an dicta conditio subintelligatur in filiabus, an uero de masculis tm̄. sed ubi exprimitur, in conditione illa, includuntur non solū filii masculi sed ēt filiæ ex ꝓprio significatu, & iō non attēditur dicta interpretatio. ꝙ uoluerit dispositionē suā esse conformem dispositioni statutorū, quia p̱ id excluderetur unū. ꝙ continetur ex ꝓpria uerborū significatione. Adducit secundo. ꝙ filii positi in conditione faciant deficere conditionē, ēt ꝙ non sint hæredes. dūmodo aliquo mō potuisset esse hęredes ex testō seu ab intestato & non sunt oīo incapaces l. filiusfamilias. §. cū q̄s supra de leg. i. & ibi Pau. & Cuma. post Bar. Ang. & Imo. in l. lucius supra de he. inst. qđ ēt ꝓcedit in illa tacita conditione. si sine filiis subintellecta, ut per Cuma. in loco p̄allegato. & per Soc. hic licet aliqui contrariū dicant ut p̱ Moder. in l. præcib. C. de impuberū nā ad istud argum. eodē mō r̄ndet. quo supra uidelicet qđ in casu dicti statuti, ubi fideicommissarius in successione intestati p̄fert filiæ non subintelligitur ista conditio in filiab. sed solū in masculis. & ita idem Soc. respondet in. d. l. cū auus nu. 95. Adducit tertio, q̄a si filius nālis tm̄ facit deficere conditionē fidei. si qualitas p̄sonę testatoris non repugnat, secundū opinionē Bar. cōiter approbatā in l. ex facto. §. si quis rogatus supra eo. ergo multo magis filia consequentia patet quia ēt in casu dicti statuti per qđ excluditur, ē tamē magis cognita q̃ nālis tm̄ in pluribusq; ullū excedit, nā primo ēt qđ existant filii legitimi filia debet habere dotes suas q̃ ascendunt usq; ad quantitatē legitime, ut habetur in l. qm̄ nouella. C. de inoff. testa. & ibi per Ias. & per docto. in uariis consilii, ut refert Soci. hic, cum tamen naturalis tantum nihil habeat si existant legitimi & ubi non existant. solum habet duas uncias. auth. licet C. de nā liberis. Eodem modo filia contra patrē uoluntatē petit dotē l. fi. C. de dotis promis. nālis uero nihil petit contra patris uoluntatē l. i. §. i. de contratab. eo. modo filia p̄fert in casu huius statuti masculo nāli tm̄ ubi cū eo concurrat. Ad istud r̄ndet Soc. non hic. sed in d. l. cū auus ꝙ nec ēt in filiis nālibus tm̄ subintelligit ista conditio, si sine filiis q̃ responsio ē dubia, nā debes aduertere, ꝙ si sit expressa conditio si sine filiis regulariter intelligitur ēt de nālibus, & ꝓcedit opinio Bart. in d. l. si q̄s rogatus solū in hoc casu est dubitatio. an intelligatur de nālibus in casu, ꝙ esset substitutus alter filius testatoris. nā Alex. in d. §. si quis rogatus uult, ꝙ ēt hoc casu intelligatur de nālibus, sed Sal. in l. generaliter. §. cū aūt. C. de insti. & sub. uoluit oppositū. Est ēt magna dubitatio, an hæc conditio, si sine filiis, qn̄ non est exp̄ssa, sed solū subintellecta. intelligatur ēt de nālibus tm̄. de qua p̱ docto. in. d. §. cū aūt, & per Alex. in. d. §. si quis rogatus. & per Soc. in. d. l. cū auus nu. 61. cū plurib. seq. & amplectendo opinionē negatiuā. ꝙ non intelligatur de nālibus. Soc. ad istud arg respondet, ut supra dictum fuit, sed quia dicta dubitatio non uenit resoluenda, quia non pertinet ad materiā §. nostri dico qđ alio mō possumus respondere ēt p̄supposita opinione affirmatiua ꝓ uera, uidelicet ꝙ intelligatur conditio tacita ēt de nālibus ut dicamus ꝙ iō intelligatur dicta conditio tacita de filio naturali tm̄. quia nisi de eo ēt intelligeretur fieret sibi p̄iudiciū in ea parte hæreditatis q̃ habiturus eēt ab intestato, nā non haberet duas uncias in bonis subiectis fideicom. & p̄iudicaretur ꝓpriæ successioni. Hæc rō cessat in filia. q̄a licet conditio tacita non intelligat de ipsa, non iō tamē sibi p̄iudicatur in sua dote seu legitima, q̃ debet habere, q̄a si illā non posset consequi in aliis bonis, illā consequeretur in bonis subiectis fideicom. l. mulier. §. cū proponeretur supra eo. authen. res q̃. C. cōia de leg. & ibi no. & ꝓpterea non fieret p̄iudiciū in sua successione, q̃ posset habere filia ab intestato, ultimo adducit Soc. ꝙ saltē hæc conditio, si sine filiis, tacite intelligenda eēt de filia, in casu quo esset instituta a patre grauato q̄a hoc casu non obstante. qđ sit exclusa a statuto esset suus hæres Bar. in l. i. §. sciendū infra de suis & legit. Bal. & Ias. in l. qui se patris in euidentialibus. C. unde liberi, & sicut non excluditur in causa testati a dicto statuto, p̄sumptio ēt capietur, qđ testator eo casu uoluerit substitutū filiæ grauati p̄ferre. Istud ultimū fundamentū parū urget, nā primo in illo p̄supponitur ꝙ non interpretamur uoluntatē testantis secundū potētiā succedendi ex cā intestati, qđ est contra p̄dicta, p̄terea præsupponitur, qđ esset in potestate grauati instituēdo filiā facere qđ deficeret dicta conditio fideicom. qđ tamē uidetur falsū, q̄a ubi conditio casualis deficit ex facto grauati habetur ꝓ adimpleta l. iure ciuili infra de regu. iu. & supra de cond. & de. & quia præsupponitur, qđ magis pendeat ex uoluntate grauati, an dicta tacita conditio intelligi dēat de filia, q̃ ex uoluntate testātis, ꝙ esset ualet absurdū. Quid dicendū? Mihi uidetur ꝙ doct. non bene considerauerint in hac q. & qđ tota resol. dependeat ab alio articulo, uidelicet an per antedictum statutū sit sublata ratio d. l. cū acutissimi, q̃ est ne uideatur alienā successionē ꝓpriæ anteponere, q̃ ratio ꝓcedit q̄uis frater sit substitutus ut est casus, in. d. l. cum auus, nā si non obstante dicto statuto eadem rō ēt militaret in filia, cui posset esse dubiū, q̄n conditio illa tacita de eadem filia ēt intelligi debeat & in hoc ego indubitanter concludo, qđ non obstante p̄dicto statuto, prædicta ratio militaret in filia nā aut uis, qđ sensus dictæ cationis sit. ne uideatur in successione grauati, q̃ est debita filiis & descendentib. suis alienā successionē transuersalis & extranei præferre, ꝓut intelligebant Barbat. & Roma. & plures alii. quos refert Soc. in. d. l. cū auus nu. 39. & ista ratio militabit ēt in filia exclusa per statutum, nā aduertendū est, qđ statutū non excludit filiam nisi mediante dotatione q̃ fieret per patrē, uel per eius hęredes iuxta distinctionem Pau. de Cast. in l. titio centum. §. titio genero supra de cond. & de. q̃ cōiter approbant docto, ut dicit Dec. consi. 105. & seq. & ēt præsup

ponendum,eſt qd illa facultas conceſſa per ſtatutū pa-
tri qd poſſit filiā excludere a ſucceſſione inteſtati per
eius dotationē nulla ratione poteſt retorqueri in eius
odium ut propter id remaneat firmum fideicom.ſibi in
iunctū l.legata inutiliter ſupra de adimen.lega.l. qd fa
uore.C.de legib.Ex iſtis ſequitur,qd in hac filia dici de
bet qd ſit potentia ſuccedendi ab inteſtato,quoad effe-
ctū ut illa conditio tacita de ipſa ēt intelligatur,& poſ-
ſit facere deficere conditionem fideicom.quia non dēt
haberi in conſideratione qd poſſit tolli mediante dota
tione patris ne iſtud in odiū patris retorqueatur ut dixi
aut uero uolumus qd ſenſus dictæ rōnis ſit,ne uideatur
fratrē ſubſtitutū,qui quoad dimidiā debitā fratri graua
to dicitur habere alienā ſucceſſionē ꝓferre fratri graua
to qui in dimidia ſibi debita dicitur habere ꝓpriā ſuc-
ceſſionē ꝓut intelligit Soc.in.d.l.cum auus nu.40.qua
ſi qd auferendo illā dimidiā a filiis,& hæredib. grauati
uideatur ab illo grauato auferre,ut ibi per eum.& tunc
ēt hæc ratio hoc modo intellecta militaret in filia non
obſtante dicto ſtatuto,qa hoc caſu excludendo filiam
grauati contra uoluntatem patris,abſq; dubio uideret
patrē grauatū excludere,cum ſit eadē perſona cū patre
l.fi.C.de impuberum,& quia ſicut qd datur filio,uidet
ēt datū ſuæ poſteritati,ut no.oēs per d l.cū acutiſſimi,
& Soc.hic in ſpecie,circa glo col.4.uerſi.ultimo quia
aſcendens &c.& in d.l.cū auus nu.39.eo.modo,qd au
fertur a deſcendentib filii,uidetur ēt ablatū a filio.quia
idem operatur ꝓpoſitū in ꝓpoſito,qd oppoſitū in op-
poſito.l.fi.ſupra de leg.iii.cū igitur ratio d.l.cum acutiſ
ſimi qualitercunq; intelligatur militet in filia non ob-
ſtante dicto ſtatuto,ideo negari non poteſt quin condi
tio tacita ſi ſine filiis,intelligatur ēt de filia,& qd filia
faciat deficere conditionē dicti fideicom.prout faceret
ſi dictum ſtatutū non extaret,quia illa potentia ſuccedē
di ab inteſtato non poteſt tolli niſi mediante actu dota
tionis explicando per patrem,uel per eius hæredes.
Non ob.ſi diceres qd per diſpoſitionem dicti ſtatuti ui-
detur diminuta affectio patris in deſcēdentes fœminas.
quia reſpondetur qd hoc eſt uerū l.iura ſanguinis infra
de reg.iur.Non ob.aliud,uidelicet qd teſtator præſu-
mitur ſe conformare cū diſpoſitione ſtatuti,quia poſſū
reſpondere,qd hæc præſumptio non attenditur in caſu
noſtro,quia repugnat præſumptio,ſeu affectio,q̄ eſt ex
inſtinctu naturali ꝓpter ſanguinis coniunctionem,ut di
xi in præcedenti.q.deinde dico qd ſi præſumeretur uel
le per alterum filium ſubſtitutum excludere filiā graua-
ti filii,non uideretur ſe conformare cū diſpoſitione iu
ris,ſed magis contradicere,quia excludendo filiā gra-
uati contra eius uoluntatem uideretur ipſum grauatum
excludere,& alienā ſucceſſionē ꝓpriæ anteponere,ut
ſupra dixi.Non ob.deciſio Bar.& cōis hic,qd teſtator
præſumatur prætuliſſe nepotē ex primo filio,quē præ
fert ſtatutū nepti ſubſtitutæ,quia non ē uera,ut ſupra di-
xi.Deinde dato qd eſſet uera,iſi non obſtaret,nam mul
tū differt a caſu huius q.qa in caſu deciſionis Bart.ſolū
conſideramus affectionē perſonę excluſe a ſtatuto,ui-
delicet ipſius neptis ſubſtitute.ſe in caſu noſtro conſi-
deramus non tm̄ affectionē filię grauati q̄ ſtatutū exclu
dit & cui prefertur ſubſtitutus ſed ēt ipſius filii grauati
q per ſtatutū non excluditur & cui non præfertur ſubſti
tutus frater,ex quo excludendo eius filiā a dimidia ſi-
bi debita contra eius uoluntatē uideretur ēt ipſe exclu-
ſus,ſi non ēt per exiſtentiā filiæ uideri poſſet releuatus
156 ab onere huius fideicom.Quid modo dicendū ē in ca
ſu quo teſtator ſtante ꝓdicto ſtatuto filias proprias in-
ſtituiſſet in re certa,& filios maſculos uniuerſales hære
des feciſſet,quos inuicem ſub conditione,ſi ſine filiis,
ſubſtituiſſet,an intelligatur dicta conditio de filiabus.
Pau.con.77.&con.79.Fulgo.in plurib.conſiliis.Soci.
in.d.l.cū auus,nu.80.Dec.con.15.& con.27.& in plu-
ribus aliis conſiliis poſt plures,quos referunt,tenuerunt
ꝙ dicta conditio,ſolū de maſculis intelligatur,potiſſi-
mum per duas rōnes.Prima ꝙ ea ratione qua ꝓprias fi
lias excluſit,ſic ēt præſumitur,ꝙ uelit neptes ex filia
excludere,arg.l.ſi uiua matre,C.de bonis maternis,&
ꝙ ibi no.Secunda quia dum ſubſtituit unū ex maſculis
deſcendentibus apparet ꝙ uoluit bona conſeruari in fa
milia ꝓpterea colligitur noluiſſe,ꝙ conditio intelligatur
de filia ſeu ꝙ filia faciat deficere conditionē.Contrariū
tenuerunt doct.Bono.& Peruſini,ut refert Pau.de Ca.
in.d.conſi.&Cor.peruſinus,conſi.240.in 4.uol.Ludo.
Bologni.in quodā ſuo conſi.incerto in conſiliis Alex.
con.53.in 4.uol.cui ſe ſubſcripſerunt plures doct.per
quedā,q̄ non multū urgent,& non bene reſpondēt ad
contrarias rōnes.Ego ſemꝑ dubitaui de hac.q.& quo-
ties mihi de facto iſte caſus occurrit ſemper adhortatus
fui partes ad amicabilem concordiā,nā non audebam
conſulere contra primā opinionē,quia nolebam aduer
ſari opinioni tantorum uirorū,quæ uidetur eſſe magis
cōis,ſed nec ēt tutū cenſebam conſulere contra filiam,
pro prima opinione,& per dictas rationes recedere a
regula q̄ eſt ꝙ dicta conditio ſi ſine filiis,quando eſt ex-
preſſa,intelligatur ēt de filiab.non obſtante dicto ſtatu-
to.qa ad iſtas rationes eſt facilis ſol.nā ad primā reſpō
detur,ꝙ dicta ratio procedit in nepte ex filia excluſa a
patre,& inſtituta in re certa,quia non debet cenſeri me-
lioris conditionis,q̄ eius mater,& ita ꝓcedunt not.in
d.l.ſi uiua matre,ſed non ꝓcedit in nepte ex filio inſti-
tuto & grauato,qa hoc caſu non tm̄ debemus intueri
affectionē teſtantis erga neptes,ſed ēt erga filiū grauatū
qa excludendo eius filiam contra eius uoluntatem,ipſe
etiā uideretur excluſus,& ad incommodū filii pertinet
ꝙ conditio non intelligatur de filia,qa remanet onus
fideicom.ꝓut ad incommodū ipſius filiæ,adeo ꝙ in
caſu iſto conſideranda eſt non tm̄ affectio teſtantis er-
ga neptem,ſed ēt erga filium,ſic dicendū eſt de ſecun-
da ratione.nam per hanc coniecturam,quia uoluit con
ſeruari bona in familia bene poteſt inferri,ꝙ uoluit ex
cludere fœminas,tamen quia apparet,ꝙ uoluit maſcu-
los excludi,quia adiecit illā conditionē ſi ſine filiis,nō
poteſt inferri,ꝙ uoluerit excludere filias grauati quia
per hęc non tantū fœminam ſed etiam maſculum gra-
uatū uideretur excludere d.l.cum acutiſſimi,declaran
do rationem d.l.ut per Soci.in.d.l.cum auus nu.4.ut ſu
pra retuli,nolo tamen decidere in præſentiarum hanc
q.hoc tantummodo dicam,ꝙ rationes,ſeu coniecture
quas conſiderat docto.qui concludunt contra filiam,
non ſunt efficaces propter quas recedi debeat a com-
muni regula,q̄ eſt,ꝙ illa conditio,ſi ſine filiis,expreſ-
ſe intelligatur etiam de filiabus,& ideo uidemus ꝙ ip-
ſimet docto.qui tenent primam opinionem contra fi-
liam in caſu quo non eſſet ſubſtitutus unus ex maſculis
deſcendentibus teſtatoris,ſed tranſuerſalis,non obſtan
te ꝙ rationes adductæ per eos militant in tranſuerſali
ſubſtituto,tamen dicto caſu reſpondent pro filia,& uo
lunt,qd dicta conditio intelligatur etiam de filiabus,ut
per Deci.conſ.679.& multo magis,quando forent ſub
ſtituti extranei,uel aliæ filiæ teſtatoris Dec.conſil.380.
& conſi.568.& per hæc ad laudem Dei ſit impoſitus
finis huic §. Laus Soli Deo.

F I N I S.